

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

प्राधिकृत प्रकाशन

वर्ष १२ वे, राजपत्र क्र. २८] गुरुवार ते बुधवार, जुलै ९-१५, २०२६ : आषाढ १८-२४, शके १९४८ [पृष्ठ - १६६

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग एक-छत्रपती संभाजीनगर विभागीय पुरवणी

अनुक्रमणिका

भाग एक-शासकीय अधिसूचना, नेमणुका, पदोन्नती, पृष्ठ अनुपस्थितीची रजा (भाग एक-अ, चार-अ, चार-ब व १०२७ चार-क यामध्ये प्रसिध्द करण्यात आलेले आहेत ते त्याच्याव्यतिरिक्त) केवळ छत्रपती संभाजीनगर १०३३ विभागाशी संबंधित असलेले नियम व आदेश.	भाग एक-अ (भाग चार-अ मध्ये प्रसिध्द करण्यात आले पृष्ठ आहेत त्या व्यतिरिक्त) केवळ छत्रपती संभाजीनगर - विभागाशी संबंधित असलेले महाराष्ट्र नगरपालिका, ते जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या, ग्रामपंचायती, - नगरपंचायती, नगरपरिषदा, जिल्हा नगरपरिषदा, प्राथमिक शिक्षण व स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम, या अन्वये काढण्यात आलेले आदेश व अधिसूचना.
संकीर्ण अधिसूचना, नेमणुका, पदोन्नती इत्यादी केवळ १०३४ छत्रपती संभाजीनगर विभागाशी संबंधित असलेले. ११९२	

शासकीय अधिसूचना, नेमणुका, पदोन्नती इत्यादी

१

अवर सचिव महाराष्ट्र शासन यांजकडून
नगर विकास विभाग,
४ था मजला, मुख्य इमारत, मंत्रालय,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- २०/०५/२०२६

सूचना

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना, अधिनियम, १९६६

क्र. टिपीएस - ३०२५/९६८/प्र.क्र.१७२/२०२५/नवि -३० :- ज्याअर्थी,
छत्रपती संभाजीनगर मूळ हद्द (दुसरी सुधारित) + वाढीव हद्द (पहिली
सुधारित) + सातारा, देवळाई + सिडको/सिडको निर्धिसुचित क्षेत्र +
चिकलठाणा MIDC, जि. छत्रपती संभाजीनगर क्षेत्राची विकास योजना
(यापुढे “उक्त विकास योजना” असे संबोधिले आहे.) महाराष्ट्र प्रादेशिक
नियोजन व नगररचना, अधिनियम, १९६६ (सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम
३७ वा) (यापुढे “उक्त अधिनियम” असे संबोधिले आहे.) चे कलम ३१ चे
उप कलम (१) अन्वये शासन अधिसूचना, नगर विकास विभाग क्र. टिपीएस-
३०२५/प्र.क्र.६/२०२५/भागशः मंजूरी/नवि-३०, दि. १५/०४/२०२५ अन्वये
भागशः मंजूर केली आहे (यापुढे “उक्त विकास योजना” असे संबोधिले
आहे);

छ.सं. भाग १-२८

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेमध्ये, मौजे वानखेडेनगर येथील
न.भू.क्र.११५०० (पै.) (यापुढे “उक्त जमीन” असे संबोधिले आहे) या जागेवर
“आरक्षण क्र. IV/५७PG” प्रस्तावित आहे (यापुढे “उक्त विकास योजना
प्रस्ताव” असे संबोधिले आहे);

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेतील उक्त जमिनीवरील
“आरक्षण क्र. IV/५७PG” या आरक्षणाखालील जागेवर दि.०९/०५/२०२२
रोजी दिलेल्या बांधकाम परवानगीखालील क्षेत्र, आरक्षणातून वगळून मुक्त
होणारे क्षेत्र रहिवास विभागात समाविष्ट करणे (यापुढे “उक्त फेरबदल”
असे संबोधिले आहे) आवश्यक आहे, असे शासनाचे मत झाले आहे;

आता त्याअर्थी, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७ (१ क क) (क) अन्वये
प्राप्त अधिकारात आणि तदनुषंगिक शक्तीचा वापर करून, उक्त फेरबदलावर
जनतेकडून सूचना/ हरकती मागविण्यासाठी शासन ही सूचना प्रसिध्द
करीत आहे. उक्त फेरबदलावरील कोणत्याही सूचना/ हरकती, ही सूचना
प्रसिध्द करीत आहे. उक्त फेरबदलावरील कोणत्याही सूचना / हरकती,
ही सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्यापासून एक महिन्याच्या
आत, विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग,
छत्रपती संभाजीनगर यांचेकडे दाखल करता येतील. विभागीय सहसंचालक,
नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांचेकडे
दाखल करता येतील. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना छत्रपती संभाजीनगर

१०२७

विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांचेकडे दाखल करता येतील. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांना, प्राप्त सूचना / हरकतीवर सुनावणी देऊन आणि आवश्यकतेनुसार संबंधित नियोजन प्राधिकरणांचे म्हणणे घेऊन, त्यावरील अहवाल शासनास सादर करण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे;

विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, एम.बी.सी.टॉवर, दुसरा मजला, बाबा पेट्रोल पंपाजवळ, अदालत रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१ ००१, यांचेकडे, सदर सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या कालमर्यादेत उक्त फेरबदलाच्या अनुषंगाने प्राप्त होणाऱ्या हरकती / सूचना स्विकारुन विचारात घेण्यात येतील.

उक्त फेरबदल दर्शविणारी प्रस्तुत सूचना / भाग नकाशा जनतेच्या अवलोकनार्थ खालील कार्यालयात कामकाजाच्या दिवशी उपलब्ध राहिल.

१. आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिका, छत्रपती संभाजीनगर.
२. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर.
३. सहायक संचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर शाखा, छत्रपती संभाजीनगर.

सदरची सूचना महाराष्ट्र शासनाचे www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशाने व नावाने,

(प्रसाद रा. शिंदे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

BY UNDER SECRETARY TO GOVERNMENT GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Urban Development Department
4th Floor, Main Building, Mantralaya,
Madam Kama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032

Date :20/05/2026

NOTICE

The Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966
No. TPS - 3025/968/CR-172/2025/UD-30 :- Whereas, the Government in Urban Development Department *vide* its Notification No. TPS-3025/CR-06/2025/Part-Sanction/UD-30, dated the 15/04/2025 has partly sanctioned the Development Plan of Chhatrapati Sambhajnagar, Original Boundary (Second Revised) + Extended Limit (First Revised) + Satara, Deolai + CIDCO/CIDCO Denotified Area + Chikhalthana MIDC, Dist. Chhatrapati Sambhajnagar (hereinafter referred to as “the said Development Plan”) under section 31 (1) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 (Maharashtra Act No. XXXVII of 1966) (hereinafter referred to as “the said Act”);

And whereas, in the said Development Plan, the land bearing CTS No.11500 (Pt.) of Village Wankhedenagar (hereinafter referred to as “the said Land”) is reserved as “Site No. IV/57-PG” (hereinafter referred to as “the said Development Plan Proposal”);

And whereas, the Government is of opinion that, it is necessary to exclude the area under the building permission granted on dated the 09/05/2022 under the said Land from “Site No. IV/57-PG” and to include the land so released in Residential Zone (hereinafter referred to as “the said Modification”);

Now therefore, in exercise of the powers conferred under section 37 (1AA) (A) of the said Act and all other powers enabling in that behalf, the Government hereby publishes this Notice for inviting Suggestion / Objection from the general public in respect of the said Modification. Any objections/ suggestions upon the said Modification, shall be forwarded, before the expiry of one month from the date of publication of this Notice in Official Gazette to the Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajnagar Division who is hereby authorised as an Officer to hear objections/suggestions and say of concerned Planning Authority, as applicable, and submit his report to the Government;

Only the suggestions and or/ objections regarding Modification, that may be received by the Divisional Joint Director of Town Planning Chhatrapati Sambhajnagar Division, having his office at M.B.C. Tower, Second Floor, Near Baba Petrol Pump, Adalat Road, Chatrapati Sambhajnagar-431001, within the stipulated period of one month from the date of publication of this Notice in the Official Gazette, shall be considered.

Copy of the said Notice along with the plan showing the said Modification shall be made available for inspection to general public at the following offices during office hours on all working days.

- 1) The Commissioner, Chhatrapati Sambhajnagar Municipal Corporation, Chhatrapati Sambhajnagar .
- 2) The Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajnagar Division, Chhatrapati Sambhajnagar.

- 3) The Assistant Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajnagar Branch, Chhatrapati Sambhajnagar.

This Notice shall also be made available on the Government website www.maharashtra.gov.in.

By order and in the name of Governor of Maharashtra,

(Prasad R. Shinde)

Under Secretary to Government

२

अवर सचिव महाराष्ट्र शासन यांजकडून

नगर विकास विभाग,

४ था मजला, मुख्य इमारत, मंत्रालय,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : १८/०५/२०२६

सूचना

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना, अधिनियम, १९६६

क्र. टिपीएस - ३०२५/९६८/प्र.क्र.१७२/२०२५/नवि -३० :- ज्याअर्थी, छत्रपती संभाजीनगर मूळ हद्द (दुसरी सुधारित) + वाढीव हद्द (पहिली सुधारित) + सातारा, देवळाई + सिडको/सिडको निर्धिसुचित क्षेत्र + चिकलठाणा MIDC, जि. छत्रपती संभाजीनगर क्षेत्राची विकास योजना (यापुढे “उक्त विकास योजना” असे संबोधिले आहे.) महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना, अधिनियम, १९६६ (सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम ३७ वा) (यापुढे “उक्त अधिनियम” असे संबोधिले आहे.) चे कलम ३१ चे उपकलम (१) अन्वये शासन अधिसूचना, नगर विकास विभाग क्र. टिपीएस-३०२५/प्र.क्र.६/२०२५/भागशः मंजूरी/नवि-३०, दि.१५/०४/२०२५ अन्वये भागशः मंजूर केली आहे. (यापुढे “उक्त विकास योजना” असे संबोधिले आहे);

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेमध्ये, मौजे असिफबाग येथील सर्व्हे क्र.१(पै.) व २(पै.) (यापुढे “उक्त जमीन” असे संबोधिले आहे) या जागेमधून १८ मी. रुंद उत्तर दक्षिण विकास योजना रस्ता प्रस्तावित आहे. (यापुढे “उक्त विकास योजना प्रस्ताव” असे संबोधिले आहे);

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेतील उक्त जमिनीवरील १८ मी. रुंद उत्तर दक्षिण विकास योजना रस्त्याची आखणी सन २००२ च्या मंजूर विकास योजना नकाशाप्रमाणे स्थलांतरीत करून मुक्त होणारे क्षेत्र रहिवास विभागात समाविष्ट करणे (यापुढे “उक्त फेरबदल” असे संबोधले आहे) आवश्यक आहे, असे शासनाचे मत झाले आहे;

आता त्याअर्थी, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७ (१ क क) (क) अन्वये प्राप्त अधिकारात आणि तदनुषंगिक शक्तींचा वापर करून, उक्त फेरबदलावर जनतेकडून सूचना/ हरकती मागविण्यासाठी शासन ही सूचना प्रसिध्द करीत आहे. उक्त फेरबदलावरील कोणत्याही सूचना/ हरकती, ही सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्यापासून एक महिन्याच्या आत, विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांचेकडे दाखल करता येतील, विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांना, प्राप्त सूचना / हरकतीवर सुनावणी देऊन आणि आवश्यकतेनुसार संबंधित नियोजन प्राधिकरणांचे म्हणणे घेऊन, त्यावरील अहवाल शासनास सादर करण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे;

विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, एम.बी.सी.टॉवर, दुसरा मजला, बाबा पेट्रोल पंपाजवळ, अदालत रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१ ००१, यांचेकडे, सदर सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या कालमर्यादेत उक्त फेरबदलाच्या अनुषंगाने प्राप्त होणाऱ्या हरकती / सूचना स्विकारून विचारात घेण्यात येतील.

उक्त फेरबदल दर्शविणारी प्रस्तुत सूचना / भाग नकाशा जनतेच्या अवलोकनार्थ खालील कार्यालयात कामकाजाच्या दिवशी उपलब्ध राहिल.

१. आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिका, छत्रपती संभाजीनगर.

२. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर.

३. सहायक संचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर शाखा, छत्रपती संभाजीनगर.

सदरची सूचना महाराष्ट्र शासनाचे www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशाने व नावाने,

(प्रसाद रा. शिंदे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

BY UNDER SECRETARY TO GOVERNMENT GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Urban Development Department
4th Floor, Main Building, Mantralaya,
Madam Kama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032

NOTICE

Date :18/05/2026

The Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966

No. TPS - 3025/968/CR-172/2025/UD-30 :- Whereas, the Government in Urban Development Department *vide* its Notification No. TPS-3025/CR-06/2025/Part-Sanction/UD-30, dated the 15/04/2025 has partly sanctioned the Development Plan of Chhatrapati Sambhajinagar, Original Boundary (Second Revised) + Extended Limit (First Revised) + Satara, Deolai + CIDCO/CIDCO Denotified Area + Chikhalthana MIDC, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar (hereinafter referred to as “the said Development Plan”) under section 31 (1) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 (Maharashtra Act No. XXXVII of 1966) (hereinafter referred to as “the said Act”);

And whereas, in the said Development Plan, a 18 m. wide North - South Development Plan Road is proposed in Survey No. 1(Pt.) & 2(Pt.) (hereinafter referred to as “the said Land”) of Village Asefbag (hereinafter referred to as “the said Development Plan Proposals”);

And whereas, the Government is of opinion that, it is necessary to realign the alignment of 18 m. wide North South Development Plan Road in Survey No. 1(Pt.) & 2(Pt.) of Village Asefbag, as per Sanctioned Development Plan 2002 and include the land so released in Residential Zone (hereinafter referred to as "the said Modification");

Now therefore, in exercise of the powers conferred under section 37 (1AA) (A) of the said Act and all other powers enabling in that behalf, the Government hereby publishes this Notice for inviting Suggestion / Objection from the general public in respect of the said Modification. Any objections/ suggestions upon the said Modification, shall be forwarded, before the expiry of one month from the date of publication of this Notice in Official Gazette to the Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajanagar Division who is hereby authorised as an Officer to hear objections/ suggestions and say of concerned Planning Authority, as applicable, and submit his report to the Government.

Only the suggestions and or/ objections regarding the said Modification, that may be received by the Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajanagar Division, having his office at M.B.C. Tower, Second Floor, Near Baba Petrol Pump, Adalat Road, Chhatrapati Sambhajanagar-431001, within the stipulated period of one month from the date of publication of this notice in the Official Gazette, shall be considered.

Copy of the said Notice along with the plan showing the said Modification shall be made available for inspection to general public at the following offices during office hours on all working days.

1) The Commissioner, Chhatrapati Sambhajanagar Municipal Corporation, Chhatrapati Sambhajanagar .

2) The Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajanagar Division, Chhatrapati Sambhajanagar.

3) The Assistant Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajanagar Branch, Chhatrapati Sambhajanagar.

This Notice shall also be made available on the Government website www.maharashtra.gov.in.

By order and in the name of Governor of Maharashtra,

(Prasad R. Shinde)

Under Secretary to Government

३

अवर सचिव महाराष्ट्र शासन यांजकडून

नगर विकास विभाग,

४ था मजला, मुख्य इमारत, मंत्रालय,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- १५/०५/२०२६

सूचना

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना, अधिनियम, १९६६

क्र. टीपीएस - ३०२५/९६८/प्र.क्र.१७२/२०२५/नवि-३० :- ज्याअर्थी, छत्रपती संभाजीनगर मूळ हद्द (दुसरी सुधारित) + वाढीव हद्द (पहिली सुधारित) + सातारा, देवळाई + सिडको/सिडको निर्धोसुचित क्षेत्र + चिकलठाणा MIDC, जि. छत्रपती संभाजीनगर क्षेत्राची विकास योजना (यापुढे "उक्त विकास योजना" असे संबोधिले आहे.) महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना, अधिनियम, १९६६ (सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम ३७ वा) (यापुढे "उक्त अधिनियम" असे संबोधिले आहे.) चे कलम ३१ चे उपकलम (१) अन्वये शासन अधिसूचना, नगर विकास विभाग क्र. टीपीएस-३०२५/प्र.क्र.६/२०२५/भागशः मंजूरी/नवि-३०, दि.१५/०४/२०२५ अन्वये भागशः मंजूर झाली असून वगळलेल्या भागाची विकास योजना शासन अधिसूचना, नगर विकास विभाग क्र. टीपीएस-३०२५/९३८/प्र.क्र.१७२/२०२५/ई.पी.मंजूरी/नवि-३०, दि. १४/०५/२०२६ अन्वये मंजूर झाली आहे. (यापुढे "उक्त विकास योजना" असे संबोधिले आहे);

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेमध्ये, मौजे सातारा येथील सर्व्हे क्र.३४३ (पै.) व ३२६ (पै.) (यापुढे "उक्त जमीन" असे संबोधिले आहे) या जागेच्या सीमेवरून १५ मी. रुंद पूर्व पश्चिम विकास योजना रस्ता प्रस्तावित असून आ.क्र. X/३४- MSEB Sub-station सर्व्हे क्र.३२६ या जागेमध्ये प्रस्तावित केला आहे (यापुढे "उक्त विकास योजना प्रस्ताव" असे संबोधिले आहे);

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेतील उक्त जमिनीवरील आ.क्र. X/३४- MSEB Sub-station व १५ मी. रुंद पूर्व पश्चिम विकास योजना रस्त्याची आखणी नकाशात दर्शविल्याप्रमाणे, गट क्र.३२६ मध्ये स्थलांतरीत करून मुक्त होणारे क्षेत्र रहिवास विभागात समाविष्ट करणे (यापुढे "उक्त फेरबदल" असे संबोधले आहे) आवश्यक आहे, असे शासनाचे मत झाले आहे;

आता त्याअर्थी, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७ (१ क क) (क) अन्वये प्राप्त अधिकारात आणि तदनुषंगिक शक्तीचा वापर करून, उक्त फेरबदलावर जनतेकडून सूचना/ हरकती मागविण्यासाठी शासन ही सूचना प्रसिध्द करीत आहे. उक्त फेरबदलावरील कोणत्याही सूचना/ हरकती, ही सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्यापासून एक महिन्याच्या आत, विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांचेकडे दाखल करता येतील. विभागीय सहसंचालक,

नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांचेकडे दाखल करता येतील. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांना, प्राप्त सूचना / हरकतीवर सुनावणी देऊन आणि आवश्यकतेनुसार संबंधित नियोजन प्राधिकरणांचे म्हणणे घेऊन, त्यावरील अहवाल शासनास सादर करण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, एम.बी.सी.टॉवर, दुसरा मजला, बाबा पेट्रोल पंपाजवळ, अदालत रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१ ००१, यांचेकडे, सदर सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या कालमर्यादेत उक्त फेरबदलाच्या अनुषंगाने प्राप्त होणाऱ्या हरकती / सूचना स्विकारून विचारात घेण्यात येतील.

उक्त फेरबदल दर्शविणारी प्रस्तुत सूचना / भाग नकाशा जनतेच्या अवलोकनार्थ खालील कार्यालयात कामकाजाच्या दिवशी उपलब्ध राहिल.

१. आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिका, छत्रपती संभाजीनगर.
२. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर.
३. सहायक संचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर शाखा, छत्रपती संभाजीनगर.

सदरची सूचना महाराष्ट्र शासनाचे www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशाने व नावाने,

(प्रसाद रा. शिंदे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

BY UNDER SECRETARY TO GOVERNMENT GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

Urban Development Department
4th Floor, Main Building, Mantralaya,
Madam Kama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032

Date :15/05/2026

NOTICE

The Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966

No. TPS - 3025/968/CR-172/2025/UD-30 :- Whereas, the Government in Urban Development Department *vide* its Notification No. TPS-3025/CR-06/2025/Part-Sanction/UD-30, dated the 15/04/2025 has partly sanctioned the Development Plan of Chhatrapati Sambhajnagar, Original Boundary (Second Revised) + Extended Limit (First Revised) + Satara, Deolai + CIDCO/CIDCO Denotified Area + Chikhalthana MIDC, Dist. Chhatrapati Sambhajnagar and Republished Development Plan has been sanctioned by the Government in Urban Development Department *vide* its Notification No. TPS-3025/968/CR-172/2025/E.P. Sanction/UD-30, dated the 14/05/2025 (hereinafter referred to as “the said Development Plan”) under section 31 (1) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 (Maharashtra Act No. XXXVII of 1966) (hereinafter referred to as “the said Act”);

And whereas, in the said Development Plan, a 15 m. wide East West Development Plan Road is proposed along the common boundary of Survey No. 343(Pt.) & 326(Pt.) of Village Satara and Survey No.326(Pt.) of Village Satara is reserved as “Site No. X/34-MSEB Sub-Station” (hereinafter referred to as “the said Land”) (hereinafter referred to as “the said Development Plan Proposals”);

And whereas, the Government is of opinion that, it is necessary to shift “Site No. X/34-MSEB Sub-Station” and realign the 15 m. wide East West Development Plan Road in Survey No.326(Pt.) of Village Satara, as shown on plan and include the land so released in Residential Zone (hereinafter referred to as “the said Modification”);

Now therefore, in exercise of the powers conferred under section 37 (1AA) (A) of the said Act and all other powers enabling in that behalf, the Government hereby publishes this Notice for inviting Suggestion / Objection from the general public in respect of the said Modification. Any objections/ suggestions upon the said Modification, shall be forwarded, before the expiry of one month from the date of publication of this Notice in Official Gazette to the Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajnagar Division who is hereby authorised as an Officer to hear objections/ suggestions and say of concerned Planning Authority, as applicable, and submit his report to the Government.

Only the suggestions and or/ objections regarding the said Modification, that may be received by the Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajnagar Division, having his office at M.B.C. Tower, Second Floor, Near Baba Petrol Pump, Adalat Road, Chhatrapati Sambhajnagar-431001, within the stipulated period of one month from the date of publication of this notice in the Official Gazette, shall be considered.

Copy of the said Notice along with the plan showing the said Modification shall be made available for inspection to general public at the following offices during office hours on all working days.

- 1) The Commissioner, Chhatrapati Sambhajnagar Municipal Corporation, Chhatrapati Sambhajnagar .
- 2) The Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajnagar Division, Chhatrapati Sambhajnagar.
- 3) The Assistant Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajnagar Branch, Chhatrapati Sambhajnagar.

This Notice shall also be made available on the Government website www.maharashtra.gov.in.

By order and in the name of Governor of Maharashtra,

(Prasad R. Shinde)

Under Secretary to Government

४

अवर सचिव महाराष्ट्र शासन यांजकडून

नगर विकास विभाग,

४ था मजला, मुख्य इमारत, मंत्रालय,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मुंबई ४०० ०३२.

सूचना

दिनांक : १९/०५/२०२६

महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना, अधिनियम, १९६६

क्र. टिपीएस - ३०२५/९६८/प्र.क्र.१७२/२०२५/नवि-३० :- ज्याअर्थी, छत्रपती संभाजीनगर मूळ हद्द (दुसरी सुधारित) + वाढीव हद्द (पहिली सुधारित) + सातारा, देवळाई + सिडको/सिडको निर्धिसुचित क्षेत्र + चिकलठाणा MIDC, जि. छत्रपती संभाजीनगर क्षेत्राची विकास योजना (यापुढे “उक्त विकास योजना” असे संबोधिले आहे.) महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना, अधिनियम, १९६६ (सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम ३७ वा) (यापुढे “उक्त अधिनियम” असे संबोधिले आहे.) चे कलम ३१ चे उपकलम (१) अन्वये शासन अधिसूचना, नगर विकास विभाग क्र. टिपीएस-३०२५/प्र.क्र.६/२०२५/भागशः मंजूरी/नवि-३०, दि.१५/०४/२०२५ अन्वये भागशः मंजूर केली आहे. (यापुढे “उक्त विकास योजना” असे संबोधिले आहे);

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेमध्ये, मौजे गारखेडा येथील सर्व्हे क्र.३६ (पै.) (यापुढे “उक्त जमीन” असे संबोधिले आहे) या जागेवर “आरक्षण क्र. VI/३६ -PG”, प्रस्तावित आहे. (यापुढे “उक्त विकास योजना प्रस्ताव” असे संबोधिले आहे);

आणि ज्याअर्थी, उक्त विकास योजनेतील उक्त जमिनीवरील “आरक्षण क्र. VI/३६ -PG” हे आरक्षण वगळून मुक्त होणारे क्षेत्र रहिवास विभागात समाविष्ट करणे (यापुढे “उक्त फेरबदल” असे संबोधले आहे) आवश्यक आहे, असे शासनाचे मत झाले आहे;

आता त्याअर्थी, उक्त अधिनियमाचे कलम ३७ (१ क क) (क) अन्वये प्राप्त अधिकारात आणि तदनुषंगिक शक्तींचा वापर करून, उक्त फेरबदलावर जनतेकडून सूचना/ हरकती मागविण्यासाठी शासन ही सूचना प्रसिध्द करित आहे. उक्त फेरबदलावरील कोणत्याही सूचना/ हरकती, ही सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्यापासून एक महिन्याच्या आत, विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांचेकडे दाखल करता येतील. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांना, प्राप्त सूचना / हरकतींवर सुनावणी देऊन आणि आवश्यकतेनुसार संबंधित नियोजन प्राधिकरणांचे म्हणणे घेऊन, त्यावरील अहवाल शासनास सादर करण्यासाठी प्राधिकृत करण्यात येत आहे;

विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, एम.बी.सी.टॉवर, दुसरा मजला, बाबा पेट्रोल पंपाजवळ, अदालत रोड, छत्रपती संभाजीनगर - ४३१ ००१, यांचेकडे, सदर सूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्रात प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या कालमर्यादेत उक्त फेरबदलाच्या अनुषंगाने प्राप्त होणाऱ्या हरकती / सूचना स्विकारून विचारात घेण्यात येतील.

उक्त फेरबदल दर्शविणारी प्रस्तुत सूचना / भाग नकाशा जनतेच्या अवलोकनार्थ खालील कार्यालयात कामकाजाच्या दिवशी उपलब्ध राहिल.

१. आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिका, छत्रपती संभाजीनगर.

२. विभागीय सहसंचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर.

३. सहायक संचालक, नगर रचना, छत्रपती संभाजीनगर शाखा, छत्रपती संभाजीनगर.

सदरची सूचना महाराष्ट्र शासनाचे www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध राहिल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशाने व नावाने,

(प्रसाद रा. शिंदे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

**By Under Secretary to Government
Government of Maharashtra**

Urban Development Department
4th Floor, Main Building, Mantralaya,
Madam Kama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032

NOTICE

Date :19/05/2026

The Maharashtra Regional & Town Planning Act, 1966

No. TPS - 3025/968/CR-172/2025/UD-30 :- Whereas, the Government in Urban Development Department *vide* its Notification No. TPS-3025/CR-06/2025/Part-Sanction/UD-30, dated the 15/04/2025 has partly sanctioned the Development Plan of Chhatrapati Sambhajinagar, Original Boundary (Second Revised) + Extended Limit (First Revised) + Satara, Deolai + CIDCO/CIDCO Denotified Area + Chikhalthana MIDC, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar (hereinafter referred to as “the said Development Plan”) under section 31 (1) of the Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 (Maharashtra Act No. XXXVII of 1966) (hereinafter referred to as “the said Act”);

And whereas, in the said Development Plan, the land bearing Survey No.36 (Pt.) of Village Garkheda (hereinafter referred to as “the said Land”) is reserved “Site No.VI/36- PG” (hereinafter referred to as “the said Development Plan Proposals”);

And whereas, the Government is of opinion that, it is necessary to delete the said land from “Site No.VI/36-PG” and include the land so released in Residential Zone (hereinafter referred to as “the said Modification”);

Now therefore, in exercise of the powers conferred under section 37 (1AA) (A) of the said Act and all other powers enabling in that behalf, the Government hereby publishes this Notice for inviting Suggestion / Objection from the general public in respect of the said Modification. Any objections/ suggestions upon the said Modification, shall be forwarded, before the expiry of one month from the date of publication of this Notice in Official Gazette to the Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajanagar Division who is hereby authorised as an Officer to hear objections/ suggestions and say of concerned Planning Authority, as applicable, and submit his report to the Government.

Only the suggestions and or/ objections regarding the said Modification, that may be received by the Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajanagar Division, having his office at M.B.C. Tower, Second Floor, Near Baba Petrol Pump, Adalat Road, Chhatrapati Sambhajanagar-431001, within the stipulated period of one month from the date of publication of this notice in the Official Gazette, shall be considered.

Copy of the said Notice along with the plan showing the said Modification shall be made available for inspection to general public at the following offices during office hours on all working days.

1) The Commissioner, Chhatrapati Sambhajanagar Municipal Corporation, Chhatrapati Sambhajanagar .

2) The Divisional Joint Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajanagar Division, Chhatrapati Sambhajanagar.

3) The Assistant Director of Town Planning, Chhatrapati Sambhajanagar Branch, Chhatrapati Sambhajanagar.

This Notice shall also be made available on the Government website www.maharashtra.gov.in.

By order and in the name of Governor of Maharashtra,

(Prasad R. Shinde)

Under Secretary to Government

संकीर्ण अधिसूचना, नेमणुका, पदोन्नती इत्यादी

५

जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा दंडाधिकारी छत्रपती संभाजीनगर यांजकडून

(गृह विभाग)

दिनांक :

प्रारूप अधिसूचना

क्र.२०२६/गृह-०६/कावि-२८३.- जनतेची सुरक्षा आणि कल्याण सुनिश्चित करण्यासाठी, विशेषत: “छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्याचे मराठवाड्यातील मध्यवर्ती भौगोलिक स्थान, जिल्ह्यातील वाढते औद्योगिकीकरण, शहरीकरण आणि येथील संमिश्र लोकसंख्या लक्षात घेता, कायदा व सुव्यवस्था अबाधित राखण्यासाठी आणि संभाव्य नुकसान टाळण्यासाठी योग्य खबरदारी घेणे तसेच सार्वजनिक ठिकाणी उद्भवू शकणाऱ्या संभाव्य धोक्यांचे नियंत्रण करणे आणि नागरिकांच्या जीवित व मालमत्तेचे रक्षण करणे अत्यावश्यक आहे.” हे लक्षात घेऊन आणि पुरेशा सुरक्षा खबरदारीच्या अंमलबजावणीच्या उद्देशाने, मी, जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर, असे मत व्यक्त करतो की नियमांचा एक सर्वसमावेशक संच स्थापन केला पाहिजे. हे नियम नवीन परवाने जारी करणे आणि करमणुकीच्या सार्वजनिक ठिकाणांसाठी (चित्रपटगृहांव्यतिरिक्त) आणि सार्वजनिक करमणुकीसाठीच्या सादरीकरणासाठी विद्यमान परवाने नूतनीकरण नियंत्रित करतील. परवाने जारी करणे किंवा त्यांचे नूतनीकरण करणे हे विहित अटी आणि शर्तीच्या अधीन असेल, जेणेकरून निर्धारित परवान्याचा कालावधी संपल्यानंतर असे उपक्रम सुरक्षित आणि नियंत्रित पद्धतीने आयोजित केले जातील.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर म्हणून मला मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ (१९५१ चा अधिनियम क्रमांक २२) च्या कलम ३३, उप-कलम (१), खंड (w), (w-a), (x) आणि (y) अंतर्गत प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून आणि या कायद्याच्या कलम ३३ च्या उप-कलम (६) च्या तरतुदीनुसार, मी, जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर, याद्वारे या कार्यालयाने पूर्वी जारी केलेल्या सर्व अधिसूचना आणि उक्त नियमांनुसार केलेल्या सुधारणा रद्द करत आहे. “सदर प्रारूप अधिसूचना शासकीय राजपत्रात प्रसिद्ध झाल्याच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत, जर काही हरकती किंवा आक्षेप असतील, तर ते संबंधित पुराव्यांसह सादर करावेत; अन्यथा त्यानंतर आलेले आक्षेप विचारात घेतले जाणार नाहीत, याची नोंद घ्यावी.”

प्रकरण एक

प्रारंभिक

१. संक्षिप्त शीर्षक आणि लागूता :-

१. या नियमांना “सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांना परवाना देण्याचे आणि नियंत्रित करण्याचे नियम (चित्रपटगृहांव्यतिरिक्त) आणि सार्वजनिक मनोरंजनासाठीचे कार्यक्रम, ज्यात कॅबरे सादरीकरणे, मेळे, डिस्कोथेक, खेळ, पूल गेम पार्लर, संगणक किंवा व्हर्चुअल रिलिटी गेम प्रदान करणारे मनोरंजन पार्लर, सायबर कॅफे, बॉलिंग ऑली, कार्ड रूम, सोशल क्लब, स्पोर्ट्स क्लब मेळे आणि तमाशा, २०२६ यांचा समावेश आहे” असे म्हटले जाऊ शकते. हे नियम अशा सार्वजनिक मनोरंजन कार्यक्रमांसाठी परवाने जारी करणे आणि त्यांचे नियमन नियंत्रित करतील. हे नियम छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्याच्या जिल्हादंडाधिकारी क्षेत्राकरीता (पोलीस आयुक्तालय छत्रपती संभाजीनगर यांचे क्षेत्र वगळून) शासन राजपत्रात प्रकाशित होण्याच्या तारखेपासून लागू होतील.

२. ते, स्पष्टपणे अन्यथा तरतूद केल्याशिवाय, छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील सार्वजनिक मनोरंजनाच्या सर्व ठिकाणी (चित्रपटगृहांव्यतिरिक्त) आणि संगीत, नृत्य, नक्कल, नाट्य किंवा सार्वजनिक मनोरंजनासाठी इतर सादरीकरणांना लागू होतील, ज्यामध्ये कॅबरे सादरीकरणे, मेळे डिस्कोथेक, खेळ, रेकॉर्ड नृत्य, भारतीय शास्त्रीय किंवा इतर प्रकारचे नृत्य यांचा समावेश आहे जे कोणत्याही ठिकाणी एकतर मुख्य म्हणून किंवा मेळे आणि तमाशासह सहाय्यक किंवा उपकंपनी क्रियाकलाप म्हणून आयोजित केले जातात आणि पूल गेम पार्लर, संगणक गेम प्रदान करणारे मनोरंजन पार्लर, व्हर्चुअल रिलिटी गेम्स, गेम प्रदान करणारे सायबर कॅफे किंवा मनोरंजन पूरक म्हणून कोणत्याही नावाने ओळखले जाणारे कोणतेही खेळ आणि नेट कनेक्टिव्हिटी यांना देखील लागू होतील; आणि कोणत्याही प्रकारच्या खेळ किंवा सादरीकरणांमध्ये मनोरंजन प्रदान करणाऱ्या कोणत्याही ठिकाणी (संगणक/व्हिडिओ स्क्रीनवर/ किंवा व्हीसीडी/डीव्हीडी प्रोजेक्शन सिस्टम किंवा अशा कोणत्याही किंवा तत्सम सिस्टमद्वारे थेट किंवा प्रदर्शित), बॉलिंग ऑली आणि कार्ड रूम आणि कोणत्याही क्लब/सोशल क्लब, स्पोर्ट क्लब, हॉटेल, भोजनालय, ट्रस्ट किंवा नोंदणीकृत संस्थेला देखील जे तिकिटावर किंवा प्रवेश शुल्कावर किंवा प्रीपेड टोकनद्वारे किंवा मोफत वर वरीलपैकी कोणत्याही वर्णनाचे मनोरंजन प्रदान करू शकतात.

२. व्याख्या विषयात किंवा संदर्भात काहीही प्रतिकूल नसेल तर, या अधिनियमात, -

(क) “अधिनियम” या अधिनियमास, मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ असे म्हणावे;

(ख) “मंडळ” म्हणजे अधिनियमाच्या कलम ३३ च्या उप-कलम (I) च्या खंड (ws) च्या उप-खंड (iii) अंतर्गत राज्य शासनाने नियुक्त केलेले मंडळ; म्हणजेच, स्टेज परफॉर्मन्स छाननी मंडळ;

(ग) **“चित्रपट”** म्हणजे अशी कोणतीही जागा जेथे छायाचित्राद्वारे प्रदर्शन दिले जाते;

(ग-१) **“कॅबरे”** मध्ये कोणत्याही कॅफे, रेस्टॉरंट, हॉटेल किंवा भोजनालयात किंवा कोणत्याही सार्वजनिक व्यक्तीला प्रवेश असलेल्या कोणत्याही ठिकाणी प्रदान केलेला कोणताही नृत्य, फ्लोअर शो किंवा कोणत्याही नावाने ओळखला जाणारा कोणताही मनोरंजन समाविष्ट आहे; आणि कॅबरे सादरीकरण ही अभिव्यक्ती त्यानुसार तयार केली जाईल;

(ग-२) **“डिस्कोथेक”** म्हणजे सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण किंवा सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण, जेथे ग्राहकांना किंवा आश्रयदात्यांना नृत्यासाठी गायन, डिस्कोथेक किंवा इतर कोणत्याही नृत्यासह मनोरंजन किंवा ग्राहक किंवा आश्रयदात्यांसाठी कोणत्याही नावाने ओळखले जाणारे संगीत दिले जाते;

(घ) **“प्रपत्र”** म्हणजे या नियमांशी संलग्न केलेले प्रपत्र;

(घ-१) **“खेळ”** म्हणजे इलेक्ट्रॉनिक किंवा हाताने किंवा अन्यथा कोणत्याही मार्गाने नियंत्रित किंवा संचालित केलेला कोणताही व्हिडिओ गेम किंवा परवानगीने कोणत्याही परिसरात प्रदान केलेले, कोणत्याही नावाने ओळखले जाणारे इतर कोणतेही करमणूक किंवा खेळ, जे सार्वजनिक करमणूक किंवा करमणुकीची ठिकाणे म्हणून वापरले जातात किंवा वापरण्याचा हेतू आहे आणि ज्यात कोणत्याही सार्वजनिक सदस्याला प्रवेश आहे आणि त्यात खालील गोष्टींचा समावेश आहे.

(i) **“डायव्हर्जन”** म्हणजे पूल, बिलियर्ड्स, बॉलिंग एली, करमणूक संलग्न म्हणून सायबर कनेक्टिव्हिटी, कार्ड रूम आणि आर्थिक फायद्यासाठी व्यावसायिक उपक्रम चालवण्याच्या उद्देशाने सहाय्यक किंवा सहाय्यक म्हणून ओळखला जाणारा असा कोणताही खेळ किंवा मनोरंजन.

(ii) **“सायबर कॅफे”** म्हणजे कोणतीही व्यावसायिक प्रतिष्ठान किंवा इंटरनेट कियोस्क, जसे की प्रकरण असो, कोणत्याही नावाने ओळखले जाते, ज्याचा उद्देश सामान्य लोकांना मोफत किंवा इतर कोणत्याही वस्तू किंवा सेवा प्रदान करण्याचा किंवा पुरवण्याचा भाग म्हणून उपलब्ध करून देणे आहे, मनोरंजन आणि मनोरंजनासह परंतु त्यापुरते मर्यादित नसलेल्या कोणत्याही उद्देशासाठी इंटरनेट (कोणत्याही स्वरूपात किंवा प्रोटोकॉलमध्ये, अस्तित्वात असो किंवा अद्याप अंमलात आणला जाणार नाही) वापरतो आणि वापरतो, परंतु त्यात कोणतेही खाजगी निवासस्थान, कार्यालय किंवा ठिकाण समाविष्ट नाही जिथे इंटरनेटचा वापर कुटुंबातील सदस्य, कर्मचारी, कर्मचारी किंवा अधिकृत कर्मचाऱ्यांना मर्यादित आहे, परंतु पाहुण्यांना नाही; आणि सायबर कॅफे हे मुंबई पोलिस अधिनियम, १९५१ (१९५१ चा अधिनियम XXII) च्या कलम २ (९) अंतर्गत परिभाषित केल्यानुसार “सार्वजनिक मनोरंजनाचे ठिकाण” मानले जाईल :

(iii) **“संगणक किंवा सायबर गेम्स पार्लर”** म्हणजे प्रवेश शुल्क किंवा तिकिटावर मनोरंजन म्हणून संगणक गेम किंवा संगणक आणि /किंवा नेट कनेक्टिव्हिटी ऑडिओ किंवा व्हिड्युअल संगीत किंवा प्रोग्राम ट्रान्समिशन आणि/किंवा संगणक गेम मनोरंजन म्हणून त्याच्या सहाय्यक आणि/किंवा उपकंपनी क्रियाकलाप म्हणून प्रदान करणारे कोणतेही आउटलेट जे आर्थिक फायद्यासाठी व्यावसायिक उपक्रम चालवण्याच्या उद्देशाने प्रवेश शुल्कासह किंवा त्याशिवाय प्रदान करते.

(iv) **“व्हर्चुअल रिअॅलिटी गेम्स-पार्लर”** म्हणजे पूर्वनियोजित कार्यक्रमाद्वारे चालवले जाणारे संगणक सहाय्यित खेळ जेथे खेळाडूंना तिकीट किंवा शुल्कावर किंवा आर्थिक फायद्यासाठी व्यावसायिक उपक्रम चालवण्याच्या उद्देशाने टोकन खेळण्याच्या खरेदीच्या उद्देशाने टोकन खेळण्यासाठी प्रवेश दिला जातो;

(v) **“गेम मशीन”** म्हणजे कोणतेही यांत्रिक उपकरण किंवा संगणक आणि/किंवा इलेक्ट्रॉनिक चिप्सवर काम करणारे मशीन ज्यामध्ये पूर्वनियोजित आणि/किंवा प्रोग्राम केलेले गेम आहेत, त्यांना अशा कॉन्ट्रॉलनवर खेळण्यासाठी आणि/किंवा ऑपरेट करण्यासाठी कोणत्याही कौशल्याची आवश्यकता आहे किंवा नाही :

(vi) **“बॉलिंग एली”** म्हणजे आर्थिक फायद्यासाठी व्यावसायिक उपक्रम चालवण्याच्या उद्देशाने, प्रवेश फीवर किंवा तिकिटावर किंवा टोकन जारी करण्याच्या उद्देशाने खेळला जाणारा खेळ किंवा स्किटल्सचा खेळ खेळला जाणारा आवार;

(vii) **“कार्ड रूम किंवा कार्ड क्लब”** म्हणजे अशी दुकाने जिथे केवळ सदस्यांच्या मनोरंजनासाठी कार्ड गेम उपलब्ध करून दिले जातात;

(viii) **“सोशल क्लब ट्रस्ट”** म्हणजे बॉम्बे सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम १९५० (१९५० चा बॉम्बे XXI) अंतर्गत नोंदणीकृत कोणताही क्लब किंवा ट्रस्ट जो त्याच्या आवारात कोणत्याही प्रकारचे मनोरंजन प्रदान करतो.

(ix) इंटरनेटवर खेळले जाणारे ऑनलाइन गेम.

(च) **“परवाना”** म्हणजे या नियमांनुसार परवानाधारक व्यक्ती आणि त्यात नियम २१९ अंतर्गत नामनिर्देशित व्यवस्थापक किंवा व्यवस्थापकांचा समावेश आहे;

(एफ) **“परवाना अधिकारी”** म्हणजे या नियमांच्या प्रकरण-१६ मध्ये उल्लेख केलेला परवाना अधिकारी.

(छ) “मेळा” म्हणजे बारा वर्षांपेक्षा जास्त वयाच्या मुलांचा किंवा दहा ते बारा वर्षे वयोगटातील मुलींचा किंवा अशा दोन्ही मुलांचा आणि मुलींचा गणपती उत्सवाच्या उद्देशाने आणि त्यानंतर काही काळ सार्वजनिक मनोरंजनासाठी गाणी, संवाद, नाटके, नृत्ये, नक्कल यांचा समावेश असलेल्या सादरीकरणासाठी किंवा सादरीकरणासाठी आयोजित केलेला समूह.

(ज) आणि मनोरंजनाच्या अशा इतर वस्तू आणि कोणत्याही बंदिस्त किंवा मोकळ्या जागेत सादर केल्या जातात :

(झ) “आयोजक” म्हणजे मेला, रास किंवा तमाशा पार्टी किंवा कंपनीच्या संघटनेशी किंवा व्यवस्थापन इतर कोणत्याही प्रकारे संबंधित असलेली प्रवर्तक, व्यवस्थापक, सचिव किंवा कोणतीही व्यक्ती, ज्याला कोणतेही नाव असेल, आणि सर्कस, फनफेअर आणि पूल टेबल्स, कॉम्प्युटर गेम्स, व्हर्चुअल रिव्हिटी गेम्स, मनोरंजन म्हणून संगणक आणि/किंवा नेट कनेक्टिव्हिटी प्रदान करणारे सायबर कॅफे आणि संगणक डिजिटल व्हर्चुअल डिस्क/कॉम्पॅक्ट डिस्क स्क्रीन डिस्प्ले देणारी सर्व ठिकाणे, बॉलिंग गल्ली, कार्ड रूम, क्लब, सोशल क्लब, स्पोर्ट्स क्लब, विश्वस्त गृहनिर्माण संस्था, हॉटेल्स आणि खाण्याची घरे, जी नियमांच्या नियम १ च्या उप-नियम (२) मध्ये सूचीबद्ध केलेले कोणतेही मनोरंजन प्रदान करतात.

(त्र) **स्पष्टीकरण** - या कलमाच्या उद्देशाने गृहनिर्माण संस्था म्हणजे महाराष्ट्र गृहनिर्माण सहकारी संस्था कायदा, १९६० (महाराष्ट्र XXIV १९६१) अंतर्गत नोंदणीकृत संस्था.

(ट) “परिसर” म्हणजे सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण किंवा चित्रपटगृहाव्यतिरिक्त इतर कोणतेही ठिकाण, जेथे संगीत, नृत्य, नाट्य, नक्कल, नाट्य किंवा सार्वजनिक करमणुकीची इतर सादरीकरणे, प्रदर्शन किंवा वळसा किंवा खेळ सादर केला जातो, असे कोणतेही ठिकाण.

(ठ) “सार्वजनिक करमणूक सादरीकरणे” म्हणजे सार्वजनिक करमणुकीच्या ठिकाणी किंवा नियम २ च्या खंड (i) अंतर्गत परिभाषित केलेल्या कोणत्याही परिसरात किंवा प्रवेश शुल्काच्या आत किंवा त्याशिवाय इतर कोणत्याही ठिकाणी दिले जाणारे नाटक, गाणी, नृत्ये, नक्कल आणि तत्सम इतर सादरीकरणाचे सादरीकरण आणि ज्याचा प्रवेश केवळ कोणत्याही विशिष्ट संस्थेच्या सदस्यांसाठी निर्बंध नाहीत आणि ज्यात कॅबरे सादरीकरणाचा समावेश आहे.

डिस्कोग्रेफ आणि खेळ -

(ड) “रास” म्हणजे दोन किंवा अधिक व्यक्तींनी सादर केलेले संगीत आणि नृत्य सादरीकरण ज्यामध्ये “टिपरी”ने प्रदर्शित केलेली असते, ज्यामध्ये सामान्यतः भगवान कृष्णाने “गोपी”सह सादर केलेल्या नृत्याची संकल्पना दर्शविली जाते.

(ढ) “तमाशा” म्हणजे एक सादरीकरण, ज्यामध्ये लावणी आणि इतर गाणी नृत्याच्या सोबत गायली जातात आणि जेथे “वग” सादर केले जातात आणि त्यात सामान्यतः (१) लोकनाट्य आणि (२) लोकसंगित म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या सादरीकरणाचा समावेश असेल.

(ण) कायद्यात वापरलेले शब्द आणि अभिव्यक्ती, ज्याची या नियमांमध्ये व्याख्या केलेली नाही, त्यांना कायद्यात दिलेला अर्थ असेल.

प्रकरण दोन

ना हरकत प्रमाणपत्र

३. “ना हरकत” प्रमाणपत्रासाठी अर्ज.

१. नाट्यगृह म्हणून किंवा सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण आणि परिसर म्हणून वापरण्याच्या उद्देशाने कोणत्याही जागेवर इमारत किंवा तंबू किंवा इतर कोणतीही तात्पुरती उभारणी, कोणत्याही नावाने, उभारण्याची इच्छा असलेली कोणतीही व्यक्ती, किंवा या उद्देशासाठी अस्तित्वात असलेल्या कोणत्याही जागेचे रूपांतर किंवा वापर करण्याची इच्छा असलेली कोणतीही व्यक्ती, अर्ज कायमस्वरूपी किंवा सार्वजनिक करमणुकीच्या तात्पुरत्या जागेसाठी आहे की नाही हे निर्दिष्ट करून, प्रथम परवाना प्राधिकरणाला “ना हरकत प्रमाणपत्र” मंजूर करण्यासाठी लेखी नोटीस देईल. अर्जासोबत मोजणी करण्यासाठी काढलेल्या प्रस्तावित जागेची योजना असेल आणि त्यात प्रस्तावित जागेपासून २०० यार्ड (१८३ मीटर) अंतरावर असलेले आजूबाजूचे रस्ते आणि इमारती, शाळा, शैक्षणिक संस्था, रुग्णालये, मंदिरे, धार्मिक स्थळे किंवा इतर ठिकाणे योजनेमध्ये स्पष्टपणे दर्शविली पाहिजेत.

२. अशा व्यक्तीने प्रस्तावित स्थळावरील फलकावर “अ” प्रपत्रातील सूचना अशा स्थितीत प्रदर्शित करून आपला हेतू जाहीर केला पाहिजे की ती सार्वजनिक मार्गावरून किंवा ज्या स्थळाला लागून आहे त्या सार्वजनिक ठिकाणाहून स्पष्टपणे दिसू शकेल. ही सूचना इंग्रजी आणि मराठी तसेच परिसरातील भाषेत असेल. परवाना अधिकाऱ्याद्वारे या प्रकरणाचा निर्णय होईपर्यंत फलकावरील सूचना जागेवरच ठेवण्यात येईल. फलक किमान ४' x ३' आकाराचा असावा आणि त्यावर सूचना ठळक आणि स्पष्टपणे वाचनीय अक्षरांमध्ये प्रदर्शित करण्यात यावी.

३. अर्जासोबत महाराष्ट्र जमीन महसूल संहितेच्या कलम ६५ अंतर्गत अर्जदाराने मिळवलेल्या जिल्हाधिकारी यांनी दिलेल्या परवानगीची प्रमाणित प्रत किंवा विशिष्ट प्रकरणात अशा परवानगीची आवश्यकता नाही या संदर्भात संबंधित मामलातदाराचे प्रमाणपत्र देखील जोडलेली असेल.

४. **आक्षेप मागवण्यासाठी परवाना अधिकारी** - अशी माहिती मिळाल्यावर परवाना अधिकारी अर्जदाराच्या मोबदल्यात, वृत्तपत्रांमध्ये प्रकाशित करून किंवा अन्यथा, जे आक्षेप मागवण्याच्या उद्देशाने योग्य मानले जातील अशा पद्धतीने जनतेला अशा हेतूची माहिती देईल. आक्षेप आमंत्रित करण्यासाठी परवाना अधिकारीद्वारे प्रपत्र “ब” मध्ये अधिसूचना जारी केली जाईल आणि परवाना अधिकारीकडे आक्षेप नोंदवण्याचा कालावधी विनिर्दिष्ट केला जाईल. परवाना अधिकारी प्रस्तावित जागेच्या संदर्भात संबंधित इमारत आणि दळणवळण विभागाच्या कार्यकारी अभियंत्याशी देखील सल्लामसलत करू शकते.

५. **“ना हरकत” प्रमाणपत्र देणे** - या नियमांच्या नियम १०९ आणि ११० आणि १२० अंतर्गत परिसर आणि कामगिरीसाठी परवाने नाकारण्याच्या किंवा मंजूर करण्याच्या परवाना अधिकाऱ्याच्या अधिकारावर पूर्वग्रह न ठेवता, परवाना अधिकारी अर्जदाराला प्रपत्र “सी” मध्ये प्रमाणपत्र देऊ शकते की अर्जदाराने नियम ३ अंतर्गत अधिसूचित केलेल्या स्थळावरील परिसराच्या स्थानावर कोणतीही हरकत नाही.

६. **“ना हरकत” प्रमाणपत्राची वैधता** - “ना हरकत” प्रमाणपत्र प्रपत्र “क” मध्ये असेल आणि तात्पुरत्या परिसरांच्या बाबतीत ते जारी केल्याच्या तारेखपासून एक वर्षाच्या कालावधीसाठी, पूर्वी रद्द केले नाही तर ते वैध असेल.

७. **आक्षेप मागवण्याची प्रक्रिया रद्द करण्याचा परवाना प्राधिकरणाचा अधिकार** - परवाना अधिकारी, या वतीने त्याला केलेल्या अर्जाच्या आधारे, या नियमांच्या कक्षेत येणाऱ्या पर्यटकांच्या शिबिरस्थळे, सर्कस आणि मजेदार फेअरच्या संदर्भात नियम ३ आणि ४ मध्ये विहित केलेली प्रक्रिया रद्द करू शकेल, ज्या ठिकाणी त्याच किंवा इतर कोणत्याही पर्यटक पक्षाला पूर्वीच्या प्रसंगी मुक्काम करण्याची परवानगी देण्यात आली आहे, परंतु अशी तरतूद आहे की दहा हजारांपेक्षा जास्त लोकांची कायम लोकसंख्या नसलेल्या गावांमध्ये उभारलेल्या पूर्णपणे तात्पुरत्या बांधकामांच्या बाबतीत, अशा परिसराचा वापर केला जात असल्यास किंवा सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण म्हणून वापरल्या जाणाऱ्या तात्पुरत्या संरचनेच्या कार्यक्रमांच्या सादरीकरणासाठी किंवा प्रदर्शनासाठी १४ दिवसांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी वापरण्याचा हेतू असल्यास, ना हरकत प्रमाणपत्र आवश्यक राहणार नाही.

प्रकरण तिसरे

इमारत

८. **इमारतीचे नियम** - जोपर्यंत परिसर या नियमांच्या प्रकरण ३, ४, ५ आणि ६ मध्ये नमूद केलेल्या नियमांचे पालन करत नाही तोपर्यंत कोणत्याही परिसराला या नियमांनुसार परवाना दिला जाणार नाही :

परंतु तात्पुरत्या परिसराच्या बाबतीत केवळ नियम १३, १४, १५, १६, १७ आणि २० (१) लागू होईल.

९. **रचना अग्निरोधक असावी :**

१. कायमस्वरूपी स्वरूपाचे सर्व परिसर विटा, दगड किंवा काँक्रीटच्या (योजना, पोकळ किंवा प्रबलित) योग्य बाह्य किंवा बाजूच्या भिंतींमध्ये बंदिस्त केले जातील आणि सभागृहाचे मजले, स्तर आणि छप्पर आणि जनतेने वापरलेले सर्व भाग अग्निरोधक सामग्रीने बांधले जातील.

२. उप-नियम (१) मधील काहीही हे नियम लागू होण्यापूर्वी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या परिसरांना लागू होणार नाही :

परंतु जेथे कपड्याचे कमाल मर्यादा अस्तित्वात आहे तेथे आणि अशा आवारात खाजगी पेट्यांमधील विभाजनाच्या भिंतींच्या जागी अग्निरोधक सामग्रीची जागा घेतली जाईल.

१०. **बांधकाम -**

१. इतर कोणत्याही इमारतीच्या खाली किंवा वरच्या बाजूला कोणताही परिसर बांधला जाणार नाही.

२. सभागृहाच्या मजल्याखाली मोकळी जागा ठेवता येणार नाही.

३. मजला, छप्पर, खाजगी पेट्या, बाल्कनी, दालने, स्तर, विभाजने, व्हेंटिलेटर आणि प्रत्येक खोली, लॉबी, कॉरिडॉर, पायऱ्या आणि जनतेच्या वापरासाठी अचल मार्ग अग्निरोधक सामग्रीने बांधले जातील. दालने आणि स्तरांच्या आधारासाठी कोणत्याही लाकडी खांबांना परवानगी दिली जाणार नाही.

४. सभागृहाच्या कोणत्याही भागात मऊ लाकूड किंवा इतर ज्वलनशील भिंतीचे काठ, विभाजन पडदे किंवा अडथळे वापरले जाणार नाहीत आणि कोणत्याही काठांच्या मागे पोकळ्या ठेवल्या जाणार नाहीत.

५. खाजगी डब्याचे समोरचे भाग आणि प्रत्येक स्तर अग्निरोधक सामग्रीपासून तयार केले जातील, केवळ लाकडाच्या डब्याचे आवरण वगळता.

६. नियम लागू होण्यापूर्वी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या आवारात या नियमातील काहीही लागू होणार नाही :

परंतु जेथे ते अस्तित्वात आहेत अशा आवारात सभागृह आणि मंचाच्या खाली मोकळ्या जागा भाड्याने दिल्या जाणार नाहीत किंवा गोदामे म्हणून वापरल्या जाणार नाहीत, परंतु जाहिरात फलक, ट्रॉली इ. यासारखी अवजारे साठवण्यासाठी वापरली जाऊ शकतात, जर त्यांची योग्य व्यवस्था केली गेली असेल आणि त्यांची काळजी घेतली गेली असेल.

११. **मजल्याची उंची** - पहिल्या मजल्यावरील किंवा बाल्कनी सभागृहाच्या कोणत्याही भागापर्यंत वाढलेली असेल तर सभागृहाचा मजला आणि अशा मजल्यावरील किंवा बाल्कनीमधील उंची कोणत्याही भागात १० फुटांपेक्षा कमी नसावी; अशा मजल्यावरील किंवा बाल्कनीचा सर्वात उंच मजला आणि त्यावरील छताचा सर्वात खालचा भाग १२ फुटांपेक्षा कमी नसावा. अनेक मजल्यांमधील उंची कोणत्याही परिस्थितीत ८ फुटांपेक्षा कमी नसावी :

परंतु, हे नियम लागू होण्यापूर्वी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या परिसरांना या नियमातील काहीही लागू होणार नाही.

१२. **प्रवेशद्वार आणि निर्गमन सार्वजनिक रस्त्यावर असावे** - आवारात सार्वजनिक मार्गावरील रस्त्याचा समोरचा भाग असेल ज्यावर

अशा परिसराची जागा आणि अशा समोरील भागात लोकांसाठी प्रवेश आणि बाहेर पडण्याचे योग्य मार्ग असतील. याव्यतिरिक्त, आपत्कालीन परिस्थितीत सदर सार्वजनिक रस्त्याकडे किंवा इतर योग्य रस्त्यांकडे जाणाऱ्या दोन स्वतंत्र आणि वेगळ्या मार्गावर प्रवेशद्वार आणि निर्गमन राखीव ठेवले जातील आणि अशा मार्गाची रुंदी ५ फूटांपेक्षा कमी नसावी.

१३. **निर्गमन -**

१. एकाच रस्त्यावर किंवा सार्वजनिक मार्गावर न उघडणारे दोन स्वतंत्र निर्गमन मार्ग मंचापासून आणि सभागृहाच्या मजल्यापासून आणि ५०० पेक्षा जास्त व्यक्तींना सामावून घेणाऱ्या प्रत्येक मजल्यामधून उपलब्ध करून दिले जातील आणि जेथे सभागृहाच्या मजल्यावरून किंवा कोणत्याही मजल्यामध्ये ५०० पेक्षा जास्त व्यक्तींना सामावून घेता येईल, तेथे प्रत्येक २५० व्यक्तींसाठी एक दराने निर्गमन मार्ग उपलब्ध करून दिला जाईल आणि त्यापेक्षा कमी संख्येसाठी नाही. अशा प्रत्येक निर्गमन मार्गाची रुंदी दरवाज्याच्या पानांमध्ये ५ फूटांपेक्षा कमी नसावी.

२. सभागृहाच्या मजल्यासाठी आणि पहिल्या मजल्यासाठी बाहेर पडण्याचे एक समान ठिकाण बाहेर पडण्याचे मार्ग म्हणून काम करू शकते, परंतु त्याची क्षमता अशा मजल्यावरील आणि मजल्यामधून आवश्यक असलेल्या बाहेर पडण्यासाठी उप-नियम (१) द्वारे निर्धारित केलेल्या एकूण क्षमतेच्या बरोबरीची असेल.

३. ३०० पेक्षा जास्त व्यक्तींना सामावून न घेणाऱ्या कोणत्याही सभागृहाच्या मजल्यावर किंवा कोणत्याही मजल्यासाठी, दोन ४ फूट बाहेर पडण्याचे मार्ग पुरेसे मानले जातील.

४. जर सभागृहाचा कोणताही मजला किंवा कोणताही मजला दोन किंवा अधिक भागांमध्ये विभागला गेला असेल, तर अशा प्रत्येक भागासाठी उपनियम (१) मध्ये विहित केल्यानुसार बाहेर पडण्याची तरतूद केली जाईल.

५. परिसराचा परवाना जनतेला कोणत्याही निर्गमनाच्या दारातून बाहेर पडण्यास प्रतिबंध करणार नाही.

१४. **बसण्याची सोय -**

१. सभागृहाच्या कोणत्याही भागात १०० चौरस फूट जागेत २० व्यक्तींपेक्षा जास्त प्रमाणात पॅसेज वगळता निवास व्यवस्था उपलब्ध करून दिली जाणार नाही.

२. खाजगी बॉक्समध्ये असलेल्या जागा वगळता सभागृहातील सर्व जागा जमिनीवर घट्ट बसवाव्यात. परवाना प्राधिकरणाने आवश्यकतेनुसार फोल्डिंग सीट असलेल्या खुर्च्या उपलब्ध करून दिल्या पाहिजेत. जिथे बेंच उपलब्ध करून दिले आहेत, तिथे बेंचमध्ये योग्यरित्या हात बसवलेले असावेत जेणेकरून प्रत्येक सीट वेगळी असेल.

३. सर्व प्रकारांमध्ये एका सीटच्या मागील बाजूस आणि सीटच्या पुढच्या बाजूला लंबांच्या दरम्यान मोजलेले किमान एक फूट अंतर असावे.

४. सभागृहातील आसन एका परिघाच्या पद्धतीने मांडले पाहिजे, ज्याचा अंतर्गोल कडा स्टेजकडे तोंड करून असेल. स्टेजचा मध्यभाग हा परिघाच्या स्वरूपात आसनांसाठी केंद्र म्हणून घेतला पाहिजे.

५. उपनियम (१), उपनियम (२), उपनियम मधील काहीही, ते बेंचशी संबंधित असेल तोपर्यंत, उप-नियम (३) आणि उपनियम (४) हे नियम लागू होण्यापूर्वी रीतसर परवाना घेतलेल्या जागेवर लागू होणार नाही.

१५. गॅगवे -

१. सभागृहाच्या प्रत्येक भागात बैठकीच्या बाजूंना आणि मध्यभागी अशा प्रकारे एक स्पष्ट मार्ग किंवा गॅगवे तयार केला जाईल की बैठकीच्या रांगेत मोजलेल्या मार्गापासून किंवा गॅगवेपासून कोणतेही आसन दहा किंवा अधिक फूट दूर नसावे. मध्यवर्ती रस्ता किंवा गॅगवे किमान चार फूट रुंद असावा आणि बाजूंना प्रत्येकी किमान तीन फूट रुंद असावा.

परंतु हे नियम लागू होण्यापूर्वी या उपनियमाचे काहीही योग्यरित्या परवाना दिलेल्या परिसरांना लागू होणार नाही.

२. जिथे शक्य असेल तिथे पायऱ्यांऐवजी उतार किंवा झुकलेली समतले वापरली जातील परंतु कोणताही उतार किंवा झुकलेला समतोल १० पैकी १ पेक्षा जास्त उंच नसेल.

१६. दरवाजे -

१. सार्वजनिक वापरासाठी असलेले सर्व दरवाजे किमान चार फूट सहा इंच रुंद असावेत. सर्व दरवाजे भिंतीच्या बाहेरील बाजूने बाहेरून उघडले पाहिजेत.

२. जोपर्यंत नियम १३ च्या तरतुदीनुसार अशा परिसरात बाहेर पडण्यासाठी किमान जागेची तरतूद आहे, तोपर्यंत हे नियम लागू होण्यापूर्वी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या आवासात उपनियम (१) मधील काहीही लागू होणार नाही.

३. सादरीकरण किंवा प्रदर्शनादरम्यान जनतेने वापरलेली सर्व दारे बंद ठेवली जाऊ शकतात परंतु बंद केली जाऊ शकत नाहीत, परंतु अशा प्रत्येक दाराची जबाबदारी परिचराला दिली गेली आहे, ज्याचे कर्तव्य आपत्कालीन परिस्थितीत दार उघडणे असेल.

१७. **कॉरिडोरची रुंदी इ.** - कोणत्याही जिऱ्याचा, लॅडिंग लॉबीचा, कॉरिडोरचा किंवा जागांच्या रांगांमधील अंतर्गत मार्ग नसलेला मार्ग, निर्गमन म्हणून वापरण्याच्या उद्देशाने, पाच फुटांपेक्षा कमी रुंद नसावा आणि अशा मार्गाच्या, गॅगवेच्या किंवा कॉरिडोरच्या भिंतीमध्ये जमिनीपासून ५ फुटांच्या आत कोणतीही मोकळी जागा किंवा अंदाज असू नयेत.

१८. पायऱ्या -

१. सर्व जिने पूर्णपणे विटा, दगड, सिमेंट किंवा कॉक्रीटपासून बांधलेली असावीत ज्यांचे छत आणि छप्पर अग्निरोधक असेल आणि त्यांना चौकोनी (स्क्वेट्रलपेक्षा वेगळे) पायऱ्या आणि उतरणे मंजूर दगडाचे किंवा परवाना प्राधिकरणाने मंजूर केलेल्या इतर अग्निरोधक साहित्याचे आणि बांधकामाचे असावे. पायऱ्यांची रुंदी ११ इंचापेक्षा कमी नसावी आणि पायऱ्यांची उंची ६ इंचापेक्षा जास्त नसावी (प्रत्येक पायऱ्यांखालील पायऱ्यांच्या मागील काठावर किमान एक इंच लॅपिंग असेल) १५ किंवा त्यापेक्षा कमी ३ पायऱ्यांच्या फ्लाइटमध्ये असावी.

२. प्रत्येक फ्लाइटवरील पायऱ्यांचे पायथ्या आणि राइझर्स एकसमान रुंदी आणि उंचीचे असावेत.

३. अशा पायऱ्यांच्या अनेक फ्लाइटनां परवाना प्राधिकरणाच्या समाधानासाठी योग्यरित्या समर्थन दिले पाहिजे आणि संलग्न केले पाहिजे.

४. कोणत्याही जिऱ्याला वळणाशिवाय १५ पायऱ्यांच्या दोनपेक्षा जास्त फ्लाइट्स नसाव्यात आणि अशा फ्लाइट्समधील लॅडिंगची रुंदी किमान जिऱ्याच्या रुंदीइतकीच असावी.

५. सर्व लॅडिंगचे मजले सहा इंचापेक्षा कमी जाड नसावेत.

६. सभागृहाच्या वरच्या गॅलरी किंवा मजल्यामधून बाहेर पडण्यासाठी प्रत्येक जिना दोन्ही बाजूंनी विटांच्या भिंतींनी किंवा अग्निरोधक साहित्याने वेढलेला असावा ज्या मजल्यामधून तो जातो आणि गॅलरी किंवा तो ज्या मजल्यामध्ये काम करतो त्या मजल्यामधून बाहेर पडण्यासाठी आवश्यक असलेल्या मजल्याशिवाय सभागृहात कोणतेही उघडे पाडले जाणार नाहीत, परंतु पहिल्या किंवा खालच्या गॅलरी किंवा मजल्याकडे जाणारे जिने एका बाजूला उघडे सोडले जाऊ शकतात, अशा परिस्थितीत उघड्या बाजूस मजबूत हॅंडरेल्स आणि बॅलस्ट्रेड असतील, परंतु कोणत्याही परिस्थितीत दोन्ही बाजूंनी जिने उघडे सोडले जाऊ नयेत.

७. सर्व बंदिस्त पायऱ्यांना दोन्ही बाजूंना मजबूत हॅंडरेल्स असतील जे भिंतीला मजबूत धातूच्या कंसांनी घट्ट बांधलेले असतील आणि त्यापासून सुमारे इंच अंतरावर आणि पायऱ्यांपासून सुमारे ३ फूट उंचीवर असतील, परंतु अशा हॅंडरेल्स सपाट प्लॅटफॉर्म आणि लॅडिंगवर चालवता येणार नाहीत जिथे त्यांची लांबी पायऱ्यांच्या रुंदीपेक्षा जास्त असेल.

८. जिथे पायऱ्यांची फ्लाइट्स परत तिथेच येतात, तिथे नवीन भिंती मागोमाग यायला पाहिजे जेणेकरून रेलिंग लॅडिंगवरून न जाता वळू शकतील.

९. कोनात वळणाऱ्या पायऱ्या योग्यरित्या उतरतील आणि वळणावर वाइंडर लावले जाणार नाहीत.

१०. अशा पायऱ्यांच्या भिंतीमध्ये जमिनीपासून ५ फूट आत कोणतेही खोबणी किंवा प्रोटेक्शन नसावेत आणि प्रकाशयोजनेसाठी कोणतेही फिटिंग्स पायऱ्या किंवा लॅडिंगपासून किमान ६ फूट ८ इंच वर असले पाहिजेत.

११. या नियमांच्या अंमलबजावणीपूर्वी रीतसर परवाना घेतलेल्या जागेवर या नियमातील काहीही लागू होणार नाही.

१९. वायुवीजन -

१. खिडक्या, दरवाजे आणि व्हेंटिलेटर किंवा उघडण्याचे क्षेत्र एकूण मजल्याच्या क्षेत्रफळाच्या एक पंचमांशापेक्षा कमी नसावे आणि खिडक्या आणि व्हेंटिलेटर अशा संख्येच्या असतील आणि अशा परिस्थितीत इमारती आणि दळणवळण विभागाचे अधिकारी किंवा संबंधित कार्यकारी अभियंता निर्दिष्ट करतील.

२. विद्युत जोडणी किंवा प्रतिष्ठापन असलेल्या परिसरांमध्ये, एक्झॉस्ट फॅनसारख्या यांत्रिक उपकरणांचा वापर ५०० घनफूट किंवा त्याहून अधिक व्यक्तींच्या वेगाने, एका तासात किमान तीन वेळा हवा बाहेर काढण्यासाठी केला पाहिजे :

परंतु परवाना अधिकारी इमारत आणि दळणवळण विभागाचे अधिकारी आणि जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद छत्रपती संभाजीनगर आणि महानगरपालिका आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर यांच्याशी सल्लामसलत करून, संपूर्ण दरवाजा आणि खिडकी क्षेत्राबाबत या नियमात नमूद केलेल्या अटी शिथिल करू शकेल. हे नियम लागू झाल्यानंतर चित्रपटगृहे बांधली गेल्यास, एक्झॉस्ट पंख्यांव्यतिरिक्त कोल्ड एअर ब्लोअर्स पुरवले जातील.

२०. स्वच्छतेच्या सुविधा -

१. प्रत्येक परिसरात पुरुष आणि महिलांच्या वापरासाठी पुरेशी आणि स्वतंत्र पाण्याची कपाट किंवा खाजगी निवास व्यवस्था तसेच मूत्रमार्गातील निवास व्यवस्था पुरवली जाईल.

२. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या हद्दीतील परिसराच्या बाबतीत, स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी किमान २ टक्के दराने मंजूर केलेले योग्य मूत्रालय आणि अशा परिसरात राहण्यासाठी व्यक्तींच्या संख्येच्या किमान १ टक्के दराने शौचालये योग्य ठिकाणी पुरवली जातील. पुरुष आणि महिलांसाठी स्वतंत्र निवासाची व्यवस्था केली जाईल. ते अशा प्रकारे बांधले जातील की त्यामुळे कोणताही त्रास होणार नाही.

३. जेथे सभागृहात एकापेक्षा जास्त मजले असतील, तेथे प्रत्येक मजल्यावर किमान एक शौचालय आणि एक मूत्रालय उपलब्ध करून दिले जाईल, अशी अट घालून वरील स्तरांवर शौचालये आणि मूत्रालयांची व्यवस्था केली जाईल.

४. हे नियम लागू होण्याच्या तारखेपूर्वी बांधण्यात आलेल्या परिसराच्या बाबतीत, जर परवाना अधिकारी असे समाधान झाले की उपनियम (२) किंवा (३) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या दराने मूत्रालय आणि शौचालये सोयीस्करपणे पुरवली जाऊ शकत नाहीत, तर असा अधिकारी त्या तारखेपूर्वी ताबडतोब विहित केलेल्या प्रमाण किंवा मूत्रालय आणि शौचालयांसाठी तरतूद करू शकतो :

परंतु, हे नियम लागू झाल्यानंतर बांधण्यात आलेल्या परिसराच्या बाबतीत, नाट्यमय सादरीकरणात भाग घेणाऱ्या कलाकारांच्या आणि इतरांच्या वापरासाठी स्वतंत्र पाण्याच्या कपाटांची आणि खाजगी निवासाची तसेच मूत्रमार्गातील निवासाची तरतूद केली जाईल.

२१. **आकाशातील दिवे** - तुटण्याची शक्यता असलेले सर्व आकाशाचे दिवे अशा आकाशाच्या दिव्यांच्या बाहेरील बाजूस सुरक्षितपणे लावलेल्या मजबूत गॅल्वनाइज्ड लोखंडी तारांच्या रक्षकांद्वारे संरक्षित केले जातील.

२२. **प्रकाश वाहक** - सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण म्हणून वापरण्यासाठी प्रत्येक इमारतीत प्रकाशवाहकांची व्यवस्था केली जाईल.

प्रकरण चौथे

महानगरपालिकेतील इमारतीसाठी अतिरिक्त नियम

२३. मंचावरील छप्पर अग्निरोधक सामग्रीचे असावे आणि त्याच्या मागील बाजूस पायथ्याशी असलेल्या जागेच्या एक षष्ठांश क्षेत्रफळाच्या बरोबरीचे दिवे दिले जावेत. अशा दिव्यांची जाडी एका इंचाच्या बाराव्या भागापेक्षा जास्त नसावी आणि प्रकाशाच्या तळाशी आवश्यक असलेल्या वरवरच्या क्षेत्राच्या किमान समान मर्यादेपर्यंत घडण्यास सक्षम असेल. बाहेरील बाजूस उघडण्यासाठी सॅशेस तळाशी टांगलेले असावेत, तो एक असा प्रकार असावा जो सेटलमेंट गुंडाळून किंवा घाण करून कार्यान्वित केला जाऊ शकत नाही आणि दोरी कापून आणि/किंवा लिंक फ्यूज करून उघडण्यास सक्षम असेल. अशा दोराला सुरक्षा पडद्याच्या सुट्याजवळील स्थितीत मंचावर पुढे नेलेले जाईल आणि ते योग्यरित्यासूचित केले जाईल.

२४. रंगमंचाच्या वरची जागा सर्व दृश्यांना परवानगी देण्यासाठी पुरेशी उंचीची असावी आणि अग्निरोधक पडदा थेट रंगमंचाच्या वरच्या भागाच्या वर न फिरवता उचलला जावा.

२५. एखाद्या दृश्याच्या सादरीकरणासाठी दृश्ये, सापळे आणि इतर यांत्रिक उपकरणांच्या कार्यात समाविष्ट नसलेला रंगमंचावरील सर्व भाग, जो सामान्यतः रंगमंचाच्या उघडण्याच्या रुंदीच्या बरोबरीचा असतो, तो सौम्य, अग्निरोधक सामग्रीसह भरलेल्या स्टीलच्या किरणांवर बांधला जाईल आणि या किरणांसाठीचे सर्व आवरण हे कमीतकमी दीड इंच खोलीपर्यंत बारीक पोर्टलॅंड सिमेंट कॉक्रीटमध्ये झाकलेले सौम्य स्टीलचे असावे.

२६. मंचाचे सर्व लाकूडकाम ज्वलनशील नसलेले किंवा कडक लाकडाचे असावे.
२७. सर्व रंगभूमीवरील पडदे आणि ज्वलनशील सामग्रीपासून बनवलेली सजावट आणि रंगभूमीवरील किंवा सभोवतालचे सर्व लाकूडकाम, ज्वलनशील नसलेल्या तयारीने संतृप्त केले जाईल किंवा अन्यथा परिसराच्या अनुज्ञापक प्राधिकरणाच्या समाधानासाठी आगीपासून सुरक्षित केले जाईल.
२८. मंचाची संपूर्ण फ्लाय गॅलरी अग्निरोधक सामग्रीने बांधली जाईल आणि ग्रीडिरोन अग्निरोधक असेल, परंतु त्यावर आच्छादन असलेला मजला वगळता, आणि फायली आणि ग्रीडिरोनमधून सुटण्याची पुरेशी साधने परवाना अधिकाऱ्याच्या समाधानासाठी पुरवली जातील.
२९. (१) थेट बाह्य मार्गासह किमान दोन स्वतंत्र पायऱ्या पुरविल्या जातील आणि त्या मंचाच्या विरुद्ध बाजूंना असतील.
- (२) ड्रेसिंग रूमकडे जाणाऱ्या पायऱ्या एका स्वतंत्र निर्गमनाशी जोडलेल्या असाव्यात, ज्या थेट रस्त्याकडे किंवा मार्गाकडे नेतात.
३०. ड्रेसिंग रूमला स्टेजपासून आणि एकमेकांपासून वेगळे करणारी कमाल मर्यादा आणि भिंती, प्रत्येक मार्गाच्या विभाजनासह एकाच वेळेपासून स्टेजपर्यंत आणि स्टेजवर किंवा त्याच्या आसपासच्या इतर सर्व विभाजनांसह किंवा अनुज्ञापक प्राधिकरणाने मंजूर केलेली अग्निरोधक सामग्री बांधली जावी.
३१. यापैकी कोणत्याही विभाजनातील दरवाजे अग्निरोधक सामग्रीपासून बांधले जातील, ज्यात केवळ स्वयंचलित बोल्ट बसवले जातील आणि प्रत्येक ड्रेसिंग रूम, मालमत्ता खोली, कपाट किंवा इतर भांडार खोलीतील कपाट आणि कपाट अशाच प्रकारे बांधले जातील.
३२. साठवणीच्या उद्देशाने कोणत्याही मार्गाचा वापर केला जाणार नाही आणि मंचाच्या खाली कोणत्याही ड्रेसिंग रूमला परवानगी दिली जाणार नाही.
३३. कोणत्याही कार्यशाळा, मालमत्ता खोली, कपाट, भांडार खोली किंवा चित्रकला खोलीला मंचाच्या वर किंवा खाली किंवा कोणत्याही फ्लाय गॅलरीमध्ये परवानगी दिली जाणार नाही. अशा सर्व खोल्या मंचाच्या मागील बाजूस किंवा बाजूला असाव्यात आणि अशा परिस्थितीत त्या मंचापासून आणि एकमेकांपासून किमान ९ इंच जाड नसलेल्या विटांच्या भिंतींनी वेगळे केल्या पाहिजेत आणि अशा भिंतीमधील उघडणे अग्निरोधक दरवाजांनी बंद केले पाहिजे. अशा खोलीचे छत अग्निरोधक सामग्रीपासून तयार केले जाईल.
३४. छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिकेच्या उपनियमानुसार बांधलेल्या १३ इंचांपेक्षा कमी जाडी नसलेल्या विटांच्या भिंतीद्वारे नाट्यगृहाचे सभागृहापासून वेगळे केले जाईल आणि अशा भिंतीची जाडी छतापासून किमान ३ फूट उंचीपर्यंत, अशी उंची छताच्या उतारापर्यंतच्या उजव्या कोनात आणि मंचाच्या खाली ठोस पायथ्यापर्यंत मोजली जाईल.
३५. अशा रंगमंचाच्या उघड्या भागाच्या सभोवती तयार केलेली चौकट पूर्णपणे अग्निरोधक सामग्रीपासून तयार केली गेली पाहिजे; जर धातू वापरला असेल तर तो धातू ज्वलनशील नसलेल्या पदार्थाने भरला पाहिजे आणि लोखंडाने भिंतीवर सुरक्षितपणे टांगला पाहिजे.
३७. रंगमंचाच्या उघडण्याला धातू किंवा एस्बेस्टोसचा अग्निरोधक पडदा किंवा काही कार्यक्षम अग्निरोधक सामग्री दिली जाईल आणि परवाना अधिकारी त्याला मान्यता दिली जाईल. अशा पडद्याची व्यवस्था अशा प्रकारे केली जावी की भिंतीला सुरक्षितपणे बांधलेल्या लोखंडी खांब्यांमध्ये दोन्ही बाजूंना सरकावे आणि प्रत्येक बाजूला किमान ६ इंच अशा खांब्यांमध्ये विस्तारावे. ते सर्वात जवळच्या ठिकाणी फूट-लाईट्सपासून किमान ३ फूट अंतरावर ठेवले पाहिजे.
३८. अग्निरोधक पडद्याची व्यवस्था योग्यरित्या केली आहे याची खात्री करण्यासाठी, पहिल्या मध्यांतरात होणाऱ्या प्रत्येक सादरीकरणदरम्यान किमान एकदा तरी पडदे खाली केले पाहिजेत, जोपर्यंत परवाना अधिकारी अन्यथा निर्देश देत नाही. पडदे खाली करणे आणि उचलणे हे सक्षम व्यक्ती किंवा मान्यताप्राप्त यंत्रसामग्रीद्वारे व्यक्तीद्वारे चालवले जाईल.
३९. इंग्रजीतील “सुरक्षा पडदा” हे शब्द आणि स्थानिक भाषांमधील समतुल्य अभिव्यक्ती अग्निरोधक पडद्यावर सभागृहाचे सर्व भाग स्पष्टपणे वाचण्यास सक्षम असलेल्या मोठ्या अक्षरांमध्ये ठळकपणे प्रदर्शित केली जाईल.
४०. जेव्हा जेव्हा सुरक्षेचा पडदा खाली उतरवला जाईल तेव्हा सभागृहाचे सर्व दिवे ताबडतोब चालू केले जातील. पडदा खाली उतरवताना अडथळा निर्माण होईल अशा स्थितीत खुर्या किंवा दृश्ये ठेवू नयेत.
४१. रंगमंचाच्या दर्शनी भागाच्या सभोवतालच्या सर्व सजावट अग्निरोधक सामग्रीपासून तयार केल्या पाहिजेत.

प्रकरण पाचवे

विद्युत प्रतिष्ठापन

४२. **सर्व विद्युत कामांसाठी सरकारला विद्युत निरीक्षकाची मंजूरी मिळवणे** - विद्युत दिवा किंवा कोणतीही विद्युत उपकरणे बसविण्यापूर्वी

आणि विद्युत प्रतिष्ठापनामध्ये कोणतेही बदल किंवा मर घालणे सुरु करण्यापूर्वी, परवाना अधिकाऱ्याच्या माध्यमातून सरकारच्या विद्युत निरीक्षकाकडे मंजूरी घेतली जाईल आणि या उद्देशासाठी दिवे, पंखे इत्यादींची अंदाजे स्थिती दर्शविणाऱ्या योजना आणि प्रस्तावित कामाचा संपूर्ण तपशील देणारी वैशिष्ट्ये विद्युत निरीक्षकाकडे सरकारकडे पाठवली जातील, ज्यांच्याकडे काम पूर्ण झाल्यावर संपूर्ण रेखाचित्रे देखील पाठवली जातील.

काम पूर्ण झाल्यानंतर विद्युत निरीक्षक किंवा सहाय्यक विद्युत निरीक्षक यांच्याद्वारे काम पास केले जाईल.

४३. **उच्च दाब** - या नियमांमध्ये “उच्च दाब” ही संज्ञा ६५० व्होल्टपेक्षा जास्त असलेल्या सर्व व्होल्टेजना लागू होईल.

४४. **तपासणी आणि चाचणी** - कोणत्याही परिसरात विद्युत दिवा, पंखा किंवा इतर उपकरणे बसवलेली असल्यास, विद्युत निरीक्षक किंवा त्याचा सहाय्यक दर बारा महिन्यांनी एकदा परवाना अधिकाऱ्याला लेखी प्रमाणित करेल की प्रणाली योग्य कार्यरत स्थितीत आहे. वेळोवेळी विद्युत निरीक्षकाने नियुक्त केलेल्या कोणत्याही अधिकाऱ्याद्वारे तपासणी आणि चाचण्या देखील केल्या जाऊ शकतात.

४५. **मुख्य सर्किट** - विजेच्या प्रकाशाने प्रकाशित झाल्यावर सर्व आवारात तीन स्वतंत्र आणि भिन्न मुख्य परिपथ असावेत आणि हे परिपथ असे असतील :

(क) मंचासाठी

(ख) आणि (ग) सभागृह, दालने, बाहेर पडण्याचे मार्ग आणि घराच्या इतर भागांसाठी जे लोकांसाठी खुले असतात.

सर्किट (ख) आणि (ग) अशा प्रकारे व्यवस्थित केले पाहिजेत की सभागृहातील दिवे, कॉरिडॉर, एक्झिट इत्यादी दोन्ही सर्किटवर शक्य तितके समान प्रमाणात वितरित केले जातील.

दोन्ही सर्किट (ख) आणि (ग) एकाच फिटिंगमध्ये एकत्र करू नयेत किंवा एका सर्किटसाठी वायर किंवा लीड्स दुसऱ्या सर्किटच्या केसिंग किंवा ट्यूबमध्ये ठेवू नयेत.

४६. **उप-सर्किट** -

१. मुख्य सर्किट क, ख आणि ग आवश्यकतेनुसार उप-विभाजित केले जातील आणि कोणत्याही उप-सर्किटला ५ एएमपीएसपेक्षा जास्त वाहून नेण्याची परवानगी दिली जाणार नाही. सभागृह, कॉरिडॉर इत्यादींच्या बाबतीत, किंवा २० ॲंपिअर स्टेजच्या बाबतीत २३० व्होल्टवर. प्रत्येक सब-सर्किट एका वितरण मंडळापासून सुरु होईल.

२. सर्किट “क” साठी मुख्य लीड्स इत्यादी, शक्य असल्यास, पूर्णपणे प्रोसेनियम भिंतीच्या स्टेज बाजूला आणि “ख” आणि “ग” साठीचे लीड्स पूर्णपणे त्या भिंतीच्या सभागृह बाजूला ठेवावेत.

३. आवारातील आणि बाहेरील दिवे स्वतंत्र परिपथांवर असावेत. पंखे, वीज आणि शीतकरणाच्या उद्देशांसाठीचे सर्किट हे प्रकाशाच्या सर्किटपासून वेगळे आणि वेगळे ठेवले जातील.

४७. **मंचावरून सभागृहाच्या दिव्यांचे नियंत्रण** - सभागृहाच्या दिव्यांचा काही भाग स्टेज स्विच-बोर्डवरून (सर्किट क) नियंत्रित करण्याची इच्छा असल्यास, सभागृहाच्या प्रत्येक भागासाठी (ख) आणि (ग) सर्किटवर सुरक्षेच्या उद्देशाने पुरेशा संख्येने दिवे ठेवल्यास याला परवानगी दिली जाईल. अशा दिव्यांची संख्या आणि स्थान विद्युत निरीक्षकांच्या मान्यतेच्या अधीन असेल.

४८. **ए. सी. ३ - फेज किंवा डी. सी. ३ - फेज वायर सिस्टीम** - जिथे ३ - फेज ए. सी. सिस्टीमवर पुरवठा उपलब्ध असेल तिथे सर्किट्स क, ख आणि ग तीन वेगवेगळ्या फेजमधून पुरवले जातील, परंतु जिथे डी. सी. ३ वायर सिस्टीमवर पुरवठा दिला जाईल तिथे सर्किट्स ख आणि ग दोन वेगवेगळ्या बाजूंनी पुरवले जातील आणि स्टेजवरील सर्व दिवे, पंखे आणि इतर विद्युत उपकरणे एकाच बाजूला जोडली जातील जी फक्त ख किंवा ग पैकी एकाशी सामाईक असतील.

४९. **पुरवठ्याचे स्रोत** -

(क) तीन मुख्य सर्किटमधून पुरवठा पुरवठ्याच्या स्वतंत्र स्रोतांकडून घेतला जाऊ शकतो, परंतु अशा परिस्थितीत वेगवेगळ्या सर्किट्सची अपघाती जोडणी टाळण्यासाठी विशेष खबरदारी घेणे आवश्यक आहे.

(ख) विद्युत निरीक्षकाने पूर्वी मंजूर केलेले स्विच बदलण्यासाठी वापरले जाऊ शकतात.

५०. **टॉर्चेस** - मान्यताप्राप्त आकृतिबंधच्या किमान सहा विजेचे टॉर्च वर्षभर योग्य कामकाजाच्या क्रमाने परिसरात ठेवल्या जातील आणि त्या इमारतीत वितरित केल्या जातील जेणेकरून द्वारपाल आणि इतर कर्मचारी यांना त्या उपलब्ध होतील.

५१. **परवाना नसलेली जागा** - परवान्यात समाविष्ट नसलेल्या कोणत्याही परवाना नसलेल्या आवारात किंवा आवारातील भागांना परवानाधारक आवारासाठी वापरल्या जाणाऱ्या मुख्य किंवा उपकरणातून विद्युत प्रवाह पुरवला जाणार नाही.

५२. **ट्रेसिंग रूम** - कर्मचाऱ्यांनी वापरलेल्या ट्रेसिंग रूम आणि परिसराच्या इतर भागांमध्ये विद्युत निरीक्षक किंवा त्यांच्या सहाय्यकाच्या समाधानासाठी प्रकाशयोजना करावी.

५३. **वाहक -**

१. — इमारतीमध्ये वापरले जाणारे सर्व वाहक टिनबंद तांब्याचे असावेत ज्यांची वाहकता शुद्ध तांब्याच्या ९० टक्क्यांपेक्षा कमी नसावी आणि ते इतके प्रमाणात असावेत की कोणत्याही वाहकामध्ये विद्युत प्रवाहाची घनता प्रति चौरस इंच १००० ॲंपिअरपेक्षा जास्त नसावी.

२. जिथे अनेक दिवे, जसे की फूट-लाइट्स, बॅटन इत्यादी, स्विचच्या नियंत्रणाखाली पुरवले जातात आणि परिस्थितीनुसार सिंगल किंवा डबल पोल कट-आउटद्वारे संरक्षित केले जातात, तिथे वाहक अशा सर्व विभागांमध्ये राखले पाहिजेत जे कट-आउट्सद्वारे गरम होण्यापासून प्रभावीपणे संरक्षित असतील.

५५. **इन्सुलेशन -**

(१) — सर्व वाहक योग्यरित्या इन्सुलेटेड असले पाहिजेत आणि ४०० व्होल्टवर चाचणी केल्यावर एका मिनिटाच्या विद्युतीकरणानंतर आणि ४८ तास पाण्यात बुडवल्यानंतर, ६०० फॅरनहाइट तापमानावर इन्सुलेशन प्रतिरोधकता प्रति स्टॅट्यूट मैल ६०० मेगाओहमपेक्षा कमी नसावी.

(२) जर या नियमांमध्ये निर्दिष्ट केल्याशिवाय इतर कोणताही कंडक्टर किंवा इन्सुलेशन वापरण्याची इच्छा असेल, तर विद्युत अभियंत्याकडून सरकारला विशेष परवानगी घ्यावी लागेल आणि असे कोणतेही साहित्य वापरले जाऊ नये जे जलरोधक नसेल किंवा जलरोधक आवरणाने संरक्षित नसेल किंवा जे १७०० फॅरनहाइटपेक्षा कमी तापमानात मऊ होईल.

५६. **वाहक इत्यादींसाठी विशेष खबरदारी** - सर्किटशी संबंधित कोणतेही धातूचे काम उघडे किंवा अशा प्रकारे निश्चित किंवा बांधले जाऊ नये की त्यामुळे शॉर्ट सर्किट होऊ शकेल. सर्व प्रकरणांमध्ये इमारतीमध्ये उच्च दाबाने करंट वाहून नेणारे वाहक विशेष इन्सुलेटेड असावेत. ते क्लॉजिंग आणि मातीच्या, लोखंडी किंवा स्टीलच्या नळ्यांमध्ये बंद केले पाहिजेत. पुरवठा कंपनीच्या सेवेसाठी आर्मर्ड केबलचा वापर केला जाऊ शकतो.

५७. **सांधे** - वाहकामधील सांधे शक्य तितके टाळावेत परंतु ते टाळता येणार नाहीत, ते विद्युत आणि यांत्रिकदृष्ट्या परिपूर्ण असावेत. असे सांधे बनवण्यासाठी सोल्डरिंग द्रवपदार्थाचा वापर केला जाऊ नये आणि धातूच्या नाल्यात कोणतेही सांधे बसवले जाऊ नयेत.

५८. **कंडक्टर फिक्सिंग आणि संरक्षण -**

(१) — सर्व वाहक, ज्यामध्ये शिंशाने झाकलेले केबल्स देखील आहेत, जिथे लोक प्रवेश करू शकतात, त्यांना लोखंडी किंवा स्टीलच्या बाह्य कवचाने यांत्रिक इजापासून प्रभावीपणे संरक्षित केले पाहिजे.

(२) जेथे वाहक भिंती, अग्निरोधक मजले किंवा छतामधून किंवा आत जातात, त्यांना लोखंडी पाईप्स किंवा काचेच्या दगडी भांडी किंवा पॉर्सिलेन नळ्यांनी संरक्षित केले पाहिजे आणि वाहकाच्या मार्गावरून आग किंवा पाणी जाण्याची शक्यता टाळण्यासाठी खबरदारी घेतली पाहिजे.

(३) जेट स्टीम पाईप्स किंवा इतर उपकरणांद्वारे गरम केले जाऊ शकते अशा ठिकाणी वाहक ठेवू नयेत.

(४) विशेष प्रकरणांमध्ये, किंवा उंदीर, उंदीर किंवा इतर कीटकांच्या नाशापासून संरक्षणासाठी आवश्यक असल्यास, वायरिंग हेवी गेज स्टीलच्या नलिकेत बंद केले जावे.

५९. **पेट्रोल इंजिन** - पेट्रोलवर चालणारे कोणतेही इंजिन इतर कोणत्याही इमारतीपासून किमान १० फूट अंतरावर असलेल्या अग्निरोधक डब्यात बसवले नसल्यास विद्युत प्रवाह निर्माण करण्यास परवानगी दिली जाणार नाही.

६०. **केसिंगमधील वायरिंग** - जर केसिंग वापरले जात असेल तर ते कडक सागवान लाकडाचे असावे. प्रत्येक वाहक वेगळ्या खोबणीत बसवावा, जोपर्यंत विद्युत निरीक्षकाकडून ही स्थिती बदलण्यासाठी सरकारला पूर्व परवानगी घेतली जात नाही. कोणत्याही परिस्थितीत वेगवेगळ्या ध्रुवीयतेच्या तारा एकाच खोबणीत घालू नयेत किंवा वेगवेगळ्या सर्किट्स, क, ख किंवा ग मधील समान ध्रुवीयतेच्या तारा घालू नयेत. कव्हर स्कूने सुरक्षित केले पाहिजे. हवामानामुळे किंवा पाण्याच्या गळतीमुळे दुखापत होण्याची शक्यता असलेल्या ठिकाणी केसिंग वापरता कामा नये, किंवा ते प्लास्टरमध्ये पुन्हा बसवू नये.

६१. **यांत्रिक संरक्षणासाठी धातूचे नळ** - जेथे यांत्रिक संरक्षण म्हणून लोखंडी पाईप किंवा नळीचा वापर केला जातो, तेथे आवश्यक तेथे ती झुडुपांनी बांधली जाईल आणि योग्य प्रकारे झुडुपांनी भरलेल्या तपासणी पेटीचा वापर केला जाईल. सर्व धातूचे नळ कार्यक्षमतेने मातीचे केले जातील आणि छान आणि कायमस्वरूपी विद्युत जोडणी सुनिश्चित करण्यासाठी स्कू सांधे किंवा इतर साधने पुरवली जातील जी पेट्या आणि इतर फिटिंग्ससह अखंड असणे आवश्यक आहे.

६२. **स्टेज लाइटिंग** - रंगमंचाच्या प्रकाशाशी संबंधित सर्व कामे शक्य तितक्या मोठ्या प्रमाणात केली जातील याची विशेष काळजी घेतली जाईल, शक्यतो अवजड धातूच्या नळ्यात.

६३. **स्टेज स्विच बोर्ड** -

(१) स्टेजच्या प्रकाशाच्या नियंत्रणासाठी आणि नियमनासाठी आवश्यक स्विचेस, कट-आऊट आणि इतर फिटिंग्स बसवलेला एक स्विच बोर्ड स्टेजच्या दिशेने काही सोयीस्कर स्थितीत बसवला जाईल.

(२) पट्ट्याच्या मागील बाजूस जिथे शक्य असेल तिथे जोडणी केली जाईल आणि भिंत आणि पट्ट्याच्या मागील बाजूस कमीतकमी ३ फूट जागा असेल किंवा थिम्बल्स आणि जोडण्या सर्व वेळेला सहज उपलब्ध होतील याची खात्री करण्यासाठी आवश्यक असेल तेवढी मोठी जागा असेल, किंवा पर्याय म्हणून एस. डब्ल्यू. जी. पेक्षा मोठ्या नसलेल्या तारांच्या बाबतीत, पट्ट्याच्या मागील बाजूस प्रवेशयोग्य करण्यासाठी पट्ट्याला चिकटून तरतूद केली जाऊ शकते.

६४. **फुटलाईट्स इत्यादी** - बॅटन, फुटलाईट इत्यादींवरील दिवे शॉर्टसर्किट होण्यास कारणीभूत असलेल्या सर्व गोष्टींपासून योग्यरित्या संरक्षित केले जातील आणि कोणतेही दृश्य किंवा इतर ज्वलनशील सामग्री दिव्यांच्या संपर्कात येऊ शकणार नाही अशा प्रकारे व्यवस्था केलेल्या सामान रक्षकांद्वारे संरक्षित केले जातील.

६५. **स्टेजसाठी प्लग सॉकेट्स** - मंचासाठीचे प्लग सॉकेट्स बेकेलाइट किंवा तत्सम अग्निरोधक सामग्रीचे आणि विशेषतः भरीव बांधकामाचे असावेत.

६६. **बॅटनकडे जाणारी लीड्स** - बॅटनकडे जाणारी लीड्स आणि हलवता येण्याजोग्या लांबीचे विशेषतः ज्या ठिकाणी ते बॅटनशी जोडले जातात अशा ठिकाणी विशेष रक्षक केले जाईल आणि बॅटनच्या कोणत्याही हालचालीद्वारे लीड्सना कोणतीही दुखापत होऊ नये यासाठी पुरेशी लांबी दिली जाईल. लीड्सचा हा भाग मजबूत कॅनव्हास नळीने योग्यरित्या निश्चित करून संरक्षित केला जाईल आणि बॅटन कमीतकमी तीन दोरांनी लटकवले जातील.

६७. **आर्क लॅम्प** -

(१) कोणत्याही परिसरात विद्युत निरीक्षकांच्या परवानगीशिवाय सभागृहात किंवा जनतेसाठी खुल्या असलेल्या कोणत्याही भागात कमान दिवे वापरले जाणार नाहीत. जेव्हा ते अशा परिसराच्या कोणत्याही भागात वापरले जातात तेव्हा काचेच्या आणि कार्बनच्या तापदायक कणांच्या पडण्याच्या धोक्यापासून बचाव करण्यासाठी विशेष खबरदारी घेतली जाईल. दिवे, कंदील आणि फिटिंग्सचे सर्व भाग जे हाताळले जाऊ शकतात (ते हाताळण्यासाठी नियुक्त केलेल्या व्यक्तींव्यतिरिक्त) ते चौकटीच्या कामापासून वेगळे केले जातील.

(२) कमान दिव्याच्या धातूच्या कामाचा कोणताही उघडा भाग, जो दृश्ये किंवा इतर ज्वलनशील सामग्रीच्या संपर्कात स्फोट घडवून आणण्यासाठी पुरेशा तापमानापर्यंत गरम होऊ शकतो, त्याला तार रक्षकाद्वारे संरक्षित केले जाईल.

कोणत्याही परिस्थितीत वाहकांनी कमानीचे दिवे लटकवले जाणार नाहीत.

६८. **कट-आऊट** -

(१) कर्मचारी सहज उपलब्ध असलेल्या परंतु लोकांसाठी प्रवेश करण्यायोग्य नसलेल्या स्थितीत ठेवलेल्या कट-आऊटद्वारे सर्व सर्किट्स कार्यक्षमतेने संरक्षित केल्या जातील. सर्व कट-आऊट अशा आकृतिबंध असावेत आणि त्वरित बदली स्वीकारता येईल अशा स्थितीत निश्चित केले जातील.

(२) सर्व कट-आऊट अशा प्रकारे बांधले गेले पाहिजेत की फ्यूज केलेले धातू पडल्याने शॉर्ट सर्किट किंवा प्रज्वलन होऊ शकत नाही.

(३) सर्व स्विचेस आणि कट-आऊट अशा प्रकारे चिन्हांकित केले जातील की ते कोणत्या सर्किट किंवा दिवाचे नियंत्रण करतात हे स्पष्टपणे दर्शवेल.

(४) सर्व स्विचेस, कट-आऊट्स, सीलिंग रोझ, वॉल सॉकेट्स, लॅम्प होल्डर्स इत्यादींना ज्वलनशील नसलेले बेस आणि कव्हर असावेत. सर्व स्विचेस आणि कट-आऊट्सची लांबी आणि रुंदी पुरेशी असावी आणि ते अशा प्रकारे बांधले पाहिजेत की चाप तयार होण्याचा धोका टाळता येईल.

(५) सर्व स्विचेस गरम न करता ज्या प्रवाहासाठी ते अभिप्रेत आहेत तो वाहून नेण्यासाठी पुरेशा आकाराचे असावेत आणि अशा प्रकारे बांधले जातील की ते “चालू” आणि “बंद” स्थितीच्या दरम्यान कोणत्याही मध्यंतर स्थितीत राहू नयेत जेणेकरून कमान किंवा शॉर्ट सर्किट होऊ शकेल.

६९. **फिटिंग -**

(१) सर्व फिटिंग मंजूर पद्धतीने निलंबित केल्या जातील आणि कोणत्याही कारणास्तव निलंबन अयशस्वी होण्याचा धोका टाळण्यासाठी विशेष काळजी घेतली जाईल.

(२) एकत्रित गॅस आणि विद्युत फिटिंगचा वापर केला जाणार नाही.

(३) सभागृहाचे आणि घराच्या समोरील कोणतेही विद्युत प्रकाश लटकन किंवा कंस सामान्यतः मजल्यापासून किमान ८ फूट उंचीवर आणि फिटिंगच्या सर्वात खालच्या प्रक्षेपित भागापर्यंत असावेत. कोणत्याही वेळी सुरक्षा पडद्याच्या योग्य कार्यात व्यत्यय येईल अशा प्रकारे कोणतीही विद्युत फिटिंग किंवा कोणत्याही वर्णनाची उपकरणे बसवली जाणार नाहीत किंवा त्यांची व्यवस्था केली जाणार नाही.

७०. **स्विच आणि फ्यूज बोर्ड -**

(१) समोरील जोडणी न लावलेले सर्व स्विच आणि फ्यूज बोर्ड अशा प्रकारे बसवले जातील की बोर्डच्या मागील बाजूस असलेल्या जोडणीस त्वरित आणि सहज प्रवेश मिळेल आणि मागील आणि समोरील दोन्ही खांबांमध्ये विभाजीत पट्ट्या पुरविल्या जातील आणि काचेच्या किंवा धातूच्या समोरील बाजूस योग्य लॉक-अप केस असतील. काच (पुरेशी जाडी नसल्यास) वायर गार्डने संरक्षित केली जावी किंवा वैकल्पिकरित्या एस्बेस्टोस शीटिंगद्वारे अग्निरोधक बनवलेल्या झाकण आणि बाजू असलेल्या बॉक्सचा वापर केला जाऊ शकतो.

(२) जिथे ते कोणत्याही मार्गात किंवा बाहेर पडण्यास अडथळा आणणार नाहीत अशा सुलभ ठिकाणी स्विच आणि फ्यूज बोर्ड लावले जातील.

७१. **वीजनिर्मिती प्रकल्प -** जेथे विद्युत पुरवठा परिसरातील विशेष प्रकल्पातून केला जात असेल, अशा प्रकल्पाला सर्व बाबतीत विद्युत निरीक्षकांची मान्यता असणे आवश्यक आहे.

७२. **बॉयलर, गॅस इंजिन, इत्यादी -**

(१) अशा परिसरात वीजपुरवठा करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बॉयलर, वाफेची इंजिने, गॅस इंजिने आणि डायनॅमो अशा स्थितीत ठेवले जातील जे विद्युत निरीक्षकाद्वारे सरकारला मंजूर केले जातील. इंजिन खोल्यांचे तापमान योग्य मर्यादेत ठेवण्यासाठी सर्व आवश्यक तरतुदी केल्या जातील.

(२) तेल किंवा वायू इंजिने इमारतीमध्ये पुरेशा प्रमाणात आणि सतत हवेशीरपणे ठेवली पाहिजेत जेणेकरून वायूचे कोणतेही स्फोटक मिश्रण जमा होऊ शकणार नाही.

७३. **संचयक -** बाहेरील हवेसाठी पुरेशा हवेशीर खोल्यांमध्ये संचयक ठेवले पाहिजेत. या खोल्या अग्निरोधक बांधकामाच्या असतील आणि अग्निरोधक दरवाजे असतील आणि त्यांचा वापर इतर कोणत्याही हेतूसाठी केला जाणार नाही.

७४. **यंत्रसामग्रीचे परिवर्तनीय आणि रूपांतर -**

(१) नियंत्रण स्विच आणि कट-आउटसह यंत्रसामग्रीचे परिवर्तन आणि रूपांतर अग्निरोधक आणि जलरोधक संरचनेत ठेवावे, ज्यामध्ये बाहेरील हवेला पुरेशा हवा मिळेल, योग्यरित्या प्रकाश असेल आणि व्यवस्थापनासाठी प्रवेशयोग्य असेल आणि इतर कोणत्याही कारणासाठी त्यांचा वापर केला जाणार नाही.

(२) सामान्य परिस्थितीत १३०० एफ पेक्षा जास्त भार तापवणाऱ्या ट्रान्सफॉर्मरचा वापर केला जाणार नाही आणि ट्रान्सफॉर्मर सर्किट अशा प्रकारे व्यवस्थित केले जातील की कोणत्याही परिस्थितीत प्राथमिक आणि दुय्यम कॉइल्समध्ये संपर्क स्थापित होऊ नये.

७५. **उच्च व्होल्टेज -** जिथे प्राथमिक प्रवाह उच्च व्होल्टेजचा असेल तिथे अशा उपकरणाचा कोणताही भाग किंवा नियंत्रण त्याच्या देखभालीची जबाबदारी असलेल्या व्यक्तीशिवाय इतर कोणालाही उपलब्ध असणार नाही.

७६. **कव्हरचे अर्थिंग -** सर्व ट्रान्सफॉर्मर, स्विचेस आणि इतर विद्युत उपकरणांचे धातूचे कव्हर कार्यक्षमतेने पृथ्वीशी जोडलेले असले पाहिजेत.

७७. **इन्सुलेशन रेझिस्टन्स -** वितरण प्रणालीचा इन्सुलेशन रेझिस्टन्स असा असावा की, सर्व शाखा चालू केल्यावर कोणत्याही कंडक्टरपासून जमिनीवर होणारी सर्वात मोठी गळती एकूण आवश्यक असलेल्या विद्युत प्रवाहाच्या १/५००० व्या भागापेक्षा जास्त नसावी, ही चाचण नेहमीच्या कार्यरत दाबाच्या अंदाजे दुप्पट केली जाईल, परंतु हा नियम १०,००० ओमपेक्षा कमी इन्सुलेशन रेझिस्टन्सचे समर्थन करण्यासाठी धरला जाणार नाही.

७८. **मोटर्स, इत्यादी -** सर्व मोटर्स आणि विद्युत उपकरणे, जर परवानगी असेल तर, विशेष अटीच्या अधीन असतील, परंतु ३०० वॅट्सपेक्षा जास्त वीज न घेणारे इलेक्ट्रिक पंप्स आणि तत्सम मोटर्स, जर स्वतंत्रपणे वायर्ड असतील तर, योग्य वितरण बोर्डवरील फ्यूजमधून वापरता येतील.

७९. **वायरिंगची योजना -** विद्युत स्थापनेच्या सर्व परिपथांची आणि उप-परिपथांची व्यवस्था, वितरण पट्ट्यांची स्थिती आणि तारांचा आकार स्पष्टपणे दर्शविणारी एक फेम केलेली आकृती परिसरात प्रदर्शित केली जाईल आणि अद्ययावत ठेवली जाईल.

८०. तात्पुरती प्रकाशयोजना -

(१) तात्पुरते दिवे लावण्याची इच्छा असलेल्या सर्व प्रकरणांमध्ये, काम सुरु करण्याची इच्छा होण्यापूर्वी विद्युत निरीक्षकाला सात दिवसांची लेखी नोटीस दिली जाईल.

(२) तार आणि केबल्स पुरेशा प्रमाणात आणि घट्टपणे बसविल्या जातील आणि या नियमांमध्ये आधीच निर्दिष्ट केलेल्या तारांप्रमाणेच असतील आणि सर्व प्रकरणांमध्ये जेथे तार लोकांच्या आवाक्याबाहेर असतील तेथे लोखंडी किंवा पोलादाच्या कवचाद्वारे यांत्रिक दुखापतीपासून त्यांचे कार्यक्षमतेने संरक्षण केले जाईल.

(३) एका आठवड्यापेक्षा जास्त काळ वापरल्यास सर्व सांधे सोल्डर आणि टेप केले जातील आणि एका आठवड्यापेक्षा कमी काळ वापरल्यास, ७०२० एस. डब्ल्यू. जी. पेक्षा मोठे असल्यास किंवा त्याच्या समतुल्य असल्यास वायर सोल्डर केली जाईल. दोन्ही बाबतीत पोर्टेबल फिटिंग्ज आणि विशेष उपकरणांमधील सांधे टेप केले जातील.

(४) ज्या उद्देशासाठी ती उभारण्यात आली होती त्या हेतूसाठी यापुढे गरज नसेल तेव्हा सर्व तात्पुरती कामे त्वरित काढून टाकली जातील. स्टेजवरील तात्पुरत्या कामाच्या बाबतीत, कायमस्वरूपी स्थापनेशी संबंधित सर्व जोडण्या ज्या सादरीकरणात वापरल्या जातात त्यानंतर लगेचच काढून टाकल्या जातील. जोपर्यंत त्याउलट परवानगी घेतली जात नाही. प्रत्येक प्रकरणात आवश्यक असलेल्या अशा विशेष अटी तात्पुरत्या कामाच्या वापरासाठी विद्युत निरीक्षकांच्या संमतीसोबत जोडल्या जातील.

८१. **विद्युत निरीक्षकाद्वारे शिथिलता** - आवारात विद्युत प्रतिष्ठापन विद्युत निरीक्षकांच्या समाधानासाठी केले जाईल, जो परवाना अधिकाऱ्याला लेखी शिफारस करू शकेल की या नियमांमधील कोणत्याही तरतुदींमध्ये त्याला योग्य वाटेल अशा मर्यादेपर्यंत आणि अटीच्या अधीन राहून शिथिलता दिली जाऊ शकते.

८२. **शॉक उपचार सूचना आणि इन्सुलेटेड हातमोजे** - विजेच्या धक्क्याने ग्रस्त असलेल्या व्यक्तीच्या पुनर्स्थापनेसाठी इंग्रजी आणि स्थानिक भाषांमध्ये दोन्ही सूचना ठळक ठिकाणी चिकटवल्या जातील आणि इलेक्ट्रिशियनच्या वापरासाठी चांगल्या क्रमाने भारतीय रबर हातमोज्यांची किमान एक जोडी पुरवली जाईल.

८३. **किरकोळ** - विद्युत पुरवठा कंपनीची मालमत्ता असलेल्या सर्व मुख्य स्विचेस, फ्यूज इ. लाल रंगाने वेगळे करणे आवश्यक आहे आणि केवळ अधिकृत व्यक्तींनी चालवलेली प्रत्येक उपकरणे लोकांसाठी पूर्णपणे प्रवेशयोग्य करणे आवश्यक आहे.

८४. **ऑपरेटर्स** - विद्युत प्रकल्प पात्र व्यक्तींच्या हातात असेल ज्यांना परिसराच्या परवाना धारकाद्वारे या उद्देशासाठी लेखी नामनिर्देशन दिले जाईल आणि असे नामनिर्देशन विद्युत निरीक्षकांच्या मान्यतेच्या अधीन असेल. विद्युत प्रतिष्ठापन योग्यरित्या पात्र असलेल्या व्यक्तीचे (वर्ग II वायरमन) प्रभारी असेल आणि त्याचे नाव आणि पात्रता विद्युत निरीक्षकाला मंजुरीसाठी सूचित केली जाईल.

८५. **विद्युत निरीक्षकांपर्यंत खुला प्रवेश** - विद्युत निरीक्षक अशा आवारात कोणत्याही विद्युत आस्थापनेच्या फिटिंगची कोणतीही तपासणी करण्यास नेहमीच स्वतंत्र असेल आणि अशा परिसराशी संबंधित कोणत्याही हेतूसाठी दिलेला कोणताही परवाना अधिकाऱ्याद्वारे त्वरित निलंबित किंवा रद्द करण्यास जबाबदार असेल, जर त्याच्या मते किंवा विद्युत निरीक्षकाच्या मते प्रतिष्ठापन कोणत्याही प्रकारे धोकादायक स्थितीत असेल.

प्रकरण सहावे

आगीपासून सावधगिरी

८६. **टाक्या** - प्रत्येक कायमस्वरूपी आवारात रंगमंचाच्या भिंतीच्या वरच्या बाजूला किंवा संबंधित इमारती आणि दळणवळण विभागाच्या अधिकाऱ्याने मंजूर केलेल्या इतर कोणत्याही ठिकाणी, दोन कुंड्या (आवारात अग्निशमन सेवेशी जोडलेल्या) पुरविल्या जातील ज्या नेहमी पाण्याने भरलेल्या ठेवल्या जातील. प्रत्येक कुंड्यामध्ये, परिसरात राहणाऱ्या प्रत्येक १०० लोकांसाठी किमान २५० गॅलन पाणी सामावून घेण्यास सक्षम असेल. या टाक्यांमध्ये पाण्याची खोली स्पष्टपणे दाखवण्यासाठी योग्यरित्या ठेवलेले बाहेरील सूचक बसवले गेले पाहिजे आणि पाणी स्वच्छ आणि गाळ मुक्त ठेवले पाहिजे आणि डास-प्रतिरोधक होण्यासाठी योग्य फिटिंग कव्हर्सने झाकले पाहिजे आणि टाक्या वर्षातून एकदा साफ केल्या पाहिजेत. तात्पुरत्या आवारात (म्हणजे तंबू, मंडपे आणि अशा इतर ठिकाणी) पाणी साठवण्याची योग्य व्यवस्था देखील केली जाईल :

परंतु, हे नियम लागू होण्यापूर्वी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या आवारात या नियमातील काहीही लागू होणार नाही.

८७. **जलवाहिन्या** - सर्व परिसरांना पुरेशा संख्येने जलवाहिन्या पुरविल्या जातील, ज्यांची संख्या जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर निश्चित करतील. जलवाहिन्याच्या व्यास अडीच इंचापेक्षा कमी नसावा. अशा जलवाहिन्या किमान ३ इंच व्यासाच्या मुख्य वाहिन्याने नगरपालिकेच्या मुख्य जलमार्गाला उच्च दाब असलेल्या रस्त्याला जोडल्या जातील आणि अशा प्रत्येक जलवाहिन्यास ५० फुटांपेक्षा कमी लांबीची नळी आणि नगरपालिकेच्या अग्निशमन दलाच्या नियमन जोड्या आणि त्यात जोडल्या गेलेल्या नळ्यांनी सुसज्ज केले जाईल. अशी नळी, वापरात नसताना, जलवाहिन्याच्या वर लावलेल्या लोखंडी काठीवर गुंडाळली जाईल.

८८. आगीच्या बादल्या -

(१) परवाना प्राधिकरणाने निर्देशित केलेल्या संख्येत शंकूच्या आकाराच्या पायासह मंजूर डिझाइनच्या अग्निशामक बादल्या पुरवल्या पाहिजेत आणि त्या नेहमी पाण्याने भरलेल्या ठेवाव्यात आणि आठवड्यातून दोनदा नियमितपणे बदलल्या पाहिजेत. डासांची पैदास रोखण्यासाठी अशा पाण्यात चिमूटभर चुना घालावा. धूळ किंवा कोरड्या वाळूच्या बादल्या देखील परवाना प्राधिकरण निर्देश देईल अशा संख्येने पुरविल्या जातील आणि पाणी आणि वाळूच्या बादल्या स्पष्टपणे रंगवून त्यांच्या वर लगेच लावलेल्या फलकांद्वारे जनतेचे लक्ष वेधले जाईल :

परंतु, हे नियम लागू होण्यापूर्वी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या परिसराच्या संदर्भात, गोल तळाशी असलेल्या विद्यमान अग्नीच्या बादल्या वापरल्या जाऊ शकतात, परंतु त्यानंतर जेव्हा त्या बदलल्या जातील तेव्हा त्यांच्या जागी शंकूच्या आकाराच्या तळासह अग्निच्या बादल्या वापरल्या जातील.

(२) कोरड्या वाळूने भरलेली किमान एक बादली विजेच्या आगीचा सामना करण्यासाठी वाचन करताना मंचावर काही सुलभ स्थितीत ठेवली पाहिजे.

८९. रासायनिक अग्निशामक -

(१) मान्यताप्राप्त प्रकारची आणि २ गॅलन ते ३ गॅलन क्षमतेची रासायनिक अग्निशामक यंत्रे परवाना प्राधिकरण वेळोवेळी निर्देशित करेल अशा पद्धतीने पुरवली जातील आणि जमिनीपासून चार फूट उंचीच्या कंसावर ठेवली जातील. त्यांचा वापर करण्याच्या सूचना सर्व बाबतीत अग्निशामक यंत्रावर किंवा अग्निशामक यंत्रावर ठेवलेल्या कार्डवर ठळकपणे रंगवल्या पाहिजेत आणि लोकांचे लक्ष त्यांच्याकडे स्पष्टपणे छापलेल्या किंवा रंगवलेल्या आणि त्यांच्या लगेच वर लावलेल्या फलकांद्वारे निर्देशित केले जाईल :

(२) रासायनिक अग्निशामक यंत्रांचे दर बारा महिन्यांनी नूतनीकरण केले जाईल किंवा चांगले स्वच्छ केले जाईल आणि पुन्हा चार्ज केले जाईल, ज्याचा अभिलेख तपासणीसाठी ठेवला पाहिजे.

९०. बाहेर पडण्याची चिन्हे -

(१) निर्गमनाच्या उद्देशाने वापरण्यासाठी असलेले सर्व बाहेरचे आणि इतर दरवाजे किंवा उघडे, जमिनीपासून कमीत कमी ६”-९” वर दारांवर किंवा त्यांच्या वर रंगवलेल्या काळ्या जमिनीवर, सात इंच लांबीच्या पांढऱ्या अक्षरात, परिसरात समजल्या जाणाऱ्या भाषेत सूचनांद्वारे सूचित केले जातील.

(२) ज्या दारांमधून बाहेर पडण्याचे मार्ग नाहीत, त्या दारांवर प्रेक्षकांसमोर, परिसरात समजणाऱ्या भाषेत “निर्गमन नाही” असे शब्द त्याचप्रमाणे रंगवले पाहिजेत.

(३) सर्व विद्युत “निर्गमन” चिन्हांमध्ये चिन्ह योग्यरित्या प्रकाशित करण्यास सक्षम असलेला सहायक बल्ब बसवला जाईल, वाळलेल्या बॅटरी किंवा संचायकाद्वारे बल्ब दिले जातील, जे योग्य कार्यरत क्रमाने ठेवले जातील; सहायक बल्बचे स्विच कॉरिडोरमध्ये सहज उपलब्ध स्थितीत निश्चित केले जावे, सभागृहाच्या आत नाही.

जोपर्यंत अशा आवारात “निर्गमन” आणि “निर्गमन नाही” ही चिन्हे स्पष्टपणे दिसत आहेत आणि सहजपणे वाचनीय आहेत, तोपर्यंत हे नियम लागू होण्यापूर्वी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या आवारा या नियमातील काहीही लागू होणार नाही.

९३. प्रकाशयोजना - जनतेच्या वापरासाठी किंवा निवासासाठी समर्पित परिसराचा प्रत्येक भाग आणि आवाराबाहेरील सर्व दुकाने, कॉरिडॉरसह, प्रत्येक सादरीकरणाच्या दरम्यान चांगल्या प्रकारे आणि योग्य प्रकारे प्रकाशित केली जातील आणि सादरीकरण संपल्यानंतर संपूर्ण जनता परिसर सोडून जाईपर्यंत ती प्रज्वलित केली जातील.

९४. फायरमन -

(१) प्रत्येक परिसरात कर्मचाऱ्यांना अग्निशामक उपकरणांच्या वापराचे प्रशिक्षण दिले जाईल आणि अशा हेतूसाठी दर पंधरवड्यात किमान एकदा ड्रिलिंग केले जाईल.

(२) आपत्कालीन परिस्थितीत अभ्यागतांना इशारा देण्यासाठी प्रत्येक परिसरात फायर अलार्म बसवला जाईल, अशा अलार्मचा थेट संबंध स्थानिक नगरपालिका अग्निशमन व्यवस्थेशीही असेल.

(३) आगीच्या बाबतीत पाळले जाणारे नियम नेहमी एखाद्या ठळक ठिकाणी तैनात केले जातील, जेणेकरून परिसराशी संबंधित सर्व लोकांना त्यांच्या सामग्रीची माहिती असेल.

(४) कोणत्याही आगीचा किंवा आगीच्या धोक्याचा अहवाल, जरी किंचित असला तरी, अग्निशमन दलाला ताबडतोब पाठवला जाणे आवश्यक आहे.

प्रकरण सातवे

परिसर बांधण्यासाठी परवानगी

९५. **बांधकामाची परवानगी** - परवाना अधिकाऱ्याच्या लेखी पूर्वपरवानगीशिवाय कोणतीही व्यक्ती कोणत्याही जागेवर कोणतीही इमारत किंवा रचना उभारू शकणार नाही किंवा कोणतीही विद्यमान रचना कायमस्वरूपी जागा म्हणून वापरण्यासाठी रूपांतरित करू शकणार नाही.

९६. **परवानगीसाठी अर्ज** - कायमस्वरूपी परिसर म्हणून वापरण्यासाठी इमारत किंवा रचना उभारण्याची इच्छा असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीने परवाना अधिकाऱ्याकडे लेखी अर्ज करावा. अशा प्रत्येक अर्जासोबत ज्या ठिकाणी परिसर उभारण्याचा प्रस्ताव आहे त्या जागेबाबत परवाना अधिकाऱ्याने जारी केलेल्या “ना हरकत” प्रमाणपत्राची खरी प्रत असेल.

९७. **योजनांसह अर्ज करावा** - अर्जासोबत प्रस्तावित परिसराचे संपूर्ण आराखडे, उंची आणि विभाग आणि त्यासंबंध सर्व बांधकामे किंवा इमारती एक फूट ते अठरा इंच या प्रमाणात योग्यरित्या रेखाटल्या जातील आणि कोणत्याही लगतच्या परिसराच्या संबंधात प्रस्तावित परिसराची स्थिती दर्शविणाऱ्या स्वतंत्र पत्रकावर आणि अशा प्रस्तावित परिसराचा भाग ज्या सार्वजनिक रस्त्याने बांधला गेला आहे त्या रस्त्यासाठी, किमान एक इंच ते एक फूट या प्रमाणात रेखाटलेल्या ठोकळ्याच्या आराखड्याचा समावेश असेल. अशा योजनांवर मुख्य मुद्दे चिन्हांकित केले जातील. इमारती बांधण्यासाठी आणि उभारणीसाठी वापरण्यात येणाऱ्या साहित्यात फरक करण्यासाठी सर्व रेखाचित्रे रंगीत केली जातील. सर्व जिन्याची रुंदी आणि प्रत्येकी पायऱ्यांची संख्या, कॉरिडॉर, गॅंगवे आणि दरवाज्यांची रुंदी आणि प्रस्तावित परिसरात आणि त्यासंबंधित कोणत्याही उभारणी किंवा इमारतीमध्ये एकापेक्षा जास्त उंची असलेल्या गॅलरी किंवा स्तरांची उंची अशा रेखाचित्रांवर तसेच फरशी आणि छप्पर, वायुवीजन आणि कोणत्याही विद्युत स्थापनेचे तपशील दर्शविले जातील. भिंतींची जाडी, पायांसाठी चाचणी खड्डा विभाग, पायांच्या सर्व विभागांची रुंदी आणि खोली, दगडी बांधकाम आणि वापरलेल्या विविध सामग्रीची तुरळक रचना अशा रेखाचित्रांवर आकृतीच्या परिणामांनुसार स्पष्टपणे दर्शविली जातील. अर्जासोबत संरचनात्मक गणितेही सादर केली जातील.

योजनांमध्ये प्रस्तावित परिसराच्या विविध भागांमध्ये सामावून घेण्याचा हेतू असलेल्या पाहणाऱ्यांची किंवा प्रेक्षकांची संबंधित संख्या आणि त्यातील प्रत्येक व्यक्तीला नियुक्त केली जाणारी जागा दर्शविली जाईल आणि त्याबरोबर कार्यान्वित केल्या जाणाऱ्या कामांचे तपशील, ज्यात वापरण्यासाठी लागणारी सामग्री आणि स्वीकारल्या जाणाऱ्या बांधकामाची पद्धत यांचे पुरेसे विनिर्देश असेल. वायुवीजन करण्यासाठीचे सर्व मार्ग आराखड्यांमध्ये दर्शविले जातील आणि तपशीलांमध्ये त्यांचे विनिर्देश केले जाईल. योजना अधिकृत वास्तुविशारद किंवा पात्र अभियंत्याद्वारे तयार केल्या जातील आणि त्यांच्या स्वाक्ष्याखाली रचना व्यवस्थित आणि स्थिर असल्याचे प्रमाणपत्र असेल.

९८. **इमारती आणि दळणवळण विभागाकडून मंजूर केल्या जाणाऱ्या योजना** - अर्ज आणि योजना प्राप्त झाल्यानंतर परवाना अधिकारी ते संबंधित कार्यकारी अभियंत्याकडे किंवा किंवा इतर इमारती आणि दळणवळण विभागाच्या अधिकाऱ्याकडे मंजुरीसाठी पाठवेल आणि योजनांना त्याने अंतिम मान्यता देण्यापूर्वी अर्जदार कार्यकारी अभियंता किंवा संबंधित इमारती आणि दळणवळण विभागाच्या अधिकाऱ्याने निर्देशित केलेल्या योजनांमध्ये वाजवी भर घालण्यास आणि बदल करण्यास बांधील असेल.

९९. **बांधण्याची परवानगी** - कार्यकारी अभियंता किंवा संबंधित इमारती आणि दळणवळण विभागाच्या अधिकाऱ्याने योजनांना अखेर मान्यता दिल्यानंतर, परवाना अधिकारी अर्जदाराला शेवटी मंजूर झालेल्या योजनांनुसार परिसर उभारण्यासाठी लेखी परवानगी देऊ शकते, परंतु या नियमांनुसार दिलेली परवानगी नगरपालिका कायदांतर्गत किंवा सध्या अंमलात असलेला असलेल्या इतर कोणत्याही कायदांतर्गत आवश्यक मंजुरी मिळवण्याची आवश्यकता संपवणार नाही.

१००. **परवानगी दोन वर्षासाठी वैध असेल** - अर्जदाराने परवानगीच्या तारखेपासून दोन वर्षांच्या कालावधीत किंवा परवाना अधिकाऱ्याने परवानगी दिलेल्या वाढीव कालावधीत परिसराचे बांधकाम पूर्ण करावे.

१०१. **योजनांमध्ये बदल** - बांधकामादरम्यान योजनांमध्ये कोणतेही बदल केले जाणार नाहीत, जोपर्यंत अशा बदलांना परवाना अधिकाऱ्याने संबंधित इमारती आणि दळणवळण विभागाच्या अधिकाऱ्याशी सल्लामसलत करून मान्यता दिली नाही.

१०२. **जोडणी आणि बदल** - परवाना अधिकाऱ्याच्या लेखी परवानगीशिवाय परिसरात कोणतीही भर घालता येणार नाही किंवा त्यात बदल करता येणार नाहीत.

१०३. **जोडणी आणि बदलांची सूचना** - कोणत्याही जागेत कोणत्याही स्ट्रक्चरल भरती किंवा बदलाची लेखी सूचना परवाना अधिकाऱ्याला दिली पाहिजे, ज्यामध्ये संपूर्ण आराखडे, उंची आणि विभाग ब्लॉक प्लॅन आणि नियम ९७ मध्ये नमूद केलेल्या पद्धतीने अंमलात आणण्यासाठी प्रस्तावित नवीन कामांचे तपशील समाविष्ट असतील आणि सूचनांमध्ये इच्छित भरती किंवा बदलांचे स्पष्ट वर्णन असेल.

१०४. **बांधकामाची तपासणी** - कार्यकारी अभियंता किंवा त्याने अधिकृत केलेला कोणताही इमारत आणि दळणवळण विभाग अधिकारी कोणत्याही वेळी बांधकाम सुरू असलेल्या परिसराची तपासणी करू शकतो, जेणेकरून बांधकाम मंजूर केलेल्या योजना आणि वैशिष्ट्यांनुसार आहे याबद्दल स्वतःचे समाधान होईल. कोणतेही विचलन आढळल्यास, इमारती आणि दळणवळण विभाग अधिकारी परवाना अधिकाऱ्याला त्याचा अहवाल देईल आणि मालकाला देखील कळवेल.

१०५. **परवाना नाकारण्याचा अधिकार** - ज्या इमारतीची इमारत मंजूर केलेल्या योजना आणि वैशिष्ट्यांनुसार बांधली गेली नाही अशा परिसराचे संचालन करण्यासाठी परवाना अधिकारी परवाना देण्यास नकार देऊ शकते.

१०६. **तात्पुरत्या आवासास लागू न होणारे प्रकरण** - या प्रकरणाची तरतूद नियम २ च्या खंड (i) अंतर्गत परिभाषित केलेल्या तात्पुरत्या परिसराला लागू होणार नाही.

प्रकरण आठवे

परिसर परवाने

१०७. **परिसर परवाने** - नियम ११५ च्या तरतुदींना अधीन राहून कोणताही परिसर उघडला जाणार नाही किंवा सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण म्हणून वापरण्यासाठी खुला राहू दिला जाणार नाही, जोपर्यंत त्याचा मालक, भाडेकरू किंवा अधिभोगदार असलेल्या व्यक्तीने त्यासाठी परिसराचा परवाना घेतला नसेल.

१०८. **परिसराच्या परवान्यासाठी अर्ज** - सायबर कॅफे आणि कॉम्प्युटर किंवा व्हर्च्युअल रिलिटी गेम्स वगळता सर्व मनोरंजनासाठी परिसर परवान्यासाठी डीडी-४ प्रपत्रामध्ये अर्ज केला जाईल. सायबर कॅफे किंवा व्हर्च्युअल रिलिटी गेम पार्लरसाठीचा अर्ज डीडी-५ साठी परवाना अधिकाऱ्याकडे पाठवावा लागेल आणि त्यात अर्जदाराच्या जागेतील हिताचे स्वरूप आणि व्याप्ती याबद्दल आवश्यक असलेली माहिती असावी आणि नियम २१९ नुसार अर्जदाराने नियुक्त केलेल्या व्यवस्थापक किंवा व्यवस्थापकांचे नाव किंवा नावे आणि विद्युत स्थापनेचे प्रभारी पात्र इलेक्ट्रिशियन, जर असतील तर त्यांची नावे आणि पत्ते देखील द्यावेत. अर्जासोबत खालील कागदपत्रे जोडली जातील.

(१) नियम ५ अंतर्गत मंजूर केलेल्या “ना हरकत” प्रमाणपत्राची अस्सल प्रत.

(२) नियम ९९ अंतर्गत इमारत परवानगीची अस्सल प्रत.

(३) अधिकृत वास्तुविशारद किंवा पात्र अभियंत्याकडून आणि संबंधित कार्यकारी अभियंता किंवा इमारती आणि दळणवळण विभागाच्या अधिकाऱ्याने प्रतिहस्ताक्षर केलेले प्रमाणपत्र की परिसराचे बांधकाम चांगले आहे आणि प्रकरण ३ आणि ४ मध्ये नमूद केलेल्या आवश्यकतांनुसार आहे आणि कार्यकारी अभियंता किंवा संबंधित इमारती आणि दळणवळण विभागाच्या अधिकाऱ्याने दिलेल्या सर्व निर्देशांचे किंवा अटींचे पालन केले आहे आणि सहाव्या प्रकरणात नमूद केल्याप्रमाणे आगीविरुद्ध सावधगिरी बाळगली आहे. प्रमाणपत्रात उपलब्ध जागांची संख्या आणि राहण्याची सोय देखील नमूद केली जाईल.

(४) सरकारी विद्युत निरीक्षकांकडून प्रमाणपत्र की, जर काही असेल तर, परिसरात विद्युत प्रतिष्ठापन व्यवस्थित आहे आणि त्यांनी त्याची तपासणी केली आहे आणि ते मंजूर केले आहे आणि विद्युत कायद्यांतर्गत नियमांच्या आवश्यकता आणि प्रकरण पाच मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या नियमांचे पालन करते आणि संबंधित विद्युत निरीक्षकांनी दिलेल्या सर्व निर्देशांचे किंवा अटींचे पालन केले आहे आणि नियम ८४ नुसार आवश्यकतेनुसार विद्युत संयंत्र पात्र व्यक्तींकडून प्रभारी आहे.

(५) परवाना मंजूर करण्यासाठी आरोग्याच्या दृष्टीकोनातून कोणताही आक्षेप नाही आणि अर्जदाराने त्या संदर्भात दिलेल्या सर्व निर्देशांचे पालन केले आहे असे आरोग्य अधिकाऱ्याकडून प्रमाणपत्र.

(६) जेथे सार्वजनिक दूरध्वनी अस्तित्वात आहेत तेथे संबंधित प्राधिकरणाकडून प्रमाणपत्र, की परिसरात कार्यरत क्रमाने दूरध्वनी योग्यरित्या स्थापित केला गेला आहे.

(७) परिसरापासून १०० मीटरच्या परिघामध्ये रस्ते, गल्ल्या आणि इमारती दर्शविणारी स्थळ योजना. अर्जदाराने अर्जात हे देखील नमूद करावे की त्याने पूर्वी समान परवाना मंजूर करण्यासाठी परवाना अधिकाऱ्याकडे अर्ज केला होता का.

१०८-क **परिसराचा परवाना मंजूर करण्यासाठी पूर्ण करावयाच्या आवश्यकता -**

सार्वजनिक मनोरंजनासाठी परिसराचा परवाना मंजूर करण्यासाठी अर्ज करणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीने खालील आवश्यकता पूर्ण केल्या पाहिजेत, म्हणजे -

- (I) परिसराच्या परवान्यासाठीच्या कोणत्याही अर्जासोबत कोणत्याही धार्मिक शैक्षणिक संस्था किंवा रुग्णालयांपासून त्या जागेचे अंतर दर्शविणारा स्थळ आराखडा असावा.
- (II) प्रस्तावित करमणुकीचे १०८ ख: ठिकाण आणि धार्मिक स्थळ, रुग्णालय किंवा शैक्षणिक संस्थेमधील अंतर ७५ मीटरपेक्षा जास्त असावे.
- (III) प्रस्ताव स्थळ १० मीटरपेक्षा जास्त उंचीच्या रस्त्यावर असणे आवश्यक आहे.

- (IV) प्रस्तावित करमणुकीच्या जागेचा मालक किंवा भागीदार याला असामाजिक किंवा अशा कोणत्याही क्रियाकलापासाठी अटक किंवा ताब्यात घेतले गेले नसावे किंवा अशा कोणत्याही गुन्हासाठी दोषी ठरवले गेले नसावे.
- (V) दोन यंत्रांमधील अंतर, पूल टब जे व्हिडिओ/पूल पार्लरमध्ये बसवायचे आहे ते योजनेत प्रतिबिंबित होईल.
- (VI) ७५ मीटरच्या परिघामध्ये सार्वजनिक मनोरंजनाचे असे कोणतेही ठिकाण अस्तित्वात नाही.
- (VII) ग्राहकांच्या वाहनांच्या पुरेशा पार्किंगसाठी मालकाच्या परवान्यांची स्वतःची जागा असणे.
- (VIII) मेझेनाइन्सवर असलेल्या परिसराच्या बाबतीत अर्जदाराने छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिकेच्या इमारत आणि दळणवळण विभागाच्या आणि आरोग्य विभागाच्या अधिकाऱ्यांकडून प्राप्त केलेली ना हरकत प्रमाणपत्रे देखील सादर करावीत.
- (IX) “सायबर कॅफे”च्या उद्देशाने, स्पीकर किंवा कोणत्याही प्रकारच्या संगीत प्रणालीच्या वापराच्या बाबतीत, आवाजाची पातळी निर्दिष्ट मर्यादेत असावी आणि परिसरातील व्यक्तीला त्रास होऊ नये.
- (X) ज्या ठिकाणी हे खेळ (कॅबरे परफॉर्मन्स, मेळे, डिस्कोथेक, गेम्स, पूल गेम पार्लर, कॉम्प्युटर किंवा व्हर्चुअल रिलिटी गेम्स देणारे मनोरंजन पार्लर, सायबर कॅफे, बॉलिंग ऑली, कार्ड रुम, सोशल क्लब, स्पोर्ट्स क्लब मेळे आणि तमाशा) आयोजित केले जातील, त्या ठिकाणी इनडोअर गेम्ससाठी सर्व हालचाली टिपण्यासाठी किंवा रेकॉर्ड करण्यासाठी २३ x ७ x ३६५ कार्यरत सीसीटीव्ही कॅमेरे असणे अनिवार्य आहे. परवानाधारकाने गेल्या तीन महिन्यांचे सीसीटीव्ही रेकॉर्डिंग (तिमाही आधारावर) परवाना अधिकारी आणि संबंधित तहसीलदाराकडे सादर करणे आवश्यक आहे.
- (XI) प्रस्तावित मनोरंजन इमारत/बांधकामासाठी खालील कागदपत्रे सादर करणे अनिवार्य असेल :
- (क) स्वतंत्र वाहन पार्किंगच्या तरतुदींसह व्यावसायिक हेतूसाठी नियोजन प्राधिकरणाने जारी केलेला इमारत मंजुरी आदेश.
- (ख) मंजूर इमारत मांडणी योजना.
- (ग) उक्त इमारतीचे अधिभोग प्रमाणपत्र.
- (XII) शासनाच्या तरतुदीनुसार, छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील त्यांच्या सदस्यांच्या मनोरंजनासाठी धर्मादाय आयुक्तांकडे नोंदणीकृत सामाजिक क्लब/संस्था, जसे की कार्ड रुम/कार्ड क्लब, सोशल क्लब, स्पोर्ट्स क्लब, व्हिडिओ गेम पार्लर, पूल गेम पार्लर, बॉलिंग ऑली, व्हिडिओ गेम, संगणक गेम आणि प्रत्यक्ष किंवा संगणक/व्हिडिओ स्क्रीन, व्हीसीडी/डीव्हीडी प्रोजेक्शन सिस्टम किंवा तत्सम कोणत्याही यंत्रणेद्वारे प्रदर्शित केलेले खेळ, लागू असल्यास अशा खेळांसाठी आवश्यक परवाना घेणे आवश्यक असेल.
- (१) अशा सामाजिक क्लब/संस्थांच्या सदस्यत्व रचनेला खालील अटी लागू होतील :
- क) १००% उक्त सामाजिक मंडळाचे/संस्थेचे सदस्य महाराष्ट्र राज्याचे रहिवासी असतील.
- ख) एकूण सदस्यांपैकी किमान ५० टक्के सदस्य छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्याचे रहिवासी असावेत.
- ग) एकूण सदस्यांपैकी किमान २० टक्के सदस्य ज्या तालुक्यात परवाना मागितलेला परिसर आहे त्या तालुक्यातील रहिवासी असावेत.
- घ) एकूण सदस्यांपैकी किमान ३० टक्के सदस्य ज्या गावात परवाना आहे त्या गावातील रहिवासी असावेत.
- परिणामी आकडे अपूर्णाकांमध्ये असल्यास, पुढील पूर्ण संख्या विचारात घेतली जाईल.
- (२) नवीन परवाना मिळवताना आणि त्याच्या नूतनीकरणाच्या वेळी अर्जासह या सदस्यांची यादी सादर करणे आवश्यक आहे.
- (३) संस्थेच्या सदस्यांव्यतिरिक्त, इतर कोणत्याही व्यक्तीला उक्त परिसरात मनोरंजनासाठी प्रवेश दिला जाणार नाही आणि अन्यथा आढळल्यास, ते नियम आणि अटीचे उल्लंघन मानले जाईल.
- (XIII) नवीन परिसर आणि मनोरंजन परवाना देण्यासाठी, मंजूर परवान्याच्या जागेत बदल करण्यासाठी किंवा पाच वर्षांच्या वैधतेचा कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर मंजूर परवान्याचे नूतनीकरण करण्यासाठी, अर्जदाराला खालील अधिकाऱ्यांकडून ना हरकत प्रमाणपत्रे (एनओसी)/मत प्राप्त करणे आवश्यक असेल :
- (ही आवश्यकता १३.१२.२०१९ पूर्वी मंजूर झालेल्या परिसर आणि मनोरंजन परवान्यांच्या नूतनीकरणासाठी पुढील कालावधीसाठी देखील लागू असेल.)
- क) पोलीस अधीक्षक, छत्रपती संभाजीनगर.
- ख) सहाय्यक संचालक, नगररचना, छत्रपती संभाजीनगर.
- (परवानाधारक परिसर विकास योजनेच्या किंवा मान्यताप्राप्त प्रादेशिक योजनेच्या अंतर्गत येतो की नाही याची पर्वा न करता लागू होतो.)
- ग) संबंधित तहसीलदार.
- घ) संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्था.
- च) विद्युत निरीक्षक, उद्योग, ऊर्जा आणि कामगार विभाग.

(XIV) मंजूर परवान्याच्या वार्षिक नूतनीकरणासाठी, अर्जदाराला खालील अधिकाऱ्यांकडून ना हरकत प्रमाणपत्रे (एनओसी)/मत प्राप्त करणे आवश्यक असेल :

क) पोलीस अधीक्षक, छत्रपती संभाजीनगर.

ख) संबंधित तहसीलदार.

(XV) जर मनोरंजनासाठी प्रस्तावित जागा दुसऱ्या पक्षासोबत केलेल्या करारानुसार किंवा भाडेपट्ट्यानुसार असेल, तर असा करार/भाडेपट्टा करार उपनिबंधकांकडे रीतसर नोंदणीकृत असणे आवश्यक आहे.

(XVI) जर सदर इमारत विशेष इमारतीच्या श्रेणीत येत असेल, तर महाराष्ट्र अग्निशमन सेवा, महाराष्ट्र यांच्याकडून महाराष्ट्र अग्निशमन प्रतिबंधक आणि जीवन सुरक्षा उपाययोजना कायदा, २००६ च्या तरतुदीनुसार प्रमाणपत्र जोडणे बंधनकारक असेल.

(XVII) जर हा परिसर विशेष इमारतीच्या श्रेणीत येत नसेल, तर आगीच्या धोक्यापासून संरक्षण सुनिश्चित करण्यासाठी अग्निशामक उपकरणे आणि इतर आवश्यक अग्नि सुरक्षा उपायांची अंमलबजावणी करणे अनिवार्य असेल.

(XVIII) या नियमानुसार, संस्थेला परवानगी असलेल्या परिसरात आणि सादरीकरण क्षेत्रात खेळ आयोजित करताना, संस्था/व्यक्ती किंवा त्यांच्या सदस्यांमुळे महिला, शाळेत जाणारी मुले आणि मुली, ज्येष्ठ नागरिक आणि इतरांसह समाजातील महत्त्वाच्या घटकांना कोणत्याही प्रकारची गैरसोय किंवा त्रास होणार नाही याची खात्री केली जाईल. याची संपूर्ण जबाबदारी संस्थेच्या मालकाची/सदस्यांची असेल.

(XIX) प्रस्तावित मनोरंजन इमारतीसाठी नवीन परिसर परवाना मिळवताना, परिसर मालक आणि परवानाधारक दोघांनाही तहसील कार्यालयाच्या कार्यकारी दंडाधिकाऱ्यांसमोर रु. ५००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर सोबत जोडलेल्या विहित नमुन्यात शपथपत्र सादर करणे आवश्यक असेल.

(XX) जर या कार्यालयाच्या निदर्शनास आले की नियम १०८-अ च्या उपनियम १ ते १९ अंतर्गत एक किंवा अधिक अटींचे उल्लंघन झाले आहे, किंवा त्याबाबत कोणतीही तक्रार, निवेदन किंवा पत्र प्राप्त झाले तर उपविभागीय दंडाधिकाऱ्यांकडून चौकशी अहवाल मागवला जाईल. चौकशी अहवालाच्या आधारे, जर नियम आणि अटींचे उल्लंघन झाल्याचे आढळून आले तर परवाना अधिकारी/जिल्हा दंडाधिकारी यांना हा परवाना रद्द करण्याचा पूर्ण अधिकार असेल.

१०८ ख बदलत्या परिस्थिती आणि तंत्रज्ञानातील भविष्यातील विकासाच्या अधीन राहून, आवश्यकतेनुसार इतर कोणतीही अट लादण्याचा अधिकार परवाना अधिकारी राखून ठेवते. परवान्यामध्ये नमूद केलेल्या अटींचे ज्या कालावधीसाठी परवाना देण्यात आला आहे त्या संपूर्ण कालावधीत पालन केले जाईल आणि जर कोणत्याही एका अटीचे उल्लंघन झाले असेल तर नेहमीच्या प्रक्रियेचे पालन केल्यानंतर परवाना रद्द केला जाऊ शकतो.

१०९. **परिसराचा परवाना मंजूर करणे** - नियम १०८ मध्ये नमूद केलेली कागदपत्रे आणि प्रमाणपत्रे मिळाल्यानंतर परवाना अधिकार अर्जदारांना परवाना अधिकाऱ्याने दरवलेल्या अटी आणि शर्तीवर आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून परिसर परवाना देऊ शकते. व्हिडिओ गेम्स, कॉम्प्युटर किंवा व्हर्च्युअल रिलिटी गेम्स आणि सायबर कॅफे वगळता सर्व करमणुकीच्या उपक्रमांसाठी परिसर परवाना प्रपत्र “डी” मध्ये असेल. व्हिडिओ गेम्स, कॉम्प्युटर किंवा व्हर्च्युअल रिलिटी गेम्ससाठी परिसराचा परवाना “डीडी-१” प्रपत्रमध्ये असेल आणि सायबर कॅफेसाठी “डीडी-५” प्रपत्रमध्ये असेल, जो परवाना अधिकाऱ्याला आवश्यक वाटेल अशा अतिरिक्त बदलांच्या अधीन असेल.

सार्वजनिक मनोरंजनासाठी कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी परिसराच्या योग्यतेची पुष्टी केल्यानंतर परवाना अधिकाऱ्याद्वारे परिसराचा परवाना जारी केला जाऊ शकतो. हा परवाना पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी असेल आणि परवाना अधिकाऱ्याद्वारे त्याच्या नूतनीकरणाच्या अधीन राहून पुढे चालू ठेवला जाऊ शकतो. परंतु, प्रपत्र डी, डीडी-१ किंवा डीडी-२ मध्ये परिसर परवाना धारक, नियम २ मध्ये परिभाषित केल्याप्रमाणे सार्वजनिक मनोरंजनाचे कोणतेही प्रदर्शन करण्यास अधिकृत करत नाही, जोपर्यंत त्याच्याकडे नियम ११८.४ अंतर्गत देण्यात आलेला परवाना प्राधिकरणाकडून विशिष्ट सादरीकरण परवाना नसेल.

११०. **परवाना नाकारण्याचा अधिकार** - परवाना अधिकारी परिसर परवाना नाकारू शकतो, जर

(क) त्याला/तिला असे वाटते की त्या जागेमुळे रहिवाशांना किंवा रस्त्याने जाणाऱ्यांना अडथळा, गैरसोय, त्रास, धोका, आपत्ती किंवा नुकसान होऊ शकते किंवा परिसरात वाहतुकीची समस्या निर्माण होऊ शकते किंवा राष्ट्रीय हिताला हानी पोहोचवू शकते किंवा कायदा आणि सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होऊ शकतो;

(ख) संबंधित परिसराच्या परवान्यासाठी अर्जदार योग्य नाही किंवा असा परवाना देण्यासाठी अयोग्य आहे असे त्याला योग्य वाटेल अशा चौकशीनंतर त्याचे समाधान झाल्यास.

१११. **परवानाधारकाचा मृत्यू किंवा अपंगत्व** - जर परवानाधारकाचा मृत्यू झाला किंवा तो मानसिकदृष्ट्या अक्षम झाला किंवा अन्यथा अपंग झाला, तर त्याचा वारस किंवा कायदेशीर प्रतिनिधी व्यवसाय सुरू ठेवण्यासाठी कोणत्याही दंडास पात्र राहणार नाही, परंतु परवानाधारक व्यवसाय सुरू करण्यास असमर्थ असल्याच्या तारखेपासून तीस दिवसांच्या आत त्याच्या नावे परवाना नूतनीकरणासाठी अर्ज परवाना प्राधिकरणाकडे पाठवला गेला पाहिजे, जो चांगल्या आणि पुरेशा कारणास्तव परवाना प्राधिकरणाकडून आणखी तीस दिवसांनी वाढवता येऊ शकतो.

त्यानुसार जेव्हा असा अर्ज केला जातो, तेव्हा अर्ज मंजूर होईपर्यंत किंवा अर्ज नाकारल्या जाईपर्यंत परवाना वाढवण्यात आल्याचे मानले जाईल.

११२. **परिसराच्या परवान्याचा कालावधी** - कायमस्वरूपी परिसराचा परवाना ज्या वर्षासाठी तो जारी केला जातो त्या वर्षाच्या ३१ डिसेंबरच्या पलीकडे विस्तारत नसलेल्या कोणत्याही कालावधीसाठी मंजूर किंवा नूतनीकरण केला जाऊ शकतो आणि तात्पुरत्या स्वरूपाच्या परिसराचा परवाना एका वेळी तीन महिन्यांपेक्षा जास्त नसलेल्या कोणत्याही कालावधीसाठी मंजूर किंवा नूतनीकरण केला जाऊ शकतो.

११३. **परिसराच्या परवान्याचे नूतनीकरण** - परवाना अधिकाऱ्याकडे अर्ज केल्यानंतर, परवान्याच्या मुदतीपासून एक वर्षाच्या आत, वरील नियम १०८ च्या अधीन राहून आवश्यक कालावधीसाठी परिसर परवाना नूतनीकरण करू शकते, परंतु अर्जदाराने परवाना अधिकाऱ्याच्या समाधानासाठी हे सिद्ध केले पाहिजे की परवान्याच्या मुदतीनंतर प्रश्नातील परिसर कोणत्याही कामगिरीसाठी खुला ठेवण्यात आला नव्हता. परिसर परवान्याच्या नूतनीकरणासाठी अर्ज नियम १०८ मध्ये नमूद केलेल्या पद्धतीने केला जाईल, परंतु नूतनीकरणासाठी अर्जासोबत “ना हरकत प्रमाणपत्र”ची अस्सल प्रत आणि इमारत परवान्याची अस्सल प्रत जोडणे आवश्यक राहणार नाही, जोपर्यंत अनुज्ञापक अधिकाऱ्याला विशेष आवश्यकता नसेल :

परंतु हे नियम लागू होण्यापूर्वी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या परिसराच्या बाबतीत, अधिकृत वास्तुविशारद किंवा पात्र अभियंत्याकडून अशा प्रमाणपत्राच्या बदल्यात कार्यकारी अभियंता किंवा संबंधित इमारती आणि दळणवळण विभागाच्या अधिकाऱ्याकडून नियम १०८ च्या उप-नियम (३) मध्ये संदर्भित स्वरूपाचे प्रमाणपत्र संलग्न केले जाऊ शकते.

११४. **नूतनीकरणासाठीचा अर्ज एका वर्षाच्या आत करावा** - मागील परवान्याच्या मुदतीनंतर एक वर्षापेक्षा जास्त काळानंतर परिसर परवान्याचे नूतनीकरण करण्यासाठी केलेला अर्ज नवीन परवान्यासाठीचा अर्ज मानला जाईल आणि सर्व नियम या अर्जावर अशाच प्रकारे बदल करतील जसे की तो नवीन परवान्यासाठीचा अर्ज आहे.

११५. **विशिष्ट परिसरासाठी परिसराचा परवाना आवश्यक नाही** - या नियमांमध्ये काहीही असले तरी, खाली निर्दिष्ट केलेल्या कामगिरीच्या बाबतीत कोणत्याही परिसराच्या परवान्याची आवश्यकता नसेल :

(१) कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी किंवा सदस्यांनी त्यांच्या विद्यार्थ्यांच्या किंवा सदस्यांच्या शैक्षणिक फायद्यासाठी सादर केलेले, प्रदर्शित केलेले, कोणतेही सादरीकरण.

(२) ... मध्ये सादर केलेला, सादर केलेला, प्रदर्शित केलेला, बनवलेला किंवा प्रदर्शित केलेला कोणताही कार्यक्रम.

(३) ज्या ठिकाणी कायमस्वरूपी लोकसंख्या दहा हजार व्यक्तीपेक्षा जास्त नसावी आणि त्याच ठिकाणी चौदा दिवसांपेक्षा जास्त नसावी अशा ठिकाणी खुली हवा रचना;

(४) मेळा किंवा रासचा कोणताही कार्यक्रम ज्यामध्ये प्रवेश मोफत आहे, परंतु रस्त्यांच्या चौकात, रस्त्याच्या कडेला किंवा कोणत्याही सार्वजनिक ठिकाणी सादरीकरण केले जात असेल आणि मेळा, रास, गरबा, समूह, नृत्य किंवा आनंदोत्सव कार्यक्रमाचे कोणतेही सादरीकरण जाहिरातीसाठी किंवा इतर कोणत्याही हेतूसाठी कोणत्याही गट, फर्म, कंपनी किंवा व्यक्तीकडून मोफत, देणग्या, पास किंवा प्रायोजकत्वावर केले जात असेल तर त्यासाठी परवाना अधिकाऱ्याची लेखी पूर्व परवानगी घ्यावी लागेल;

(५) जनतेच्या फायद्यासाठी हौशी क्लब, म्युझिकल सोसायटी, व्हिलेज डिफेन्स पार्टी किंवा गार्डच्या सदस्यांनी सादर केलेले, सादर केलेले, प्रदर्शित केलेले किंवा प्रदर्शित केलेले कोणतेही सादरीकरण आणि कोणतेही दान, तिकिटे किंवा सशुल्क पास आणि प्रायोजकत्व समाविष्ट नाही;

(६) (क) जायंट व्हील, मेरी-गो-राऊंड, वेल ऑफ डेथ, सी-प्लेन, एअरप्लेन, मूव्हिंग क्रॅडल्स आणि तत्सम इतर उपक्रमांचे कोणतेही सादरीकरण.

(ख) इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांवरील कोणताही उपक्रम खाजगी ठिकाणी किंवा सार्वजनिक कार्यालयात आयोजित केला जातो, सादर केला जातो, प्रदर्शित केला जातो किंवा प्रदर्शित केला जातो: परंतु त्या जागेचा वापर बेकायदेशीर कामांसाठी केला जात नाही.

प्रकरण नववे

सादरीकरण परवाना

११६. **सादरीकरण परवाना** - कोणतीही व्यक्ती सार्वजनिक मनोरंजनासाठी संगीतमय नृत्य, नाट्यमय, नक्कल करणारा, नाट्यमय किंवा इतर कार्यक्रम आयोजित करणार नाही, ज्यामध्ये कॅबरे सादरीकरणे, मेळे आणि तमाशा यांचा समावेश आहे, किंवा कोणतेही सार्वजनिक प्रदर्शन किंवा डायव्हर्जन किंवा खेळ, कोणत्याही नावाने ओळखले जाणारे, किंवा पूल किंवा बिलियर्ड्स पार्लर, संगणक गेम पार्लर, व्हर्च्युअल रिव्हिलिटी, गेम पार्लर, सायबर कॅफे, बॉलिंग अ‍ॅली यासारख्या कोणत्याही आउटलेटवर शुल्क भरून, तिकिटांची विक्री करून किंवा मोफत (विनामूल्य) मनोरंजन प्रदान करणार नाही, जोपर्यंत त्याने परवाना अधिकाऱ्याकडून असा कार्यक्रम आयोजित करण्यासाठी परवाना मिळवला नाही तोपर्यंत.

११७. **सादरीकरणासाठी परवान्यासाठी अर्ज** -

(१) सादरीकरण करण्यासाठी परवाना अधिकाऱ्याकडे सादरीकरणासाठी अर्ज केला जाईल आणि त्यासोबत पुढील गोष्टी असतील :

(क) ज्या सादरीकरणाने स्क्रिप्ट (पटकथा) लिहिल्या आहेत त्यांच्या बाबतीत मंडळाकडून पटकथेच्या योग्यतेच्या प्रमाणपत्राची अस्सल प्रत;

(ख) ज्या सादरीकरणाची कोणतीही लिखित स्क्रिप्ट (पटकथा) नाही अशा बाबतीत, दाखविणे, सादरीकरण, निर्मिती किंवा प्रदर्शन करण्याच्या उद्देशाने सादर केलेल्या विविध बाबींपैकी प्रत्येकाचा सारांश मंडळाकडून या बाबींच्या सारांशाच्या योग्यतेचे प्रमाणपत्र किंवा योग्यतेची अस्सल प्रत;

(ग) “मेरी-गो-राऊंड” च्या बाबतीत संबंधित यांत्रिक अभियंत्याकडून तंदुरुस्ती प्रमाणपत्र;

(घ) ज्या परिसरात सादरीकरण करण्याचा हेतू आहे आणि ज्या संदर्भात या नियमांनुसार परिसर परवाना आवश्यक आहे त्या परिसराच्या संदर्भात सक्षम परवाना अधिकाऱ्याने दिलेल्या “परिसर परवान्याची” अस्सल प्रत;

(च) सायबर कॅफे किंवा संगणक गेम किंवा व्हर्चुअल रिलिटी गेमच्या बाबतीत, नेट कनेक्टिव्हिटी अश्लील आणि अश्लील संकेतस्थळांवर किंवा अश्लील किंवा प्रोनोंग्राफिक सामग्री असलेल्या अशा गेममध्ये प्रवेश प्रदान करणार नाही अशी अर्जदाराची हमी.

(२) सादरीकरण परवान्यासाठीच्या अर्जांमध्ये खालील तपशील असतील :

(क) अर्जदाराचे नाव, वय आणि पूर्ण पत्ता,

(ख) ज्या ठिकाणी सादरीकरण करण्याचा त्याचा हेतू आहे त्या ठिकाणाचे नाव आणि स्थान,

(खख) कॅबरेच्या सादरीकरणाच्या बाबतीत, कॅबरेचे सादरीकरण करणाऱ्या कलाकार किंवा कलाकारांचे नाव, वय, राष्ट्रीयत्व आणि पत्ता यासंबंधी संपूर्ण तपशील;

(ग) सादरीकरणासाठी प्रवेश आहे का : (i) पैसे देऊन, (ii) प्रवेश मोफत असलेल्या ठिकाणी प्रवेश घेतलेल्यांकडून पैसे वसूल करता येतील या उद्देशाने, (iii) मोफत, जरी ही करमणूक अधिक ग्राहकांना आकर्षित करण्यासाठी आणि त्याद्वारे अधिक आर्थिक फायदे मिळविण्यासाठी असेल तरी.

जर प्रवेश पैसे देऊन किंवा प्रवेश घेतलेल्यांकडून पैसे वसूल करण्याच्या उद्देशाने असेल तर नियम २०० अंतर्गत “तिकीट विक्री परवाना” मंजूर करण्यासाठी अर्जासोबत अर्ज करावा लागेल;

(३) अर्ज सादरीकरणाच्या तारखेच्या किमान एक आठवडा आधी परवाना अधिकाऱ्याकडे पाठवला जाईल.

(४) कॅबरे सादरीकरण, मेळा, तमाशा, रस किंवा कोणत्याही नावाने ओळखले जाणारे कोणतेही सार्वजनिक प्रदर्शन, डायव्हर्जन किंवा खेळ यासह सार्वजनिक मनोरंजनासाठीचे संगीतमय, नाट्यमय, नक्कल करणारे, नाट्यमय किंवा इतर सादरीकरण जेव्हा व्यक्तींच्या समूहाद्वारे सादर, दाखविणे, तयार किंवा प्रदर्शित करण्याचा हेतू असेल, तेव्हा सादरीकरण परवान्यासाठी अर्ज अशा संस्थेच्या वतीने अशा संस्थेचा व्यवस्थापक म्हणून काम करणारी एखादी व्यक्ती करेल आणि असा व्यवस्थापक अशा संस्थेच्या कोणत्याही सदस्याने सादरीकरणस्थळी केलेल्या या नियमांच्या कोणत्याही उल्लंघनासाठी किंवा उल्लंघनासाठी जबाबदार असेल, जणू त्याने उल्लंघन किंवा उल्लंघन केले आहे.

अर्जदाराने अर्जात हे देखील नमूद करावे की त्याने पूर्वी समान परवाना मंजूर करण्यासाठी परवाना अधिकाऱ्याकडे अर्ज केला होता का.

११८. सादरीकरणासाठी परवाना मंजूर करणे -

(१) सर्व आवश्यक नियमांचे पालन केले गेले आहे असे परवाना अधिकाऱ्याचे समाधान झाल्यावर, परवाना अधिकारी ठरवू शकेल अशा अटी आणि शर्तीवर आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून अर्जदाराला सादरकरणासाठी परवाना देऊ शकते.

(२) कॅबरे सादरीकरणासाठीचा सादरीकरण परवाना डीडी प्रपत्रमध्ये आणि इतर कोणत्याही परिस्थितीत तो “ई” प्रपत्रमध्ये असेल आणि त्यात सादरीकरणाच्या प्रत्येक वस्तूचे शीर्षक आणि अशा वस्तूचे सामान्य वर्णन, उदाहरणार्थ, नाटक, गाणे, तमाशा, मेळा, रास, नृत्य, कॅबरे सादरीकरण इ. नमूद केले जाईल, ज्याचा सादरीकरण परवान्यात अशा प्रकारे विनिर्दिष्ट न केलेली कोणतीही वस्तू तयार केली जाणार नाही, सादर केली जाणार नाही, प्रदर्शित केली जाणार नाही किंवा सादर केली जाणार नाही.

(३) सादरीकरणासाठी परवाना परवाना अधिकाऱ्याच्या विवेकबुद्धीनुसार एकतर मनोरंजनाच्या एकाच ठिकाणी किंवा परवाना अधिकाऱ्याच्या अधिकारक्षेत्रात असलेल्या सर्वांसाठी किंवा कोणत्याही सादरीकरणासाठी दिला जाऊ शकतो.

११९. **संगीत इत्यादी वाजवण्यावर निर्बंध** - सार्वजनिक करमणुकीच्या अशा ठिकाणी संगीत वाजवले जाणार नाही असे तास निश्चित करण्यासाठी, या संदर्भात जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर यांनी दिलेल्या आदेशांच्या अधीन राहून, या नियमांनुसार सादरीकरण परवानाधारक कोणतीही व्यक्ती, सार्वजनिक करमणुकीच्या ठिकाणाजवळ किंवा बाहेर, रात्री १० ते पहाटे ५ दरम्यान किंवा विशेष आदेश असू शकतील अशा तासांच्या दरम्यान, विशेषतः परवाना अधिकाऱ्याने निश्चित केलेल्या कार्यक्रमांच्या संदर्भात कोणतेही संगीत वाजवू शकणार नाही किंवा वाजवू देणार नाही.

स्पष्टीकरण - या नियमाच्या उद्देशाने संगीतामध्ये ग्रामोफोन, फोनोग्राफ, रेडिओ-एम्पलीफायर्स, रेडिओ-ग्रामोफोन, बॅड, टॉमटॉम, ड्रम, झांझर आणि इतर तत्सम वाद्ये वाजवणे समाविष्ट आहे.

११९-क सार्वजनिक करमणुकीच्या सादरीकरणावर निर्बंध -

(१) सादरीकरण परवानाधारकाला सकाळी ६.०० ते रात्री ९.०० या वेळेत बंद सामान्य पूर्ण आकाराच्या आणि ध्वनीरोधक सभागृहात सादरीकरण करण्याची परवानगी असेल.

(२) जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर आपल्या विवेकबुद्धीनुसार, अपवादात्मक परिस्थितीत, नियम (१) मध्ये विहित केलेले निर्बंध केवळ नियमित बंद सभागृहातील खालील प्रकारच्या सादरीकरणासाठी शिथिल करू शकतात, म्हणजे :

(क) प्रवचन, दर्शन यासारखे धार्मिक कार्यक्रम.

(ख) जन्माष्टमी किंवा कृष्णजन्म, कीर्तन यासारखे धार्मिक कार्यक्रम, जेथे रात्रीच्या विशिष्ट वेळेचे धार्मिक महत्त्व असते.

(ग) चर्च-ऑडिटोरियममध्ये किंवा तत्सम ख्रिश्चन प्रार्थना सभांमध्ये मध्यरात्री सामूहिक प्रार्थना.

(घ) सतसंग किंवा वझ कार्यक्रम.

(च) भारतीय शास्त्रीय संगीत कार्यक्रम किंवा संगीत संमेलने किंवा काव्य संमेलने किंवा कव्वाली कार्यक्रम.

१२०. **परवाना नाकारण्याचा अधिकार** - परवाना अधिकारी, मेळा, तमाशा आणि रास वगळता, परवान्याच्या अर्जात समाविष्ट असलेले कोणतेही किंवा सर्व नाटके, प्रदर्शने किंवा इतर कोणत्याही बाबी सादर करण्याचा किंवा प्रदर्शित करण्याचा परवाना नाकारू शकतो, जर त्याला असे वाटत असेल तर :

- (क) अशोभनीय किंवा घृणास्पद व्यक्तिमत्त्व असणे;
- (ख) व्यक्तिमत्त्वांचा आक्षेपित संदर्भ समाविष्ट करणे;
- (ग) कोणत्याही राष्ट्राच्या किंवा कोणत्याही धर्माच्या अनुयायांच्या संवेदनाक्षमतेवर आघात करणे;
- (घ) देशद्रोही असणे किंवा राजकीय असंतोष उत्तेजित करण्याची शक्यता असणे;
- (च) विविध वर्गांमध्ये वैमनस्यपूर्ण भावनांना प्रोत्साहन देणे;
- (छ) शांततेचा भंग करण्यासाठी गणना करणे; किंवा
- (ज) (क), (ख), (ग), (घ), (च) आणि (छ) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कारणांशिवाय इतर कोणत्याही आधारावर आक्षेपार्ह असेल.

परवाना अधिकारी कोणतेही कार्यप्रदर्शन परवाना नाकारण्याचे कारण सांगण्यास बांधील राहणार नाही, केवळ कारण (ज) वगळता, जेव्हा तो असे कारण लेखी देईल.

१२१. **सादरीकरण परवान्याचा कालावधी** - ज्या वर्षासाठी तो जारी केला जातो त्या वर्षी ३१ डिसेंबरच्या पलीकडे न वाढणाऱ्या कोणत्याही कालावधीसाठी सादरीकरण परवाना मंजूर केला जाऊ शकतो.

१२२. **सादरीकरण परवानाधारकाने निषिद्ध केलेली कृत्ये** - या नियमांनुसार सादरीकरण परवाना धारण करणारी कोणतीही व्यक्ती, कोणत्याही सादरीकरणापूर्वी, दरम्यान किंवा नंतर किंवा अशा सादरीकरणाच्या, प्रदर्शनाच्या, निर्मितीच्या, प्रदर्शनाच्या किंवा मंचाच्या कोणत्याही कालावधीत, मंचावर किंवा सभागृहाच्या कोणत्याही भागात किंवा त्याच्या बाहेर परवानगी देणार नाही किंवा स्वतः असे करणार नाही:

- (क) भाषेची कोणतीही अपवित्रता किंवा अनुचितता;
- (ख) पोशाख, नृत्य किंवा हावभावाची कोणतीही अशिष्टता;
- (ग) कोणत्याही व्यक्तीचे कोणतेही आक्षेपार्ह व्यक्तिमत्त्व किंवा प्रतिनिधित्व;
- (घ) राजद्रोहाच्या किंवा राजकीय असंतोषाच्या भावना उत्तेजित करणारी किंवा उत्तेजित करण्याची शक्यता असलेली कोणतीही गोष्ट;
- (च) दंगली घडवून आणणे किंवा शांतता भंग करणे, किंवा विविध वर्गांमध्ये वैमनस्यपूर्ण भावना वाढवणे किंवा उत्तेजित करणे किंवा कोणत्याही व्यक्तीच्या किंवा व्यक्तींच्या वर्गाच्या धार्मिक भावना दुखावणे;
- (छ) कोणतेही धोकादायक प्रदर्शन किंवा वन्य प्राण्यांबरोबरच्या सादरीकरणाचे किंवा खेळांचे प्रदर्शन, जोपर्यंत ती सर्कसमधील सादरीकरणाची वस्तू आहे तोपर्यंत वगळता, जी या नियमांच्या तेराव्या प्रकरणातील नियमांद्वारे नियंत्रित केली जाईल;
- (ज) प्रेक्षकांसाठी किंवा जनतेसाठी जोखीम, हानी किंवा धोक्याचा समावेश असलेले कोणतेही सादरीकरण किंवा खेळ;
- (झ) कोणतेही प्रदर्शन किंवा जाहिरात, मग ती भिक्तीपत्रकांद्वारे असो किंवा वर्तमानपत्रांमध्ये, कमी कपडे घातलेल्या महिलांची छायाचित्रे;
- (त्र) या उद्देशासाठी दिलेल्या जागेव्यतिरिक्त इतर ठिकाणी केलेले कोणतेही सादरीकरण :
- (ट) प्रेक्षकांबरोबर कॅबरेच्या सादरीकरणाचे कोणतेही मिश्रण किंवा स्पर्शाद्वारे किंवा अन्यथा प्रेक्षकांमधील कोणत्याही सदस्याशी कोणताही शारीरिक संपर्क;
- (ठ) कोणतेही भाषण, समारंभ किंवा इतर कोणतीही वस्तू जी सादरीकरण परवान्याच्या अटीनुसार आणि सादरीकरणाच्या स्क्रिप्टद्वारे स्पष्टपणे समाविष्ट केलेली नाही ज्यासाठी सादरीकरण परवाना मंजूर करण्यात आला.

१२३. **सादरीकरण परवानाधारक आणि इतरांव्यतिरिक्त इतर व्यक्तींनी निषिद्ध केलेली कृत्ये** - कोणत्याही व्यक्तीने कोणत्याही सादरीकरणाच्या आधी, दरम्यान किंवा नंतर किंवा कोणत्याही सादरीकरणाच्या, प्रदर्शनाच्या, निर्मितीच्या, प्रदर्शनाच्या किंवा मांडणीच्या दरम्यान, मंचावर किंवा सभागृहाच्या कोणत्याही भागात किंवा त्याच्या बाहेर सादरीकरण, सादरीकरण, निर्मिती, प्रदर्शन किंवा मंच तयार करू नये.

- (क) भाषेची कोणतीही अपवित्रता किंवा अनुचितता;
- (ख) पोशाख, नृत्य किंवा हावभावाची कोणतीही अशिष्टता;
- (ग) कोणत्याही व्यक्तीचे कोणतेही आक्षेपार्ह व्यक्तिमत्त्व किंवा प्रतिनिधित्व;
- (घ) राजद्रोहाच्या किंवा राजकीय असंतोषाच्या भावना उत्तेजित करणारी किंवा उत्तेजित करण्याची शक्यता असलेली कोणतीही गोष्ट;
- (च) दंगली घडवून आणणे किंवा शांतता भंग करणे, किंवा विविध वर्गांमध्ये वैमनस्यपूर्ण भावना वाढवणे किंवा उत्तेजित करणे किंवा कोणत्याही व्यक्तीच्या किंवा व्यक्तींच्या वर्गाच्या धार्मिक भावना दुखावणे;

- (छ) कोणतेही धोकादायक प्रदर्शन किंवा वन्य प्राण्यांबरोबरच्या सादरीकरणाचे किंवा खेळांचे प्रदर्शन, जोपर्यंत ती सर्कसमधील सादरीकरणाची वस्तू आहे तोपर्यंत वगळता, जी या नियमांच्या तेंदाव्या प्रकरणातील नियमांद्वारे नियंत्रित केली जाईल;
- (ज) प्रेक्षकांसाठी किंवा जनतेसाठी जोखीम, हानी किंवा धोक्याचा समावेश असलेले कोणतेही सादरीकरण किंवा खेळ;
- (झ) कोणतेही प्रदर्शन किंवा जाहिरात, मग ती भितीपत्रकांद्वारे असो किंवा वर्तमानपत्रांमध्ये, कमी कपडे घातलेल्या महिलांची छायाचित्रे;
- (त्र) या उद्देशासाठी दिलेल्या जागेव्यतिरिक्त इतर ठिकाणी केलेले कोणतेही सादरीकरण :
- (ट) प्रेक्षकांबरोबर केंबरेच्या सादरीकरणाचे कोणतेही मिश्रण किंवा स्पर्शाद्वारे किंवा अन्यथा प्रेक्षकांमधील कोणत्याही सदस्याशी कोणताही शारीरिक संपर्क;
- (ठ) कोणतेही भाषण, समारंभ किंवा इतर कोणतीही वस्तू जी सादरीकरण परवान्याच्या अटीनुसार आणि सादरीकरणाच्या स्क्रिप्टद्वारे स्पष्टपणे समाविष्ट केलेली नाही ज्यासाठी सादरीकरण परवाना मंजूर करण्यात आला.

१२४. **सादरीकरण परवान्याचे इतर ठिकाणी हस्तांतरण** - जर सादरीकरण परवाना धारकाने परवाना अधिकाऱ्याला परवाना देण्यासाठी लेखी स्वरूपात कळवले की, तो परवाना दुसऱ्या जागेत हस्तांतरित करण्याचा त्याचा हेतू आहे, तर परवाना प्राधिकारी, त्याच्या विवेकबुद्धीनुसार, परवान्यावरील जागेचा दर्जा रद्द करून, परवान्यावरील नवीन जागेचे नाव परवान्यावरील नावावर ठेवू शकते.

१२५. **सादरीकरण परवाना धारकाच्या जबाबदाऱ्या** - सादरीकरण परवानाधारक, सादरीकरण सादर करताना, या सर्व नियमांची अंमलबजावणी करण्यासाठी आणि सामान्यतः अशा परिसराच्या चांगल्या व्यवस्थापनासाठी आणि जनतेच्या आणि अशा परिसरात किंवा त्याच्या आसपास कार्यरत असलेल्या सर्व लोकांच्या सुरक्षेसाठी किंवा अशा कामगिरीमध्ये भाग घेण्यासाठी जबाबदार असेल. अपघात रोखण्यासाठी तो सर्व वाजवी, मंजूर आणि आधुनिक खबरदारी घेईल आणि आग किंवा स्फोट कडे प्रवृत्ती असणे शकेल अशा कोणत्याही कृतीपासून दूर राहील.

प्रकरण दहावे

महानगरपालिकेतील इमारतींसाठी अतिरिक्त नियम

१२६. **मेळ्याची निर्मिती** - मेळ्याच्या कोणत्याही आयोजकाने, १२ वर्षे किंवा त्यापेक्षा कमी वयाच्या मुलाला किंवा १० वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या मुलीला किंवा १२ वर्षांपेक्षा जास्त वयाच्या महिलेला, मोबदला देऊन किंवा अन्यथा, मेळ्याच्या सादरीकरणात कामावर ठेवू नये.

१२७. **सादरीकरण परवान्यासाठी अर्ज** -

(१) मेळा किंवा रास सादर करण्यासाठी, दाखविण्यासाठी किंवा प्रदर्शित करण्यासाठी परवान्यासाठी अर्ज प्रपत्र “एफ” मध्ये असावा आणि आयोजकाने तो सादरीकरणाच्या तारखेच्या किमान चौदा दिवस आधी परवाना अधिकाऱ्याकडे पाठवावा.

(२) अशा प्रत्येक अर्जदाराने अर्जात नमूद केलेल्या बाबींबाबत खरी आणि योग्य माहिती द्यावी.

(३) मेळ्यात, शाळेत जाणाऱ्या मुलांच्या बाबतीत संबंधित शाळेच्या मुख्याध्यापकांनी दिलेले प्रमाणपत्र आणि इतर कलाकारांच्या बाबतीत संबंधित ग्राम पोलीस किंवा महानगरपालिका अधिकाऱ्यांनी दिलेले जन्म प्रमाणपत्र किंवा उतारे, मेळ्याच्या बाबतीत, अर्जदाराने अर्जासोबत सहभागी होणाऱ्या प्रत्येक कलाकाराच्या जन्मतारखेचे प्रमाणपत्र देखील पाठवावे.

(४) अशा प्रत्येक अर्जदाराने अर्जामध्ये आपले आर्थिक हित आणि मेळ्यात किंवा रसमध्ये इतर व्यक्तींचे आर्थिक हित, असल्यास, तेदेखील उघड करावे.

(५) अशा प्रत्येक अर्जासोबत पुढील बाबी असतील : (i) मंडळाने मंजूर केलेल्या प्रत्येक वस्तूच्या संदर्भात योग्यतेच्या प्रमाणपत्राची अस्सल प्रत, ज्यासाठी परवाना आवश्यक आहे, आणि (ii) मंडळाने प्रमाणित केलेल्या स्क्रिप्टची प्रत.

१२८. **स्क्रिप्ट (पटकथा)** - मेळा किंवा रासचा कोणताही आयोजक मेळा किंवा रास सादरीकरणात अशा कोणत्याही गाण्यांचा, संवादांचा, नक्कल, नाटकाचा किंवा मनोरंजनाच्या इतर घटकांचा वापर करू किंवा परवानगी देऊ शकत नाही, ज्यांच्या स्क्रिप्ट (पटकथा) मंडळाने सार्वजनिक सादरीकरणासाठी योग्य म्हणून प्रमाणित केलेल्या नाहीत आणि ज्या या नियमांच्या नियम ११८ अंतर्गत परवाना अधिकाऱ्याने दिलेल्या सादरीकरण परवान्यात स्पष्टपणे समाविष्ट नाहीत, परंतु १९०० पूर्वी प्रकाशित झालेल्या मेळा आणि रास सादरीकरणाच्या पटकथांच्या बाबतीत योग्यतेचे प्रमाणपत्र आवश्यक असणार नाही, जोपर्यंत त्यानंतर त्यात कोणतेही भर किंवा बदल केले जात नाहीत.

१२९. आयोजकाच्या जबाबदाऱ्या -

(१) प्रत्येक आयोजक, अशा सादरीकरणाच्या पटकथांना मंडळाने योग्य असल्याचे आधीच प्रमाणित केले नसेल, तर, ज्या पक्षाचे ते आयोजक आहेत, त्या पक्षाने सादर करावयाच्या मेळ्याच्या किंवा रसाच्या पटकथा, मंडळाचे योग्य ते प्रमाणन मिळविण्यासाठी वैयक्तिकरित्या जबाबदार असेल.

(२) या नियमांच्या कोणत्याही उल्लंघनासाठी किंवा ज्या अटीच्या अधीन राहून सादरीकरणासाठी परवाना देण्यात आला आहे, जर असतील तर त्यासाठी प्रत्येक आयोजक वैयक्तिकरित्या जबाबदार असेल.

१३०. **जेथे कोणतीही विशिष्ट तरतूद केलेली नाही अशा इतर नियमांची अंमलबजावणी** - या प्रकरणात मेळा किंवा रासच्या संदर्भात कोणत्याही उद्देशासाठी कोणतीही विशिष्ट तरतूद केलेली नसल्यास, तमाशा, सर्कस, कुस्ती आणि मुष्टियुद्ध वगळता इतर कार्यक्रमांच्या संदर्भात केलेली तरतूद, या नियमांच्या इतर प्रकरणांमध्ये, मेळा किंवा रासच्या सादरीकरणाला आवश्यकतेनुसार बदल लागू करेल, जोपर्यंत ते या प्रकरणातील तरतुदींशी विसंगत किंवा प्रतिकूल नाही.

प्रकरण अकरावे

तमाशासाठी अतिरिक्त नियम

१३१. परवान्यासाठी अर्ज -

(१) तमाशा सादर करण्यासाठी, प्रदर्शित करण्यासाठी किंवा सादर करण्यासाठी परवान्यासाठी अर्ज या नियमांमध्ये जोडलेल्या प्रपत्र “ज” मध्ये असावा आणि तो सादरीकरणाच्या तारखेच्या किमान चौदा दिवस आधी परवाना अधिकाऱ्याकडे पाठवावा.

(२) अशा प्रत्येक अर्जदाराने अर्जात नमूद केलेल्या बाबींबाबत खरी आणि योग्य माहिती द्यावी.

(३) अशा प्रत्येक अर्जासोबत मंडळाने मंजूर केलेल्या, ज्या प्रत्येक वस्तूसाठी परवाना आवश्यक आहे, त्या संदर्भात योग्यतेच्या प्रमाणपत्राची अस्सल प्रत असेल.

१३२. **स्क्रिप्ट (पटकथा)** - तमाशाचा कोणताही आयोजक तमाशाच्या सादरीकरणात अशी कोणतीही गाणी, संवाद, नक्कल, वॅगन किंवा

इतर मनोरंजन वापरू शकणार नाही किंवा वापरण्यास परवानगी देऊ शकणार नाही, ज्याची पटकथा मंडळाने सार्वजनिक सादरीकरणासाठी योग्य म्हणून प्रमाणित केलेली नाही आणि जी या नियमांच्या नियम ११८ अंतर्गत परवाना अधिकाऱ्याने दिलेल्या सादरीकरण परवान्यात स्पष्टपणे समाविष्ट नाही.

१३३. **दौलतजादा** -

(१) तमाशाच्या कोणत्याही आयोजकाने त्याच्या कोणत्याही महिला कलाकाराला स्पर्श करू देऊ नये किंवा तमाशाच्या

कोणत्याही महिला कलाकाराने प्रेक्षकांमधील कोणत्याही सदस्याला किंवा बक्षीस देणाऱ्या इतर कोणत्याही व्यक्तीला स्पर्श करू नये, ज्याला सामान्यतः “दौलतजादा” म्हणतात.

(२) “तमाशा” चा आयोजक त्याच्या कोणत्याही महिला कलाकाराला कोणतेही गाणे पूर्ण केल्याशिवाय थांबवू देणार नाही

किंवा ते बदलू देणार नाही, किंवा “तमाशा” मधील कोणत्याही कलाकाराने कोणतेही गाणे पूर्ण केल्याशिवाय थांबवू शकणार नाही किंवा ते बदलू शकणार नाही, जे ती असे बक्षीस किंवा “दौलतजादा” सादर केले जात असताना गात होती.

(३) प्रेक्षकांमधील कोणत्याही सदस्याने किंवा इतर कोणत्याही व्यक्तीने बक्षीस देताना किंवा “दौलतजादा” देताना किंवा

तमाशाच्या सादरीकरणादरम्यान कोणत्याही वेळी कोणत्याही महिला कलाकाराला स्पर्श करू नये.

(४) “तमाशा” च्या कोणत्याही आयोजकाने त्याच्या कोणत्याही महिला कलाकाराला मंच सोडण्याची परवानगी देऊ नये किंवा

“तमाशा” मधील कोणत्याही महिला कलाकाराला प्रेक्षकांच्या सदस्यांनी देऊ केलेला “दौलतजादा” स्वीकारण्याच्या उद्देशाने मंच सोडून सभागृहात प्रवेश करू नये.

१३४. विशिष्ट पद्धतीवर प्रतिबंध -

(१) तमाशाचा कोणताही आयोजक तमाशा परिसराच्या प्रवेशद्वाराजवळ किंवा बुकिंग ऑफिसजवळ किंवा त्याच्या जवळ कोणत्याही महिला तमाशा कलाकाराचे प्रदर्शन किंवा स्थान देऊ नये किंवा प्रदर्शन किंवा तैनात करण्याची परवानगी देऊ नये.

(२) कोणत्याही स्त्रीने, मग ती तमाशा कलाकार असो वा नसो, स्वतःला प्रदर्शित करू नये किंवा स्थान देऊ नये किंवा तमाशा परिसराच्या प्रवेशद्वारावर किंवा आरक्षण कार्यालयात किंवा त्याच्या आसपास स्वतःला प्रदर्शित करू नये किंवा तैनात करू नये.

१३५. आयोजकाची जबाबदारी -

(१) प्रत्येक आयोजक, अशा सादरीकरणाच्या पटकथांना मंडळाने योग्य तसे आधीच प्रमाणित केले नसल्यास, तो आयोजक असलेल्या तमाशा पक्षाने सादर केलेल्या किंवा सादर केलेल्या तमाशा सादरीकरणाची पटकथा मिळविण्यासाठी मंडळाद्वारे योग्य तसे प्रमाणित करण्यासाठी वैयक्तिकरित्या जबाबदार असेल.

(२) प्रत्येक आयोजक, त्याच्या पक्षाच्या सदस्यांनी सादर केलेल्या किंवा सादर केलेल्या किंवा सादर केलेल्या कोणत्याही सादरीकरणाच्या संदर्भात श्रोत्यांचा अपवाद वगळता, या नियमांच्या कोणत्याही उल्लंघनासाठी किंवा ज्या अटीच्या अधीन राहून परिसर आणि सादरीकरणाचा परवाना देण्यात आला असेल, त्या कोणत्याही उल्लंघनासाठी, मग तो त्याने किंवा त्याच्या पक्षाच्या कोणत्याही सदस्याने किंवा इतर कोणत्याही व्यक्तीने केलेला असो, वैयक्तिकरित्या जबाबदार असेल.

१३६. जेथे कोणतीही विशिष्ट तरतूद केलेली नाही अशा इतर नियमांची अंमलबजावणी - या प्रकरणात तमाशाच्या बाबतीत कोणत्याही उद्देशासाठी कोणतीही विशिष्ट तरतूद केलेली नसल्यास, या नियमांच्या इतर प्रकरणांमध्ये मेळा, रास, सर्कस, कुस्ती आणि मुष्टियुद्ध वगळता इतर सादरीकरणांच्या बाबतीत त्या उद्देशासाठी केलेली तरतूद, या प्रकरणातील तरतुदींशी विसंगत किंवा प्रतिकूल नसल्यास, तमाशाच्या सादरीकरणांना आवश्यकतेनुसार बदल लागू करेल.

प्रकरण बारावे**योग्यतेचे प्रमाणपत्र****१३७. प्रमाणपत्रासाठी अर्ज -**

(१) तिकिटसह किंवा त्याशिवाय कोणतेही करमणूक कार्यक्रम आयोजित करण्याची किंवा प्रदान करण्याची इच्छा असलेली कोणतीही व्यक्ती, अशा कामगिरीचे आयोजन करण्याच्या किंवा त्यासाठी तरतूद करण्याच्या तारखेच्या दोन महिने आधी मंडळाच्या अध्यक्षकडे त्यासाठी योग्यतेचे प्रमाणपत्र देण्यासाठी अर्ज करेल.

(२) असा अर्ज प्रपत्र “त्र” मध्ये केला जाईल. ज्या अर्जांमध्ये मंडळाच्या समाधानासाठी उक्त अर्जांमध्ये नमूद केलेल्या सर्व तपशीलांची माहिती नसेल, अशा कोणत्याही अर्जाचा विचार केला जाऊ शकत नाही.

१३८. अटीसह किंवा अटीशिवाय योग्यतेचे प्रमाणपत्र देणे -

(१) मंडळ, अर्जाचा विचार केल्यानंतर आणि त्याला योग्य वाटेल असे पुढील तपशील प्राप्त केल्यानंतर, अशा सादरीकरणाच्या संदर्भात योग्यतेचे प्रमाणपत्र एकतर स्क्रिप्टमध्ये कोणताही बदल न करता किंवा अशा बदलांसह जारी करू शकते जे मंडळाला नियम १३९ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही आक्षेपांसाठी खुले वाटत नाहीत. अशी प्रमाणपत्रे “ट” प्रपत्रामध्ये दिली जातील.

(२) जर मंडळाला छाननीसाठी किंवा अन्यथा सादर केलेल्या स्क्रिप्टमधून असे वाटत असेल की अशी कोणतेही सादरीकरण पुढील नियमात विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही आक्षेपांसाठी खुली आहे. परंतु एखादा भाग किंवा अनेक भाग हटवल्याने किंवा त्यात बदल केल्याने ती सार्वजनिक मनोरंजनासाठी योग्य ठरेल, तर मंडळ अर्जदाराला सुधारणांसाठीचे आपले प्रस्ताव कळवेल आणि त्याला आवश्यक बदल करण्याची वाजवी संधी देईल. अर्जदाराने केलेल्या मान्य केलेल्या बदलांमुळे मंडळाचे समाधान झाल्यास, मंडळ फॉर्म “ट” मधील सादरीकरणाच्या संदर्भात योग्यतेचे प्रमाणपत्र जारी करेल आणि त्यात ज्या अटीच्या अधीन राहून ते जारी केले आहे ते विनिर्दिष्ट करेल.

१३९. योग्यतेचे प्रमाणपत्र आणि त्यासाठीचे मार्गदर्शक तत्त्व नाकारण्याचा अधिकार -

(१) अशा कोणत्याही सादरीकरणाच्या संदर्भात योग्यतेचे प्रमाणपत्र देण्यास मंडळ नकार देऊ शकते, जर स्क्रिप्टमधून किंवा अन्यथा, मंडळाला असे वाटले की ते सादरीकरण किंवा त्याचा काही भाग भारताच्या सार्वभौमत्वाच्या आणि अखंडतेच्या किंवा राज्याच्या सुरक्षिततेच्या, परकीय राज्यांशी मैत्रीपूर्ण संबंधांच्या, सार्वजनिक सुव्यवस्थेच्या, सभ्यतेच्या किंवा नैतिकतेच्या हिताच्या विरुद्ध आहे किंवा न्यायालयाचा अवमान आहे किंवा गुन्हा करण्यास प्रवृत्त करण्याची शक्यता आहे, किंवा कोणत्याही उच्च व्यक्तिमत्त्वाची (जिवंत किंवा मृत) किंवा साहित्यिक, सामाजिक किंवा राजकीय क्षेत्रातील प्रतिष्ठित कोणत्याही व्यक्तीची (जिवंत किंवा मृत) बदनामी आहे किंवा अत्यंत अश्लील, अपमानास्पद किंवा अश्लील आहे किंवा ब्लॅकमेल करण्याच्या उद्देशाने आहे.

(२) उपनियम (१) मधील तरतुदींना अधीन राहून, योग्यतेचे प्रमाणपत्र मंजूर किंवा नाकारण्याच्या आपल्या अधिकाराचा वापर करताना मंडळाला खालील निर्देशांद्वारे मार्गदर्शन केले जाईल :

सामान्य तत्वे जी मंडळाला मार्गदर्शन करतील -

- (i) कोणतेही सादरीकरण योग्य म्हणून प्रमाणित केली जाणार नाही, ज्यामुळे ती पाहणाऱ्यांची नैतिक मानके कमी होतील. त्यामुळे श्रोत्यांची सहानुभूती गुन्हेगारी, चुकीचे काम, वाईट किंवा पापाच्या बाजूने टाकली जाऊ नये;
- (ii) देशाच्या दर्जाचा आणि ज्या लोकांशी कथा संबंधित आहे त्यांचा विचार करता, प्रेक्षकांची नैतिकता खराब होईल अशा प्रकारे जीवनमानाचे चित्रण केले जाणार नाही;
- (iii) अशा कायद्यांच्या उल्लंघनाबद्दल सहानुभूती निर्माण करण्यासाठी प्रचलित कायद्यांची थड्या केली जाऊ नये.

सामान्य तत्वांचा वापर - सादरीकरण योग्य म्हणून प्रमाणित केली जावी अशी इच्छा नाही, जी...

(क) गुन्हेगारीशी अशा प्रकारे व्यवहार करतो की :

- (i) गुन्हेगारी कायद्यांचा विस्तार करणे;
- (ii) गुन्हेगारांची कार्यपद्धती चित्रित करणे;
- (iii) गुन्हेगारी पात्रांवर प्रणय आणि पराक्रमाची चमक फेकणे;
- (iv) गुन्हेगारी पात्रांबद्दल प्रेक्षकांची सहानुभूती किंवा प्रशंसा नोंदवणे;
- (v) गुन्हेगारांना रोखण्यासाठी, शोधण्यासाठी किंवा शिक्षा देण्यासाठी जबाबदार असलेल्या किंवा गुंतलेल्या लोकांचा अवमान करणे;
- (vi) गुन्हेगारीचा फायदा होतो किंवा ती सामान्य जीवनातील सामान्य घटना आहे आणि त्याला दुजोरा दिला जाऊ नये अशी धारणा निर्माण करा.

(ख) वाईट किंवा अनैतिकतेशी अशा प्रकारे व्यवहार करतो की -

- (i) दुष्ट किंवा अनैतिक कृत्य तीव्र करणे;
- (ii) शालीनतेच्या स्वीकृत नियमांना कमकुवत करणे;
- (iii) पाप किंवा अनैतिकता आकर्षक म्हणून चित्रित करा;
- (iv) दुष्ट किंवा अनैतिक लोकांभोवती यश किंवा गौरवाचे प्रभामंडळ पसरवणे;
- (v) दुष्ट किंवा अनैतिक पात्रांबद्दल प्रेक्षकांची सहानुभूती किंवा प्रशंसा नोंदवणे;
- (vi) असे सुचवते की प्रशंसनीय शेवट साध्य करणे हे दुष्ट किंवा अनैतिक मार्गांनी किंवा अयोग्य हेतूंद्वारे न्याय्य आहे;
- (vii) वाईट आणि अनैतिकता नाकारली जाऊ नये अशी धारणा निर्माण करा.

(ग) लिंगांमधील संबंधांशी अशा प्रकारे व्यवहार करतो की :

- (i) विवाह संस्थेचे पावित्र्य कमी करणे;
- (ii) असे सुचवते की अवैध लैंगिक संबंध हे जीवनातील सामान्य घटना आहेत आणि ते नाकारले जाऊ नयेत;

(घ) सशस्त्र सेना किंवा सार्वजनिक सेवा किंवा कायदा आणि सुव्यवस्थेचे प्रशासन सोपवलेल्या व्यक्तींचा अवमान करणे -

(च) हेतू आहे किंवा असण्याची शक्यता आहे -

- (i) कोणत्याही परदेशी राष्ट्राची किंवा कोणत्याही समुदायाची किंवा कोणत्याही धर्माच्या अनुयायांची संवेदनशीलता;
- (ii) लोकांना गुन्हेगारीसाठी प्रवृत्त करण्यासाठी सामाजिक अशांतता किंवा असंतोषाची रचना करणे.
- (iii) अव्यवस्था, हिंसाचार, कायद्याचे उल्लंघन किंवा सरकारप्रती असंतोष किंवा प्रतिकाराला प्रोत्साहन देणे.

(छ) बदनामी करण्याचा प्रयत्न -

(i) कोणतेही उच्च व्यक्तिमत्व, (जिवंत किंवा मृत),

(ii) साहित्यिक, सामाजिक किंवा राजकीय क्षेत्रातील प्रतिष्ठित व्यक्ती (जिवंत किंवा मृत);

(ज) अत्यंत अशोभनीय, घृणास्पद किंवा अश्लील आहे किंवा ब्लॅकमेलसाठी आहे -

(३) कोणत्याही सादरीकरणाच्या संदर्भात योग्यतेचे प्रमाणपत्र देण्यास नकार देण्यापूर्वी मंडळ अर्जदाराला त्याच्या प्रकरणाचे प्रतिनिधित्व करण्याची वाजवी संधी देईल आणि जेव्हा प्रमाणपत्र नाकारले जाईल तेव्हा त्याला त्याची कारणे कळवेल.

१४०. **अध्यक्ष आणि सदस्य इत्यादींना प्रवेश** - मंडळाचे अध्यक्ष, सदस्य आणि सचिव यांना कोणतेही करमणूक सादरीकरण करायचे असेल किंवा केले जात असेल किंवा प्रदर्शित केले जात असेल अशा कोणत्याही ठिकाणी मोफत प्रवेश दिला जाईल आणि अशा सादरीकरणाचे आयोजक त्यांच्यासाठी निवासस्थानाच्या सर्वोच्च श्रेणीतील दोन जागा राखून ठेवतील. पटकथांच्या छाननीसाठी मंडळाच्या अध्यक्षांनी नियुक्त केलेल्या मानद वाचकांनाही अशा प्रकारे मोफत प्रवेश असेल आणि त्यांना अशी सोय दिली जाईल.

१४१. **योग्यतेचे प्रमाणपत्र निलंबित किंवा रद्द करण्याचा अधिकार** -

(१) जर अध्यक्ष किंवा मंडळाच्या कोणत्याही सदस्याला असे वाटत असेल की प्रत्यक्षात सादर केलेल्या किंवा प्रदर्शित केलेल्या सादरीकरणाचा संपूर्ण किंवा कोणताही भाग मंडळाने छाननी करून प्रमाणित केला नव्हता किंवा मंडळाने प्रत्यक्षात त्याचा वापर केला होता, तर तो मंडळाला आणि परवाना अधिकाऱ्यालाही वस्तुस्थितीचा अहवाल देऊ शकतो.

(२) असा अहवाल मिळाल्यावर, मंडळ नियम १३८ अंतर्गत दिलेले योग्यतेचे प्रमाणपत्र निलंबित किंवा रद्द करू शकते आणि शक्य तितक्या लवकर परवाना अधिकाऱ्याला या प्रकरणाचा अहवाल देईल.

१४२. **पटकथांची फेर-तपासणी** - या नियमांमध्ये काहीही असले तरी, मंडळ कोणत्याही वेळी त्याच्या स्वतःच्या प्रस्तावावर किंवा त्या वतीने त्याला केलेल्या निवेदनावर, नियम १३८ अंतर्गत ज्याच्या संदर्भात त्याने यापूर्वीच योग्यतेचे प्रमाणपत्र दिले आहे अशा कोणत्याही करमणुकीच्या सादरीकरणाच्या रचनेची पुन्हा तपासणी करू शकते आणि नियम १३९ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही कारणास्तव सार्वजनिक करमणुकीसाठी योग्य नाही असे मंडळाचे मत असल्यास, मंडळ नियम १३८ अंतर्गत त्याने दिलेले योग्यतेचे प्रमाणपत्र निलंबित किंवा रद्द करू शकते. मंडळ आपला निर्णय परवाना अधिकाऱ्याला कळवेल.

१४३. नियम १३८ अंतर्गत दिलेले योग्यतेचे कोणतेही प्रमाणपत्र हरवल्यास, मंडळाच्या अर्जावर त्याची नक्कल दिली जाऊ शकते.

१४४. तमाशा आणि लावणी वगळता या नियमांमधील काहीही करमणुकीच्या सादरीकरणांना लागू होणार नाही, ज्याच्या स्क्रिप्ट (पटकथा) इ.स. १९०० पूर्वी प्रकाशित झाल्या होत्या, परंतु अशा प्रकाशनानंतर अशा स्क्रिप्टमध्ये कोणतीही भर घालण्यात आलेली नाही किंवा त्यात बदल करण्यात आलेले नाहीत.

१४५. ज्या मेळ्यांच्या पटकथांची मंडळाने छाननी केली नव्हती आणि त्या मंजूर केल्या नव्हत्या, त्या मेळ्यांच्या बाबतीत वगळता, हे नियम सुरु होण्यापूर्वी छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यात अंमलात असलेल्या कोणत्याही परवाना नियमांनुसार परवाना असलेल्या कोणत्याही करमणुकीच्या सादरीकरणाला या नियमांमधील काहीही अंमलात असलेला होत नाही:

परंतु, मंडळ स्वतःच्या प्रस्तावाने किंवा त्यासंदर्भात केलेल्या निवेदनावरून, अशा कोणत्याही सादरीकरणाच्या पटकथेची तपासणी करू शकते आणि जर नियम १३९ मध्ये नमूद केलेल्या कोणत्याही कारणास्तव मंडळाचे मत असेल की ही पटकथा सार्वजनिक मनोरंजनासाठी सादरीकरणासाठी अयोग्य आहे, तर मंडळ घोषित करू शकते की अशा सादरीकरणाच्या संदर्भात या नियमांच्या तरतुदीमधून दिलेली सूट मागे घेण्यात येत आहे. मंडळ आपला निर्णय परवाना अधिकाऱ्याला कळवेल.

प्रकरण तेरावे

सर्कससाठी विशेष नियम

१४६. परिसराच्या परवान्यासाठी अर्ज -

(१) सर्कस चालवण्याच्या परवान्यासाठी अर्ज करणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीने अशा प्रकारे वापरल्या जाणाऱ्या कोणत्याही तंबूच्या किंवा इमारतीच्या बांधप्रवर्तनाचे विनिर्देशवार विनिर्देश सातव्या अध्यायाच्या नियम ९७ आणि ९८ नुसार परवाना अधिकाऱ्याकडे सादर करावेत. बैठकीची सोय, दाराची परिमाणे आणि स्थिती, मजला आणि छतावरील वायुवीजन आणि कोणत्याही इच्छित गॅस किंवा विद्युत स्थापनेचा विनिर्देश या विनिर्देशांमध्ये स्पष्टपणे दर्शविला जाईल.

(२) अर्जासोबत जिल्हा आरोग्य अधिकाऱ्याकडून प्रमाणपत्र दिले जाईल की परवाना मंजूर करण्यास आरोग्याच्या दृष्टीकोनातून कोणताही आक्षेप नाही आणि ज्या ठिकाणी सर्कस उभारला जाणार आहे त्या ठिकाणी योग्य स्वच्छतेच्या सुविधा उभारण्याबाबत दिलेल्या सर्व निर्देशांचे पालन करण्यास अर्जदाराने सहमती दर्शविली आहे.

(३) प्रवेश आणि निर्गमन साधने आणि वायुवीजन व्यवस्था आणि आगीविरुद्धची खबरदारी या प्रकरणातील नियमांचे पालन करेल, असेही परवाना अधिकारी यांनी मान्य केले पाहिजे.

(४) सर्कस चालवण्यासाठी परवान्यासाठी अर्ज करणाऱ्या प्रत्येक व्यक्तीने अशी हमी सादर करावी की सर्कसचा मालक किंवा त्याचा एजंट किंवा आयोजक किंवा व्यवस्थापक, प्राण्यांवरील क्रूरता प्रतिबंधक कायदा, १९६० (१९६० चा ५९) च्या तरतुदींसह कोणत्याही कायद्याच्या तरतुदींचे उल्लंघन करणार नाही.

१४७. बसण्याची सोय -

(१) सभागृहामध्ये खालील प्रमाणांनुसार जनतेसाठी निवासाची व्यवस्था असेल -

दुकाने	...	प्रत्येक १०० चौरस फूट जागेसाठी २० पेक्षा जास्त व्यक्ती नाहीत.
प्रत्येक मजला किंवा गॅलरी	...	प्रत्येक १०० चौरस फूट जागेसाठी २५ पेक्षा जास्त व्यक्ती नाहीत.
इतर भाग	...	प्रत्येक १०० चौरस फूट जागेसाठी ३० पेक्षा जास्त व्यक्ती नाहीत.

(२) सर्व बाबतींत, एका आसनाच्या मागील बाजूस आणि सरळ मागे असलेल्या आसनाच्या समोरील बाजूस, लंब दरम्यान मोजलेली किमान एक फूट जागा उघडी ठेवली पाहिजे.

१४८. **गँगवे** - सभागृहाच्या प्रत्येक भागात बसण्याच्या जागेच्या मध्यभागी आणि बाजूला कमीत कमी ३ फूट रुंदीचे पॅसेज किंवा गँगवे अशा प्रकारे तयार केले पाहिजेत की बसण्याच्या ओळीत मोजल्या जाणाऱ्या पॅसेज किंवा गँगवेपासून कोणतीही जागा १० फूट अंतरावर नसावी.

१४९. ५०० पेक्षा जास्त व्यक्तींना सामावून घेऊ शकतील अशा सभागृहाच्या प्रत्येक भागातून एकाच रस्त्यावर किंवा सार्वजनिक मार्गावर न जाता दोन स्वतंत्र निर्गमन मार्ग उपलब्ध करून दिले जातील आणि जेव्हा सभागृहाच्या कोणत्याही स्वतंत्र भागात ५०० पेक्षा जास्त व्यक्तींना सामावून घेता येईल तेव्हा प्रत्येक २५० व्यक्तींसाठी एक आणि त्यापेक्षा कमी संख्येसाठी एक या दराने निर्गमन मार्ग उपलब्ध करून दिला जाईल. अशा प्रत्येक बाहेर पडण्याचे मार्ग उघडल्यावर दाराच्या पानांच्या दरम्यान ५ फुटांपेक्षा कमी रुंद नसावेत. ३०० पेक्षा जास्त व्यक्तींना सामावून न घेणाऱ्या सभागृहाच्या बाबतीत दोन ४ फूट बाहेर पडण्याचे मार्ग आवश्यक असतील.

१५०. बाहेर पडण्याची व्यवस्था केली जाईल जेणेकरून बाहेर पडण्याचे तयार साधन परवडेल आणि थेट सार्वजनिक संदेशापर्यंत पोहोचेल.

१५१. अशा परिसराच्या व्यवस्थापनाने जनतेला सर्व बाहेर पडण्याच्या दरवाजातून बाहेर पडण्याची परवानगी देणे बंधनकारक असेल.

१५२. सर्व निर्गमन मार्ग आणि बाहेर पडण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या इतर कोणत्याही दरवाज्यांना किंवा निर्गमन मार्गांना काळ्या जमिनीवर, अशा निर्गमन दरवाज्यांच्या किंवा उघड्यांच्या वर आणि जमिनीपासून किमान ६'-९' वर ७ इंचाच्या पांढऱ्या अक्षरात स्पष्टपणे छापलेल्या सूचनेद्वारे सूचित केले जाईल.

१५३. प्रेक्षकांसमोर असलेल्या परंतु बाहेर पडण्यासाठी वापरल्या जाऊ शकत नसलेल्या सर्व दरवाज्यांवर किंवा उघड्यावर “नो एक्झिट” हे शब्द अशाच प्रकारे रंगवले जातील.

१५४. वाद्यवृंदासाठी बाहेर पडण्याचे सुरक्षित आणि सोपे साधन पुरवले जाईल.

१५५. जनतेच्या वापरासाठीची सर्व बाहेरील दारे बाहेरील बाजूस उघडली जावीत आणि सर्व अंतर्गत दारे टांगली जावीत जेणेकरून कोणत्याही गँगवे, मार्ग, पायऱ्या किंवा लँडिंगमध्ये अडथळा येणार नाही.
१५६. एखादे सादरीकरण किंवा प्रदर्शनादरम्यान अशी दारे बंद ठेवली जाऊ शकतात परंतु बंद केली जाऊ शकत नाहीत, परंतु अशा दाराची जबाबदारी एखाद्या सेवकाला दिली गेली असेल, ज्याचे कर्तव्य आपत्कालीन परिस्थितीत दार उघडणे असेल.
१५७. प्रवेशद्वारांसाठी किंवा बाहेर पडण्यासाठी जनतेने वापरलेली दारे जोपर्यंत जनतेपैकी कोणीही असा परिसर नसेल तोपर्यंत उघडली जाणार नाहीत.
१५८. सर्व अडथळे आणि अंतर्गत बाहेर पडण्याचे दरवाजे हलवण्यासाठी किंवा बाहेरच्या दिशेने उघडण्यासाठी तयार केले जातील आणि त्यात अडकणे बसवली जाणार नाहीत.
१५९. परवाना अधिकारी वेळोवेळी निर्देशित करेल अशा संख्येत मान्यताप्राप्त प्रकारचे आणि २ गॅलन ते ३ गॅलन क्षमतेचे रासायनिक अग्निशामक यंत्र प्रदान केले जातील आणि जमिनीपासून चार फूट उंचीच्या कोनात लावले जातील. त्यांच्या वापराच्या सूचना सर्व प्रकरणांमध्ये अग्निशामक यंत्रावर किंवा अग्निशामक यंत्रावर ठेवलेल्या कार्डवर ठळकपणे लिहिल्या पाहिजेत आणि परवाना अधिकाऱ्याच्या समाधानासाठी, सुवाच्यपणे छापलेले किंवा रंगवलेले.
१६०. रासायनिक अग्निशामक यंत्रांचे दर बारा महिन्यांनी नूतनीकरण केले जाईल किंवा चांगले स्वच्छ केले जाईल आणि रिचार्ज केले जाईल, ज्याचा अभिलेख तपासणीसाठी ठेवला पाहिजे.
१६१. परवाना अधिकारी यांनी निर्देश दिल्याप्रमाणे आगीच्या बादल्या पुरविल्या जातील आणि त्या नेहमी पाण्याने भरलेल्या ठेवल्या जातील ज्या आठवड्यातून किमान एकदा बदलल्या जातील. नियम १५६ मध्ये वर्णन केलेल्या पद्धतीने जनतेचे लक्ष त्यांच्याकडे निर्देशित केले जाईल. आणि त्यांच्या वर लगेच चिकटवलेले फलक त्यांच्याकडे निर्देशित केले पाहिजेत.
१६२. अशा प्रत्येक जागेत अग्निशमन दलाचे काम करण्यासाठी किमान २ कायमस्वरूपी कर्मचारी असतील, ज्या दोघांनाही वेळोवेळी अग्निशमन उपकरणांच्या वापराचे प्रशिक्षण दिले जाईल. त्यांनी सादरीकरण दरम्यान उपस्थित राहावे आणि तपासणी करणाऱ्या अग्निशमन दलाच्या अधिकाऱ्याने त्यांना दिलेल्या जागी देखरेख ठेवली पाहिजे. आग विझवण्यासाठी सर्व उपकरणे तात्काळ वापरण्यासाठी तयार ठेवण्याची जबाबदारी त्यांच्यावर असेल.
१६३. अशा जागेत काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना आग लागल्यास त्यांनी कोणती जागा घ्यायची आहे आणि कोणती कर्तव्ये पार पाडायची आहेत याबद्दल सूचना दिल्या पाहिजेत. आठवड्यातून किमान एकदा तरी त्यांना या उद्देशाने प्रशिक्षण दिले जाईल.
१६४. आग लागल्यास पाळायचे नियम नेहमीच एखाद्या स्पष्ट ठिकाणी लावले पाहिजेत, जेणेकरून अशा जागेशी संबंधित सर्व व्यक्तींना त्यांच्या वस्तूबद्दल माहिती असेल.
१६५. अशा परिसरात आग लागल्याची किंवा आग लागल्याची माहिती कितीही किरकोळ असली तरी ती तातडीने अग्निशमन दलाकडे पाठवली गेली पाहिजे.
१६६. जनतेच्या निवासस्थानाच्या वापरासाठी समर्पित अशा परिसराचा प्रत्येक भाग आणि अशा परिसराच्या बाहेर जाणारे सर्व मार्ग आणि दरवाजे प्रत्येक सादरीकरणाच्या दरम्यान चांगल्या प्रकारे आणि योग्यरित्या प्रकाशित केले जातील आणि जनता परिसर सोडून जाईपर्यंत ते प्रकाशित केले जातील.
१६७. गॅस मीटर अग्निरोधक बांधकामाच्या योग्य प्रकारे हवेशीर खोल्यांमध्ये ठेवले जातील, ज्याचे उघडणे अग्निरोधक दरवाजांनी भरले जाईल.
१६८. सर्व गॅस ब्रॅकेट जोड्यांशिवाय बसवले पाहिजेत; आणि प्रत्येक सभागृहातील सर्व बर्नरमध्ये गुप्त नळ बसवले पाहिजेत आणि ते गॅस किंवा वायर ग्लोबने कार्यक्षमतेने संरक्षित केले पाहिजेत. ज्वलनशील छताच्या ३ फूट आत असलेल्या सर्व गॅस बर्नरमध्ये उष्णता वितरित करण्यासाठी ज्वलनशील पदार्थांचे डिफ्लेक्टर बसवले पाहिजेत.
१६९. सर्व गॅस पाईप्स लोह किंवा पितळापासून बनवलेले असावेत.
१७०. कोणतेही कॅल्शियम कार्बाइड, द्रव एसिटिलीन किंवा एसिटिलीन वायू आणि अशा वायूच्या निर्मितीसाठी लागणारे प्रत्येक उपकरण, कार्बाइडचे २ पौंडांपेक्षा जास्त चार्ज नसलेले पोर्टेबल उपकरण वगळता, अशा जागेपासून सर्वात जवळच्या ठिकाण किमान १० फूट अंतरावर असलेल्या वेगळ्या इमारतीतच ठेवावे. अशा वेगळ्या इमारतीत गॅस निर्मितीसाठी लागणारे उपकरण फक्त दिवसा प्रकाशातच चार्ज केले पाहिजे आणि उपकरण असलेल्या खोलीत आग, उष्णता किंवा कृत्रिम प्रकाश येऊ दिला जाणार नाही.
१७१. कोणत्याही परिस्थितीत कोणत्याही प्रदर्शनादरम्यान किंवा सादरीकरणादरम्यान अत्यंत संकुचित किंवा द्रवीकृत एसिटिलीनच्या उत्पादनास किंवा वापरास परवानगी दिली जाणार नाही.
१७२. १७५ मेणबत्तीच्या सामर्थ्यापेक्षा जास्त असलेल्या प्रत्येक वायूच्या प्रकाशात दिव्याच्या वर किमान १० इंच व्यासाचे धातूचे उष्णता परावर्तक कवच निश्चित केलेले असावे. ढाल अग्निरोधक नसलेल्या छताच्या १२ इंचांच्या आत नसावी आणि जर ती ढालपासून २ फुटांपेक्षा कमी अंतरावर असेल आणि अग्निरोधक नसेल, तर किमान एक चतुर्थांश इंच जाड आणि ३० इंच व्यासाच्या शीट एस्बेस्टोस किंवा युरालाईटने संरक्षित करणे आवश्यक आहे. या नियमाच्या उद्देशाने कोणत्याही बीमची उघडी बाजू, सांधे किंवा मजला ही “कमाल मर्यादा” मानली जाईल.

१७३. अशा परिसराच्या कोणत्याही भागात दिवा जळणारे खनिज तेल वापरले जाणार नाही जोपर्यंत परवाना अधिकाऱ्याला खात्री होत नाही की स्थापनेचे सर्व तपशील आणि वापरासाठीच्या सर्व व्यवस्था अग्नि विमा संघटनेच्या किंवा इतर सक्षम प्राधिकरणाच्या नियमांचे पालन करतील आणि पूर्णपणे सुरक्षित आहेत.
१७४. प्रत्येक दिव्याच्या वरच्या बाजूला धातूचे उष्णता परावर्तक कवच बसवले जाईल आणि काचेच्या गोळ्यातील प्रवेशमार्गाला एक चतुर्थांश पिंट क्षमतेचा धातू ते काचेचा ठिबक कप दिला जाईल.
१७५. प्रकाशयोजनेत खूप काळजी घेतली पाहिजे. प्रकाशयोजना करणारी टॉर्च, जी टॉर्चमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या द्रवपदार्थाच्या टपकण्यापासून रोखण्यासाठी पुरेशा प्रमाणात शोषक पदार्थापासून बनवलेली असावी, ती पेटवताना कधीही एका दिव्यापासून दुसऱ्या दिव्यापर्यंत नेली जाऊ नये. बंद कंदील किंवा संरक्षकात असलेल्या ज्वालापासून कंदील किंवा संरक्षक आत टॉर्च घालून टॉर्च प्रज्वलित करावी.
१७६. अशा परिसरात गॅस दिवे लावण्याच्या उद्देशाने माचिसांचा वापर करण्यास सक्त मनाई आहे.
१७७. प्रकाशयोजना पुरवणाऱ्या सर्व टाक्या, इंजिने असलेले बॉयलर आणि अशा परिसराच्या संदर्भात वापरल्या जाणाऱ्या इंजिने असलेले डायनॅमो अग्निरोधक बांधकामाच्या हवेशीर इमारतींमध्ये ठेवले जातील आणि परवाना अधिकारी आवश्यक वाटेल अशा अंतरावर अशा परिसरापासून आणि एकमेकांपासून वेगळे केले जातील.
१७८. कोळसा, कोक, लाकूड किंवा इतर ज्वलनशील सामग्री इतकी साठवली जाणार नाही की भट्टी, बॉयलर किंवा इतर गरम करणाऱ्या उपकरणांच्या उष्णतेमुळे ती प्रभावित होण्याची शक्यता आहे.
१७९. इंजिन किंवा इतर यांत्रिक शक्तीशी थेट जोडलेले प्रत्येक फ्लाय व्हील आणि यंत्रसामग्रीचा कोणताही भाग जो धोकादायक असू शकतो, त्याला कुंपण न घालता सुरक्षितपणे कुंपण घालण्यात यावे.
१८०. येथे अशा परिसरात तंबू वापरले जातात तेथे बाजूचा खालचा भाग सैल लटकवता येईल आणि तो जमिनीवर चिकटवला जाणार नाही आणि छतावरील तंबू स्टीलच्या दोऱ्यांनी धरून ठेवला जाईल.
१८१. सर्व तपासलेले बॉक्स निश्चित केले जातील आणि अशा स्थितीत ठेवले जातील की ते अस्तित्वात असलेल्या कामात अडथळा आणणार नाहीत.
१८२. सभागृहाच्या भागासाठी परवान्यात विहित केलेल्या संख्येपेक्षा जास्त लोकांना कोणत्याही वेळी अशा परिसराच्या सभागृहाच्या कोणत्याही भागात प्रवेश दिला जाणार नाही.
१८३. अशा परिसराचे सर्व भाग योग्यरित्या आणि पुरेशा प्रमाणात हवेशीर असावेत.
१८४. अशा प्रत्येक आवारात पुरुष आणि महिलांच्या वापरासाठी पुरेशी आणि स्वतंत्र पाण्याची कपाट किंवा खाजगी निवास व्यवस्था आणि पुरुषांच्या वापरासाठी मूत्रमार्गातील निवास व्यवस्था पुरवली जाईल. अशा पाण्याचे कपाट, प्रिवीज आणि मूत्रालय बांधले जातील आणि आरोग्य विभागाच्या समाधानासाठी व्यवस्था केली जाईल.
१८५. वन्य प्राण्यांसाठी पिंजरे त्यांच्या प्रयत्नांना विरोध करण्यासाठी किंवा त्यांचे पलायन रोखण्यासाठी पुरेशा मजबूत सामग्रीपासून बांधले जातील.
१८६. प्रशिक्षकांना किंवा कलाकारांना प्रवेश देणाऱ्या पिंजऱ्याच्या दारांसमोर पिंजऱ्यासारख्याच सामग्रीचे लहान आकाराचे आवरण बांधले जाईल आणि ते अशा प्रकारे ठेवले जाईल की दरवाजे आणि पिंजऱ्याचे दरवाजे एकाच वेळी उघडता येणार नाहीत.
१८७. विशिष्ट तरतूद नसलेल्या इतर नियमांचा वापर - या प्रकरणात सर्कसच्या बाबतीत कोणत्याही उद्देशासाठी कोणतीही विशिष्ट तरतूद केलेली नसल्यास, या नियमांच्या इतर प्रकरणांमध्ये मेळा, रास, तमाशा, कुस्ती आणि मुष्टियुद्ध वगळता इतर कार्यक्रमांच्या बाबतीत त्या उद्देशासाठी केलेली तरतूद, या प्रकरणातील तरतुदींशी विसंगत किंवा त्यांच्या विरुद्ध नसल्यास, सर्कसच्या सादरीकरणांना आवश्यकतेनुसार बदल लागू करेल.

प्रकरण चौदावे

कुस्ती आणि बॉक्सिंगसाठी विशेष नियम

१८८. परवाना अधिकाऱ्याच्या परवान्याशिवाय कोणताही सार्वजनिक कुस्ती किंवा बॉक्सिंग मनोरंजन आयोजित केला जाणार नाही :परंतु या प्रकरणातील तरतुदी अशा कुस्ती मनोरंजनांना लागू होणार नाहीत जे मोफत आहेत आणि खुल्या जागेत आयोजित केले जातात, जिथे जागा उपलब्ध नाहीत.
१८९. अशा परवान्यासाठी अर्ज करणाऱ्या व्यक्तींनी अशा मनोरंजनाचा संपूर्ण तपशील अशा मनोरंजनाच्या नियोजित तारखेच्या किमान १४ दिवस आधी परवाना अधिकाऱ्याला सादर करावा आणि जर असा कोणताही तपशील चुकीचा असल्याचे आढळून आले तर परवाना नाकारला जाईल किंवा मंजूर झाल्यास तो ताबडतोब रद्द केला जाईल.
१९०. अर्जांमध्ये पंच, न्यायाधीश आणि स्पर्धकांची नावे असतील आणि ही नावे जाहिरात, फलक आणि खेळाच्या कार्डवरही छापली जातील.
- टीप - (१) जेव्हा एखाद्या लढवऱ्याला पटा वर सपाट फेकले जाते तेव्हा कुस्तीचा सामना संपतो किंवा अमेरिकन फ्रीस्टाइल कुस्तीच्या बाबतीत, जेव्हा रेफरी किंवा न्यायाधीश दहावी गणना पूर्ण करण्यापूर्वी एखाद्या लढाऊला त्याच्या पायावर उभे राहण्यात उपयश येते तेव्हा कुस्तीचा सामना संपतो.
- (२) पुरुष कुस्तीगीरांचे महिला कुस्तीगीरांशी झुंजणे सक्त मनाई आहे.
- (३) महिला कुस्तीपटूंच्या लढतीसाठी परवाना अधिकाऱ्याची विशिष्ट परवानगी आवश्यक असेल.

१९१. कोणताही न्यायाधीश किंवा पंच कोणत्याही व्यक्तीला एका तासापेक्षा जास्त काळ कुस्ती खेळू देणार नाही. जर एखाद्या व्यक्तीला एका तासाच्या आधी फेकले गेले तर सामना पूर्ण झाल्याचे मानले जाईल.
१९२. ज्या व्यासपीठावर किंवा मंचावर लढती होणार आहेत आणि ज्याचे क्षेत्रफळ १६ फूट चौरस किंवा २४ फूट चौरसपेक्षा कमी नसावे.
१९३. प्रत्यक्षात स्पर्धा करणाऱ्या दोन व्यक्तींव्यतिरिक्त कोणत्याही व्यक्तीला या भागात प्रवेश दिला जाणार नाही. नाट्यगृहाच्या मंचावर स्पर्धा होत असल्यास, प्रवर्तक, पंच, न्यायाधीश आणि सेकंदांशिवाय कोणत्याही व्यक्तीला परवाना अधिकाऱ्याच्या परवानगीशिवाय मंचावर परवानगी दिली जाणार नाही आणि अशा व्यक्ती रिंगणाबाहेर राहतील.
१९४. कार्यक्रमात जाहिरात केल्याच्या वेळेपासून मनोरंजनाची सुरुवात होईल.
१९५. प्रत्येक कार्यक्रमाचा निर्णय दोन न्यायाधीश आणि एक पंच घेतील, ज्यांच्याकडे न्यायाधीश असहमत असल्यास अपील केले जाईल. पंचांचा निर्णय अंतिम आणि अपील न करता असेल. पुढे, या नियमांमध्ये तरतूद न केलेला कोणताही मुद्दा किंवा प्रश्न ठरवण्याचा त्याला अधिकार असेल.
१९६. मनोरंजन व्यवस्थितपणे पार पाडले जावे यासाठी परवानाधारक जबाबदार असेल आणि ज्या नाट्यगृहात किंवा ज्या ठिकाणी असे मनोरंजन आयोजित केले जाते त्या ठिकाणी कोणताही गोंधळ किंवा अपघात झाल्यास, त्याची माहिती ताबडतोब जवळच्या पोलिस अधिकाऱ्याला कळवावी. तो जनतेच्या आणि अशा परिसरात किंवा त्याच्या आसपास काम करणाऱ्या किंवा कुस्तीत भाग घेणाऱ्या सर्व लोकांच्या सुरक्षेची जबाबदारी घेईल.
१९७. ज्या परिसरात अशी कुस्ती होते त्या परिसरात कोणत्याही वेळी प्रवेश देणाऱ्यांची संख्या परवान्यात नमूद केलेल्या संख्येपेक्षा जास्त नसावी.
१९८. जर परवाना अधिकाऱ्याला आवश्यक वाटले तर रिंग साईडजवळ एक पात्र डॉक्टर किंवा सहाय्यक सर्जन उपस्थित असेल.
१९९. **विशिष्ट तरतुदी केलेल्या नसताना इतर नियमांचा वापर** - कुस्ती आणि बॉक्सिंगच्या बाबतीत या प्रकरणात कोणत्याही विशिष्ट तरतुदी केलेल्या नसताना, या नियमांच्या इतर प्रकरणात मेळे, रास, तमाशा आणि सर्कस व्यतिरिक्त इतर सादरीकरणाच्या बाबतीत त्या उद्देशाने केलेल्या तरतुदी कुस्ती आणि बॉक्सिंगच्या सादरीकरणाला आवश्यक त्या बदलांसह लागू होतील, जोपर्यंत ते या प्रकरणातील तरतुदींशी विसंगत किंवा त्यांच्या विरुद्ध नाही.

प्रकरण पंधरावे

तिकीट विक्री इत्यादीसाठी परवाना

२००. **तिकीट विक्री इत्यादीसाठी परवाना** - कोणतीही व्यक्ती परवाना अधिकाऱ्याकडून प्रथम परवाना प्राप्त केल्याशिवाय कोणत्याही परिसरात प्रवेशाचे तिकीट, प्रवेशपत्र किंवा प्रवेशाच्या अधिकाराचा इतर कोणताही पुरावा विकू शकत नाही किंवा ठेवू शकत नाही किंवा विक्रीसाठी देऊ शकत नाही किंवा उघड करू शकत नाही किंवा विक्रीसाठी ठेवू शकत नाही किंवा उघड करू शकत नाही. परवाना प्रपत्र “झ” मध्ये असेल. खेळांसाठीचा परवाना “झ-१ प्रपत्र” मध्ये असेल.
२०१. **तिकिटे, इत्यादी, फक्त परवानाधारक बुकिंग कार्यालयातच विकल्या जातील** - नियम २०० अंतर्गत परवानाधारक प्रत्येक व्यक्तीने प्रवेशासाठी कोणतेही तिकीट किंवा पास किंवा इतर कोणताही पुरावा केवळ परवाना अधिकाऱ्याने मंजूर केलेल्या आणि परवान्यात विनिर्दिष्ट केलेल्या बुकिंग कार्यालयातच विकावा, ठेवावा, ऑफर करावा किंवा विक्रीसाठी उघड करावा आणि परवाना अधिकाऱ्याच्या लेखी पूर्व परवानगीशिवाय त्याच्या ठिकाणी कोणताही बदल केला जाणार नाही :
- परंतु, परवाना अधिकारी धर्मादाय कार्यक्रमांच्या बाबतीत किंवा इतर कोणत्याही पुरेशा कारणास्तव परवानाधारक बुकिंग अधिकाऱ्यांव्यतिरिक्त इतर ठिकाणी किंवा परवानाधारकाव्यतिरिक्त इतर व्यक्तींना प्रवेशासाठी तिकिटे, पास किंवा इतर कोणतेही पुरावे विक्री करण्यास लेखी परवानगी देऊ शकेल.
२०२. **विक्रीच्या किंमती आणि तास मंडळावर अधिसूचित केले जातील** - परवानाधारकाने त्याच्याद्वारे विक्रीसाठी ठेवलेल्या, देऊ केलेल्या किंवा उघड केलेल्या विविध वर्गांच्या तिकिटांसाठी आकारले जाणारे विविध दर आणि अशा विक्रीचे व्यवहाराचे तास दर्शविणारी किंमत यादी आवारात किंवा आरक्षण कार्यालयात ठळकपणे चिकटवावी आणि प्रदर्शित करावी आणि अधिसूचित तासांशिवाय कोणतीही विक्री केली जाणार नाही.
२०३. **तिकिटावर छापयची किंमत, इत्यादी** - प्रत्येक परवानाधारक प्रत्येक तिकीट, पास किंवा विक्रीच्या किंवा ठेवण्याच्या प्रवेशाच्या अधिकाराचा इतर पुरावा, त्यासाठी आकारलेली किंमत आणि करमणूक कर, असल्यास, विक्रीसाठी देऊ करेल किंवा उघड करेल आणि अशा कोणत्याही तिकिटासाठी, पाससाठी किंवा प्रवेशाच्या अधिकाराच्या पुराव्यासाठी, त्यावर छापलेल्या किंमतीपेक्षा जास्त किंमत तो कधीही आकारणार नाही.
२०४. **अभिलेख ठेवले पाहिजेत आणि त्या तपासणीच्या अधीन असाव्यात** - प्रत्येक परवानाधारकाने तिकिटांची विक्री आणि त्यांचे दर दर्शविणाऱ्या अभिलेखांचे संपूर्ण आणि अचूक संच नेहमीच ठेवले पाहिजेत आणि उपनिरीक्षकाच्या खाली नसलेल्या दर्जाच्या पोलिस अधिकाऱ्याच्या मागणी करणेनुसार तपासणीसाठी, तिकिटांचा साठा आणि खाते नोंदणी सादर केली पाहिजे.
२०५. **परवानाधारक उपस्थित राहील** - या प्रकरणांतर्गत परवानाधारक असलेली प्रत्येक व्यक्ती, जेव्हा परिसर व्यवसायासाठी जनतेसाठी खुला ठेवला जातो, तेव्हा प्रत्येक वेळी परिसरात उपस्थित राहील आणि परवान्यावर मान्यताप्राप्त परवाना अधिकाऱ्याच्या परवानगीशिवाय त्या ठिकाणी अनुपस्थित राहणार नाही, किंवा परवान्यावर मान्यताप्राप्त परवाना अधिकाऱ्याच्या परवानगीशिवाय तो इतर कोणत्याही व्यक्तीला त्याच्या वतीने काम करण्याची परवानगी देणार नाही.

प्रकरण सोळावे
परवाना अधिकारी

२०६. **ना हरकत प्रमाणपत्रासाठी परवाना अधिकारी** - या नियमांच्या दुसऱ्या प्रकरणाच्या उद्देशांसाठी परवाना अधिकारी जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर हे असतील.
२०७. **इमारत परवानगीसाठी परवाना अधिकारी** - या नियमांच्या सातव्या प्रकरणाच्या उद्देशांसाठी परवाना अधिकारी जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर हे असतील.
२०८. **परिसराच्या परवानगीसाठी परवाना अधिकारी** - या नियमांच्या आठव्या प्रकरणाच्या उद्देशांसाठी परवाना अधिकारी जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर हे असतील.
२०९. **सादरीकरणाच्या परवानगीसाठी परवाना अधिकारी** - या नियमांच्या नवव्या प्रकरणाच्या उद्देशांसाठी परवाना अधिकारी जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर हे असतील.
२१०. **तिकीट परवाना विक्रीसाठी परवाना अधिकारी** - या नियमांच्या पंधराव्या प्रकरणाच्या उद्देशांसाठी परवाना अधिकारी जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर हे असतील.

प्रकरण सतरावे

शुल्क

२११. नियमांनुसार ना हरकत प्रमाणपत्र आणि परवाने मंजूर करण्यासाठी यापुढे विहित केल्याप्रमाणे शुल्क आकारले जाईल. अर्जासह संबंधित परवाना अधिकाऱ्याला शुल्क दिले जाईल आणि मागितलेले प्रमाणपत्र किंवा परवाना मंजूर झाला किंवा नाकारला गेला तरी परत केला जाणार नाही.

२१२. **ना हरकत प्रमाणपत्रासाठी शुल्क -**

अनुक्रमांक	शुल्क विशिष्ट/बाब	लागू शुल्क
१	कायमस्वरूपी संरचनेसाठी नियम ५ अंतर्गत “ना हरकत प्रमाणपत्र” देण्याचे शुल्क.	रु. १०,०००/-
२	उल्लेखित अशा प्रमाणपत्राची दुय्यम प्रत बाब अनुक्रमांक १	रु. ५००/-
३	तात्पुरत्या स्वरूपाच्या संरचनेसाठी नियम ५ अंतर्गत “ना हरकत प्रमाणपत्र” देण्याचे शुल्क.	रु. २५००/-
४	उल्लेखित प्रमाणपत्राची दुय्यम प्रत बाब अनुक्रमांक ३ रु. ५०/-	रु. ५००/-

२१३. **परिसराचा परवाना देण्यासाठीचे शुल्क** - परवाना देण्यापूर्वी इमारत आणि संबंधित विभाग अधिकारी आणि आरोग्य विभागाच्या

अधिकाऱ्याकडून एक किंवा अधिक तपासणीसाठी शुल्कासह परवाना किंवा परिसराच्या परवान्याच्या नूतनीकरणाचे शुल्क खालीलप्रमाणे असेल -

(क) कायमस्वरूपी नाट्यगृह किंवा इतर कोणत्याही कायमस्वरूपी इमारतीसाठी, जी प्रामुख्याने सार्वजनिक करमणुकीचे किंवा क्रीडागृहांचे ठिकाण म्हणून वापरली जाते. त्यात खाली दिलेल्या जागांच्या संख्येनुसार -

जागांची संख्या	३ महिन्यांपेक्षा जास्त नसलेल्या कालावधीसाठी परवाना शुल्क	३ महिन्यांपेक्षा जास्त परंतु ६ महिन्यांपेक्षा जास्त नसलेल्या कालावधीसाठी परवाना शुल्क	३ महिन्यांपेक्षा जास्त परंतु १ वर्षापेक्षा जास्त नसलेल्या कालावधीसाठी परवाना शुल्क
(१)	(२)	(३)	(४)
	रु.	रु.	रु.
२०० पर्यंत...	१०,०००/-	१५,०००/-	२०,०००/-
२०१ ते ५०० ...	२०,०००/-	३०,०००/-	४०,०००/-
५०१ आणि त्याहून अधिक...	३०,०००/-	६०,०००/-	८०,०००/-

परंतु, सिनेमा नियम १९५४ अंतर्गत रीतसर परवाना मिळालेल्या कायमस्वरूपी थिएटर किंवा इतर कायमस्वरूपी इमारतीसाठी, जेव्हा ती सार्वजनिक मनोरंजनाचे ठिकाण म्हणून वापरली जाते, तेव्हा परिसर परवाना देण्याचे शुल्क, त्यात कितीही जागा उपलब्ध करून दिल्या तरी, दरमहा रु. १०,०००/- किंवा त्याचा काही भाग असेल.

(ख) खाली दिलेल्या जागांच्या संख्येनुसार साठ दिवसांपेक्षा कमी काळ सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण म्हणून तात्पुरत्या बांधकामाचा वापर करणे.

जागांची संख्या	३ महिन्यांसाठी परवाना शुल्क
२०० पर्यंत...	रु. ५०००/-
२०१ ते ५०० ...	रु. ७५००/-
५०१ आणि त्याहून अधिक...	रु. १०,०००/-

- (ग) तात्पुरत्या उभारणीसाठी जेव्हा परवाना अधिकारी संरचनेच्या संदर्भात खालीलप्रमाणे प्रदान केलेल्या जागांच्या संख्येनुसार कोणत्याही प्रमाणपत्राची आवश्यकता नसते.

जागांची संख्या	१ वर्षासाठी परवाना शुल्क
२०० पर्यंत...	रु. २०००/-
२०१ ते ५०० ...	रु. ४०००/-
५०१ आणि त्याहून अधिक...	रु. ५०००/-

- (घ) ज्या कायमस्वरूपी इमारतीचा वापर प्रामुख्याने सार्वजनिक करमणुकीचे ठिकाण म्हणून केला जात नाही, परंतु ज्यात जनतेला पैसा देऊन कोणत्याही करमणुकीचे साक्षीदार होण्यासाठी प्रवेश दिला जातो :

अनुक्रमांक	शुल्क विशिष्ट/बाब	लागू शुल्क
१	जेव्हा परवाना प्राधिकरणाला इमारत आणि संबंधित विभागाच्या अधिकाऱ्याकडून प्रमाणपत्र आवश्यक असते.	रु. ५०००/-
२	जेव्हा परवाना प्राधिकरणाला अशा प्रमाणपत्राची आवश्यकता नसते.	रु. ५०००/-
३	परिसर परवान्यामध्ये कोणताही बदल किंवा भर घालण्यासाठी.	रु. १०००/-
४	उल्लेखित परिसर परवानाची दुय्यम प्रत बाब अनुक्रमांक ३	रु. १०००/-
५	खेळ किंवा मशीन किंवा दोन्हीसाठी परिसर परवाना देण्याचे शुल्क प्रत्येक गेम किंवा मशीनसाठी असेल.	रु. १०००/-
६	दोन्हीसाठी आणि त्या परवान्यात कोणतेही बदल किंवा भर घालण्यासाठी आणि उल्लेखित बाब अनुक्रमांक ५ मधील दुय्यमसाठी शुल्क	रु. १०००/-
७	प्रत्येक संगणकासाठी दरवर्षी सायबर कॅफेसाठी परिसर परवाना देण्याचे शुल्क.	रु. ५००/-

टिप :- या नियमांतर्गत निर्धारित केलेल्या शुल्कामध्ये तंदुरुस्ती प्रमाणपत्र जारी करण्यासाठी केलेल्या एक किंवा अधिक तपासण्यांचा समावेश तपासण्यांचा समावेश आहे आणि दोष सुधारण्यासाठी पहिल्या तपासणीनंतरच्या तपासणीसाठी कोणतेही अतिरिक्त शुल्क आकारले जाणार नाही.

२१४. विद्युत स्थापनेच्या तपासणीसाठीचे शुल्क भारतीय विद्युत नियम, १९३७ अंतर्गत अधिसूचित दरांनुसार स्वतंत्रपणे दिले जाईल.

२१५. सादरीकरण परवाना मंजूर करण्यासाठी शुल्क -

(१) अनुदान किंवा नूतनीकरणासाठी किंवा सादरीकरण परवान्याच्या दुय्यम प्रतीसाठी शुल्क खालीलप्रमाणे असेल :-

अनुक्रमांक	शुल्क विशिष्ट/बाब	लागू शुल्क
१	प्रत्येक सादरीकरणासाठी “मेळा” किंवा “रास”.	रु. १०००/-
२	प्रत्येक सादरीकरण परवान्यासाठी “नाटक” आणि “तमाशा”.	रु. २५००/-
३	नियम ११८ नुसार आवश्यक असलेल्या परवान्यावर मान्यताप्राप्त प्रत्येक तमाशाच्या प्रत्येक रंगमंचावरील नाटकासाठी किंवा सादरीकरणासाठी उल्लेख बाब अनुक्रमांक २.	रु. ५००/-
४	सर्किस किंवा कुस्ती आणि बॉक्सिंग सादरीकरण ज्यामध्ये प्रवेश पैसे देऊन किंवा प्रत्येक शो किंवा कार्यक्रमासाठी प्रवेश घेतलेल्यांकडून पैसे वसूल करण्याच्या उद्देशाने दिला जातो.	रु. २५००/-
५	“नृत्य शाळा” आणि “दिवाणखाना” दरमहा.	रु. १०,०००/-
६	प्रत्येक कार्यक्रमासाठी केंबरे सादरीकरणासह इतर सर्व सादरीकरणे.	रु. १०००/-
७	जायंट व्हील, मेरी-गो-राउंड, सी प्लेन, विमान, वेल ऑफ डेथ आणि तत्सम इतर साहित्य, प्रदर्शने आणि स्पर्धा प्रत्येक वस्तूसाठी दररोज.	रु. ५००/-
८	१ ते ७ पर्यंत उल्लेख केलेल्या अनुक्रमांकातील परवान्यामध्ये कोणताही बदल करण्यासाठी.	रु. १०००/-
९	आणि १ ते ७ पर्यंत उल्लेख केलेल्या अनुक्रमांकातील परवान्याची दुय्यम प्रतसाठी.	रु. २५००/-
१०	पूल, बिलियर्ड टेबल, स्नूकरच्या बाबतीत प्रति टेबल दररोज.	रु. ५००/-
११	प्रति गल्ली दरमहा बॉलिंग ऑलीजच्या बाबतीत.	रु. १०,०००/-
१२	संगणक किंवा व्हर्चुअल रिव्हॅलिटी गेम्सच्या बाबतीत प्रति मशीन दरमहा.	रु. ५०००/-
१३	नाटक, नाटके, स्किट्स, एकांकिका, जादूचे कार्यक्रम, ऑर्केस्ट्रा आणि व्यावसायिक नृत्य कार्यक्रमांच्या बाबतीत नियमित सभागृहात पूर्ण आकाराच्या स्टेजवर, तिकीट किंवा निधी संकलन चॅरिटी मनोरंजनाच्या खुल्या मैदानावर किंवा बंद सभागृहात प्रत्येक शो किंवा सादरीकरणासाठी.	रु. १०,०००/-
१४	दांडिया किंवा गरबा किंवा तत्सम प्रकारचे गट नृत्य, तिकिट, पास, पाहुण्यांच्या कार्डावर किंवा आर्थिक फायद्याच्या हेतूने व्यावसायिक आधारावर आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांच्या बाबतीत,	
	प्रति शो खुल्या मैदानावर.	रु. ३०,०००/-
	प्रति शो बंद सभागृहात.	रु. १०,०००/-

- (२) सामाजिक क्लब, कार्ड क्लब किंवा कार्ड रुमच्या बाबतीत - प्रति दुकान दरमहा रु. २,००,०००/- . प्रत्येक खोलीत दहा पेक्षा जास्त टेबल नसण्याची परवानगी असेल जी एक युनिट मानली जाईल आणि प्रत्येक टेबलमध्ये ४ पेक्षा जास्त जागा किंवा खेळाडू नसतील. जर टेबलांची संख्या दहा टेबलांपेक्षा जास्त असेल तर ते अतिरिक्त युनिट मानले जाईल आणि दोन टेबलांच्या अशा प्रत्येक अतिरिक्त युनिटसाठी किंवा त्याच्या भागासाठी दरमहा रु. २,००,०००/- अतिरिक्त शुल्क आकारले जाईल.
- (३) जेथे तिकीट आकारले जात नाही अशा नियमित सभागृहात नृत्य, नाटक, जादूच्या हौशी कार्यक्रमांच्या बाबतीत जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर आपल्या विवेकबुद्धीनुसार सादरीकरण शुल्क माफ करू शकतात.
- (४) परवानाधारकांनी केलेली कोणतीही अतिरिक्त प्रदान परत केली जाणार नाही, परंतु पुढील कार्यप्रदर्शन परवान्यामध्ये समायोजित केली जाईल आणि परवान्यावर तपशील नोंदवला जाईल.

२१६. सादरीकरण परवाना दुसऱ्या परिसरात हस्तांतरित करण्यासाठी शुल्क - नियम १२४ अंतर्गत सादरीकरण परवानाच्या हस्तांतरणासाठीचे शुल्क हे सादरीकरण परवानासाठी भरलेले अर्धे शुल्क आणि परवान्यावर आधीपासून असलेल्या परवानाच्या वस्तूंच्या समर्थनासाठी भरलेले अर्धे शुल्क असेल.

२१७. तिकीट विक्री परवाना मंजूर करण्यासाठी शुल्क -

- (१) नियम २०० अंतर्गत मंजूर केलेल्या परवान्यासाठी खालील शुल्क आकारले जाईल :-

अनुक्रमांक	शुल्क विशिष्ट/बाब	लागू शुल्क
(क)	जर परवाना जारी केल्याच्या तारखेपासून ३१ डिसेंबर पर्यंत पंधरा दिवसांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी मंजूर केला असेल तर.	रु. १०००/-
(ख)	जर परवाना पंधरा दिवसांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी मंजूर केला असेल तर.	रु. ५००/-
(ग)	जर परवाना एका दिवसासाठी मंजूर केला असेल तर.	रु. २५०/-
(घ)	परंतु (ख) आणि (ग) च्या अधीन राहून, दौरा करणाऱ्या पक्षांनी दिलेल्या सादरीकरणाच्या बाबतीत.	
	वर्षातील पहिल्या शिबिरासाठी परवान्याचे शुल्क असेल.	रु. १०००/-
	आणि त्याच वर्षीच्या प्रत्येक त्यानंतरच्या शिबिरासाठी असेल.	रु. ५००/-

२१८.१) जेथे स्पष्टपणे तरतूद केलेली नाही तेथे कोणतेही शुल्क देय नाही - ज्या नियमांसाठी या नियमांमध्ये कोणतेही शुल्क स्पष्टपणे विहित केलेले नाही अशा कोणत्याही परवान्यासाठी किंवा परवानगीसाठी अर्जदाराकडून कोणतेही शुल्क दिले जाणार नाही.

- (२) खेळांसाठी परवाना शुल्क “प्रपत्र झ-१” मध्ये दिले जाईल.

अनुक्रमांक	शुल्क विशिष्ट/बाब	लागू शुल्क
१	खेळांसाठीचा परवाना “प्रपत्र झ-१” मध्ये जारी केला जाईल आणि त्यासाठी शुल्क वसूल केले जाईल.	रु. १०००/-
२	त्या परवान्यात कोणतेही बदल किंवा भर घालण्यासाठी आणि दुय्यम परवान्यासाठी शुल्क असेल.	रु. २५०/-

- (३) नियम २११ ते २१८ अंतर्गत निर्धारित शुल्काची रक्कम दरवर्षी ५ टक्के दराने वाढवली जाईल.
- (४) (चित्रपटगृहांव्यतिरिक्त) सार्वजनिक करमणुकीच्या ठिकाणांचा परवाना आणि नियंत्रण आणि सार्वजनिक करमणुकीसाठी सादरीकरण, २०२५ च्या नियमांनुसार, जर कोणताही सार्वजनिक करमणुकीचा कार्यक्रम किंवा क्रीडा कार्यक्रम परवानगी न घेता आयोजित केला गेला तर वर नमूद केलेल्या शुल्काच्या दहापट इतका दंड आकारला जाईल आणि त्यानंतर परवाना जारी करण्यासाठी कारवाई केली जाईल.

प्रकरण अठरावा

सामान्य

२१९. **परवानाधारक किंवा त्याचे नामनिर्देशन उपस्थित राहतील** - परिसर आणि सादरीकरण परवान्याचा प्रत्येक धारक किंवा एखादी व्यक्ती किंवा परवानाधारकाने व्यवस्थापक किंवा अनेक व्यवस्थापक म्हणून नामनिर्देशित केलेल्या अनेक व्यक्तींपैकी एक आणि ज्यांचे नाव किंवा नावे परवान्यात नमूद केली गेली आहेत, ते ज्या परिसराशी संबंधित आहेत त्या परिसरात उपस्थित राहतील.
२२०. **परवान्याचे प्रदर्शन** - परवानाधारकाने परिसराच्या कार्यालयाच्या भिंतीवर परवाना ठळकपणे प्रदर्शित केला पाहिजे.
२२१. **धूम्रपान करण्यास मनाई** - कोणत्याही व्यक्तीने धूम्रपान करू नये आणि कोणत्याही परिसराचा किंवा सादरीकरण परवान्याचा धारक किंवा त्याचा नामनिर्देशित व्यवस्थापक किंवा अनेक व्यवस्थापक, तो सादरीकरणाचा भाग असेल तोपर्यंत किंवा सभागृहाचा भाग असेल तोपर्यंत वगळता, मंचावर किंवा सभागृहात धूम्रपान करू देणार नाहीत.
२२२. **थुंकण्या** - परवाना अधिकाऱ्याच्या समाधानासाठी परिसरात सार्वजनिक वापरासाठी योग्य ठिकाणी पुरेशा प्रमाणात थुंकण्या उपलब्ध करून दिले जातील. थुंकण्यांमध्ये एक मजबूत जंतुनाशक असावे आणि ते वेळोवेळी रिकामे केले जावे. अशा थुंकण्या वापरण्याच्या सूचना परिसराच्या प्रमुख भागात लावल्या पाहिजेत.
२२३. **थुंकण्यास मनाई आहे** - त्या उद्देशासाठी दिलेल्या थुंकण्याशिवाय कोणत्याही व्यक्तीने कोणत्याही वेळी परिसराच्या कोणत्याही भागात थुंकू नये.
२२४. **फेरीवाल्यांवर बंदी** - कोणत्याही व्यक्तीने, सादरीकरणाच्या किंवा प्रदर्शनाच्या दरम्यान किंवा सादरीकरणाच्या मध्यांतरात आणि कोणत्याही परवानाधारकाने किंवा त्याच्या नामनिर्देशित व्यक्तीने सादरीकरणाच्या दरम्यान किंवा सादरीकरणाच्या मध्यांतरात कोणत्याही व्यक्तीला पुढील गोष्टी करण्याची परवानगी देऊ नये :-

- (१) सभागृह आणि आवारात फेरीवाला; किंवा
- (२) प्रेक्षागृहाच्या कोणत्याही सदस्याला सभागृहातच कोणत्याही खाद्यपदार्थांची किंवा पेयांची विक्री किंवा पुरवठा करणे; किंवा
- (३) प्रेक्षागृहातच प्रेक्षकांपैकी कोणत्याही सदस्याला कोणतीही वस्तू किंवा वस्तू विचारार्थ असो वा नसो, वितरित करा किंवा विकून टाका.
- (४) पूल पार्लर, बिलियर्ड्स पार्लर, व्हिडिओ गेम पार्लर आणि बॉलिंग गल्ली इत्यादींमध्ये कोणतीही मादक पेये, गरम किंवा थंड पेये विकण्याची परवानगी कोणीही देऊ नये किंवा कोणत्याही व्यक्तीला देऊ नये.

२२५. **गर्दीवर बंदी** - कोणताही परवानाधारक सभागृहाच्या कोणत्याही भागात अशा भागात राहण्यासाठी नियम १०९ अंतर्गत जारी केलेल्या परवान्यात ~~अधिकृत केलेल्या~~ कमाल संख्येपेक्षा जास्त व्यक्तींना प्रवेश देणार नाही.

ही कमाल मर्यादा ओलांडली जाणार नाही याची खात्री करण्यासाठी आणि विशेषतः कोणत्याही वेळी पोलिसांकडून तपासणी सुलभ करण्यासाठी परवानाधारक अनुक्रमांक असलेली तिकिटे आणि फॉइल आणि काउंटरफॉइलवरील कामगिरीची तारीख आणि संख्या जारी करेल. प्रत्येक सादरीकरणानंतर जारी केलेल्या शेवटच्या काउंटरफॉइलवर तिकीट पुस्तकांवर “बंद” अशी खूण केली जाईल. सार्वजनिक मनोरंजनाच्या अशा ठिकाणी क्षमता ठळकपणे प्रदर्शित केली जाईल.

२२६. **स्वच्छता** - परवानाधारकाने नेहमी परिसर स्वच्छ आणि स्वच्छ स्थितीत ठेवावा. तीन फूट उंचीपर्यंतचे मजले आणि भिंती महिन्यातून किमान एकदा ~~मजबूत~~ जंतुनाशकाने धुऊन घ्याव्यात.

२२७. **सादरीकरणाचे तास -**

(१) दुकाने आणि आस्थापना कायदा, १९४८ च्या कलम २ च्या कलम (२९) मध्ये परिभाषित केलेल्या नाट्यगृह या संज्ञेच्या अर्थानुसार, छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील कोणत्याही सार्वजनिक मनोरंजनाच्या ठिकाणी, नाट्यमय सादरीकरणासह कोणताही कार्यक्रम रात्री २२ नंतर सुरू ठेवता येणार नाही.

(२) रात्री २२ ते सकाळी ६ या वेळेत कोणत्याही व्यक्तीने सार्वजनिक मनोरंजनासाठी कोणताही कार्यक्रम सुरू करू नये किंवा सादर करू नये.

(३) पूल पार्लर, गेम पार्लर, बॉलिंग ॲली, कार्ड रूम किंवा इतर कोणतेही खेळ, कोणत्याही नावाने ओळखले जाणारे, फक्त ११ तास ते २२ तासांपर्यंत सुरू राहतील. परिसर परवानाधारकांनी प्रपत्र “ड” मध्ये वेळेचे निर्बंध प्रदर्शित करावेत आणि बंद होण्याच्या वेळेच्या एक चतुर्थांश तासापूर्वी ग्राहकांना त्यांचे खेळ/करमणूक समाप्त होण्याच्या वेळेपर्यंत पूर्ण करण्यास सांगावे.

(४) सायबर कॅफे, संगणक किंवा व्हर्च्युअल रिव्हॅलिटी गेम फक्त ८ तास ते २२ तासांपर्यंत चालू राहतील. परिसर परवानाधारकांनी प्रपत्र “ड” मध्ये वेळेचे निर्बंध प्रदर्शित करावेत आणि गेम किंवा मनोरंजन समाप्तीच्या वेळेच्या एक चतुर्थांश तासापूर्वी ग्राहकांना कळवावे की ते शेवटच्या वेळेपर्यंत खेळ किंवा मनोरंजन पूर्ण करतील.

२२८. **तपासणी करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना प्रवेश** - परवानाधारक खाली नमूद केलेल्या अधिकाऱ्यांना सर्व वेळी परिसरात मोफत प्रवेश

देईल :-

(i) परवाना अधिकारी किंवा नियमांनुसार परवाना अधिकाऱ्याची कर्तव्ये पार पाडण्याच्या आणि/किंवा नियमांमधील तरतुदींचे पालन केले जात आहे की नाही याची तपासणी करण्याच्या उद्देशाने त्याने नामनिर्देशित केलेला कोणताही अधिकारी;

(ii) परवाना अधिकाऱ्याच्या सामान्य किंवा विशेष आदेशानुसार उपस्थित राहणे आवश्यक असलेला कोणताही पोलिस अधिकारी; आणि

(iii) विभागाचा कार्यकारी अभियंता, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, शल्य चिकित्सक किंवा या अधिकाऱ्यांनी अधिकृत केलेला कोणताही अधिकारी, किंवा इमारती आणि संबंधित विभाग, विद्युत निरीक्षक किंवा त्याचा सहाय्यक, नियमांच्या तरतुदींचे योग्य पालन केले जात आहे हे पाहण्याच्या उद्देशाने.

(iv) संबंधित जागेचा अग्निशमन दल प्रमुख किंवा त्या वतीने त्याने नियुक्त केलेला इतर कोणताही अधिकारी.

२२९. **परवाने हस्तांतरणीय नाहीत** - या नियमांनुसार मंजूर केलेले परवाने हस्तांतरणीय असणार नाहीत, परंतु ते केवळ ज्या व्यक्तीला मंजूर केले गेले आहे त्या व्यक्तीच्या फायद्यासाठी वैयक्तिक असतील आणि परवानाधारकाच्या मृत्यूनंतर नियम १११ च्या तरतुदीच्या अधीन राहून ते रद्द केले गेले असे मानले जाईल.

२३०. **गुन्हेगारी किंवा संरक्षणाच्या शस्त्रांवर बंदी** - या नियमांनुसार परवानाधारक कोणतीही व्यक्ती, कोणत्याही सादरीकरणादरम्यान किंवा प्रदर्शनादरम्यान, भारतीय शस्त्र कायदा, १९५९ अंतर्गत ज्या शस्त्रास्त्रांचा परवाना असणे आवश्यक आहे, ते शस्त्र मंचावर किंवा सभागृहात आणू किंवा ठेवू शकणार नाही, शिवाय परवाना अधिकाऱ्याकडून पूर्व लेखी परवानगी घेतल्याशिवाय वापरू शकणार नाही किंवा त्यांना परवानगी देऊ शकणार नाही.

२३१. **सादरीकरणादरम्यान व्यक्तींचे निलंबन करण्यास प्रतिबंध** - कोणत्याही सादरीकरणाच्या दरम्यान कोणालाही विंगेपासून इतके निलंबित केले जाणार नाही किंवा मंचावर अशा कोणत्याही स्थितीत ठेवले जाणार नाही की तो स्वतःला सोडू शकणार नाही.

२३२. **परवानाधारकाने पोलिसांना माहिती द्यावी** - या नियमांनुसार परवानाधारक असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीने मानवी जीवाला किंवा अवयवाला दुखापत झाल्यास किंवा घोका निर्माण झाल्यास कोणताही अडथळा किंवा अपघात घडल्यास त्याची त्वरित माहिती पोलिसांना द्यावी.

२३३. **परवानाधारकाने त्याचा व्यवसाय सुव्यवस्थितपणे चालवणे** - या नियमांनुसार परवानाधारक असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीने अशा ठिकाणी त्याचा किंवा तिचा व्यवसाय सुव्यवस्थित पद्धतीने चालवावा.

२३४. १८ वर्षाखालील कोणतीही व्यक्ती या नियमांनुसार कोणताही परवाना मिळवण्यास किंवा धारण करण्यास पात्र राहणार नाही.

२३५. ज्या शहरांमध्ये सार्वजनिक दूरध्वनी आहे, त्या शहरांमध्ये नाट्यगृहाची इमारत जवळच्या अग्निशमन केंद्राला जोडली जाईल.

२३६. **सवलती सशर्त असाव्यात** - या नियमांमध्ये वर काहीही समाविष्ट असले तरी, हे नियम लागू होण्यापूर्वी वापरासाठी योग्यरित्या परवाना दिलेल्या परिसराच्या संदर्भात अशा कोणत्याही नियमातील कोणतीही शिथिलता किंवा सूट केवळ नवीन परिसराचे नूतनीकरण केले जात नाही किंवा अन्यथा त्यात लक्षणीय बदल केले जात नाहीत तोपर्यंतच लागू होईल आणि अशा नूतनीकरणानंतर किंवा इतर बदलानंतर अशी कोणतीही शिथिलता किंवा सूट कार्य करणे बंद होईल आणि हा नियम इतर परिसरांना लागू होतो त्याप्रमाणे अशा परिसरांना लागू होईल. परिसराचे नूतनीकरण करण्यात आले आहे की नाही किंवा त्यात लक्षणीय बदल करण्यात आले आहेत का, असा प्रश्न उद्भवल्यास तो परवाना अधिकाऱ्याकडे पाठवला जाईल आणि त्याचा निर्णय अंतिम असेल.

२३७. सिनेमॅटोग्राफ सादरीकरणासाठी चित्रपट नियम, १९५४ अंतर्गत परवाना दिलेल्या इमारती या नियमांच्या उद्देशांसाठी देखील योग्य मानल्या जातील.

परंतु या नियमांच्या चौथ्या प्रकरणातील नियमांच्या तरतुदींचे पालन केले गेले आहे.

प्रकरण एकोणिसावे

परवाना निलंबित करणे आणि रद्द करणे

२३८. परवाना निलंबित किंवा रद्द करण्याचे अधिकार -

(१) या नियमापैकी कोणत्याही नियमाचे उल्लंघन केल्याबद्दल किंवा नाट्यगृहामधील प्रेक्षकांच्या सदस्यांना कोणताही अडथळा, गैरसोय, चिडचिड, जोखीम किंवा धोका टाळण्यासाठी परवाना अधिकारी जारी करू शकेल अशा कोणत्याही वाजवी निर्देशांचे पालन करण्यात परवानाधारक अपयशी ठरल्याबद्दल परवाना अधिकारी या नियमांतर्गत दिलेला कोणताही परवाना निलंबित किंवा रद्द करू शकते, परंतु परवाना अधिकारी या उप-नियमांतर्गत कोणतीही कारवाई करण्यापूर्वी परवानाधारकाला कारण दर्शविण्याची संधी देईल.

(२) उपनियम (१) च्या तरतुदी असूनही, परवाना अधिकाऱ्याच्या मते, आगीपासून संरक्षणासाठी आणि विझवण्यासाठी परिसरातील उपकरणे अपुरी किंवा कोणत्याही प्रकारे अपुरी किंवा असमाधानकारक स्थितीत असल्यास परवाना अधिकाऱ्याद्वारे परवाना त्वरित निलंबित किंवा रद्द करण्यास जबाबदार असेल.

(३) (१) आणि (२) या उपनियमांच्या तरतुदी असूनही परवाना अधिकारी आपल्या पूर्ण विवेकबुद्धीनुसार कोणत्याही वेळी या नियमांतर्गत दिलेला कोणताही परवाना रद्द किंवा निलंबित करू शकेल आणि परवानाधारकाला परिसर कायमस्वरूपी किंवा तात्पुरता बंद करण्याचे निर्देश देऊ शकेल किंवा त्याला अशा निर्देशांचे आणि सूचनांचे पालन करण्याचे निर्देश देऊ शकेल जे तो परिसरातील रहिवाशांना किंवा प्रवाश्यांना कोणताही अडथळा, गैरसोय, त्रास, जोखीम, धोका टाळण्यासाठी जारी करू शकेल आणि प्रत्येक परवानाधारक अशा निर्देशांचे किंवा दिलेल्या सूचनांचे त्वरित पालन करेल. परवाना अधिकाऱ्याद्वारे, आणि जर परवानाधारक अशा निर्देशांचे आणि सूचनांचे पालन करण्यात अयशस्वी ठरला तर त्याचा परवाना त्वरित निलंबित किंवा रद्द करण्यास जबाबदार असेल.

(४) उप-नियम (१), (२) आणि (३) च्या तरतुदी असूनही परवाना अधिकारी या नियमांतर्गत दिलेला कोणताही परवाना रद्द किंवा निलंबित करू शकते आणि प्रेक्षकांना होणाऱ्या गैरसोयीची तक्रार मिळाल्यावर परवाना अधिकाऱ्याने त्याला दिलेल्या कोणत्याही वाजवी निर्देशांची पूर्तता करण्यात परवानाधारक अपयशी ठरल्यास परवानाधारकाला परिसर कायमस्वरूपी किंवा तात्पुरता बंद करण्याचे निर्देश देऊ शकते.

(५) उप-नियम (१), (२), (३) आणि (४) च्या तरतुदी असूनही, परवाना अधिकारी परवान्याच्या कोणत्याही अटीचे किंवा यापैकी कोणत्याही नियमांचे उल्लंघन केल्याबद्दल किंवा या संदर्भात परवाना अधिकाऱ्याने जारी केलेल्या कोणत्याही वाजवी आदेशाचे किंवा निर्देशांचे पालन करण्यात अयशस्वी ठरल्याबद्दल या नियमानुसार दिलेला कोणताही परवाना रद्द किंवा निलंबित करू शकते.

२३९. **वाजवी सूचनांचे पालन करण्यात अपयशी ठरल्याबद्दल परवाना निलंबित करण्याचा किंवा रद्द करण्याचा अधिकार** - या नियमांमध्ये काहीही असले तरी, परवाना अधिकारी, या नियमांच्या आक्षेपांची अंमलबजावणी करण्यासाठी परवाना अधिकाऱ्याने जारी केलेल्या कोणत्याही वाजवी सूचनांचे किंवा निर्देशांचे पालन करण्यात अयशस्वी ठरल्याबद्दल, या नियमानुसार दिलेला कोणताही परवाना निलंबित किंवा रद्द करू शकते.

२४०. **महामारीच्या काळात मार्गदर्शन करण्याची शक्ती** - नियम २३८ च्या तरतुदींवर पूर्वग्रह न ठेवता परवाना अधिकारी आरोग्य अधिकाऱ्याशी सल्लामसलत करून, जर असा सल्ला दिला असेल तर, विशेष सूचनेद्वारे निर्देश देऊ शकते :-

- (क) नियम १४ आणि १४७ मध्ये विहित केलेल्या निवासस्थानाच्या प्रमाणात कपात;
- (ख) परिसराचे नियतकालिक निर्जंतुकीकरण ज्यामध्ये फवारणी आणि धूमाचा समावेश असू शकतो; आणि
- (ग) अधिक चांगल्या वायुवीजनसाठी सूचनेत निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे इतर उपायांचा अवलंब करणे;

२४१. **सादरीकरण परवाना थांबवण्याचा, निलंबित करण्याचा किंवा रद्द करण्याचा अधिकार** -

(१) जर कोणत्याही वेळी परवाना अधिकारी, जे कोणत्याही परवानाधारक परिसरात कोणत्याही सादरीकरणात उपस्थित असू शकते, असे दिसून आले की सादरीकरण आक्षेपार्ह आहे किंवा होणार आहे, तर परवानाधारक अशा प्राधिकरणाच्या प्रतिनिधीत्वावर सादरीकरण थांबवेल किंवा बदलेल.

(२) जर कोणत्याही वेळी उपनिरीक्षक पदाच्या खाली नसलेल्या पोलिस अधिकाऱ्याला, ज्याला परवाना अधिकाऱ्याच्या सामान्य किंवा विशेष आदेशाद्वारे सादरीकरणाला उपस्थित राहणे आवश्यक आहे (परवाना अधिकारी परिसरात उपस्थित नाही) असे दिसून आले, की सादरीकरण आक्षेपार्ह आहे किंवा होणार आहे, तर परवानाधारक परवाना अधिकाऱ्याचा निर्णय होईपर्यंत अशा पोलिस अधिकाऱ्याच्या प्रतिनिधीत्वावरील सादरीकरण थांबवेल किंवा त्यात बदल करेल. त्याचप्रमाणे, सादरीकरणशी प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षपणे संबंधित असलेल्या कोणत्याही कारणासाठी सादरीकरण सुरु ठेवल्याने शांतता भंग होण्याची शक्यता असल्यास परवानाधारक अशा पोलिस अधिकाऱ्याच्या मागणी करणेनुसार सादरीकरण थांबवेल.

२४२. **जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांचे अतिरिक्त अधिकार** - या नियमांमध्ये काहीही समाविष्ट असले तरी, जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर यांना त्यांच्या अधिकारक्षेत्रात पुढील अधिकार असतील :-

(क) या नियमांनुसार त्याने दिलेल्या कोणत्याही परवान्यात एकतर त्याच्या स्वतःच्या पुढाकाराने किंवा अशा परवान्याच्या अनुदानामुळे पूर्वग्रहदूषितपणे प्रभावित झालेल्या व्यक्तीच्या तक्रारीवर किंवा परवाना देण्यास नकार देण्याच्या त्याच्या स्वतःच्या निर्णयामुळे सुधारणा करणे, निलंबित करणे किंवा रद्द करणे;

(ख) या अंतर्गत कोणताही परवाना देण्यास नकार देण्याचा स्वतःचा निर्णय रद्द करणे किंवा निलंबित करणे आणि अशा नकारामुळे प्रतिकूल परिणाम झालेल्या व्यक्तीने केलेल्या पुनरीक्षण अर्जावर एकदा नाकारलेला परवाना देणे.

प्रकरण विसावे

सवलत (सूट)

२४३. **सवलत (सूट) देण्याचा अधिकार** -

(१) परवाना अधिकारी, आपल्या विवेकबुद्धीनुसार आणि लेखी नोंद करावयाच्या कारणांसाठी, परवाना अधिकारी निर्देशित करेल अशा काही अटींच्या अधीन राहून कोणत्याही परवानाधारकाला यापैकी कोणत्याही नियमांच्या आवश्यकतेपासून सूट देऊ शकते.

(२) परवाना अधिकारी त्याने दिलेली कोणतीही सूट मागे घेऊ शकते आणि त्यानंतर परवानाधारक, परवाना अधिकाऱ्याने परवानगी दिलेल्या वाजवी कालावधीत, ज्या नियमांच्या संदर्भात सूट मागे घेतली आहे त्या नियमांचे पालन करेल.

२४४. बाराव्या प्रकरणाच्या तरतुदी खालील सादरीकरणाला लागू होणार नाहीत, म्हणजे :-

(१) गरबा, (२) मुशायरा, (३) कवी संमेलन, (४) रामलीला, (५) कीर्तन, (६) शास्त्रीय संगीत, (७) शास्त्रीय नृत्य, (८) शारीरिक कामगिरी, (९) जादूची सादरीकरणे, (१०) महाविद्यालयीन आणि शालेय नाटके (कार्यक्रम जनतेसाठी असो वा नसो), (११) शासन किंवा विद्यापीठांनी मान्यता दिलेल्या शैक्षणिक संस्थांचे विशेष मेळावे, (१२) ज्या सादरीकरणांसाठी चित्रपट नियम, १९५४ अंतर्गत परवाना आवश्यक आहे, (१३) रास, (१४) गायन स्पर्धा, (१५) वक्तृत्व स्पर्धा, (१६) प्रतिभा सामग्री.

२४४-क. प्रकरण दोन, तीन, चार, पाच, सहा, सात, आठ आणि अकरा मधील तरतुदी कोणत्याही केंबरे सादरीकरणाला लागू होणार नाहीत.

२४५. या नियमांमध्ये काहीही असले तरी, येथील जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर, त्यांच्याकडे त्याबाबत केलेल्या अर्जावर, नाटक, मेळे, तमाशा आणि रास यासह सार्वजनिक मनोरंजनाचा कार्यक्रम सादर करू इच्छिणाऱ्या कोणत्याही व्यक्तीला किंवा पक्षाला, जर पटकथा नसेल, तर, प्रस्तावित सादरीकरणाच्या किंवा सादरीकरणाच्या योग्यतेचे प्रमाणपत्र मंडळाकडून मिळविण्यापासून सूट देऊ शकतात, जर त्याला खात्री असेल की चांगल्या आणि पुरेशा कारणांमुळे, अर्जदाराला सादरीकरण करण्यापूर्वी असे प्रमाणपत्र मिळविण्यासाठी पुरेसा वेळ मिळाला नाही आणि प्रस्तावित सादरीकरण नियम १३९ मध्ये नमूद केलेल्या कोणत्याही कारणास्तव अयोग्य नाही :

परंतु अशी सूट जारी केल्याच्या तारखेपासून किंवा मंडळाने प्रमाणपत्र मंजूर केले त्या तारखेपर्यंत किंवा ते देण्यास नकार दिला त्या तारखेपर्यंत, यापैकी जे आधी असेल, त्या तारखेपर्यंत दोन महिन्यांच्या कालावधीसाठी वैध असेल.

प्रकरण एकविसावे

सायबर कॅफे, संगणक किंवा आभासी वास्तव खेळासाठी विशेष नियम

२४६. वैयक्तिक ओळख -

- (क) सायबर-कॅफेमधील प्रत्येक अभ्यागताने पारपत्र, महाविद्यालयीन ओळखपत्र, पॅन कार्ड, निवडणूक कार्ड, मोटार वाहन चलविण्याचा परवाना, कार्यालयीन ओळखपत्र इत्यादी कोणतेही अस्सल छायाचित्र असलेले ओळखपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- (ख) प्रत्येक परवानाधारक सायबर कॅफेला प्रपत्र - ढ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे वापरकर्त्याने स्वतः भरण्यासाठी वापरकर्त्याचा प्रत्यक्ष लॉग राखणे आवश्यक आहे.

२४७. भौतिक मांडणी -

- (क) सायबर कॅफेमध्ये पूर्णपणे बंदिस्त कक्ष नसतील जे संगणक वापरकर्त्याला सायबर कॅफेमधील इतर संगणक वापरकर्त्यापासून वेगळे करतील.
- (ख) विभाजन, जर सायबर कॅफेच्या आत स्थापित किंवा बांधलेले असेल, तर जमिनीपासून साडेचार फुटांपेक्षा जास्त उंचीचे नसावे.
- (ग) सायबर कॅफेमध्ये “पोर्नोग्राफीला परवानगी नाही” असे फलक ठळकपणे प्रदर्शित केले जाईल.

२४८. इंटरनेट प्रोटोकॉल वाटणी/प्रवेश नोंदी -

- (क) जेव्हा इंटरनेट प्रोटोकॉल (आय. पी.) पत्त्यांचा ब्लॉक थेट वेगवेगळ्या यंत्रांवर वापरला जातो तेव्हा कोणत्या यंत्राला कोणता इंटरनेट प्रोटोकॉल (आय.पी.) पत्ता दिला जातो हे दर्शविणारी यादी सायबर कॅफेने ठेवली पाहिजे.
- (ख) एकाच किंवा एकाधिक इंटरनेट प्रोटोकॉल (आय. पी.) पत्त्यांचा वापर करून वेगवेगळ्या यंत्रांमध्ये सामायिक केल्या जाणाऱ्या सायबर कॅफेमध्ये इलेक्ट्रॉनिक लॉग असणे आवश्यक आहे, जे सायबर कॅफेच्या मालकांना कोणत्याही विशिष्ट वेळी कोणत्या अंतर्गत लॅन इंटरनेट प्रोटोकॉल (आय. पी.) पत्त्यासह कोणत्या यंत्राचे वाटप करण्यात आले होते हे मागणी करणेनुसार अधिकाऱ्यांना सांगण्यास सक्षम करेल.
- (ग) वापरकर्त्यांचे लॉग रेकॉर्ड किमान एक वर्षासाठी राखले जाणे आवश्यक आहे आणि मागणी करणेनुसार तपासाच्या उद्देशाने पोलिसांसमोर सादर केले जातील.

२४९. सायबर कॅफे परवाना देण्यासाठी पूर्वअट - अर्जदाराने डीडी-५ (सायबर कॅफे किंवा तत्सम आस्थापनेच्या संदर्भात परिसराच्या सर्वान्यासाठी अर्ज) प्रपत्रमध्ये क्रम क्रमांक १२ वर नमूद केलेली संबंधित कागदपत्रे मिळवणे आणि संलग्न करणे आवश्यक आहे.

प्रकरण बावीसावे

किरकोळ

२५०. हे नियम लागू होण्यापूर्वी देण्यात आलेल्या सर्व परवान्यांचे नूतनीकरण करताना आणि परवान्यांसाठी प्राप्त झालेल्या सर्व नवीन अर्जांच्या संदर्भात, नियम, २०२५ लागू होण्याच्या तारखेपासून नव्वद दिवसांच्या आत नव्याने अर्ज सादर करणे अनिवार्य असेल.
२५१. हे नियम सुरु होण्याच्या तारखेपर्यंत अंमलात असलेला असलेले किंवा प्रलंबित असलेले सर्व परवाने नियम, २०२५ द्वारे नियंत्रित केले जातील.

२५२. परवाना अधिकारी-सह-जिल्हा दंडाधिकारी लोकहितासाठी आणि सध्याच्या परिस्थितीचा विचार करून, कोणत्याही अतिरिक्त अटी लादण्याचे, कोणत्याही अटी शिथिल करण्याचे किंवा मागे घेण्याचे किंवा प्रकरण क्रमांक १ ते २२ अंतर्गत विहित केलेल्या अटी आणि कार्यपद्धतीच्या संदर्भात वेळोवेळी दुरुस्ती जारी करण्याचे पूर्ण अधिकार आरक्षित करणे ठेवतील.

२५३. अनुसूचित क्षेत्रांचा विस्तार कायदा १९९६ अंतर्गत अधिसूचित पेसा क्षेत्रांमध्ये, संबंधित पेसा गावाच्या ग्रामसभेने ठराव योग्यरित्या मंजूर केल्याशिवाय कोणत्याही खेळाच्या संदर्भात कोणताही परिसर परवाना दिला जाणार नाही.

२५४. नियम, २०२५ च्या नियम १०८ (क) (एम) नुसार, परवानाधारक परवान्याच्या वैधतेपर्यंत किंवा पुढील एक वर्षाच्या कालावधीसाठी किंवा या प्रकरणात प्रलंबित असलेल्या कोणत्याही न्यायालयीन खटल्याचा अंतिम निकाल लागेपर्यंत, यापैकी जे नंतर येईल, ते सीसीटीव्ही फुटेज जतन करेल. पुढे, परवानाधारक आवश्यकतेनुसार किंवा मागणी करणेनुसार संबंधित प्राधिकरणाला असे सीसीटीव्ही फुटेज प्रदान करण्यास बांधील असेल.

२५५. उक्त नियम, २०२५ अंतर्गत दिलेला प्रत्येक परवाना संबंधित वर्षाच्या ३१ डिसेंबरपर्यंत वैध राहील. परवानाधारकाने परवान्याची मुदत संपण्याच्या किमान साठ दिवस आधी परवाना अधिकाऱ्याकडे परवान्याच्या नूतनीकरणासाठी अर्ज सादर करावा. नूतनीकरणाचा अर्ज सादर करण्यास उशीर झाल्यास, असा विलंब न्याय्य किंवा माफ करण्यायोग्य आहे असे जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांचे समाधान झाल्यास, परवाना अधिकारी-सह-जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांना असा विलंब माफ करण्याचा अधिकार असेल.

२५६. या नियमानुसार दिलेला परवाना, स्थानिक स्थिति, कायदा आणि सुव्यवस्था राखणे, निवडणुका, सण, जत्रा, साप्ताहिक बाजारपेठा, नैसर्गिक आपत्ती, सामाजिक उपद्रव किंवा इतर कोणतीही उदयोन्मुख किंवा गंभीर स्थिति लक्षात घेऊन परवाना अधिकाऱ्याद्वारे तात्पुरता निलंबित किंवा रद्द केला जाऊ शकतो, ज्याला तसे करण्याचे पूर्ण अधिकार असतील.

२५७. **अपील** - परवान्याच्या अटी आणि शर्तीमध्ये बदल करण्याच्या आदेशामुळे किंवा परवाना निलंबित किंवा रद्द केल्याने व्यथित झालेली कोणतीही व्यक्ती, आदेश जारी झाल्याच्या तारखेपासून साठ दिवसांच्या कालावधीत, अशा आदेशाविरुद्ध अपीलीय प्राधिकरणाकडे, म्हणजे विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर विभाग, छत्रपती संभाजीनगर यांच्याकडे अपील करू शकते.

प्रपत्र “क”
नियम ३ अंतर्गत नोटीस

कृपया याद्वारे नोटीस देण्यात येते की, मी वय - श्री.
..... चा मुलगा, श्री. यांच्या मालकीच्या जमिनीवर, जी
येथे असून सार्वजनिक मनोरंजनाचे ठिकाण म्हणून वापरण्यासाठी कायमस्वरूपी/तात्पुरती जागा प्रस्तावित करतो, ज्याचे क्षेत्रफळ सुमारे
....., प्रभाग क्रमांक, पत्रक क्रमांक अंतर्गत मूल्यांकन केले आहे आणि नवीन सर्वेक्षण
क्रमांक अंतर्गत नोंदणीकृत आहे.

याद्वारे सूचना देण्यात येते की, सदर जागेच्या जागेबाबत कोणतेही आक्षेप असल्यास ते जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर
यांच्याकडे त्यांनी सूचित केलेल्या वेळेत दाखल करावेत.

प्रपत्र “ख”
हरकती मागवण्याची सूचना
(नियम ४ नुसार)

ज्याअर्थी, श्री. वय - वर्षे, राहणार - यांनी श्री.
..... च्या जमिनीवर येथे सार्वजनिक मनोरंजनाचे ठिकाण म्हणून वापरण्यासाठी कायमस्वरूपी/तात्पुरत्या
जागेच्या जागेसाठी “ना हरकत प्रमाणपत्र” मंजूर करण्यासाठी माझ्याकडे अर्ज केला आहे आणि नगरपालिका क्रमांक,
प्रभाग क्रमांक, पत्रक क्रमांक अंतर्गत मूल्यांकन केले आहे आणि सर्वेक्षण क्रमांक
अंतर्गत नोंदणीकृत आहे आणि खालीलप्रमाणे सीमाबद्ध आहे :-

पूर्वेला	-
पश्चिमेला	-
उत्तरेला	-
दक्षिणेला	-

याद्वारे सूचना देण्यात येते की, वर उल्लेख केल्याप्रमाणे “ना हरकत प्रमाणपत्र” देण्यास कोणत्याही व्यक्तीला कोणताही आक्षेप
असल्यास त्यांनी २० तारखेपर्यंत लेखी स्वरूपात खाली सही करणार व्यक्तीकडे आपला आक्षेप नोंदवावा.

त्या तारखेनंतर प्राप्त झालेल्या कोणत्याही आक्षेपांचा विचार केला जाणार नाही. आज रोजी २० ला माझ्या
हस्ताक्षराखाली देण्यात आलेले आहे.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा
परवाना अधिकारी

प्रपत्र “ग”

“ना हरकत प्रमाणपत्र”

(नियम ५)

(नियम २१२ नुसार शुल्कसाठी)

मेळा आणि तमाशासह सार्वजनिक मनोरंजनासाठी चित्रपटगृहे आणि सादरीकरणे वगळता सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांना परवाना आणि नियंत्रण देण्याच्या नियमांच्या नियम ५ द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, मी जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर, श्री. यांचे पुत्र श्री. यांना श्री. यांच्या मालकीच्या जमिनीवर सार्वजनिक मनोरंजनाचे ठिकाण म्हणून वापरण्यासाठी कायमस्वरूपी/तात्पुरती जागा शोधण्यासाठी हे ना हरकत प्रमाणपत्र प्रदान करीत आहे.

ज्या जागेवर हे परिसर स्थित असेल ती जमीन खाली नमूद केली आहे :-

हे “ना हरकत प्रमाणपत्र” कायमस्वरूपी जागेच्या बाबतीत एक वर्षाच्या कालावधीसाठी आणि इतर जागेच्या बाबतीत सहा महिन्यांच्या कालावधीसाठी वैध आहे आणि जर या कालावधीत प्रस्तावित परिसर उभारला गेला नाही तर नवीन “ना हरकत प्रमाणपत्र” साठी अर्ज करावा.

आज रोजी २० ला माझ्या हस्ताक्षराखाली देण्यात आलेले आहे.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा
परवाना अधिकारी

प्रपत्र “घ”

“परिसर परवाना”

(नियम १०९)

(नियम २१३ नुसार शुल्कसाठी)

२०२५ चा क्रमांक

परिसर परवाना

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर यांनी तयार केलेल्या मध्ये सार्वजनिक मनोरंजन स्थळे (चित्रपट व्यतिरिक्त) आणि मेळा आणि तमाशासह सार्वजनिक मनोरंजनासाठी सादरीकरणे, २० च्या परवाना आणि नियंत्रणासाठीच्या नियमांच्या नियम १०९ द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, वरील नियमांमध्ये घालून दिलेल्या अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून, श्री. यांना परवाना देण्यात येत आहे, जो त्यांना म्हणून ओळखले जाणारे आणि मध्ये येथे स्थित असलेले आणि मालमत्ता क्रमांक अंतर्गत मूल्यांकन केलेले ठेवण्यास अधिकृत करतो जे या तारखेपासून २० पर्यंत सकाळी ११ ते दुपारी २२ दरम्यान उघडे ठेवले जाईल, तरीही वरील नियमांनुसार निलंबन किंवा रद्द केले जाऊ शकते.

..... चे संक्षिप्त वर्णन.

सभागृहाच्या विविध विभागांची	अशा प्रत्येक विभागात सामावून	प्रत्येक विभागात प्रवेश आणि
संख्या आणि नावे.	घेऊ शकणाऱ्या व्यक्तींची संख्या.	निर्गमनाची संख्या आणि स्थान.
१	२	३

आज रोजी २० ला माझ्या हस्ताक्षराखाली देण्यात आलेले आहे.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा
परवाना अधिकारी

प्रपत्र “घघ”
“सादरीकरण परवाना”

(नियम ११८)

(नियम २१५ नुसार शुल्कसाठी)

२०२५ चा क्रमांक

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर यांनी तयार केलेल्या सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांच्या (चित्रपट व्यतिरिक्त) आणि कॅबरे सादरीकरण, मेळे आणि तमाशा, २०२५ (यापुढे “उक्त नियम” म्हणून संदर्भित) परवाना आणि नियंत्रण नियमांच्या नियम ११८ द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, श्री. यांना परवाना देण्यात येत आहे जो त्यांना २०२५ मध्ये येथे असलेल्या (यापुढे “उक्त नियम” म्हणून संदर्भित) येथे कॅबरे सादरीकरण आयोजित करण्यास अधिकृत करतो, सदर नियमांमध्ये प्रदान केलेल्या अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून आणि खालील अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून, म्हणजे :

अटी आणि निर्बंध

परवानाधारक कोणत्याही कार्यक्रमाच्या आधी, दरम्यान किंवा त्यानंतर, सभागृहाच्या कोणत्याही भागात किंवा त्याच्या बाहेर, मंचावर किंवा त्याच्या बाहेर, परवानगी देणार नाही किंवा स्वतःला देऊ शकणार नाही :

- (i) पोस्टरद्वारे किंवा वर्तमानपत्रात नग्न किंवा कमी पोशाख असलेल्या महिलांच्या छायाचित्रांचे कोणतेही प्रदर्शन किंवा जाहिरात;
- (ii) या उद्देशासाठी प्रदान केलेल्या परवानाकृत जागेव्यतिरिक्त इतर ठिकाणी कोणताही कार्यक्रम;
- (iii) प्रेक्षकांमध्ये कॅबरे सादरीकरणाचे कोणतेही मिश्रण किंवा प्रेक्षकांच्या कोणत्याही सदस्याशी स्पर्श किंवा अन्यथा कोणताही शारीरिक संपर्क;
- (iv) नियमांद्वारे विशेषतः प्रतिबंधित कोणतेही कृत्य.

मुंबई पोलिस कायदा, १९५१ आणि सदर नियमांच्या तरतुदीनुसार परवाना निलंबित किंवा रद्द केला जाऊ शकतो.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा
परवाना अधिकारी

प्रपत्र “च”

“सादरीकरण परवाना”

(नियम ११८)

(नियम २१५ नुसार शुल्कसाठी)

२०२५ चा क्रमांक

सादरीकरण परवाना

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर यांनी तयार केलेल्या मध्ये सार्वजनिक मनोरंजन स्थळे (चित्रपट व्यतिरिक्त) आणि मेळा आणि तमाशासह सार्वजनिक मनोरंजनासाठी सादरीकरणे, २०२५ च्या परवाना आणि नियंत्रणासाठीच्या नियमांच्या नियम ११८ द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, श्री. यांना उपरोक्त नियमांमध्ये घालून दिलेल्या अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून, परवाना देण्यात येत आहे, जो त्यांना, २०२५ पर्यंत मधील येथे असलेल्या येथे म्हणून अधिकृत करतो, तरीही उपरोक्त नियमांनुसार निलंबन किंवा रद्द करण्याच्या अधीन आहे.

माझ्या सही आणि शिक्क्याखाली, आज २०२५ रोजी देण्यात आले आहे.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा
परवाना अधिकारी

प्रपत्र “छ”
मेला किंवा रास साठी सादरीकरण परवान्यासाठी अर्ज
(नियम १२७)

१. ज्या अर्जदाराला परवाना द्यायचा आहे त्याचे पूर्ण नाव आणि पत्ता :
२. मेळ्याच्या किंवा रासच्या इतर सर्व आयोजकांचे पूर्ण नाव आणि पत्ते :
३. मेळा किंवा रास आयोजित करणाऱ्या समितीचे किंवा संस्थेचे कार्यालय जेथे आहे त्या जागेचा संपूर्ण पत्ता :
४. जेथे रिहर्सल आयोजित केली जाते त्या जागेचा संपूर्ण पत्ता :
५. ज्या ठिकाणी मेळा किंवा रास आयोजित करण्याचा हेतू आहे त्या जागेचा संपूर्ण पत्ता :
६. मेळा किंवा रास सादरीकरणात सहभागी होणाऱ्या कलाकारांची नावे, पत्ते, लिंग आणि वय :

(वयाच्या समर्थनार्थ, अर्जदाराने गावातील पोलिस किंवा अधिकाऱ्यांकडून आणि/किंवा कलाकार ज्या शाळेमध्ये शिकत आहे त्या शाळेच्या मुख्याध्यापकांकडून प्रमाणपत्रे पाठवावीत.)
७. शाळांमध्ये शिकणाऱ्या कलाकारांची नावे :

(ज्या शाळेत शिकवले जात आहे त्या शाळेचे नाव प्रत्येक कलाकाराच्या नावासमोर नमूद केले पाहिजे).
८. मेळा किंवा रासमध्ये भाग घेणाऱ्या बाल कलाकारांच्या पालकांनी त्यांच्या मुलांना मेळा सादरीकरणात सहभागी होण्यास संमती दिली आहे का :
९. मेळ्यात किंवा रासमध्ये अर्जदाराचे आणि इतर आयोजकाचे आर्थिक हित असेल तर :
१०. अर्जदाराने किंवा मेळ्याच्या किंवा रासच्या इतर कोणत्याही आयोजकाने अशा परवान्यासाठी यापूर्वी अर्ज केला होता का, आणि तसे असल्यास, त्याचा काय परिणाम होईल :

११. अर्ज केलेल्या परवानाचा कालावधी :

तारखेपासून

पर्यंत

१२. मेळा किंवा रासचे शीर्षक :

(गाणी, संवाद, नाटके, नक्कल किंवा मंडळाने प्रमाणित
केल्याप्रमाणे मेळा किंवा रास सादरीकरणात गाण्याचा
किंवा सादर करण्याचा किंवा वापरण्याचा हेतू
असलेल्या इतर साहित्याच्या पटकथेची प्रत.)

१३. मंडळाने जारी केलेल्या योग्यतेच्या प्रमाणपत्रांची संख्या
आणि तारीख.

मी/आम्ही मेळ्याचे नियम वाचले आहेत, ज्याच्या अधीन राहून मला/आम्हाला परवाना दिला जाईल. मी/आम्ही घोषित
करतो की या अर्जात मी/आम्ही दिलेली माहिती खरी आणि योग्य आहे.

तारीख :

स्वाक्षरी

प्रपत्र “ज”
“तमाशा सादरीकरण परवान्यासाठी अर्ज”
 (नियम १३१)

१.	ज्या अर्जदाराला परवाना देण्यात येणार आहे त्याचे पूर्ण नाव आणि पत्ता :	
२.	तमाशाच्या इतर सर्व आयोजकांचे पूर्ण नाव आणि पत्ते :	
३.	तमाशाच्या आयोजकांचे किंवा आयोजकांचे कार्यालय असलेल्या ठिकाणाचा पूर्ण पत्ता :	
४.	ज्या ठिकाणी तालीम आयोजित केल्या जातात त्या ठिकाणाचा पूर्ण पत्ता :	
५.	तमाशात काम करण्यासाठी किंवा वापरण्यासाठी असलेल्या कलाकारांची नावे, पत्ते, लिंग आणि वय :	
६.	तमाशाचे शीर्षक :	
७.	मंडळाने दिलेल्या योग्यतेच्या प्रमाणपत्राची संख्या आणि तारीख :	
८.	तमाशाचे सादरीकरण ज्या ठिकाणी करायचे आहे त्या ठिकाणाचा पूर्ण पत्ता :	
९.	ज्या ठिकाणी तमाशाचे सादरीकरण करायचे आहे त्या जागेसाठी परवाना जारी करण्यात आला आहे का आणि असल्यास, परवानाधारकाचे नाव, परवान्याचा क्रमांक आणि तो कोणत्या दिवशी जारी करण्यात आला आहे.	
१०.	अर्जदाराने किंवा तमाशाच्या इतर कोणत्याही आयोजकाने यापूर्वी परवान्यासाठी अर्ज केला होता का आणि असल्यास, त्याचा काय परिणाम झाला :	
११.	अर्ज केलेल्या परवान्याचा कालावधी :- तारीख पासून पर्यंत	

मी/आम्ही नियमांनुसार मला/आम्हाला परवाना देण्यात येईल ते नियम वाचले आहेत. मी/आम्ही घोषित करतो की या अर्जात मी/आम्ही दिलेली माहिती खरी आणि बरोबर आहे.

तारीख :

(स्वाक्षरी)

टीप : जर या प्रपत्रामध्ये दिलेली माहिती चुकीची किंवा अपूर्ण आढळली तर नियम ११८ अंतर्गत परवाना रद्द करण्यास पात्र आहे.

प्रपत्र “झ”

सार्वजनिक मनोरंजनाच्या ठिकाणी प्रवेशाच्या अधिकाराचा कोणताही प्रवेश तिकीट, पास किंवा इतर पुरावा विक्री करण्यासाठी किंवा विक्रीसाठी ठेवण्याचा किंवा विक्रीसाठी उघड करण्याचा परवाना.

(नियम २००)

(नियम २१७ नुसार)

२०२५ चा क्रमांक

महाराष्ट्र सरकारच्या पूर्व मंजूरीने, जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर यांनी बनवलेल्या मध्ये, मेळा आणि तमाशासह सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांच्या परवाना आणि नियंत्रणासाठी नियम, २०२५ च्या नियम २०० द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, उपरोक्त नियमांमध्ये घालून दिलेल्या अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून, ... चे पुत्र श्री यांना येथे असलेल्या म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या सार्वजनिक मनोरंजनाच्या (चित्रपट व्यतिरिक्त) कायमस्वरूपी/तात्पुरत्या ठिकाणी प्रवेशाच्या अधिकाराचे कोणतेही तिकीट, पास किंवा इतर पुरावे विकण्याचा किंवा विक्रीसाठी ठेवण्याचा किंवा विक्रीसाठी सादर करण्याचा किंवा विक्रीसाठी सादर करण्याचा परवाना देण्यात येत आहे.

२. परवाना धारक केवळ खालील ठिकाणीच प्रवेशाचे तिकीट, पास किंवा सार्वजनिक मनोरंजनाच्या वरील ठिकाणी प्रवेशाच्या अधिकाराचे इतर पुरावे विकेल, देऊ करेल, ठेवेल किंवा विक्रीसाठी सादर करण्याचा परवाना देण्यात येत आहे.

(१)

(२)

(३)

हा परवाना २०२५ च्या दिवसांपर्यंत वैध आहे आणि त्यासाठी परवानाधारकाने रुपये शुल्क भरले आहे.

३. हा परवाना उपरोक्त नियमांच्या तरतुदींच्या अधीन राहून दिला जातो किंवा त्याचे नूतनीकरण केले जाते आणि उपरोक्त नियमांच्या कोणत्याही तरतुदींसाठी तो निलंबित किंवा रद्द केला जाऊ शकतो आणि उपरोक्त नियमांच्या तरतुदींचे कोणतेही उल्लंघन, मुंबई पोलिस कायदा, १९५१ च्या कलम १३१ च्या तरतुदींनुसार दंडनीय आहे.

आज रोजी २०२५ ला माझ्या हस्ताक्षराखाली देण्यात आलेले आहे.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा

परवाना अधिकारी

शिवका

(प्रपत्राचा मागील भाग)

नूतनीकरणाचे झापन

नूतनीकरणाची तारीख	कोणत्या तारखेपर्यंत वैध आहे	भरलेले शुल्क	परवाना अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी
(१)	(२)	(३)	(४)

नियम २०५ अंतर्गत मान्यता

प्रपत्र “त्र”

(सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांना परवाना देणे आणि नियंत्रित करणे इत्यादी नियमांचे नियम १३७ (२) पहा.)

मनोरंजन सादरीकरणाच्या योग्यतेच्या प्रमाणपत्रासाठी अर्जाचे प्रपत्र

अर्जदाराचे पूर्ण नाव —

त्याचे वय —

त्याचा पत्ता —

ज्या पक्षाच्या वतीने अर्ज केला आहे त्याचे नाव

आणि पत्ता.

सादरीकरणाचे स्वरूप (तमाशा, मेळा, रास, नाटके

इ.)

छाननीसाठी सादर केलेल्या पटकथेचे शीर्षक.

लेखकाचे नाव.

प्रकाशकाचे नाव आणि पत्ता.

प्रकाशन वर्ष.

छाननीसाठी सादर केलेल्या आवृत्त्यांची संख्या.

सादर केलेल्या प्रतींची संख्या.

दिनांक :-

अर्जदाराची स्वाक्षरी

प्रपत्र “ट”

(सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांचे परवाना आणि नियंत्रण इत्यादींसाठी नियमांचा नियम १३८ पहा.)

मंच सादरीकरण तपासणी मंडळाने जारी करावयाच्या योग्यतेच्या प्रमाणपत्राचे प्रपत्र.

प्रमाणपत्र क्रमांक :
जारी केल्याची तारीख :
अर्जदाराचे नाव :
प्रतिनिधीत्व करणाऱ्या पक्षाचे नाव :
अर्जदाराचा पत्ता :
अर्जाची तारीख :
लेखनाचे शीर्षक आणि लेखकाचे नाव :

प्रपत्र “ठ”

(नियम १४६ च्या उपनियम (४) अंतर्गत.)

हमी

मी, श्री/श्रीमती/कु.

(मालक / व्यवस्थापक / एजंट / संघटक), ...

(पूर्ण पत्ता) येथे स्थित आहे, याद्वारे

हमी देतो की आम्ही ते पर्यंतच्या कालावधीसाठी

प्राण्यांवरील क्रूरता प्रतिबंधक कायदा, १९६० (१९६० चा ५९) च्या तरतुदीसह कोणत्याही कायद्याच्या तरतुदींचे उल्लंघन करणार नाही.

ठिकाण :-

तारीख :-

(नावासह स्वाक्षरी)

टीप :-

- १) सर्व वापरकर्त्यांनी सुरुवातीला वरील सर्व माहिती दिली असेल तेव्हा त्यांना सदस्यत्व दिले जाऊ शकते.
- २) सदस्यत्व तपशील कायमस्वरूपी अभिलेख म्हणून ठेवले पाहिजेत आणि सदस्यत्व क्रमांक अल्फान्यूमेरिक असावा, जो सदस्याला हार्ड कॉपीमध्ये द्यावा.
- ३) त्यानंतरच्या भेटीच्या बाबतीत, फक्त तारीख, वेळ, जमा केलेली रक्कम आणि त्यांची स्वाक्षरी असलेली सदस्यता क्रमांक प्रविष्ट करावा लागेल आणि त्यांची स्वाक्षरी पडताळून घ्यावी लागेल.
- ४) वारंवार भेट देणाऱ्यांना, जे आगाऊ रक्कम जमा करतात किंवा सवलती/पूरक आधारावर सेवा प्रदान केल्या जातात, त्यांना विशेष सदस्यत्व दिले जाऊ शकते.

प्रपत्र “ईटी”

पी.पी.ई.एल.साठी आवश्यकता

(छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील सार्वजनिक मनोरंजनाची ठिकाणे ठेवण्यासाठी नियमांचे नियम ७ (१) आणि ९)

सूचना फलक

१)	परवाना क्रमांक	:
२)	स्थापनेचे नाव	:
३)	परवानाधारकाचे पूर्ण नाव	:
४)	करमणूक/खेळांचे नाव/नावे	:
५)	उघडण्याची वेळ	:
६)	बंद होण्याची वेळ	:

गृह विभाग (विशेष)

प्रकरण तिसरे - बी

व्हिडिओ-चित्रपटाशी संबंधित विशेष तरतुदी

- २४ ग. **व्हिडिओ-चित्रपट परवाना**-जोपर्यंत मालक, भाडेकरू किंवा भोगवटादार व्यक्तीने परवाना घेतलेला नाही तोपर्यंत कोणतेही ठिकाण व्हिडिओ-चित्रपट म्हणून वापरण्यासाठी जनतेसाठी उघडले जाणार नाही किंवा खुले ठेवण्याची परवानगी दिली जाणार नाही.
- २४ घ. **व्हिडिओ-चित्रपट परवान्यासाठी अर्ज** - व्हिडिओ-चित्रपट परवाना मंजूर करण्यासाठी अर्ज, नियम २४ छ च्या उपनियम (२) अंतर्गत विहित शुल्कासह, योग्यरित्या भरलेला आणि सोबत प्रपत्र घ-१ मध्ये परवाना अधिकाऱ्याकडे सादर केला जाईल.
- २४ च. **व्हिडिओ-चित्रपट परवान्याचे मंजूरी** - अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर, नियमांनुसार आवश्यक असलेल्या सर्व आवश्यकतांचे पालन केले गेले आहे याची खात्री झाल्यानंतर, परवाना अधिकारी अर्जदाराला अशा अटी आणि शर्तीवर आणि परवाना अधिकाऱ्याने ठरवलेल्या निर्बंधांच्या अधीन राहून व्हिडिओ चित्रपट परवाना देऊ शकते.
- २४ छ. **व्हिडिओ-चित्रपट परवाना देण्याचा कालावधी आणि शुल्क -**
- (१) व्हिडिओ-परवानाधारकाला एका वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी परवाना देता येईल.
 - (२) व्हिडिओ-चित्रपट परवान्यासाठी शुल्क खालीलप्रमाणे असेल :-
 - (क) सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी रु. २५०/-.
 - (ख) सहा महिन्यांपेक्षा जास्त परंतु एका वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी रु. ५००/-.
 - (३) या नियमांतर्गत दिलेला व्हिडिओ-चित्रपट परवाना, जर तो लवकर निलंबित किंवा रद्द केला गेला नाही तर, १ जानेवारीपासून सुरु होऊन ३१ डिसेंबरपर्यंत एक वर्षाच्या कालावधीसाठी वैध असेल. मात्र, जर असा परवाना वर्षभरात कधीही दिला गेला असेल तर, तो, जर तो लवकर निलंबित किंवा रद्द केला गेला नसेल तर, असा परवाना जारी केल्याच्या तारखेपासून सुरु होऊन त्या वर्षाच्या ३१ डिसेंबरच्या कालावधीसाठी वैध असेल.
- टीप :- (१) विद्युत प्रतिष्ठापनांच्या तपासणीचे शुल्क भारतीय वीज नियम, १९५६ अंतर्गत अधिसूचित दरांनुसार स्वतंत्रपणे भरावे लागेल.
- (२) व्हिडिओ-चित्रपट परवान्यामध्ये कोणताही बदल किंवा भर घालण्यासाठी शुल्क रु. १००/- असेल आणि दुय्यम परवान्यासाठी शुल्क रु. २००/- असेल.
- २४ ज. **व्हिडिओ-चित्रपट परवाना देण्यास नकार देण्याचा अधिकार -**
- (१) नियम २४ छ अंतर्गत दिलेला परवाना एका वेळी एक वर्षाच्या कालावधीसाठी नूतनीकरण करता येईल आणि जेव्हा असे नूतनीकरण केले जाते तेव्हा परवाना, जोपर्यंत तो लवकर निलंबित किंवा रद्द केला जात नाही तोपर्यंत, परवान्याच्या कालावधीसाठी वैध असेल;
 - (२) व्हिडिओ-चित्रपट परवान्याच्या नूतनीकरणासाठी अर्ज परवान्याच्या कालावधीच्या समाप्तीच्या तारखेच्या एक महिना आधी केला पाहिजे आणि परवान्याच्या कालावधीची समाप्ती होण्यापूर्वी तो निर्णय घेतला पाहिजे;
- परंतु, जर अशा समाप्तीच्या तारखेनंतर व्हिडिओ-चित्रपट परवान्याच्या नूतनीकरणासाठी अर्ज केला गेला तर, दरमहा रु. २५०/- दराने किंवा असा अर्ज करण्यास विलंब झालेल्या महिन्याच्या काही भागाने अतिरिक्त शुल्क भरूनच परवाना नूतनीकरण करता येईल.
- (३) प्रत्येक वर्षासाठी व्हिडिओ-चित्रपट परवाना नूतनीकरणासाठी शुल्क रु. ५००/- असेल.

२४ त्र. व्हिडिओ-चित्रपटाच्या आवश्यकता - व्हिडिओ-चित्रपट खालील आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी प्रदर्शित केला पाहिजे, म्हणजेच....

- (१) व्हिडिओ-चित्रपट प्रदर्शित करण्याचा हेतू असलेली जागा ही एक स्वतंत्र बंदिस्त जागा असावी, ज्याचे क्षेत्रफळ ४० चौरस मीटरपेक्षा कमी नसावे आणि ते फक्त तळमजल्यावर असावे.
- (२) खंड (१) मध्ये उल्लेख केलेली बंदिस्त जागा अशी असावी की व्हिडिओ-चित्रपटाचे प्रदर्शन बाहेरून दिसणार नाही आणि अशी बंदिस्त जागा शक्य तितकी ध्वनीरोधक असावी आणि तळमजला आणि छतामधील उंची किमान १० फूट असावी.
- (३) अशा बंदिस्त जागेत एका वेळी ३० पेक्षा जास्त व्यक्तींना परवानगी दिली जाणार नाही;
परंतु, जेव्हा अशी बंदिस्त जागा खंड (१) मध्ये नमूद केलेल्या किमान क्षेत्रफळापेक्षा मोठी असेल, तेव्हा प्रति चौरस मीटर एक व्यक्ती या दराने जास्तीत जास्त ७५ व्यक्तींना परवानगी असेल.
- (४) (i) व्हिडिओ-चित्रपटाच्या प्रदर्शनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या टेलिव्हिजन स्क्रीन किंवा इतर कोणत्याही स्क्रीन आणि सीट्सच्या पुढच्या रांगेतील अंतर १.८० मीटरपेक्षा कमी नसावे;
(ii) व्हिडिओ कॅसेट रेकॉर्डर, व्हिडिओ कॅसेट प्लेअर किंवा इतर कोणत्याही उपकरणाद्वारे प्रदर्शनासाठी वापरला जाणारा टेलिव्हिजन संच शेवटच्या रांगेत बसलेल्या प्रेक्षकांना दिसेल अशा उंच स्थिर प्लॅटफॉर्मवर ठेवावा;
(iii) इतर कोणत्याही माध्यमासाठी वापरल्या जाणाऱ्या टेलिव्हिजन स्क्रीन किंवा स्क्रीनचा आकार ५१ सेंटीमीटरपेक्षा कमी नसावा;
(iv) बंद जागेत फोल्डिंग सीट्स असलेल्या खुर्च्या दिल्या पाहिजेत परंतु त्या जमिनीशी जोडल्या पाहिजेत.
सीट्सच्या दोन ओळींमध्ये पुरेशी जागा ठेवावी परंतु ती ३० सेमीपेक्षा कमी नसावी, जेणेकरून प्रेक्षकांना मुक्त हालचाल करता येईल;
(v) सीलिंग फॅन, एक्झॉस्ट फॅन किंवा एअर कंडिशनर बसवून बंद जागेत हवेशीर असावे;
(vi) बंद जागेत स्वतंत्र बाहेर पडण्याचा आणि प्रवेशद्वार असावा;
(vii) पुरुष आणि महिलांसाठी स्वतंत्र शौचालय सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येतील;
(viii) परवानाधारकाने प्रथमोपचार पेटी, अग्निशमन उपकरणे आणि वॉटर कूलर इत्यादी पुरेशा सुरक्षा उपाययोजना पुरवल्या पाहिजेत;
(ix) परवानाधारकाने संबंधित क्षेत्राच्या विद्युत निरीक्षकाकडून प्रमाणपत्र देखील सादर करावे की बंद जागेतील विद्युत फिटिंग्ज आणि वायरिंग्ज इत्यादी व्यवस्थित आहेत आणि त्यांनी त्यांची तपासणी केली आहे आणि त्यांना पास केले आहे;
(x) बंद जागेत स्वच्छ आणि नीटनेटके ठेवले आहे याची खात्री करण्यासाठी परवानाधारकाने पुरेशी खबरदारी घ्यावी;
(xi) बंद जागेत धूम्रपान आणि मद्यपी पेये विकली जाणार नाहीत किंवा त्यांचे सेवन केले जाणार नाही.
- (५) परवानाधारक सकाळी १० वाजण्यापूर्वी व्हिडिओ-चित्रपटाचे प्रदर्शन सुरु करू शकणार नाही आणि कोणत्याही परिस्थितीत रात्री ११.३० नंतर व्हिडिओ-चित्रपट प्रदर्शित केला जाणार नाही.
- (६) (i) जेव्हा प्रेक्षकांच्या सभेत अठरा वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या व्यक्तींचा समावेश असेल तेव्हा परवानाधारक चित्रपटगृह कायदा, १९५२ (१९५२ चा ३७) अंतर्गत “क” प्रमाणपत्र चित्रपट म्हणून प्रमाणित केलेल्या कोणत्याही चित्रपटाचे प्रदर्शन प्रदर्शित करू शकणार नाही;

- (ii) परवानाधारक चित्रपटाचे शीर्षक, सेन्सॉर मंडळाने जारी केलेल्या प्रमाणपत्राचे स्वरूप आणि व्हिडिओ-चित्रपट शोच्या प्रदर्शनापूर्वी निर्माता, दिग्दर्शक आणि महत्त्वाचे कलाकार यासारख्या इतर तपशीलांबद्दलची माहिती प्लेकार्डद्वारे किंवा इतर कोणत्याही प्रकारे बंदिस्त जागेच्या बाहेर प्रदर्शित करेल.
- (७) परवानाधारक प्रत्येक शोच्या वेळी उपस्थित असलेल्या एकूण व्यक्तींच्या संख्येची पूर्ण आणि अचूक नोंद ठेवेल. तो त्याच्याकडे असलेल्या व्हिडिओ-चित्रपट शोशी संबंधित इतर रेकॉर्ड आणि तपशील देखील राखेल आणि पुरवेल जे परवाना अधिकारी त्याच्याकडून मागतील आणि वेळोवेळी त्या प्राधिकरणाने दिलेल्या निर्देशांचे पालन करेल.
- (८) परवानाधारकाने इतर कोणत्याही केंद्रीय किंवा राज्य कायदांतर्गत आवश्यक असलेले इतर आवश्यक परवाने मिळवावेत:
- परंतु, खंड (१) ते (३), खंड (४) चे उप-खंड (i), (iv) ते (vii) आणि (ix) आणि खंड (४) चे उप-खंड (xi), खंड (५) आणि खंड (६) चे उप-खंड (ii) च्या तरतुदी सर्व सर्वज्ञ प्रदर्शित केलेल्या व्हिडिओ-चित्रपटाला लागू होणार नाहीत.

२४ ट. **नियमांच्या इतर तरतुदींचा वापर** - या प्रकरणातील तरतुदींव्यतिरिक्त, प्रकरण १, प्रकरण २ मधील नियम ३ आणि ४, प्रकरण आठ

मधील नियम १०३ ते १०४, प्रकरण नऊ मधील नियम ११६, १२५, १२७ ते १२९, प्रकरण दहा मधील नियम १३१ ते १३३, आवश्यकतेनुसार बदल व्हिडिओ-चित्रपटाला लागू होतील. या नियमांच्या इतर कोणत्याही तरतुदी व्हिडिओ-चित्रपटाला लागू होणार नाहीत.”

४. प्रपत्र-घ नंतर खालील प्रपत्र समाविष्ट केले जातील म्हणजे :-

प्रपत्र “घ-१”

(नियम २४ घ पहा)

व्हिडिओ चित्रपट परवान्यासाठी अर्ज.

- १ अर्जदाराचे पूर्ण नाव
- २ वय
- ३ अर्जदाराचा पूर्ण पत्ता
- ४ प्रस्तावित व्हिडिओ चित्रपट कुठे असेल ते ठिकाण (शहर आणि वॉर्ड क्रमांक, किंवा गाव, तालुका, जिल्हा आणि घर क्रमांक, इमारतीचे नाव, तो ज्या रस्त्यावर आहे त्या रस्त्याची तपशीलवार माहिती द्या.)
- ५ व्हिडिओ चित्रपटासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बंदिस्त जागेचे चौरस मीटर क्षेत्रफळ
- ६ बसण्याची क्षमता.
- ७ परवानाधारकाच्या अनुपस्थितीत व्हिडिओ चित्रपटाचे प्रभारी असलेल्या व्यवस्थापकाचे किंवा व्यवस्थापकांचे नाव
- ८ अर्जदार ज्या तारखेपासून व्हिडिओ चित्रपट सुरू करण्याचा प्रस्ताव ठेवतो ती तारीख

तारीख :

स्वाक्षरी.

ठिकाण :

“प्रपत्र घ-२”

(नियम २४ ई पहा)

व्हिडिओ-चित्रपट परवाना

चित्रपट (नियमन) कायदा, १९५३ (१९५३ चा मुंबई अकरा) च्या कलम ३ अंतर्गत जिल्हा दंडाधिकाऱ्यांना दिलेल्या अधिकारांनुसार, जिल्हा रहिवासी श्री/श्रीमती यांना तालुका/तहसील, जिल्हा येथे व्हिडिओ-चित्रपट चालवण्याचा परवाना देण्यात येत आहे (अधिक विशेषतः खाली वर्णन केलेले) व्हिडिओ-कॅसेट रेकॉर्डर (व्हिडिओ कॅसेट प्लेअर) किंवा अशा तत्सम उपकरणाद्वारे खालील अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून प्रदर्शन देऊन, म्हणजे :-

(येथे बसण्याची क्षमता असलेल्या व्हिडिओ-चित्रपटाचे संपूर्ण वर्णन द्या)

अटी आणि निर्बंध.

(येथे अटी आणि निर्बंध, जर असतील तर विनिर्दिष्ट करा.)

माझ्या सही आणि शिक्क्यासह, आज दिनांक २० रोजी दिले आहे.

परवाना अधिकारी

नूतनीकरण

नूतनीकरणाची तारीख	पर्यंत वैध	शुल्क (विलंबासाठी अतिरिक्त शुल्क)	परवाना प्राधिकरणाची स्वाक्षरी

“प्रपत्र घघ-१”

परिसर परवाना

(नियम १०९)

(नियम २१७ (३) नुसार शुल्कासाठी)

क्रमांक २० चा

परिसर परवाना

छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील सार्वजनिक मनोरंजन स्थळे (चित्रपटगृहांव्यतिरिक्त) आणि कॅबरे सादरीकरणे, डिस्कोथेक, खेळ, मेळे आणि तमाशा नियम, २०२५ यासह सार्वजनिक मनोरंजनासाठीच्या कार्यक्रमांना परवाना आणि नियंत्रण देण्याच्या नियमांच्या नियम १०९ द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, जिल्हा दंडाधिकार्यांनी श्री. यांना वरील नियमांमध्ये घालून दिलेल्या अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून, सकाळी ११.०० ते दुपारी २२.०० वाजेपर्यंत, २० पर्यंत बीबीबी म्हणून ओळखले जाणारे उघडे ठेवण्यास अधिकृत केले आहे, तरीही या नियमांनुसार रद्द करण्याच्या निलंबनाला अधीन राहून.

१. मशीन्सची संख्या
२. मशीनचे नाव आणि वर्णन.
३. प्रमाणपत्र मिळवल्याची संख्या आणि तारीख.

माझ्या सही आणि शिक्क्यासह, आज दिनांक, २० रोजी दिले आहे.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा

परवाना अधिकारी

.....

परवान्याच्या अटी आणि निर्बंध

- (i) परवानाधारकाने नेहमीच परिसर स्वच्छ आणि नीटनेटका ठेवावा.
- (ii) परवानाधारकाने परवाना अधिकाऱ्याची पूर्वपरवानगी घेतल्याशिवाय वरील यंत्रांव्यतिरिक्त इतर यंत्रे ठेवणार/चालवणार नाही किंवा बदलणार नाही.
- (iii) परवानाधारक कोणत्याही व्यक्तीला आवारात खेळ खेळण्यासाठी कोणत्याही प्रकारे प्रवृत्त करणार नाही, प्रोत्साहित करणार नाही किंवा सक्ती करणार नाही,
- (iv) परवानाधारक कोणत्याही स्वरूपात जुगार खेळण्यास प्रोत्साहन देणार नाही, प्रोत्साहित करणार नाही किंवा जुगार खेळवणार नाही.
- (v) परवानाधारक सुरुवातीला कोणत्याही अंतरादरम्यान किंवा खेळाच्या शेवटी डिस्कोथेकमध्ये परवानगी देणार नाही -
 - (क) भाषेचा कोणताही अपमान किंवा अनुचित वापर.
 - (ख) पोशाख, नृत्य, हालचाल किंवा हावभाव यांचा कोणताही अश्लील वापर.
 - (ग) कोणत्याही व्यक्तीचे कोणतेही आक्षेपार्ह व्यक्तिमत्व किंवा प्रतिनिधित्व
 - (घ) राजकीय असंतोषाच्या एका गटाच्या भावनांना जाणीवपूर्वक किंवा उत्तेजन देणारी कोणतीही गोष्ट.
 - (च) दंगा किंवा शांतता भंग घडवून आणणारी किंवा वेगवेगळ्या वर्गांमध्ये शत्रुत्वाची भावना निर्माण करणारी किंवा उत्तेजित करणारी किंवा कोणत्याही व्यक्ती किंवा व्यक्तींच्या वर्गाच्या धार्मिक भावना दुखावणारी कोणतीही गोष्ट.
 - (छ) प्रेक्षक किंवा जनतेला धोका, नुकसान किंवा धोका असलेला कोणताही खेळ किंवा जो प्रेक्षक किंवा परवाना अधिकाऱ्याला आक्षेपार्ह आहे.

(प्रपत्राचा मागील भाग)

परवान्यात नमूद केलेल्या अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून वरील परवान्याच्या नूतनीकरणाचा निवेदन

नूतनीकरणाची तारीख	नूतनीकरण परवाना कालबाह्य होण्याची तारीख	परवाना प्राधिकरणाची स्वाक्षरी
१	२	३

“प्रपत्र झ-१”

खेळासाठी परवाना

(नियम २००)

(नियम २१७ नुसार शुल्कासाठी)

क्रमांक २० चा

सार्वजनिक मनोरंजनाच्या ठिकाणी प्रवेशाच्या अधिकाराचे कोणतेही तिकीट/टोकन, पास किंवा इतर पुरावे विकण्याचा किंवा विक्रीसाठी ठेवण्याचा किंवा विक्रीसाठी देण्याचा परवाना.

महाराष्ट्र सरकारच्या पूर्व मंजूरीनुसार, जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर यांनी सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांच्या (चित्रपटगृहाव्यतिरिक्त) परवाना आणि नियंत्रण आणि केंबरे, सादरीकरणे, डिस्कोथेक, खेळ, मेळे आणि तमाशा नियम, २०२५ यासह सार्वजनिक मनोरंजनासाठी परवाना आणि नियंत्रण नियमांच्या नियम २०० द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, येथे घालून दिलेल्या अटीच्या अधीन राहून, ... चे पुत्र श्री यांना येथे असलेल्या म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या सार्वजनिक मनोरंजनाच्या (चित्रपटगृहाव्यतिरिक्त) कायमस्वरूपी/तात्पुरत्या ठिकाणी प्रवेशाच्या अधिकाराचे कोणतेही तिकीट / प्रवेश टोकन, पास किंवा इतर पुरावे विकण्यासाठी किंवा विक्रीसाठी ठेवण्यासाठी किंवा विक्रीसाठी उघडण्याची ऑफर देण्यासाठी परवाना देण्यात येत आहे.

हा परवाना २० चा बीबीबी होईपर्यंत वैध आहे आणि त्यासाठी देय असलेले रुपये शुल्क परवानाधारकाने भरले आहे.

हा परवाना वरील नियमाच्या तरतुदींच्या अधीन राहून मंजूर किंवा नूतनीकरण केला जातो आणि वरील नियमांच्या कोणत्याही तरतुदींचे उल्लंघन केल्यास तो निलंबित किंवा रद्द केला जाऊ शकतो आणि येथे घालून दिलेल्या अटी मुंबई पोलिस कायदा, १९५१ च्या कलम १३१ च्या तरतुदीनुसार दंडनीय आहेत.

माझ्या सही आणि शिक्क्यासह, आज दिनांक २० रोजी दिले आहे.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा

परवाना अधिकारी

अटी आणि निर्बंध :-

परवानाधारकाने आवारात प्रवेश दिलेली व्यक्ती जुगाराच्या कोणत्याही कृत्यात सहभागी होणार नाही याची खात्री करण्यासाठी आवश्यक ती सर्व खबरदारी घ्यावी.

(प्रपत्राचा मागील भाग)

नूतनीकरणाचे जापन

नूतनीकरणाची तारीख	तारखेपर्यंत वैध	दिलेले शुल्क	परवाना प्राधिकरणाची स्वाक्षरी
१	२	३	४

प्रपत्र “घघ-४”

पत्रावर टंकलिखित करावयाचे नमुना प्रपत्र

न्यायालयीन परिसर परवाना

प्रेषक :-

.....

.....

.....

तारीख :-

प्रति,

जिल्हा दंडाधिकारी,

छत्रपती संभाजीनगर.

विषय :- च्या मनोरंजन उपक्रमांसाठी परिसर परवाना आणि सादरीकरण परवाना मंजूर करण्यासाठी अर्ज.

महोदय,

मी हॉटेल/व्हिडिओ गेम पार्लर/व्हिडिओ थिएटर/क्लब/हॉलचे मालक श्री/श्रीमती/कु. मेसर्स
 यांना वरील पत्त्यावर जागा/प्रदर्शन परवाना मिळावा यासाठी अर्ज करायचा आहे. ही जागा माझी आहे / भाड्याने घेतली आहे.

तपशील खालीप्रमाणे आहेत :-

- १) पूर्ण नाव :
- २) व्यवसाय :
- ३) पालक :
- ४) वय (जन्मतारीख आणि जन्म ठिकाण) :
- ५) राष्ट्रीयत्व :
- ६) निवासी पत्ता, दूरध्वनी क्रमांक (असल्यास) :
- ७) (क) आस्थापनेचे पूर्ण नाव :
- (ख) आस्थापनेसाठी इतर कोणतेही नाव वापरले जाते का.
- ८) (क) अर्जदाराने भूतकाळात परिसर/सादरीकरण :
- परवान्यासाठी अर्ज केला होता का, असल्यास कोणत्या ठिकाणी आणि केव्हा आणि त्याचे काय परिणाम झाले.
- (ख) अर्जदाराकडे भूतकाळात कोणताही पोलिस परवाना/सादरीकरण परवाना होता का? सदर परवाना कधी निलंबित करण्यात आला होता का? रद्द करण्यात आला होता का? असल्यास सदर आदेशाच्या प्रतीसह तपशील द्या.

- ९) मनोरंजन उपक्रमाचे नेमके स्वरूप :
- १०) लागू असलेल्या अद्ययावत कागदपत्रांच्या प्रमाणित आणि साक्षात्कृत प्रती जोडणे.
- १) दुकाने आणि आस्थापना परवाना
 - २) भोजनालय परवाना
 - ३) श्रेणी परवाना
 - ४) आरोग्य विभागाचा परवाना “प्रपत्र ख” मध्ये
 - ५) एफ. एल. III परवाना
 - ६) पी.पी.ई. परवाना
 - ७) भागीदारी संस्था असल्यास भागीदारी कराराची प्रत.
 - ८) जागा भाड्याने/भाडेपट्ट्यावर असल्यास भाडे पावती.
 - ९) कर आकारणी/पैसे भरलेली पावती
 - १०) विद्युत फिटिंग्जच्या सुरक्षिततेबाबत सरकारी विद्युत कंत्राटदार/खाजगी कंत्राटदाराकडून प्रमाणपत्र.
 - ११) सार्वजनिक सुरक्षेच्या दृष्टिकोनातून सर्व खबरदारीच्या उपाययोजना केल्या जात आहेत याचा अग्निशमन दलाकडून दस्तऐवज.
 - १२) चालू वर्षाचे अग्निशमन उपकरणांचे बिल.
 - १३) धार्मिक, शैक्षणिक संस्था आणि रुग्णालय १०० मीटरच्या परिघात दर्शविणारा साइट प्लॅन.
 - १४) जागा अर्जदाराच्या मालकीची असल्यास मालकीची कागदपत्रे
 - १५) स्थानिक संस्थांचे व्यवसाय/सुरुवात प्रमाणपत्र किंवा “काहीही कारवाई प्रलंबित नाही” असे नमूद करणारे स्थानिक संस्थांचे प्रमाणपत्र.
 - १६) असोसिएशन मेमोरँडम आणि लेखांची प्रत.
 - १७) ज्या ठरावाखाली पोलीस विभागाकडून वरील परवाना स्वाक्षरी करून मिळविण्यासाठी अधिकृत केले आहे त्याची प्रत.
 - १८) जर जागा असेल तर संबंधित विभाग आणि आरोग्य विभागाकडून ना हरकत प्रमाणपत्र.

जर इतर काही कागदपत्रे आवश्यक असतील तर ती आम्हाला कळवताच सादर केली जातील. वरील कागदपत्रांच्या प्रती येथे जोडल्या आहेत.

आवश्यक परवाना मंजूर करावा अशी विनंती आहे. मी परवान्याच्या अटीचे पालन करेन.

आशा आहे की तुम्ही लवकरात लवकर आवश्यक ते कराल आणि ते पूर्ण कराल.

धन्यवाद.

तुमचा विश्वासू,

(पूर्ण नाव आणि स्वाक्षरी)

प्रपत्र “घघ-५”

सायबर कॅफे किंवा तत्सम स्थापनेच्या संदर्भात परिसर परवान्यासाठी अर्जाचे प्रपत्र

न्यायालयीन मुद्रांक शुल्क

प्रेषक :-

.....

.....

तारीख :-

प्रति,

जिल्हा दंडाधिकारी,

छत्रपती संभाजीनगर.

विषय :- सार्वजनिक ठिकाणी इंटरनेट / इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी सेवा प्रदान करणाऱ्या सायबर कॅफे किंवा तत्सम आस्थापनांसाठी परिसर परवाना मंजूर करण्यासाठी अर्ज.

महोदय,

मी/आम्ही, खाली स्वाक्षरी करणारे श्री/श्रीमती/कु., सायबर कॅफे/कॉम्प्युटर आणि/किंवा व्हर्च्युअल रिवॅलिटी गेमचे मालक (मुंबई पोलिस कायदा-१९५१ च्या कलम २ (९) अंतर्गत, सार्वजनिक मनोरंजनाच्या जागेची व्याख्या) मेसर्स खालील पत्त्यावर परिसर परवाना मंजूर करण्यासाठी अर्ज करू इच्छितो. भाड्याने घेतलेली जागा माझ्या/आमच्या मालकीची आहे आणि ती भाडेपट्ट्यावर/रजेवर आणि परवान्यावर आहे.

तपशील खालीलप्रमाणे आहेत (जर प्रत्येक अर्जदाराचे एकापेक्षा जास्त अर्जदारांचे तपशील दिले असतील तर) :-

- १) अर्जदाराचे पूर्ण नाव (विस्तारित आद्याक्षरे) :
- २) व्यवसाय :
- ३) पालक (वडील/पतीचे नाव) :
- ४) वय (जन्मतारीख) :
- ५) राष्ट्रीयत्व :
- ६) मालकाचा ईमेल पत्ता :
- ७) (क) सायबर कॅफे / आस्थापनेचे पूर्ण नाव :
आणि पत्ता
(ख) दूरध्वनी क्रमांक :
(ग) फॅक्स क्रमांक :
(घ) सायबर कॅफेचा ईमेल पत्ता, :
(च) किती शाखा/आउटलेट अस्तित्वात आहेत, :
या फॉर्मनुसार तपशील द्या. (आवश्यक असल्यास स्वतंत्र पत्रक वापरा)
(छ) परिसराचे अंदाजे क्षेत्रफळ :
(ज) प्रस्तावित टर्मिनलची संख्या :

- ८) (क) अर्जदार-मालकाने जागा मालकीली आहे, :
भाड्याने दिली आहे किंवा रजा आणि परवान्यावर घेतली आहे का? (विनिर्दिष्ट करा)
(ख) भाड्याने, भाडेपट्टा किंवा रजा आणि परवाना कालावधी भाडेपट्टा / भाडेपट्टा / परवाना असल्यास.

- ९) (क) आस्थापनेसाठी इतर कोणतेही नाव वापरले :
आहे का. असल्यास, तपशील द्या.
- (ख) अशाच परवान्यासाठी भूतकाळात अर्ज
केला होता का. असल्यास, तपशील द्या.
- १०) सायबर कॅफेमधील सर्व दूरध्वनी क्रमांक, :
टेलिफोन ग्राहकाचे नाव आणि पत्ता (आवश्यक
असल्यास स्वतंत्र पत्रक वापरा).
- ११) अर्जदार मालकाव्यतिरिक्त, सायबर कॅफे :
चालविणाऱ्या किंवा ऑपरेटरचे नाव आणि
पत्ता, असल्यास.
- १२) अर्जदाराची स्वाक्षरी असलेल्या कागदपत्रांच्या प्रती ज्या या अर्जाशी जोडल्या जाणार आहेत. (प्रत्येक कृतीनुसार जे लागू
असेल ते) -
- १) दुकाने आणि आस्थापना परवाना
 - २) भागीदारी संस्था असल्यास भागीदारी कराराची प्रत.
 - ३) जागा भाड्याने/भाडेपट्ट्यावर असल्यास भाडे पावती.
 - ४) चालू वर्षाचे अग्निशमन उपकरणांचे बिल.
 - ५) जागा अर्जदाराच्या मालकीची असल्यास मालकीची कागदपत्रे.
 - ६) जागा निवासी असल्यास घरमालक किंवा संस्थेकडून नाहरकत.
 - ७) व्यवस्थापक/वाहक, कर्मचाऱ्यांचे नाव, पत्ता आणि इतर तपशील संस्थेच्या लेटरहेडवर स्वतंत्रपणे प्रदान
करावेत.
 - ८) आस्थापना कंपनी असल्यास, लेखांच्या निवेदनाची प्रत.
 - ९) अर्जदाराला स्वाक्षरी करण्यास अधिकृत केलेल्या आणि परवाना अधिकाऱ्याकडून वरील परवाना मिळवलेल्या
ठरावाची प्रत.
 - १०) आयएसपीला केलेल्या सध्याच्या देयकाच्या बिलाची प्रत अर्जासोबत जोडणे आवश्यक आहे.
 - ११) सायबर कॅफे परवाना नियमानुसार पोलिसांनी जारी केलेल्या सायबर कॅफे परवान्याच्या आधारे, कोणत्याही
परवानाधारकाचा माझ्या शासकीय निम-शासकीय अधिकाऱ्याविरुद्ध कोणत्याही स्वरूपाचा दावा असणार नाही.

जर इतर काही कागदपत्रे आवश्यक असतील तर ती आम्हाला कळवताच सादर केली जातील. वरील कागदपत्रांच्या प्रती येथे जोडल्या आहेत.

आवश्यक परवाना मंजूर करावा अशी विनंती आहे. मी परवान्याच्या अटीचे पालन करेन.

तुम्ही लवकरात लवकर आवश्यक ते कराल आणि ते पूर्ण कराल अशी आशा आहे.

धन्यवाद.

तुमचा विश्वासू,

(पूर्ण नाव आणि स्वाक्षरी)

प्रपत्र “घ”

परिसर परवाना

(नियम १०९)

(नियम २१३ नुसार शुल्कासाठी)

छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील कॅबरे परफॉर्मन्स, डिस्कोथेक, गेम्स, पूल गेम पार्लर, संगणक आणि/किंवा व्हर्चुअल रिअलिटी गेम्स, सायबर कॅफे, बॉलिंग अ‍ॅली, कार्ड रूम, सोशल क्लब, स्पोर्ट्स क्लब, मेळे आणि तमाशा नियम, २०२५ यासह सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांसाठी परवाना आणि नियंत्रण नियमांच्या नियम १०९ द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर यांनी तयार केलेले, श्री/श्रीमती यांना वरील नियमांमध्ये घालून दिलेल्या अटी आणि निर्बंधांच्या अधीन राहून परवाना देण्यात येत आहे, ज्यामुळे त्यांना छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यात मेसर्स म्हणून ओळखले जाणारे आणि क्रमांक अंतर्गत मूल्यांकन केलेले सार्वजनिक मनोरंजन स्थळ सकाळी ११.०० ते दुपारी २२.०० वाजेपर्यंत उघडे ठेवता येईल. तथापि, ... उपरोक्त नियमानुसार निलंबन किंवा रद्द करण्याच्या अधीन राहण्यात येईल.

१. युनिट्सची संख्या.

२. सायबर कॅफेचे नाव आणि वर्णन.

माझ्या सही आणि शिक्क्यासह, आज दिनांक २० रोजी दिले आहे.

जिल्हा दंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर तथा

परवाना अधिकारी

परवान्याच्या अटी आणि निर्बंध :-

- (१) सर्व संबंधित विभागांच्या विविध परवाने / ना हरकत मध्ये घालून दिलेल्या सर्व अटी नेहमीच काटेकोरपणे पाळल्या पाहिजेत, विशेषतः सार्वजनिक सुरक्षेच्या दृष्टिकोनातून.
- (२) येणाऱ्या ग्राहकांच्या सुरक्षित आणि अबाधित हालचालींसाठी पुरेशा संख्येने प्रवेश आणि निर्गमन दरवाजे नेहमीच कार्यरत असले पाहिजेत. ध्वनी प्रदूषण नियंत्रण नियमांमध्ये घालून दिलेल्या अटींचे काटेकोरपणे पालन केले पाहिजे.
- (३) परिसरातील रहिवाशांना आणि सर्वसामान्यांना कोणताही त्रास होऊ नये.
- (४) परवानाधारकाने पार्किंगची आवश्यक व्यवस्था करावी किंवा प्रशिक्षित कर्मचारी ठेवावेत जेणेकरून त्याचे ग्राहक रस्त्यावर त्यांची वाहने पार्क करू नयेत किंवा वाहतुकीची समस्या निर्माण करू नये.
- (५) जर परवानाधारकाने मेळा आणि तमाशा २०२५ यासह सार्वजनिक मनोरंजन स्थळांच्या परवाना आणि नियंत्रण नियमांचे आणि त्यात नमूद केलेल्या अटींचे पालन केले नाही, तर हा परवाना निलंबन किंवा रद्द करण्यास पात्र आहे.
- (६) स्थानिक रहिवासी किंवा अभ्यागतांकडून त्यांना त्रास/धोका/हानी निर्माण झाल्याबद्दल कोणत्याही तक्रारी प्राप्त झाल्यास, हा परवाना निलंबन किंवा रद्द करण्यासारख्या कारवाईस पात्र आहे.
- (७) कोणत्याही व्यक्तीला आवारात कोणतेही अल्कोहोलिक पेये, गरम किंवा थंड पेये किंवा अन्नपदार्थ विकण्याची परवानगी दिली जाणार नाही.
- (८) परवानाधारक कोणत्याही स्वरूपात जुगार खेळण्यास प्रोत्साहन, प्रोत्साहन किंवा संगनमत करणार नाही.
- (९) परवानाधारक प्रेक्षकांना किंवा जनतेला धोका, नुकसान किंवा धोका निर्माण करणारा किंवा प्रेक्षकांना किंवा परवाना प्राधिकरणाला आक्षेपार्ह असा कोणताही कार्यक्रम किंवा खेळ सादर करण्यास परवानगी देणार नाही.

- (१०) “सायबर कॅफे” ला भेट देणाऱ्या प्रत्येक अभ्यागताला कोणतेही फोटो-ओळखपत्र सादर करणे आवश्यक आहे.
- (११) परवानाधारकाने “प्रपत्र-ढ” नुसार वापरकर्त्याचा प्रत्यक्ष लॉग ठेवणे आवश्यक आहे.
- (१२) सर्व उघड्या मशीन बाहेरच्या दिशेने तोंड करून असाव्यात, म्हणजेच सायबर कॅफेच्या सामान्य खुल्या जागेकडे तोंड करून असाव्यात.
- (१३) सायबर कॅफेमध्ये पूर्णपणे बंद क्यूबिकल्स नसावेत.
- (१४) जर विभाजने/क्यूबिकल्स बनवले असतील तर विभाजनांची उंची जमिनीपासून साडेचार फुटांपेक्षा जास्त नसावी आणि असे क्यूबिकल्स वरून उघडे ठेवले पाहिजेत आणि तात्पुरते किंवा इतर कोणत्याही प्रकारे बंद केलेले नसावेत.
- (१५) ज्या सायबर कॅफेकडे आयएसपीकडून इंटरनेट प्रोटोकॉल अ‍ॅक्सेसचा ब्लॉक आहे ते त्यांच्या क्लायंट मशीनवर थेट वापरण्याचा पर्याय निवडू शकतात. अशा परिस्थितीत त्यांनी कोणत्या मशीनला कोणता इंटरनेट प्रोटोकॉल अ‍ॅक्सेस वाटला आहे हे दर्शविणारी यादी राखली पाहिजे.
- (१६) दुसरीकडे, शेअर्ड इंटरनेट प्रोटोकॉल अ‍ॅक्सेस (एकल किंवा अनेक) असलेल्या सायबर कॅफेने, जे नंतर अनेक मासिक मशीनमध्ये शेअर केले जातात, त्यांनी एक इलेक्ट्रॉनिक लॉग राखला पाहिजे जो “मास्करेड” इंटरनेट प्रोटोकॉलसह एका अद्वितीय भौतिक इंटरनेट प्रोटोकॉलचे मॅपिंग दर्शवितो. वापरलेली प्रत्यक्ष पद्धत अप्रासंगिक आहे, जोपर्यंत सायबर कॅफे चौकशी दरम्यान अधिकाऱ्यांना मागणीनुसार, कोणत्या मशीनला विशिष्ट वेळी कोणता इंटरनेट प्रोटोकॉल अ‍ॅक्सेस वाटला हे सांगू शकतो.

मालकाचे नाव आणि स्वाक्षरी	व्यवस्थापकाचे नाव आणि स्वाक्षरी

वरील परवान्याच्या नूतनीकरणाचा निवेदन परवान्यात नमूद केलेल्या अटीच्या अधीन आहे.

नूतनीकरणाची तारीख	नूतनीकरण केलेल्या परवान्याची मुदत संपण्याची तारीख	परवाना अधिकाऱ्याची स्वाक्षरी

परिसर परवान्यासाठी रु. ५००/- स्टॅम्प पेपरवर नमुना प्रतिज्ञापत्र सादर करावे लागेल

(नियम १०८ क (XIX) पहा)

मी/आम्ही, ..., वय, वर्षे, व्यवसाय, या प्रकरणात इमारत मालक/परवानाधारक असल्याने आणि, तालुका, जिल्हा छत्रपती संभाजीनगरचा कायमचा रहिवासी असल्याने, याद्वारे गंभीरपणे प्रतिज्ञा करतो आणि शपथेवर खालीलप्रमाणे नमूद करतो :

मी/आम्ही, मौजा, तालुका, जिल्हा छत्रपती संभाजीनगर येथे राहतो, सर्व्हे क्रमांक/गट क्रमांक/प्लॉट क्रमांक येथे असलेल्या चौरस मीटरच्या मालमत्तेचे मालक आहोत. सदर जमिनीवर, नियोजन प्राधिकरणाने स्वतंत्र वाहन पार्किंगसह व्यावसायिक कारणांसाठी मंजूर केलेली इमारत/रचना अस्तित्वात आहे.

- मी/आम्ही पुष्टी करतो की परिसर परवान्यासाठी सादर केलेल्या अर्जावर, लेआउट आणि सर्व संबंधित कागदपत्रांसह, अधिकृत आणि सरकारी व्यवहारांमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या माझ्या/आमच्या स्वाक्षऱ्या आहेत आणि स्वाक्षऱ्या खोटे किंवा बनावट नाहीत.
- परिसर परवान्यासाठी, व्यावसायिक हेतूसाठी स्वतंत्र वाहन पार्किंगच्या तरतुदींसह, सदर इमारतीच्या मंजूर बांधकामासाठी नियोजन प्राधिकरणाने लादलेल्या सर्व अटी आणि आवश्यकतांचे योग्य पालन केले गेले आहे आणि त्यानुसार भोगवटा प्रमाणपत्र प्राप्त केले गेले आहे. भविष्यात या अटीचे उल्लंघन झाल्यास किंवा परवाना धारकाकडून परिसरात कोणतीही बेकायदेशीर किंवा अनुचित कृती झाल्यास, इमारत मालक/परवाना धारक म्हणून मी/आम्ही संपूर्ण जबाबदारी स्वीकारू आणि त्यासंदर्भात योग्य दिवाणी आणि फौजदारी कारवाईस जबाबदार राहू.
- या प्रकरणात प्रस्तावित मनोरंजन जागेसाठी परवानाधारकाकडून कोणत्या प्रकारचा खेळ आणि त्याच्याशी संबंधित वापरासाठी परवाना मिळवला जाईल याबद्दल मी/आम्हाला संपूर्ण माहिती मिळाली आहे. अशा उपक्रमांसाठी सरकारने लादलेल्या अटी आणि आवश्यकतांची पूर्ण माहिती घेतल्यानंतर, भाडे करार उपनिबंधकांकरिता रीतसर नोंदणीकृत करण्यात आला आहे.
- या प्रकरणात प्रस्तावित मनोरंजन परिसर माझ्या/आमच्या मालकीचा आहे आणि माझ्या/आमच्या ताब्यात आहे. मालकी हक्क किंवा रस्त्याच्या प्रवेशाबाबत कोणताही वाद नाही आणि मालमत्तेशी संबंधित कोणताही कायदेशीर वाद सध्या कोणत्याही न्यायालयात प्रलंबित नाही किंवा निर्णय घेतला जात नाही.
- मी/आम्ही परिसर परवाना ज्या सर्व अटी आणि शर्तीवर दिला जात आहे त्या मान्य करतो आणि स्वीकारतो आणि आम्ही त्यांचे पालन करण्यास बांधील आहोत. शिवाय, मला/आम्हाला माहिती आहे की सदर परवान्याच्या अटी आणि शर्तीचे कोणतेही उल्लंघन केल्यास परवाना रद्द केला जाईल.
- वरील शपथपत्रात नमूद केलेल्या तरतुदी माझ्या/आमच्या तसेच माझ्या/आमच्या वारसांवर बंधनकारक असतील. मी/आम्ही याद्वारे प्रतिज्ञा करतो की जर या शपथपत्रात आणि परवाना अर्जासंदर्भात सादर केलेले कोणतेही कागदपत्रे, अभिलेख किंवा माहिती खोटी किंवा दिशाभूल करणारी आढळली तर मी/आम्ही भारतीय दंड संहिता, २०२३ (२०२३ चा कायदा क्रमांक ४५) च्या कलम २२९ (२), २३६ आणि २३७ अंतर्गत शिक्षेस पात्र राहू.

ठिकाण :

दिनांक :

इमारत मालक किंवा परवानाधारकाची स्वाक्षरी.

(विनय गौडा जी सी)

जिल्हादंडाधिकारी, छत्रपती संभाजीनगर

**BY OFFICE OF THE DISTRICT MAGISTRATE &
COLLECTOR CHHATRAPATI SAMBHAJINAGAR**

Government Of Maharashtra

Revenue Department

Draft Notification

O.W.No.2026/Home- 06/Kavi- 283 .---- “In order to ensure public safety and welfare, and especially considering the central geographical location of Chhatrapati Sambhajinagar district in Marathwada, along with rapid industrialization, urbanization, and the diverse demographic composition of the district, it is imperative to take appropriate precautionary measures to maintain law and order, prevent potential losses, control imminent hazards in public places, and safeguard the lives and property of the citizens.”

“Taking this into account and with the objective of implementing adequate safety precautions, I, District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar, am of the opinion that a comprehensive set of rules should be established. These rules shall regulate the issuance of new licenses and the renewal of existing licenses for places of public amusement (other than cinema halls) and public amusement performances. The issuance or renewal of licenses shall be subject to prescribed terms and conditions, ensuring that such activities are conducted in a safe and regulated manner upon the expiration of the stipulated license period.”

In exercise of the powers conferred upon me as the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar, under Section 33, Sub-section (1), Clauses (w), (w-a), (x), and (y) of the Bombay Police Act, 1951 (Act No. 22 of 1951), and the provision to Sub-section (6) of Section 33 of the said Act, I, the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar, hereby supersede all notifications previously issued and amendments made under the said rules by this office. “Any objections or suggestions regarding the said draft notification may be submitted along with supporting evidence within one month from the date of its publication in the Official Gazette; please note that objections received thereafter will not be considered.”

CHAPTER – I

PRELIMINARY

1. Short title and application :-

1. These rules may be called “The Rules for Licensing and Controlling Places of Public Amusement (other than Cinemas) and Performances for Public Amusement, including Cabaret Performances, Melas, Discotheque, Games, Pool Game Parlours, Amusement Parlours providing Computer or Virtual Reality Games, Cyber Cafes, Bowling Alleys, Card Rooms, Social Clubs, Sports Clubs Melas and Tamashas, 2026” The Rules shall govern the issuance of licenses for such public entertainment programs and their regulation. These rules, shall come into effect within the entire jurisdiction of Chhatrapati Sambhajinagar district (Excluding the area of the Police Commissionerate) from the date of Publication in the official gazette.

2.They shall, save as expressly provided otherwise, apply to and in relation to all places of public amusement (other than Cinemas) and to musical, dancing, mimetic, theatrical or other performances for public amusement, including Cabaret Performances, Melas Discotheque, Games, record dances, Indian Classical or other form of dances conducted at any place either as a principal or as an ancillary or subsidiary activity including Melas and Tamashas and also shall apply to pool game parlours, amusement parlours providing computer games, Virtual Reality Games, Cyber Cafes providing games or any games by whatever name called and net connectivity as an amusement adjunct; and also to any place providing amusement in any form of game or performances (live or screened on computers/video screen/ or through VCD/DVD projection system or any such or similar system), bowling alleys, and card rooms and also to any club/social club, sport club, hotel, eating house, trust or registered society which may provide amusement of any of the above description either on ticket or on admission fee or by prepaid tokens or on gratis in., Chhatrapati Sambhajinagar District.

2 **Definitions :-** In these rules unless there is anything repugnant in the subject or context, --

(a) "Act" means the Bombay Police Act, 1951 ;

(b) "Board" means the Board appointed by the State Government under sub- clause (iii) of clause (ws) of sub-section (I) of section 33 of the Act; i.e., the Stage Performances Scrutiny Board ;

(c) "Cinema" means any place wherein an exhibition by means of a cinematograph is given ;

(c-1) "Cabaret" includes any dance, floor show or any other amusement by whatever name called provided in any cafe, restaurant, hotel or eating house or in any place to which any member of the public, has access; and the expression cabaret performance shall be constructed accordingly;

(c-2) "Discotheque" means a place of public amusement or a place of public entertainment, where music including singing is provided to the customers or patrons for dancing including Discotheque or any other dance by whatever name called for the entertainment or customers or patrons ;

(d) "Form" means a form appended to these Rules ; (d-1) "Game" means any video game

which is controlled or operated by any means, either electronically or manually or otherwise or any other amusement or games by whatever names called, provided by the licensee in any premises, which are used or intended to be used as a Places of Public Amusement or entertainment and to which any member of the public has accesses and includes,-

(d-1) "Game" means any video game which is controlled or operated by any means, either electronically or manually or otherwise or any other amusement or games by whatever names called, provided by the licensee in any premises, which are used or intended to be used as a Places of Public Amusement or entertainment and to which any member of the public has accesses and includes,-

(i) "**Diversion**" means any game or sport like pool, billiards, bowling alley, cyber connectivity as amusement adjunct, card rooms and any such similar activity whether called as ancillary or subsidiary with the purpose of running a commercial enterprise for pecuniary gains;

(ii) "**Cyber Cafe**" means and includes any commercial establishment or Internet

kiosks, as the case may be by, whatever name called, the object of which is to make available to the general public, either for a free or gratis or as part of rendering or supply of any other goods or services, access to and use of the Internet (in any forms or protocols, whether in existence or yet to be implemented) for any purpose, including but not limited to, recreation and amusement, but does not include any private residence, office or place where access to the Internet is restricted to family members, employees, staff or authorized personnel, but not guests; and a Cyber Cafe shall be deemed to be a "Place of Public Amusement" as defined under section 2 (9) of the Bombay Police Act, 1951" (Act XXII of 1951);

(iii) **“Computer or Cyber Games Parlour”** means any outlet providing computer games as an amusement either on admission fee or ticket or computer and/or net connectivity audio or visual music or program transmission and/or computer games as an amusement as its ancillary and/or subsidiary activity, with or without admission fees with the purpose of running a commercial enterprise for pecuniary gains;

(iv) **“Virtual Reality Games-Parlour”** means computer aided games driven by a predesigned programme where the players are admitted on ticket or fee or on purchase of playing tokens with the purpose of running a commercial enterprise for pecuniary gains;

(v) **“Game Machine”** means any mechanical contraption or a machine working on computer and/or electronic chips having predesigned and/or programmed games whether or not they require any skill for playing and/or operating on such contraptions; (vi) **“Bowling Alley”** means an enclosure where a game or games of skittles are played either on admission fee or ticket or on issue of playing tokens, with the purpose of running a commercial enterprise for pecuniary gains;

(vii) **“Card Room or Card Clubs”** means such outlets where card games are provided for amusement only to members;

(viii) **“Social Club or Trust”** means any club or Trust registered under the Bombay Public Trust Act, 1950 (Bom.XXI of 1950) providing any type of amusement on its premises.

(ix) Online Games played on Internet.

(e) **“License”** means a person holding a license under these Rules and includes the Manager or Managers nominated under rule 219 ;

(f) **“Licensing Authority”** means the licensing authority referred to in Chapter-XVI of these Rules ;

(g) **“Mela”** means a troupe of boys above twelve years of age or girls between ten and twelve years of age or both such boys and girls organised for the purposes of a Ganpati festival and occasionally for some time thereafter for giving or staging performance for public amusements consisting of songs, dialogues, skits, dances, mimetics

(h) and such other items of entertainments and performed or staged in any enclosed or open space ;

(i) **“Organiser”** means and includes any person who is the promoter, manager, secretary or any person connected in any other manner whatever with the organisation or management of a Mela, Ras or Tamasha party or company by whatever name called ; and also circus, funfare and any place where amusement in the form of Pool Tables, Computer Games, Virtual Reality Games, Cyber Cafes providing computer and/or net connectivity as amusement and also all places giving computer/Digital Versatile Disc/Compact Disc screen displays as amusement, bowling alleys, card rooms, clubs, social clubs, sports clubs, trusts, Housing societies, hotels and eating houses, which provide any of the amusements listed in sub-rule (2) of rule 1 of the rules.

(j) **Explanation.-** For the purposes of this clause Housing Societies means the Societies registered under the Maharashtra Housing Co-operative Societies Act, 1960 (Mah.XXIV of 1961) ;

(k) **“Premises”** means any place which is used or is intended to be used as a place of public amusement or any place other than a cinema theatre, wherein musical, dancing, dramatic, mimetic, theatrical or other performances of public amusement, exhibition or diversion or game are staged;

(l) **“Public Amusement Performance”** means a performance of dramas, songs, dances mimetics and similar other performance given in a place of public amusement or on any of the premises as defined under clause (i) of rule 2 or in any other place, whether with or without admission fee, and to which admission is not restricted, exclusively to the members of any particular institution and includes a Cabaret Performance,

Discotheque and Games ;

(m) “Ras” means a musical and dancing performance staged by two or more persons with the aid of “tipris” depicting generally the theme of dances played by Lord Krishna with the “Gopis” ;

(n) “Tamashas” means a performance, wherein lawanias and other songs are sung to the accompaniment of dances and where in “vags” are staged and will include the performances commonly known as (1) Loknatya and (2) Loksangit;

(o) Word and expressions used in the Act, and not defined in these Rules shall have the meaning assigned to them in the Act.

CHAPTER – II

NO OBJECTION CERTIFICATE

3. Application for “No Objection” Certificate.

1. Any person desirous of erecting a building or a tent or any other temporary erection, by whatever name called, on any site for the purpose of using it as a theatre or as a place and premises of public amusement, or converting or using any existing premise for the said purpose, shall first give a notice in writing to the Licensing Authority and make an application to the Licensing Authority for the grant of a “No Objection Certificate”, specifying therein whether the application is for permanent, or temporary place of public amusement. The application shall be accompanied by a plan of the proposed site drawn to scale and shall clearly indicated the surrounding roads and buildings which exist up to a distance **of 200 yards (183 meters)** of the proposed site, schools, educational institution, hospitals, temples, religious places or other places should be clearly indicated in the plan.

2. Such person shall also make public his intention by exhibiting a notice in Form “A” on a board on the proposed site in such a position that it can be plainly seen from the public thoroughfare or public place upon which site abuts. The notice shall be in English and in Marathi as well as in the language of the locality. The notice on the board shall be maintained on the site until the matter is decided by the Licensing Authority. The Board shall be at least 4’ x 3’ in size and the notice shall be exhibited thereon in bold and clearly legible letters.

3. The application shall also be accompanied by a true copy of the Collector’s permission obtained by the applicant under section 65, **Maharashtra** Land Revenue Code, or a certificate of the Mamlatdar concerned to the effect that no such permission in the particular case is necessary.

4. Licensing Authority to invite objections.- On receipt of such intimation the Licensing Authority shall at the cost of the applicant, notify the public of such intention in such manner by publication in newspapers or otherwise as may be deemed fit for the purpose of inviting objections. A notification for inviting objections shall be issued by the Licensing Authority in Form “B” and shall specify the period within which the objections shall be lodged with the Licensing Authority. The Licensing Authority may also consult the Executive Engineer of the Building and Communications Department Officer concerned in respect of the proposed site.

5. Grant of “No Objection” Certificate. - Without prejudice to the authority of the Licensing Authority to refuse or grant licenses for premises and performances under rules 109 and 110 and 120 of these rules, the Licensing Authority may grant in Form “C” a certificate to the applicant that there is a no objection to the location of the premises at the site notified by the applicant under rule 3.

6. Validity of “No Objection” Certificate.- The “No Objection” Certificate shall be in Form “C” and shall be valid, unless earlier revoked, for a period of **One** year from the date of its issue in the case of temporary premises.

7. Power of Licensing Authority to dispense with the procedure of inviting

objections.- The Licensing Authority may, on an application made to it in this behalf, dispense with the procedure prescribed in rules 3 and 4 in respect of camp sites of touring parties, circus and fun-fares giving any of the performances coming within the purview of these Rules, at the site at which the same or any other touring party has been allowed to camp on a previous occasion, provided that in the case of purely temporary structures erected in villages having a permanent population of not exceeding ten thousand persons, a no objection certificate shall not be necessary, if such premises are used or are intended to be used for the performance or exhibition of programmes of public amusements for a period not exceeding fourteen days from the date of commencement of the temporary structure being used as a place of public amusement.

CHAPTER – III

BUILDING

8. **Building Rules :-** No premises shall be licensed under these rules unless the premises conforms to the rules laid down in Chapter III, IV, V and VI of these rules : Provided that in case of temporary premises, only rules 13, 14, 15, 16, 17 and 20 (1) shall apply.

9. **Structure to be fire proof.:-**

1. All premises of a permanent nature shall be enclosed within proper external or party walls of bricks, stone or concrete (plan, hollow or reinforced) and the floors, tiers and roof of the auditorium and all parts used by the public shall be constructed of fire-resisting material.

2. Nothing in sub-rule (1) shall apply to premises duly licensed before coming into force of these rules : Provided that a cloth ceiling where it exists, and partition walls in private boxes in such premises shall be replaced by fire-resisting material.

10. **Construction :-**

1. No premises shall be constructed underneath or on the top of any other building.

2. No open space shall be allowed under the floor of the auditorium.

3. The floor, roof, private boxes, balconies, galleries, tiers, partitions, ventilators and every room, lobby, corridor, staircase and passage devoted to the use of the public shall be constructed of fire-resisting materials. No wooden posts shall be allowed for the support of galleries and tiers.

4. No soft wood or other inflammable wall linings, partitions screens or barriers shall be used in any part of the auditorium and no cavities shall be left behind any linings.

5. The fronts of private boxes and each tier shall be formed of fire-proof material, except the capping of boxes which may be, of wood.

6. Nothing in this rule shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these rules Provided that open spaces under the auditorium and stage in such premises, where they exist, shall not be rented or used as godowns but may be used for storing implements such as advertisement boards, trolleys, etc., if they are properly arranged and taken care of.

11. **Height of tiers:-**

Where the first tier or balcony extends over any part of the auditorium the height between the floor of the auditorium and such tier or balcony shall not be at any part less than 10 feet; the floor of the highest part of such tier or balcony and the lowest part of the ceiling over the same shall not be less than 12 feet. The height between the several tiers shall in no case be less than 8 feet :

Provided that nothing in this rule shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these rules.

12. **Entrance and exit to be on public thoroughfare :-** Premises shall have a road frontage on the public thoroughfare upon which the site of such premises abut and in such frontage there shall be suitable means of entrance and exits for the public. In addition, entrances and exits shall be reserved for service in case of emergency opening on two separate and distinct passages leading either to the said public thoroughfare or to other suitable thoroughfares and such passages shall not be less than 5 feet in width.

13. **Exits:-**

1. Two separate exits, not opening on the same thoroughfare or public passage, shall be provided from the stage and from the auditorium floor and from every tier which accommodates not more than 500 persons, and where the auditorium floor or any tier accommodated more than 500 persons, exits shall be provided at the rate of one for every 250 persons and not for any less number in excess. Each of such exits shall be of not less than 5 feet width between the leaves of the door when open.

2. A common place of egress may serve as the exit for the floor of the auditorium and the first tier, provided its capacity to be equal to the aggregate capacity prescribed by sub-rule (1) for the necessary outlets from such floor and tier.

3. For any auditorium floor or any tier which does not accommodate more than 300 persons, two 4-feet exits shall be considered sufficient.

4. If any auditorium floor or any tier shall be divided into two or more parts, exits as prescribed in sub-rule (1) shall be provided for each such part.

5. The licence of the premises shall not prevent the public to leave by any exit door.

14. **Seating :-**

1. No part of the auditorium shall provide accommodation exclusive of passages, at a higher scale than 20 persons per 100 square feet.

2. All seats in the auditorium, excepting those contained in private boxes shall be firmly secured to the floor. Chairs with folding seats shall be provided wherever required by the Licensing Authority. Where benches are provided, the benches shall have arms suitably fixed so that each seat is separate.

3. In all cases there shall be a space of at least one foot between the back of one seat and the front of the seat immediately behind measured between perpendiculars.

4. The seat in the auditorium shall be arranged in the manner of an arc, the concave edge of which faces the stage. The centre of the stage shall be taken as the centre for seats in the arc form.

5. Nothing in sub-rule (1), sub-rule (2) so as far as it relates to benches, sub-rule (3) and sub-rule (4) shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these rules.

15. **Gangways:-**

1. A clear passage or gangway shall be formed at the sides and down the centre of the seating in every part of the auditorium in such manner that no seat shall be ten or more feet distant from a passage or gangway measured in the line of seating. The central passage or gangway shall be at least four feet wide and those at the sides shall be at least three feet wide each.

Provided that nothing in this sub-rule shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these rules.

2. Where possible, gradients or inclined planes shall be used instead of steps but no gradient or inclined plane shall be steeper than 1 in 10.

16. **Doors :-**

1. All doorways for the use of the public shall be at least four feet six inches wide in the clear. All doors must open outwards to lie flush with the outside of the wall.
2. Nothing in the sub-rule (1) shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these rules, so long as the minimum space for exits, in accordance with the provisions of rule 13, is provided for in such premises.
3. All doors used by the public may be kept closed but not bolted during a performance or exhibition, provided an attendant is placed in charge of each such door whose duty shall be to throw open the door in case of emergency.

17. **Width of Corridor, etc :-** No staircase, landing lobby, corridor or passage not being an internal passage between rows of seats, intended for use as exit shall be less than five feet wide and there shall be no recesses or projections in the walls of such passages, gangways or corridors within 5 feet of the ground.

18. **Staircases :-**

1. All staircases shall be constructed entirely of brick, stone, cement or concrete with fire-resisting roof and ceiling and shall have solid square (as distinguished from spandrel) steps and landings of approved stone or of such other fire-resisting material and construction as may be approved by the Licensing Authority with treads not less than 11 inches wide and with risers of not more than 6 inches high (each lapping at least one inch over the back edge of the steps below it) in flights of not more than 15 or less 3 steps.
2. The treads and risers of steps on each flights shall be of uniform width and height.
3. The several flights of such steps shall be properly supported and enclosed to the satisfaction of the Licensing Authority.
4. No staircase shall have more than two flights of 15 steps without turn and the width of the landing between such flights shall be at least the same as the width of the staircase.
5. The floors of all landings shall not be less than six inches thick.
6. Every staircase forming an exit from an upper gallery or tier of the auditorium shall be enclosed on both sides with walls of brick or of fire- proof materials in the storey's through which it passes, and no openings shall be made in the auditorium except the one required for exit from the gallery or the tier which it serves, provided that staircases leading to the first or lower gallery or tier may be left open on one side, in which case the open side shall be provided by strong handrails and balustrades, but in no case shall staircases be left open on both sides.
7. All enclosed staircases shall have on both sides strong handrails firmly secured to the wall by strong metal brackets about inches clear therefrom and about 3 feet above the stairs but such handrails shall not run on level platforms and landings where the same is more in length than the width of the stairs.
8. Where the flights of steps return upon itself the newel wall shall be chased so as allow the handrails to turn without projecting over the landing.
9. Stairs turning at an angle shall have a proper landing without winders being introduced at the turn.
10. There shall be no recesses or projections in the walls of such staircases within 5 feet of the floor and any fittings for lightings shall be at least 6 feet 8 inches above the steps or landing.
11. Nothing in this rule shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these rules.

19. Ventilation:-

1. The area of window, door and ventilator or openings shall not be less than one-fifth of the total floor area and the windows and ventilators shall be of such dimensions, in such number, and in such situation as the Buildings and Communications Department Officer or the Executive Engineer concerned shall specify.

2. In the case of premises having electric connections or installations mechanical appliances such as exhaust fans shall be used to expel air at the rate of 500 cubic feet or more person, at least three times in an hour :

Provided that the Licensing Authority in consultation with the Buildings and Communications Departments Officer and the District Health Officer of the Zilla Parishad, Chadrapur and Commissioner of Municipal Corporation, Chhatrapati Sambhajinagar may relax the condition laid down in this rule regarding the total door and window area, in the case of the premises where exhaust fans have been provided.

In case of theatres constructed after the coming into force of these rules, cold air blowers shall be provided in addition to exhaust fans.

20. Sanitary Conveniences:-

1. Every premises shall be provided with sufficient and separate water closet or privy accommodation as also urinal accommodation for the use of males and females.

2. In the case of premises within the limits of a Local Bodies, suitable urinal as approved by the Local Bodies at the rate of not less than 2 percent and latrines at the rate of not less than 1 % of the number of individuals to be accommodated in such premises shall be provided in suitable places. Separate accommodation shall be provided for males and females. They shall be so constructed as to cause no nuisance.

3. Where the auditorium consists of more than one floor, latrines and urinals at the above scales shall be provided on each floor provided that a minimum of one latrine and one urinal shall be provided on each floor.

4. In the case of premises constructed before the date of coming into force of these Rules if the Licensing Authority is satisfied that urinals and latrines cannot be conveniently provided at the rates specified in sub-rule (2) or (3), such authority may provide for such scale or urinals and latrines as were prescribed immediately before that date :

Provided that in the case of premises constructed after the coming into force of these rules, there shall be provided separate water closets and privy accommodations as also urinal accommodation for the use of actors and others who take part in dramatic performances.

21. **Sky Lights:-** All sky lights which may be liable to be broken shall be protected by stout galvanized iron wire guards securely fixed on the outside of such sky lights.

22. **Lighting conductors:-** Lighting conductors shall be provided in each building to be used as a place of public amusement.

CHAPTER – IV**ADDITIONAL RULES FOR BUILDINGS IN MUNICIPAL CORPORATION**

23. The roof over the stage shall be of fire-resisting material and shall be provided with lights at the back thereof equal at the base to one-sixth of the area of the stage. Such lights shall be glazed at the sides with sides with sheet glass not more than one-twelfth of an inch in thickness and shall be capable of being opened to an extent equal at the least to the superficial area required at the base of the light. The sashes shall be bottom hung to open outwards, shall be a type that cannot be rendered in operative by wrapping of settlement or by dirt, and shall be capable of being opened by the cutting of a cord and/or by the fusing of a link. Such cord shall be brought down to the stage to a position near the safety curtain releases and shall be suitably indicated.

24. The space above the stage shall be of sufficient height to allow of all scenes and of the fire-resisting screen being raised straight above the top of the proscenium opening without rolling.

25. All that portion of the stage not comprised in the working of the scenery, traps and other mechanical apparatus for the presentation of a scene, usually equal to the width of the proscenium opening shall be built on mild, steel beams filled in-between with fire-proof material, and all girders for the support of the said beams shall be mild steel encased in fine Portland cement concrete to a depth of not less than 1 ½ " (inch).

26. All the wood-work of the stage shall be rendered non-inflammable or shall be of hard wood.

27. All stage scenery curtains and decorations made of combustible material, and all wood-work on or about the stage, shall be saturated with non-combustible preparation or otherwise rendered safe against fire to the satisfaction of the Licensing Authority for premises.

28. The entire fly gallery of the stage shall constructed of fire-resisting material and the gridiron shall be fire-proof except the floor covering the same, and adequate means of escape from files and the gridiron shall be provided to the satisfaction of the Licensing Authority.

29. (1) At least two independent staircase with direct exterior outlets shall be provided and shall be located on the opposite sides of the stage.

(2) Staircases leading to the dressing rooms shall be connected with an independent exit leading directly into a thoroughfare or way.

30. The ceiling and the walls separating the dressing rooms from the stage and from each other together with the partitions of every passage way from time same to the stage and all other partitions on or about the stage be constructed or fire- proof material approved by the Licensing Authority.

31. The doors in any of the said partitions shall be constructed of fire-resisting material, fitted with automatic bolts only and the shelving and cupboards in each and every dressing room, property room, wardrobe or other store room, shall be similarly constructed.

32. No passage ways shall be used for storage purposes and no dressing room shall be allowed under the stage.

33. No workshop, property room, wardrobe, store-room or painting room shall be allowed above or under the stage or in any of the fly galleries. All such rooms shall be located in the rear or side of the stage and in such cases they shall be separated from the stage and from each other by brick walls not less than 9 inches thick and the opening in such walls shall be closed by fire-resisting doors. The ceiling of such room shall be formed of fire-resisting material.

34. The proscenium shall be separated from the auditorium by a brick wall built in accordance with the Chhatrapati Sambhajinagar Municipal Bylaws not less than 13 inches in thickness and such wall shall be carried its thickness up to a height of at least 3 feet above the roof, such height being measured at right angles to the slope of the roof, and down below the stage to a solid foundation.

35. Not more than three openings or doorways shall be formed in such proscenium wall exclusive of the proscenium opening and all such openings or doorways shall be fitted with fireproof doors as hereafter described but not such openings shall at the lowest part be at higher level than 3 feet above the floor of the stage.

36. The moulded frame around the proscenium opening shall be formed entirely of fireproof materials ; if metal is used the metal shall be filled in solid with non- combustible material and securely anchor to the wall with iron.

37. The proscenium opening shall be provided with a fireproof curtain of metal or asbestos, or of some efficient fireproof material and shall be approved by Licensing Authority. Such curtain shall be arranged so as to slid at either side within iron grooves securely fastened to the wall and to extend into such grooves not less than 6 inches on each side. It shall be placed at least 3 feet distant from the foot-lights at the nearest point.

38. In order to ensure that the arrangements as to the fire-proof curtain are in proper order it shall be lowered during each performance at least once which shall take place during the first interval unless the Licensing Authority shall otherwise direct. The lowering and raising of the curtains shall be operated by a competent person or persons by means of approved machinery.

39. The words "Safety Curtain" in English and the equivalent expression in the vernaculars shall be conspicuously displayed on the fire-proof curtain in large letters capable of being clearly read all parts of the auditorium.

40. Whenever the safety curtain is lowered all lights in the auditorium shall be immediately turned on. No chairs or scenery shall be placed in such a position as to cause obstruction to the curtain when being lowered.

41. All the decorations around the proscenium opening shall be constructed of fire- resisting material.

CHAPTER – V

ELECTRIC INSTALLATION

42. **Sanction of the Electrical Inspector to Government to be obtained for all electrical**

work :- Before the installation of electric light or any electrical apparatus and before any alterations or additions to the electric installation are commenced, the sanction to the Electrical Inspector to Government shall be obtained through the Licensing Authority and for this purpose plans showing the approximate position of lights, fans, etc. and specifications giving full particulars of the proposed work shall be forwarded to the Electrical Inspector to Government to whom complete drawings shall also be sent on completion of the work.

After completion the work shall be passed by The Electrical Inspector or an Assistant Electrical Inspector.

43. **High Pressure:-** In these Rules the term "High Pressure" shall apply to all voltages above 650 volts.

44. **Inspection and Test :-** Where an Electric light, fan or other apparatus is installed in any premises, it shall be on condition that the Electrical Inspector or his Assistant shall certify in writing to the Licensing Authority once in every twelve months that the system is in proper working order. Inspection and tests may also be made by any officer appointed by the Electrical Inspector from time to time.

45. **Main Circuits:-** All premises when lighted by electric light shall have preferably three separate and distinct main circuits and these circuits shall be :-

(A) for the stage

(B) and (C) for the auditorium, corridors, exits and other parts of the house open to the public.

The circuits (B) and (C) shall so be arranged that the lights in the auditorium, corridors, exits etc., shall be as far as possible equally distributed on the two circuits.

The two circuits (B) and (C) shall not be combined in one fitting nor shall the wires or leads for one circuit be placed in the same casing or tubes as those of the other circuit.

46. **Sub-circuits:-**

1. The main circuits A, B and C shall be sub-divided as may be necessary and no sub-circuits shall be allowed to carry more than 5 amps. In the case of Auditorium, corridors, etc., or 20 amps. on 230 volts in the case of the stage. Each sub-circuit shall start from a distributing board.

2. The main leads, etc., for Circuit "A" shall, where possible, be kept entirely on the stage side of the proscenium wall and those for "B" and "C" entirely on the auditorium side of that wall.

3. The lights inside and outside the premises shall be on separate circuits. Circuits for fans, power and cooling purposes shall be kept distinct and separate from lighting circuits.

47. **Control of Auditorium Lights from stage :-** If it is desired to control a portion of the lights in the Auditorium from the stage switch-board (Circuit A), this will be permitted if a sufficient number of lights for safety purposes be maintained on circuits B and C for each portion of the Auditorium entirely independent of the Stage. The number and position of such lights shall be subject to the approval of the Electrical Inspector.

48. **A.C. 3-phase or D.C. 3-phase wire system :-** Where supply is available on 3- phase A.C. system, the circuits A,B and C shall be supplied from three different phases, but where the supply is given on D.C. 3 wire system, the circuits B and C shall be supplied from two different sides and all lights, fans and other electrical apparatus on the stage shall be connected to one side only in common with either B. or C.

49. **Sources of Supply :-**

(a) The supply from three main circuits may be taken from independent sources of supply, but in such cases special precautions must be taken to prevent accidental connection of different circuits.

(b) Change over switches may be used which have been previously approved by the Electrical Inspector.

50. **Torches :-** At least six electric torches of approved pattern shall be kept on the premises in proper working order throughout the year and these shall be distributed over the building so as to be accessible to doorkeepers and other staff employees.

51. **Unlicensed premises:-** No unlicensed premises or parts of premises not included in the license shall be supplied with electric current from the main or apparatus used for the licensed premises.

52. **Dressing Rooms:-** Dressing Rooms and other parts of the premises used by the staff shall be lighted to the satisfaction of the Electrical Inspector or his Assistant.

53. **Conductors :-**

1. All conductors used within the building shall be of tinned copper having a conductivity equal to not less than 90 percent of that of pure copper, and shall be so proportioned that the current density in any conductor shall not exceed 1,000 amps. per square inch.

2. Where a number of lights, as in the foot-lights, battons, etc., are supplied under control of the switch and protected by a single or double pole cut- out as the case may be, the conductors shall be maintained throughout of such sections that will be effectually protected by the cut-outs against heating.

55. **Insulation :-**

(1) All conductors shall be properly insulated and the insulation resistance shall not be less than 600 Megaohms per Statute Mile at 600 F., after one minute s electrification when tested at 400 volts and after 48 hour s immersion in water.

(2) If it is desired to use any other conductor or insulation than as specified in these rules, special permission shall be obtained from the Electrical Engineer to Government, and no material shall be used which is not water-proof or which is not protected by water-proof covering or which will soften at a temperature below 1700F.

56. **Conductors, etc., special precautions :-** No metal work in connection with the circuits shall be exposed or so fixed or constructed as to be liable to cause a short circuit. In all cases conductors conveying currents at high pressure inside buildings shall be specially insulated. They shall be enclosed in crew jointed and earthen, iron or steel tubing. Armoured cable may be used for the Supply Company s service.

57. **Joints :-** Joints in conductors shall be avoided as far as possible but unavoidable, they shall be electrically and mechanically perfect. Soldering fluids shall not be used in making such joints and no joints shall be made in metal conduit.

58. **Conductors fixing and protection :-**

- (1) All conductors including lead covered cables where accessible to the public shall be efficiently protected from mechanical injury by an external armour of iron or steel.
- (2) Where conductors pass through or within walls, fire-proof floors or ceilings they shall be protected by iron pipes or by glazed stoneware or porcelain tubes and precaution shall be taken to prevent the possibility of fire or water passing along the course of the conductors.
- (3) Conductors must not be placed where liable to be heated by jet steam pipes or other appliances.
- (4) In special cases, or where necessary for protection from the depredations of rats, mice or other vermin, the wiring shall be enclosed in heavy gauge steel conduit.

59. **Petrol Engines :-** No petrol-driven engine shall be allowed for generating electric current unless it is fixed in a fire-proof compartment at least 10 feet from any other building.

60. **Wiring in casing :-** If casing be used, it shall be of hard teakwood. Each conductor shall be laid in a separate groove, unless previous permission be obtained from the Electrical Inspector to Government to vary this condition. In no circumstances shall wires of unlike polarity be laid in the same groove, nor wires of the same polarity belonging to the different circuits, A, B or C. The cover shall be secured with screws. Casing shall not be used where it is liable to injury from weather or leakage of water, nor shall it be recessed into plaster.

61. **Metallic tubing for mechanical protection :-** Where iron pipe or tube is used as a mechanical protection, it shall be bushed where necessary and properly bushed inspections boxes shall be used. All metallic tubing shall be efficiently earthed and shall be provided with screws joints or other means of ensuring a good and permanent electrical connection which must be continuous with boxes and other fittings.

62. **Stage lighting :-** Special care shall be taken that all works in connection with the lighting of the stage are carried out in as substantial manner as possible, preferably in heavy gauge screwed metal conduit.

63. **Stage Switch Board :-**

- (1) A switch board fitted with the necessary switches, cut-outs and other fittings for the control and regulation of the stage lighting shall be fixed in some convenient position overlooking the stage.
- (2) Connection shall be made where possible at the back of the board and there shall be a space of not less than 3 feet between the wall and the back of the board or such larger space as may be necessary to ensure the thimbles and connections being at all times easily accessible, or, as an alternative in the case of wires not larger than 7/18 S.W.G., provision may be made by hinging the board for rendering the back of the board accessible.

64. **Footlights, etc. :-** Lamps on battens, footlights, etc. shall be properly protected from everything liable to cause a short circuit and shall be protected by stuff guards so arranged that no scenery or other inflammable material can come in contact with the lamps.

65. **Plug sockets for the Stage :-** The plug sockets for the stage shall be of bakelite or similar fire-proof material and of specially substantial construction.

66. **Leads to Battens, etc. :-** The leads to battens and moveable length shall be specially guarded particularly at the points where they join on to the battens, etc., and a sufficient length shall be allowed to prevent the leads receiving any injury through any movement of the battens. This part of the leads shall be protected by stout canvas hose properly fixed and the battens shall be suspended by at least three ropes.

67. **Arc Lamps :-**

- (1) In any premises arc lamps shall not be used in the auditorium or in any part open to the public without permission from the Electrical Inspector. When they are used in any part of such premises special precautions

shall be taken to guard against danger from falling glass and incandescent particles of carbon. All parts of the lamps, lanterns and fittings which are liable to be handled (except by the persons employed to handle them) shall be insulated from the frame work.

(2) Any exposed portion of metal work of an arc lamp liable to become heated to a temperature sufficient to cause a conflagration by contact with scenery or other inflammable material shall be protected by a wire guard.

In no case shall arc lamps be suspended by the conductors.

68. **Cut-outs :-**

(1) All circuits shall be efficiently protected by cut-outs placed in position easily accessible to the staff, but inaccessible to the public. All cut-outs shall be of such pattern and be fixed in such a position as to admit of quick replacement.

(2) All cut-outs shall be so constructed that falling fused metal cannot cause a short circuit or an ignition.

(3) All switches and cut-outs shall be so marked as to show clearly which circuit or lamp they control.

(4) All switches, cut-outs, ceiling roses, wall sockets, lamp holders, etc., shall have non-

inflammable bases and covers all switches and cut-outs shall have sufficient length and breadth and shall be constructed so as to prevent the risk of formation of an arc.

(5) All switches shall be of ample size to carry the current for which they are intended

without heating and shall be so constructed that they shall not remain in any position intermediate between the “on” and the “off” position so as to permit of an arc or short circuit.

69. **Fittings :-**

(1) All fittings shall be suspended in an approved manner and special care taken to avoid risk of the suspension failing from any cause.

(2) Combined gas and electric fittings shall not be used.

(3) Any electric light pendants or brackets in the Auditorium and front of the house generally shall be at least 8 feet above the floor to the lowest projecting part of the fittings. No electrical fitting or apparatus of any description shall be so fixed or arranged as to interfere at any time with the proper working of the safety curtain.

70. **Switch and Fuse boards :-**

(1) All switch and fuse boards which are not fitted with front connections shall be so mounted as to give instant and easy access to the connections at the back of the board and shall be provided with dividing strips between poles both at the back and in front and proper lock-up cases with glass or metal fronts. The glass (unless of adequate thickness) shall be protected with a wire guard or alternatively boxes with lids and sides rendered fire-proof by asbestos sheetings may be used.

(2) Switch and fuse boards shall be fixed in accessible places where they will not obstruct any passage or exit.

71. **Generating Plant :-** Where the supply of current is derived from special plant on the premises, such plant must in all cases be approved by the Electrical Inspector.

72. **Boilers, Gas Engines, etc :-**

(1) Boilers, steam engines, gas engines and dynamos when used for the supply of electricity to such premises shall be placed in such position as shall be sanctioned by the Electrical Inspector to Government. All necessary provisions shall be made for keeping the temperature of the engine rooms within proper limits.

(2) Oil or gas engines shall be placed in buildings adequately and continuously ventilated so that no explosive mixture of gas can accumulate.

73. **Accumulators :-** Accumulators shall be placed in rooms adequately ventilated to the outside air. These rooms shall be of fire-proof construction with fire- resisting doors and shall be used for no other purpose.

74. **Transforming and converting machinery :-**

(1) Transforming and converting machinery with the controlling switches and cut-outs shall be placed in a fire-proof and water-proof structure adequately ventilated to the outside air, properly lighted and accessible to the management and shall be used for no other purpose.

(2) No transformer which under normal conditions of load heats to above 1300F shall be used and the transformer circuits shall be so arranged that in no circumstances may a contact between the primary and secondary coils be established.

75. **High Voltage :-** Where the primary current is of high voltage no part of such apparatus or the control therefore shall be accessible to anybody except the person in charge of its maintenance.

76. **Earthing of covers :-** The metallic covers of all transformers, switches and other electrical apparatus shall be efficiently connected to earth.

77. **Insulation Resistance :-** The insulation resistance of a system of distribution shall be such that the greatest leakage from any conductor to earth, when all branches are switched on, shall not exceed 1/5000th part of the total current required, the test being made at approximately double the usual working pressure provided that this rule shall not be held to justify a lower insulation resistance than 10,000 ohms.

78. **Motors, etc :-** All motors and electrical apparatus shall, if permitted, be subject to special conditions, but electric fans and similar motors not taking more than 300 watts may be used, if separately wired, from fuses on a proper distribution board.

79. **Plan of Wiring :-** A framed diagram indicating clearly the arrangement of all circuits and sub-circuits of the electrical installation, the position of distribution boards and size of cables, shall be displayed in the premises and shall be kept up to date.

80. **Temporary Lighting :-**

(1) In all cases in which it is desired to install temporary lighting, seven days notice shall be given to the Electrical Inspector in writing before it is desired to commence the work.

(2) Wires and cables shall be adequately and firmly fixed and shall be similar to the wires already specified in these rules and in all cases where the wires are within reach of the public they shall be efficiently protected from mechanical injury by an armour of iron or steel.

(3) All joints shall be soldered and taped if used for more than one week and if used for less than a week, the wire shall be soldered if larger than 7020 S.W.G. or its equivalent. In either case the joints in portable fittings and special appliances shall be taped.

(4) All temporary work shall be immediately removed when no longer required for the purpose for which it was installed. In the case of temporary work on the stage, all connections to the permanent installation shall be removed immediately after the performance in which they are used, unless permission be obtained to the contrary. Such special conditions as may be requisite in each case will be attached to the consent of the Electrical Inspector to the use of temporary work.

81. **Relaxation by Electrical Inspector :-** The electrical installation in premises shall be carried out to the satisfaction of the Electrical Inspector who may in writing recommend to the Licensing Authority that any of the provisions of these rules may be relaxed to such extent and subject to such conditions as he may consider expedient.

82. **Shock treatment instructions and insulated gloves :-** Instructions both in English and in the local languages for the restoration of persons suffering from electric shock shall be affixed in a conspicuous place and at least one pair of India rubber gloves in good order shall be provided for use of the electricians.

83. **Miscellaneous :-** All main switches, fuses, etc., which are the property of the Electric Supply Company, must be distinguished by red colour and every apparatus which is to be operated by authorized persons only must be made completely inaccessible to the public.

84. **Operators :-** The electrical plant be in the hands of qualified persons who shall be nominated in writing for this purpose by the licensee of premises and such nomination shall be subject to the approval of Electrical Inspector. The electrical installation shall be in charge of a properly qualified person (Class II Wireman) and his name and qualification shall be notified to the Electrical Inspector for approval.

85. **Free access to Electrical Inspector:-** The Electrical Inspector shall be free at all times to make any inspection he may desire of the fittings of any electric installation on such premises and any license granted for any purpose connected with such premises shall be liable to instant suspension or revocation by the Licensing Authority, if in its opinion or in the opinion of the Electrical Inspector the installation is in any way in dangerous condition.

CHAPTER – VI

PRECAUTIONS AGAINST FIRE

86. **Tanks :-** In every permanent premises there shall be provided on the top of the proscenium wall or in some other place to be approved by the Buildings and Communications Department Officer concerned, two cisterns (connected with fire service in the premises) which shall be kept always filled with water. Each of the cisterns shall be capable of containing at least 250 gallons of water for every 100 individuals of the public to be accommodated in the premises. These cisterns shall be fitted with an outside indicator suitably placed so as to show clearly the depth of water therein, and the water must be kept clean and free sediment and covered over with properly fitting covers so as to be mosquito-proof and the cisterns shall be cleaned once every year. Suitable arrangements for storing water shall also be made in the case of temporary premises (i.e. tents, pandals and such other places) :

Provided that nothing in this rule shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these Rules.

87. **Hydrants :-** All premises shall be provided with a sufficient number of hydrants the number of which shall be fixed by the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar. The hydrants shall be of a diameter not less than 2 ½ “ inches.

Such Hydrants shall be connected by a main of at least 3 inches diameter with the high pressure street main of the Municipal Water Works and each of such hydrants shall be furnished with not less than 50 feet length of hose with the regulation couplings of the Municipal Fire Brigade and with nozzles attached thereto. Such hose shall, when not in use, be flaked on iron saddles fixed above the hydrants.

88. **Fire Buckets :-**

(1) Fire buckets of approved design with a conical base shall be provided in such numbers as the Licensing Authority may direct and shall be kept at all times full of water which shall be changed regularly twice every week. A pinch of lime shall be added to such water to prevent the breeding of mosquitoes. Buckets of dust or dry sand shall also be provided in such numbers as the Licensing Authority may direct and the attention of the Public shall be drawn to the water and sand buckets by placards legibly painted and fixed immediately above them:

Provided that in respect of premises duly licensed before the coming into force of these rules, the existing fire buckets with round bottom may be used but shall be replaced by fire buckets with a conical base whenever they are next replaced.

(2) At least one bucket filled with dry sand must be kept in some accessible position on the stage in reading for use in dealing with an electric fire.

89. **Chemical Extinguishers :-**

(1) Chemical extinguishers of an approved type and of 2 gallons to 3 gallons capacity shall be provided in such manners as the Licensing Authority may from time to time direct and shall be placed on brackets four feet from the ground. Directions for using them should in all cases be prominently painted on the extinguisher or on a card placed over the extinguisher and the attention of the public shall be directed to them by placards legibly printed or painted and fixed immediately above them :

Provided that nothing in this rule shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these rules.

(2) Chemicals extinguishers shall be renewed or well cleaned and re-charged every Twelve months, a record of which should be kept for inspection.

90. **Exit Signs :-**

(1) All exits and other doors or openings intended to be used for the purpose of exits shall be indicated by notices in the language understood in the locality in white letters seven inches long, upon a black ground painted on or above the doors at least 6 -9" above the floor.

(2) The words "No Exit" in the language understood in the locality, shall be similarly painted upon all doors in the sight of the audience which do not lead to exits.

(3) All electric "Exit" signs shall be fitted with an auxiliary bulb capable of properly illuminating the sign, the bulbs shall be fed from dry batteries or accumulators, which shall be kept in proper working order; the switch of the auxiliary bulbs should be fixed in an easily accessible position in the corridor and not inside the auditorium.

Nothing in this rule shall apply to premises duly licensed before the coming into force of these rules, so long as "EXIT" and "NO EXIT" signs in such premises are clearly visible and easily legible.

91. **Curtains :-** All curtains covering doors, passages, etc. shall be hung so as not to trail on the floor.

92. **Cloak Rooms :-**

(1) Where cloak rooms are provided they shall be so situated that the use of them shall not obstruct the free use of any exit.

(2) No corridor shall be used as a cloak room and no pegs for hanging hats, cloaks, etc., shall be allowed therein nor shall any corridor be used for storage purposes or for any purpose whatever except for exit and entrance from and to the auditorium.

93. **Lighting :-** Every portion of the premises devoted to the use of or accommodation of the public and also all outlets leading outside the premises including the corridors shall be well and properly lighted during every performance and the same shall be lighted until the entire public have left the premises after the performance is over.

94. **Firemen :-**

(1) In every premises the employees shall be trained in the use of fire appliances and shall for such purpose be drilled at least once in every fortnight.

- (2) In every premises a fire alarm shall be installed to give warning to the visitors in emergency, such alarm shall also have direct connection with the local Municipal Fire fighting arrangements.
- (3) The regulations to be followed in case of fire shall always be posted in some conspicuous place, so that all people connected with the premises shall be acquainted with their contents.
- (4) A report of any fire or alarm of fire, however slight must be at once sent to the Fire Brigade.

CHAPTER – VII

PERMISSION FOR BUILDING A PREMISES

95. **Permission for Building :-** No person shall put up any building or structure on any site or convert any existing structure for being used as a permanent premises except with the previous permission in writing of the Licensing Authority.

96. **Application for permission :-** Any person desiring to put up a building or structure to be used as a permanent premises shall make an application in writing to the Licensing Authority. Each such application shall be accompanied by a true copy of the “No Objection” Certificate issued by the Licensing Authority in respect of the site where the premises are proposed to be put up.

97. **Application to be accompanied by plans :-** The application shall be accompanied by complete plans, elevations and sections of the proposed premises and of all erections or buildings in connection therewith drawn correctly to scale of 1/8th inch to a foot and by a block plan on a separate sheet showing the position of the proposed premises in relation to any adjacent premises and to the public thoroughfare upon which the site of such proposed premises abuts, drawn to a scale of not less than 1/40th inch to a foot. The cardinal points shall be marked on such plans. All drawings shall be coloured to distinguish the material to be employed in the construction of buildings and erections. The width of all staircases and the number of steps in each, the width of corridors, gangways and doorways together with heights of any galleries or tiers in the proposed premises and in any of the erections or buildings in connection therewith as are more than one tier in height shall be indicated on such drawings, as well as the floor and roof, ventilation and the details of any electric installation. The thickness of the walls, the trial pit section for the foundations, the width and depths of all sections of foundations, masonry and scantlings of various materials used shall be clearly shown on such drawings by figure dimensions. Structural calculations shall also be submitted with the application.

The plans shall show the respective numbers of audience or spectators intended to be accommodated in the various parts of the proposed premises and the space to be assigned to each individual thereof and shall be accompanied by a specification of the works to be executed sufficiently describing the material to be employed and the mode of construction to be adopted. All openings for ventilation shall be shown in the plans and described in the specification. The plans shall be prepared by an authorised architect or qualified engineer and shall bear a certificate under his signature to the effect that the designs are sound and stable.

98. **Plans to be approved by Buildings and Communications Department :-** On receipt of the application and the plans the Licensing Authority shall forward the same to the Executive Engineer or other Buildings and Communications Department Officer concerned for approval, and the applicant shall be bound to carry out such reasonable additions and alterations in the plans as may be directed by the Executive Engineer or the buildings and Communications Department Officer concerned, before the plans are finally approved by him.

99. **Permission to Build :-** After the plans are finally approved by the Executive Engineer or the Buildings and Communications Department Officer concerned, the Licensing Authority may grant permission in writing to the applicant to put up the premises in accordance with the plans finally approved provided the permission granted under these rules will not dispense with the necessity of obtaining the requisite sanction under the Municipal Acts or any other law for the time being in force.

100. **Permission to be valid for two years :-** The applicant shall complete the construction of the premises within a period of two years from date of the permission or within such extended period as may be allowed by the Licensing Authority.

101. **Modifications in the plans :-** No modifications in the plans shall be made while in the course of construction unless such modifications are approved by the Licensing Authority in consultation with the Buildings and Communications Department Officer concerned.

102. **Additions and Alterations :-** No additions or alterations shall be made to a premises except with the written permission of the Licensing Authority.

103. **Notice of Additions and Alterations :-** A notice in writing of any intended structural additions to, or alteration of any premises shall be given to the Licensing Authority accompanied by complete plans, elevations and sections block plans and specification of new works proposed to be executed in the manner laid down by rule 97 and the notice shall describe clearly with intended additions or alterations.

104. **Inspection of construction :-** The Executive Engineer or any Buildings and Communications Department Officer authorised by him may at any time inspect a premises which is under construction with a view to satisfying himself that the construction is according to the approved plans and specifications.

If any deviations are found, the Buildings and Communications Department Officer shall report the same to the Licensing Authority and also inform the owner.

105. **Power to refuse license :-** The Licensing Authority may refuse to grant a License to operate a premises, the building of which has not been constructed according to approved plans and specifications.

106. **Chapter not applicable to temporary premises :-** The provision of this Chapter shall not apply to temporary premises as defined under clause (i) of rule 2.

CHAPTER – VIII

PREMISES LICENSES

107. **Premises License :-** Subject to the provisions of rule 115 no premises shall be opened or allowed to remain open for use as a place of public amusement unless the person being the owner, tenant or occupier thereof, shall have obtained a premises license therefor.

108. **Application for premises license :-** The application for a premises license shall be made in Form DD-4 for all amusements except for Cyber Cafe and Computer or Virtual Reality Games. The application for Cyber Cafe or Virtual Reality Game parlour shall be in for DD-5 to the Licensing Authority and shall contain information as required as to the nature and extent of the interest of the applicant in premises and shall furnish the name or names of Manager or Managers nominated by the applicant as required by rule 219 and also the names and addresses, of the qualified electricians in charge of the electric installation, if any. The application shall be accompanied by the following documents :-

- (1) A true copy of “No Objection” Certificate granted under rule 5.
- (2) A true copy of building permission under rule 99.
- (3) A certificate from an authorised architect or a qualified engineer and countersigned by

the Executive Engineer or the Buildings and Communications Department Officer concerned to the effect that the construction of the premises is sound and in accordance with the requirements laid down in Chapters III and IV and that all directions given or condition specified by the Executive Engineer or the Buildings and Communications Department Officer concerned have been complied with and that precautions against fire have been taken as laid down in Chapter VI. The Certificate shall also specify the number of seats and accommodation available.

(4) A certificate from the Government Electrical Inspector to the effect that the Electrical installation, if any, in the premises is in order and has been inspected and passed by him and conforms to the requirements of the Rules under the Electricity Act and to the rules specified in Chapter V and that all directions given or conditions specified by the Electrical Inspector concerned have been complied with and that the electrical plant is in charge of qualified hands as required by rule 84.

(5) A certificate from a Health Officer to the effect that there is no objection from the health point of view for the grant of a license and that the applicant has complied with all directions given in that respect.

(6) A certificate from the authority concerned where public telephones exist, that a telephone in working order has been duly installed in the premises.

(7) A site plan indicating the roads, streets, by lanes and building, within the radius of 100 meters from the premises.

The applicant shall also state in the application whether he had applied to the licensing authority for the grant of the same license previously.

108-A. Requirements to be fulfilled for grant of premises licence :-

Every person applying for grant of premises licence for public amusement shall fulfill the following requirements namely:-

(I) Any application for premises licence shall be accompanied by the site plan indicating inter-alia distance of the site from any religious educational institutions or hospitals.

(II) The distance between the proposed place of amusement and religious place, hospital or education institution shall more than 75 meters.

(III) The proposal site must be located on road having width of more than 10 meters.

(IV) The owner or partners of the proposed place of amusement must not have been arrested or detained for anti-social or any such activities or convicted for any such offence.

(V) The distance between two machines, pool tub which are to be installed in the Video/Pool Parlour shall be reflected in the plan.

(VI) No similar place of Public amusement exists within radius of 75 meters.

(VII) To owner licenses have his own place for sufficient parking the vehicles of customers.

(VIII) In case of premises situated on mezzanines an Applicant shall also submit No Objection Certificates obtained from officer's of the Building and communication Department and Health Department of Chhatrapati Sambhajanagar Municipal Corporation

(IX) For the purpose of "Cyber Cafe", in case of use of speakers or any type of music systems, the noise level should be within the limits specified and should not cause disturbance to person in the locality.

(X) At the location where these games (Cabaret Performances, Melas, Discotheque, Games, Pool Game Parlours, Amusement Parlours providing Computer or Virtual Reality Games, Cyber Cafes, Bowling Alleys, Card Rooms, Social Clubs, Sports Clubs Melas and Tamashas) are to be conducted, it is mandatory to have 24x7x365 functional CCTV cameras to capture or record all movements for indoor games. The license holder shall be required to submit the CCTV recordings of the past three months (on a quarterly basis) to the Licensing Authority and concerned Tahsildar.

(XI) It shall be mandatory to submit the following documents for the proposed entertainment building/construction:

a). The building approval order issued by the Planning Authority for commercial purposes, including provisions for separate vehicle parking.

b). The approved building layout plan.

c). The occupancy certificate of the said building.

(XII) As per the provisions of the Government, social clubs/institutions registered with the Charity Commissioner for entertainment of their members within Chhatrapati Sambhajinagar district, such as card rooms/ card clubs, social clubs, sports clubs, video game parlors, pool game parlors, bowling alleys, video games, computer games, and games displayed physically or through computer/video screens, VCD/DVD projection systems, or any similar mechanism, shall be required to obtain the necessary license for such games if applicable.

1) The following conditions shall apply to the membership composition of such social clubs/institutions:

a) **100% of the members** of the said social club/institution shall be residents of the State of Maharashtra.

b) Out Of the total members, **a minimum 50 % of the members** shall be residents of Chhatrapati Sambhajinagar district.

c) Out Of the total members, **a minimum 20 % of the members** shall be residents of the taluka where the premises for which the license is sought are located.

d) Out Of the total members, **a minimum 30 % of the members shall be residents of the village where the premises for which the license is located.** If the resulting figures are in fractions, the next whole number shall be considered.

2) The list of these members must be submitted along with the application while obtaining a new license and during its renewal.

3) Apart from the members of the institution, no other person shall be permitted entry for entertainment at the said premises, and if found otherwise, it will be considered a violation of the terms and conditions.

(XIII) For the purposes of granting a new premises and entertainment license, changing the location of an approved license, or renewing an approved license upon the completion of its five-year validity period, the applicant shall be required to obtain the No Objection Certificates (NOCs)/opinions from the following authorities:

(This requirement shall also apply to the renewal of premises and entertainment licenses approved prior to dated 31.12.2019 for subsequent periods.)

a) **Superintendent of Police, Chhatrapati Sambhajinagar**

b) **Assistant Director, Town Planning, Chhatrapati Sambhajinagar**

(Applicable irrespective of whether the licensed premises fall within a development plan or an approved regional plan.)

c). **Concerned Tahsildar**

d). **Concerned Local Self-Government Body**

e). **Electrical Inspector, Department of Industries, Energy, and Labor**

(XIV) For the annual renewal of an approved license, the applicant shall be required to obtain the No Objection Certificates (NOCs)/opinions from the following authorities:

a). **Superintendent of Police, Chhatrapati Sambhajinagar**

b). **Concerned Tahsildar**

(XV) If the proposed premises for entertainment are held under an agreement or lease executed with another party, such agreement/lease deed must be duly registered with the Sub-Registrar.

(XVI) If the said building falls under the category of a **Special Building**, it shall be mandatory to attach a certificate from the Chief Fire Officer, Maharashtra Fire Services, Maharashtra, as per the provisions of the Maharashtra Fire Prevention and Life Safety Measures Act, 2006.

(XVII) If the said premises do not fall under the category of a **Special Building**, it shall be mandatory to implement fire extinguishing equipment and other necessary fire safety measures to ensure protection against fire hazards.

(XVIII) Under this rule, while conducting games in the premises and performance area permitted to the institution, it shall be ensured that no inconvenience or distress of any kind is caused by the institution/person or their members to important sections of society, including women, school-going boys and girls, senior citizens, and others. The full responsibility for this shall lie with the institution's owner/members.

(XIX) While obtaining a new **Premises License** for the proposed entertainment building, both the owner of the premises and the licensee shall be required to submit an affidavit sworn before the Executive Magistrate of the Tahsil Office on a stamp paper of ¹ 500/- in the prescribed format attached herewith.

(XX) If it comes to the notice of this office that one or more of the conditions under Sub-Rule 1 to 19 of Rule 108-A have been violated, or if any complaint, representation, or letter is received regarding the same, an inquiry report shall be sought from the Sub-Divisional Magistrate. Based on the inquiry report, if a violation of the terms and conditions is found, the Licensing Authority/District Magistrate shall have full authority to cancel the said license.

108 B: The licensing Authority reserves the right to impose any other condition as and when required, subject to the changing circumstances and future development in technology. The conditions mentioned in the licence shall be observed through out the period for which the licence is granted and if there is a breach of any one of the conditions, the licence is liable to be cancelled after following usual procedures.

109. **Grant of Premises License :-** The Licensing Authority on receipt of documents and certificates referred to in rule 108 may grant a Premises License to the applicants on such terms and conditions and subject to such restrictions as the Licensing Authority may determine. The Premises License for all amusement activities shall be in Form 'D' except for Video Games, Computer or Virtual Reality Games and Cyber Cafe. The premises licence for Video Games, Computer or Virtual Reality Games shall be in Form 'DD-1' and for Cyber Cafe shall be in Form 'DD-5', subject to such additional alterations as may be deemed necessary by the Licensing Authority.

The premises licence may be issued by the Licensing Authority after confirming suitability of a premises for holding performances for public amusement therein. This licence shall be for a period of Five years and can be further continued, subject to renewal thereof by the Licensing Authority. Provided that, the holding a premises licence in form D, DD-1 or DD-2 does not perse authorise the holder to conduct any performance of Public Amusement as defined in rule 2, unless he hold a specific performance license from the Licensing Authority granted under Rule 118. 4

110. **Power to refuse license :-** The Licensing Authority may refuse a Premises Licence, if

(a) The premises appears to him/ her to be likely to cause obstruction, inconvenience, annoyance, risk, danger or damage to the residents or passers by or create traffic problems in the locality or may harm national interest or cause law and order problem;

(b) If he is satisfied after such enquiry as he thinks fit that the applicant for license of the premises in question is not fit or unsuitable to grant such License.

111. **Death or disability of Licensee :-** If the Licensee dies or becomes mentally incapable or is otherwise disabled the person, his heir or legal representative shall not be liable to any penalty for carrying on the business, provided an application for the renewal of the license in his favour is sent to the Licensing Authority within a period of thirty days from the date of the licensee s inability to carry on the business, which may be extended by another thirty days by the Licensing Authority for good and sufficient reason.

When such application is made accordingly, the license shall be deemed to have been extended until the application is granted or refused, as the case may be.

112. **Duration of a Premises License :-** A license for premises of a permanent nature may be granted or renewed for any period not extending beyond the 31st day of December of the year for which it is issued and a license for a premises of a temporary nature may be granted or renewed for any period not exceeding three months at a time.

113. **Renewal of Premises License :-** The Licensing Authority may on application being made to him in that behalf, within one year from the date of expiry of the license, renew the Premises License for the requisite period subject to rule 108 above, provided that the applicant proves to the satisfaction of the Licensing Authority that the premises in question had not been kept open for any performances after the expiry of the period of the license. An application for the renewal of a Premises License shall be made in the manner laid down in rule 108, but it shall not be necessary to attach to the application for renewal the true copy of the "No Objection Certificate" and the true copy of the Building Permission unless specially required by the Licensing Authority :

Provided that in the case of premises duly licensed before the coming into force of these rules, a certificate of the nature referred to in sub-rule (3) of rule 108 from the Executive Engineer or the Officer of the Buildings and Communications Department concerned, in lieu of such certificate from an authorised architect or a qualified engineer may be attached.

114. **Application for renewal to be made within one year :-** An application for the renewal of a Premises License made more than one year after the date of the expiry of the previous license shall be treated as an application for a new license and all the Rules shall apply mutatis mutandis to this application as if it were an application for a new license.

115. **Premises License not necessary for certain premises :-** Notwithstanding anything contained in these rules no Premises License shall be necessary in the case of performances specified below :-

(1) Any performance staged, performed, exhibited, made or displayed by the students or members of any educational institution, for the academic benefits of its students or members.

(2) Any performance staged, performed, exhibited, made or displayed in a

(3) Or any open air structure at a place where the permanent population does not exceed ten thousand persons and for a period not exceeding fourteen days at the same place ;

(4) Any performance of Mela or Ras to which admission is free of charge, provided that, the prior permission of the Licensing Authority in writing shall be obtained where performances are made on roads thoroughfares, passages or on any public place and any performance of Mela, Ras, Garba, Group Dance or revelry function is made on gratis, donations, passes or sponsorship for cost by any group, firm, company or individual for advertising or any other purpose ;

(5) Any performance staged, performed, exhibited, made or displayed by members of an amateur s club, musical society, a Village Defense Party, or guards for the benefit of the public and no donation, tickets or paid passes and sponsorships are involved ;

(6) (a) Any performances of Giant Wheel, Merry-go-round, Well of Death, Sea-plane, Aeroplane, Moving Cradles and similar other contrivances.

(b) Any activity on electronic media staged, performed, exhibited, made or displayed in a private place or public office :

Provided that, the place is not being used for illegal activities.

CHAPTER – IX

PERFORMANCE LICENSE

116. **Performance License :-** No person shall hold a musical dancing, dramatic, mimetic, theatrical or other performances for public amusement, including Cabaret Performances, Melas and Tamashas, or any public exhibition or diversion or game, by whatever name called or provide amusement at any outlets in the form of Pool or Billiards Parlours, Computer Game Parlours, Virtual Reality, Game Parlours, Cyber Cafes, Bowling Alleys either on payment of fees, sale of tickets or on gratis (free of charge), unless and until he has obtained a Performance License from the Licensing Authority to hold such performance.

117. **Application for Performance License :-**

(1) The application for a Performance License shall be made to the Licensing Authority for performance and shall be accompanied by :

(a) in the case of performance which have written scripts a true copy of the certificate of suitability of the script from the Board;

(b) in the case of performance which have no written scripts, synopsis of each of the various items of the performance intended to be performed, staged, produced or exhibited together with a true copy of the certificate or suitability of the synopsis of these items from the Board ;

(c) in the case of a “Merry-Go-Round” a fitness certificate from the Mechanical Engineer concerned ;

(d) a true copy of the “Premises License” granted by the competent Licensing Authority in respect of the premises in which the performance is intended to be held and in respect of which a premises License is required under these Rules.

(e) an undertaking by applicant that in case of Cyber Cafe or Computer Games or Virtual Reality Games, the Net Connectivity shall not provide access to obscene and pornographic sites or such games involving obscene or pronographic material.

(2) The application for a Performance License shall contain the following particulars :-

(a) the name, age and full address of the applicant,

(b) the name and location of the place where the performance is intended to be held,

(bb) in the case of a cabaret performance, full particulars regarding the name, age, nationality and address of the artist or artists giving the cabaret performances ;

(c) whether admission to the performance is : (i) on payment of money, (ii) with the intention that money may be collected from those admitted where the admission is free, (iii) free of charge whether providing of the said amusement is for attracting more customers and thereby gaining higher pecuniary benefits

If the admission is on payment of money or with the intention that money may be collected from those admitted the application shall be accompanied by an application for the grant of a „Sale of Tickets License under rule 200 ;

(d) the number and date of the certificate of suitability issued by the Board.

(3) The application shall be sent to the Licensing Authority at least one week before the date of performance.

(4) When a musical, dancing dramatic, mimetic, theatrical or other performance for public amusement including a cabaret performance, Mela, Tamashas, Ras or any public exhibition, diversion or game by whatever name called, is intended to be staged, performed, produced or exhibited by a body of individuals, the application for a performance License shall be made on behalf of such a body by some person acting as Manager of such body and such Manager shall be responsible for any breach or violation of these Rules committed at the place of performance by any member of such body as if the breach or violation was committed by him.

The applicant shall also state in the application whether he had applied to the licensing authority for the grant of the same license previously.

118. Grant of Performance License :-

(1) The Licensing Authority on being satisfied that all the necessary rules have been complied with, may grant a Performance License to the applicant on such terms and conditions and subject to such restrictions as the Licensing Authority may determine.

(2) The Performance License for a Cabaret performance shall be in Form DD, and in any other case shall be in Form "E" and shall state the title of each item of the performance and the general description of such item, as for instance, Drama, Song, Tamashas, Mela, Ras, Dance, Cabaret performance etc., which the Performance License is intended to cover, and no item not so specified by the Licensing Authority in the Performance License shall be produced, staged, exhibited, displayed or performed.

(3) A Performance License may in the discretion of the Licensing Authority be granted either for a performance at a single place of amusement or for all or any situated within the jurisdiction of the Licensing Authority.

119. Restrictions on Playing of Music etc :- Subject to such orders as may be made by the District Magistrate, Chandarpur in this behalf fixing the hours during which no music shall be played at such places of public amusement, no person holding a Performance License under these Rules shall play or allow any music to be played in connection with the performance near or outside a place of public amusement between the hours of 10 a.m. and 5 a.m. or between such hours as may be special order, in particular cases, be fixed by the Licensing Authority.

Explanation :- For the purpose of this rule music includes the playing of gramophones, phonographs, radio-amplifiers, radio-gramophones, bands, tomtom, drums, cymbals and other similar instruments.

119-A. Restrictions on performance of public amusement :-

(1) The holder of Performance Licence shall be permitted to stage the performances in a closed normal full sized and soundproof auditorium between 06:00 Hours. to 22:00 Hours.

(2) The District Magistrate, Chandarpur may, in his discretion, relax the restrictions prescribed in sub-rule (1), in the exceptional circumstances only for the performances of following types in regular closed auditorium, namely :-

- (a) religious programmes like discourses, *darshan*.
- (b) religious programmes like *Janmashtami* or *Krishanjanama Kirtan*, where particular time at night is of religious significance.
- (c) midnight mass in church-auditorium or similar christian prayer meetings.
- (d) *Satsangs* or *vazz* programmes.
- (e) Indian classical music programmes or *sangeet sammelans* or *kauya sammelans* or *kawalli* programme.

120. Power to refuse License :- The Licensing Authority may refuse, except in the case of a Mela, Tamashas and Ras, a license to perform, or exhibit any or all the plays, or exhibitions or any other items of performance included in the application for license if he considers them :

- (a) to be indecent or of a scurrilous character ;
- (b) to contain offensive reference to personalities ;
- (c) to wound the susceptibilities of any nation or followers of any religion ;

- (d) to be seditious or to be likely to excite political discontent ;
- (e) to promote hostile feelings between different classes ;
- (f) to be calculated to cause a breach of the peace ; or
- (g) to be objectionable on any ground other than those specified in (a), (b), (c), (d), (e) and (f).

The Licensing Authority shall not be bound to state the reason for refusing any Performance License except in the case of ground (g), when he shall give such reason in writing.

121. **Duration of a Performance License :-** A performance License may be granted for any period not extending beyond the 31st day of December in the year for which it is issued.

122. **Acts prohibited by the holder of a Performance License :-** No person holding a Performance License under these Rule shall, before, during or after any performance or during any interval in such performance, exhibition, production, display or staging, permit or himself commit on the stage or in any part of the auditorium or outside it:-

- (a) any profanity or impropriety of language ;
- (b) any indecency of dress, dance movement or gesture ;
- (c) any offensive personation or representation of any individual ;
- (d) anything calculated or likely to excite feelings of sedition or political discontent ;
- (e) anything calculated or likely to cause riot or breach of peace, or to promote or excite

hostile feelings between different classes, or to wound the religious feelings of any individual or class of individuals;

- (f) any dangerous exhibition or display of a performance or games with wild beast, except in so far as it is an item of performance in a Circus, which shall be governed by rules in Chapter XIII of these Rules ;
- (g) any performance or game involving risk, damage or danger to the audience or public ;
- (h) any exhibition or advertisement whether by way of posters or in the newspapers, photographs of scantily dressed women ;
- (i) any performance at a place other than the place provided for the purpose;
- (j) any mixing of the cabaret performance with the audience or any physical contact by touch or otherwise with any member of the audience ;
- (k) any speech, ceremony or any other item not covered expressly by the terms of the Performance License and by the script of the performance for which the Performance License has been granted.

123. **Acts prohibited by persons other than the holder of a Performance License and by others :-** No person shall, before, during or after any performance or during the course of any performance, exhibition, production, display or staging, make, perform, exhibit, produce, display or stage on the stage or in any part of the auditorium itself or outside it ;

- (a) any profanity or impropriety of language ;
- (b) any indecency of dress, dance movement or gesture ;
- (c) any offensive personation or representation of any individual ;
- (d) anything calculated or likely to excite feelings of sedition or political discontent ;
- (e) anything calculated or likely to cause riot or breach of peace, or to promote or excite hostile feelings between different classes, or to wound the religious feelings of any individual or class of individuals;

(f) any dangerous exhibition or display of a performance or game, with wild beasts, except in so far as an item of performance in a Circus, which shall be governed by rules in Chapter XIII of these Rules ;

(g) any performance or game involving risk, damage, or danger to the audience or public ;

(h) any exhibition or advertisement whether by way of posters or in the newspapers, photographs of nude or scantily dressed women ;

(i) any performance at a place other than the place provided for the purpose;

(j) any mixing of the cabaret performers with audience or any physical contact by touch or otherwise with any member of the audience ;

(k) any speech, ceremony or any other item not covered expressly by the terms of the Performance License and by the script of the performance for which the Performance License has been granted.

124. **Transfer of Performance License to other premises :-** If the holder of a Performance License intimates to the Licensing authority for a performance, in writing, his intention to transfer the performance to another premises, the Licensing Authority may, in its discretion, endorse the name of the new premises on the Performance License after canceling the name of the premises then on the license.

125. **Responsibilities of a holder of Performance License :-** The holder of a Performance License shall, during the presentation of a performance, be responsible for the carrying out of all these rules and for the good management of such premises generally and for the safety of the public and of all people employed in or about such premises or taking part in such performance. He shall take all reasonable, approved and modern precautions for the prevention of accidents and shall abstain from any act which may tend to cause fire or explosion.

CHAPTER – X

ADDITIONAL RULES FOR MEALAS AND RAS

126. **Constitution of Mela :-** No organiser of Mela shall employ, either on payment or otherwise, a boy of or below the age of 12 years or a girl below the age of 10 years or a female above the age of 12 years in the performance of a Mela.

127. **Application for Performance License :-**

(1) Application for a license to perform, stage or exhibit a Mela or Ras shall be in Form “F” and shall be sent to the Licensing Authority by the organiser at least fourteen days in advance of the date of performance.

(2) Every such applicant shall furnish in the application true and correct information in respect of matters mentioned therein.

(3) In the case of a Mela, the applicant shall in addition forward with the application a certificate of Birth date in respect of each artist participating in the Mela, granted by the Head master of the School concerned in the case of school-going children, and in the case of other artists birth certificates or extracts issued by the Village Police or Municipal authorities concerned.

(4) Every such applicant shall disclose in the application his financial interest and also the financial interest of other persons, if any, in the Mela or Ras, as the case may be.

(5) Every such application shall be accompanied by : (i) a true copy of the certificate of suitability in respect of each item, for which license is required, granted by the board, and (ii) a copy of the script certified by the Board.

128. **Scripts :-** No organiser of a Mela or Ras shall use or allow the use of any songs, dialogues, mimetic, drama or other item of entertainment in the Mela or Ras performances, the scripts of which have not been certified as suitable for public performance by the Board and which are not expressly covered by the Performance License granted by the Licensing Authority under rule 118 of these Rules, provided that the certificate of suitability

shall not be necessary in the case of scripts of Mela and Ras performance published before 1900 A.D. unless any additions or alterations have been made thereof, thereafter.

129. **Responsibilities of an Organiser :-**

(1) Every organiser shall be personally responsible to get the scripts of the Mela or Ras as the case may be, performances to be performed by the party of which he is the organiser, certified as suitable by the Board, unless the scripts of such performance have already been certified to be suitable by the Board.

(2) Every organiser shall be personally responsible for any breach of these Rules or the conditions, if any, subject to which the Performance License has been granted.

130. **Application of other Rules where no specific provision made :-** Where no specific provision has been made in this Chapter of any purpose in respect of a Mela or Ras the provision made for the purpose in respect of performance other than Tamasha, Circus, Wrestling and Boxing, in other Chapters of these Rules shall apply mutatis mutandis to the performance of a Mela or Ras, in so far as it is not inconsistent with or repugnant to the provisions of this Chapter.

CHAPTER – XI

ADDITIONAL RULES FOR TAMASHAS

131. **Application for License. :-**

(1) Application for a License to perform, exhibit or stage a Tamasha shall be in Form “G” appended to these Rules and shall be sent to the Licensing Authority at least fourteen days in advance of the date of the performance.

(2) Every such applicant shall furnish in the application true and correct information in respect of matters mentioned therein.

(3) Every such application shall be accompanied by a true copy of the certificate of suitability in respect of each item for which license is required, granted by the Board.

132. **Scripts :-** No organiser of a Tamasha shall use or allow the use of any songs, dialogues, mimetics, vags or other entertainment in the performance of the Tamasha, the script of which has not been certified as suitable for public performance by the Board and which is not expressly covered by the Performance License granted by the Licensing Authority under Rule 118 of these Rules.

133. **Daulatjada :-**

(1) No organiser of a Tamasha shall allow any of his female artists to touch nor shall any female artist in a Tamasha touch any member of the audience or any other person offering a prize, commonly termed as “Daulatjada”.

(2) No organiser of a Tamasha shall allow any of his female artists to stop any song or to change it without completion, nor any artist in a Tamasha shall stop any song or change it without completion, which she was singing while such prize or “Daulatjada” is being offered.

(3) No member of the audience or any other person shall touch any female artist at the time of offering a prize or “Daulatjada” or at any time during the performance of a Tamasha.

(4) No organiser of a Tamasha shall allow any of his female artists to leave the stage nor shall any female artist in a Tamasha leave the stage and enter the auditorium for the purpose of accepting “Daulatjada” offered by members of the audience.

134. **Prohibition of certain practices :-**

(1) No organiser of a Tamasha shall exhibit or station or allow to be exhibited or stationed any female whether a Tamasha artist or not at or near about the entrance or the booking office of the Tamasha premises.

(2) No female, whether a Tamasha artist or not, shall exhibit or station herself or shall allow herself to be exhibited or stationed at or near about the entrance or the booking office of the Tamasha premises.

135. **Responsibility of an Organiser :-**

(1) Every organiser shall be personally responsible to get the script of the Tamasha performances to be performed or staged by the Tamasha party of which he is the organiser, certified as suitable by the Board, unless the scripts of such performances have already been certified as suitable by the Board.

(2) Every organiser shall be personally responsible for any breach of these Rules or of the conditions, if any, subject to which the Premises and Performance License have been granted, whether the breach is committed by him or by any member of his party or by any other person, except members of the audience in respect of any performance exhibited or staged by members of his party.

136. **Application of other Rules where no specific provision made :-** Where no specific provision has been made in this Chapter for any purpose in respect of a Tamasha the provision made for that purpose in respect of performances other than Mela, Ras, Circus, Wrestling and Boxing in other Chapters of these Rules shall apply mutatis mutandis to the performances of a Tamasha, in so far as it is not inconsistent with or repugnant to the provisions of this Chapter.

CHAPTER – XII

CERTIFICATE OF SUITABILITY

137. **Application for certificate :-**

(1) Any person who desires to hold or provide for any amusement performance, whether with or without tickets, shall, two months before the date on which such performance is to be held or provided for, apply to the Chairman of the Board for the grant of a Certificate of Suitability therefor.

(2) Such application shall be made in Form “I”. Any application which does not contain information about all the particulars mentioned in the said Form to the satisfaction of the Board, may not be considered by it.

138. **Grant of certificate of Suitability, with or without conditions :-**

(1) The Board may, after considering the application and obtaining such further particulars as it may deem fit, issue a certificate of suitability in respect of such performances either without any modification of the script or with such modifications which the Board considers are not open to any of the objections specified in Rule 139. Such certificates shall be issued in Form “J”.

(2) If the Board considers, from the script submitted for scrutiny or otherwise, that any such performance is open to any of the objections specified in the next succeeding rule but the deletion or modification of a part or parts will render it suitable for public amusement, the Board shall communicate to the applicant its proposals for the modifications and give him a reasonable opportunity of making the necessary modifications. If the Board is satisfied with the modifications agreed to be carried out by the applicant, the Board shall issue a certificate of suitability in respect of the performance in Form “J” and specify therein the conditions subject to which it is issued.

139. **Power to refuse certificate of suitability and guiding principle therefor.-**

(1) The Board may refuse to grant a certificate of suitability in respect of any such performance, if from the script or otherwise, the Board considers that the performance or an part thereof is against the interests of the Sovereignty and integrity of India or the security of the State, friendly relations with foreign States, public order, decency or morality or involve contempt of court or is likely to incite the commission of an offence, or involves defamation of any high personality (living or deceased) or of any person (living or deceased) of repute in the literary, social or political field or is grossly indecent, scurrilous or obscene or is intended for blackmail.

(2) Subject to the provisions contained in sub-rule (1), the Board in exercising its power to sanction or refuse a certificate of suitability shall be guided by the following directions :-

General Principles which shall guide the Board.-

- (i) No performance shall be certified as suitable, which will lower the moral standards of those who see it. Hence sympathy of the audience shall not be thrown on the side of crime, wrongdoing, evil or sin ;
- (ii) Standards of life, having regard to the standards of the country and the people to which the story relates, shall not be so portrayed as to deprave the morality of the audience ;
- (iii) The prevailing laws shall not be ridiculed as to create sympathy for violation of such laws.

Application of General Principles :- It is not desired that a performance shall be certified as suitable, which ...

(A) Deals with crime in such a manner as to :-

- (i) extenuate Criminals Acts ;
- (ii) depict the modus operandi of criminals ;
- (iii) throw the glamour of romance and heroism over criminal characters ;
- (iv) enlist the sympathy or admiration of the audience for criminal characters ;
- (v) hold up to contempt those responsible for, or engaged in the prevention, detection or punishment of criminals ;
- (vi) create the impression that crime pays or is normal incident of ordinary life and not be reprobated.

(B) Deals with vice or immorality in such a manner as to :-

- (i) extenuate vicious or immoral act ;
- (ii) undermine the accepted canons of decency ;
- (iii) depict vice or immorality as attractive ;
- (iv) cast a halo of success or glory round the vicious or immoral ;
- (v) enlist the sympathy or admiration of the audience for vicious or immoral characters;
- (vi) suggest that the attainment of a laudable end is justified by vicious or immoral means or improper motives ;
- (vii) create the impression that vice and immorality are not to be reprobated.

(C) Deals with the relations between the sexes in such a manner as to :

- (i) lower the sacredness of the institution of marriage ;
- (ii) suggest that illicit sexual relations are ordinary incidents of life and not to be reprobated.

(D) Bring into contempt the armed forces or the public services or persons entrusted with the administration of law and order :-

(E) is intended or likely to :-

- (i) would the susceptibilities of any foreign nation or any community or the following of any religion ;
- (ii) format social unrest or discontent to such an extent as to incite people to crime.

- (iii) Promote disorder, violence, a breach of the law or disaffection or resistance to Government.
- (F) attempts to defame :-
 - (i) any high personality, (living or deceased),
 - (ii) any persona (living or deceased) of repute in the literary, social or political field ;
- (G) is grossly indecent, scurrilous, or obscene or is intended for Blackmail :-
- (3) Before refusing to grant a certificate of suitability in respect of any performance, the

Board shall give the applicant a reasonable opportunity of representing his case, and when the certificate is refused shall communicate to him the reasons therefor.

140. **Access to Chairman and members, etc :-** The Chairman, members and Secretary of the Board shall be given free access to any place where any amusement performance is to be or is being performed or exhibited and two seats in the highest class of accommodation shall be reserved for them by the organiser of such performance. The Honorary Readers appointed by the Chairman of the Board for scrutiny of scripts shall also have such free access and be given such accommodation.

141. **Power to suspend or cancel Certificate of Suitability :-**

(1) If the Chairman or any member of the Board considers that the whole or any part of the performance actually performed or exhibited was not scrutinised and certified by the Board or had actually been exercised by the Board, he may make a report of the fact to the Board and also to the Licensing Authority.

(2) On receipt of such a report, the Board may suspend or cancel the Certificate of Suitability granted under Rule 138, and shall report the matter to the Licensing Authority as early as possible.

142. **Re-examination of scripts :-** Notwithstanding anything contained in these Rules, The Board may at any time of its own motion or on a representation made to it in that behalf, re-examine the script of any amusement performance in respect of which Certificate of suitability has already been granted by it under Rule 138 and if the Board is of the opinion that the script is unfit for performance for public amusement on any of the grounds referred to in Rule 139, the Board may suspend or cancel the Certificate of Suitability granted by it under Rule 138. The Board shall communicate its decision to the Licensing Authority.

143. If any certificate of suitability granted under Rule 138 is lost, a duplicate copy thereof may be granted by the Board on application.

144. Nothing in these Rules shall apply to amusement performances, except Tamasha and Lavanis, the scripts of which were published before 1900 A.D. provided that after such publication no additions or alterations have been made to such scripts.

145. Except in the case of Melas, the scripts of which were not scrutinised and passed by the Board, nothing in these rules also apply to any amusement performances which are licensed under any Licensing Rules in force in Chhatrapati Sambhajanagar District immediately before the commencement of these rules :

Provided that the Board may, at any time of its own motion or on a representation made to it in that behalf, examine the script of any such performance and if the Board is of opinion that the script is unfit for performance for public amusement on any of the grounds referred to in Rule 139, the Board may declare that the exemption from the provisions of these rules granted by this rule in respect of such performance is withdrawn. The Board shall communicate its decision to the Licensing Authority.

CHAPTER – XIII

SPECIAL RULES FOR CIRCUSES

146. **Application for Premises License :-**

(1) Every person applying for a license for operating a circus shall submit a detailed specification of the construction of any tent or building proposed to be so utilised to the Licensing Authority in accordance with rules

97 and 98 of Chapter VII. The specifications shall clearly show the seating accommodations, the dimensions and positions of doors, floor and roof ventilation and the details of any intended gas or electric installation.

(2) The application shall be accompanied by a certificate from District Health Officer to the effect that there is no objection from the health point of view for the grant of a license and that the applicant has agreed to comply with all directions that may be given in regard to the erection of proper sanitary conveniences on the site where the circus is to be put up.

(3) The Licensing Authority must also be satisfied that the means of entrance and exit and arrangements for ventilation and precautions against the fire will comply with the Rules in this Chapter.

(4) Every person applying for a licence for operating a circus shall submit an undertaking that the owner or his agent or organiser or manager of circus, shall not contravene the provisions of any law including the provisions of the Prevention of Cruelty to Animals Act, 1960 (59 of 1960).

147. Seating :-

(1) The auditorium shall provide seating accommodation for the public according to the following scales :-

Stalls	..	Not more than 20 individuals for every 100 square feet.
Each tier or gallery	..	Not more than 25 individuals for Every 100 square feet.
Other parts	..	Not more than 30 individuals for Every 100 square feet.

(2) In all cases there shall be left open a space of at least one foot between the back of one seat and the front of the seat immediately behind measured between perpendiculars.

148. Gangway :- Passages or gangways not less than 3 feet wide shall be formed at the sides and down the centre of the seating in every part of the auditorium in such a manner that no seat shall be 10 feet from such passage or gangways measured in the line of seating.

149. Two separate exits, not leading on to the same thoroughfare or public passage, shall be provided from every part of the auditorium which accommodates not more than 500 individuals, and when any separate part of the auditorium accommodates more than 500 individuals exit shall be provided at the rate of one for every 250 individuals and one for any less number in excess. Each of such exits shall not be less than 5 feet wide between the leaves of the door when open. In the case of the auditorium accommodating not more than 300 individuals two 4 feet exits will be required.

150. Exits shall be arranged so as to afford a ready means of egress and shall lead directly into a thoroughfare of public message.

151. It shall be compulsory on the management of such premises to allow the public to leave by all exit doors.

152. All exits and any other doors or exits intended to be used for the purpose of exit shall be indicated by notice clearly printed in 7-inch white letters upon a black ground, over such exit doors or openings and at least 6- 9 above the floor.

153. The words "No Exit" shall be similarly painted over all doors or openings which are in sight of the audience but which cannot be used as exits.

154. A safe and easy means of exits shall be provided for the orchestra.

155. All outside doors for the use of the public shall be made to open outwards and all internal doors shall be hung so as not to obstruct, when open, any gangway, passage, stairway or landing.

156. Such doors may be kept closed but not bolted during a performance or exhibition provided an attendant is placed in charge of such doors whose duty it shall be to throw open the door in case of emergency.

157. Doors which are used by the public for entrances or exits shall not be fastened so as long as any of the public are no such premises.

158. All barriers and internal exit doors shall be made to swing or to open outwards and shall not be fitted with fastenings.

159. Chemical extinguishers of an approved typed and of 2 gallons to 3 gallons capacity shall be provided in such number as the Licensing Authority may from time to time direct and shall placed on brackets four feet from the ground. Directions for using them should in all cases be prominently on the extinguisher or on a card placed over the extinguisher, and the attention of the public shall be directed to them by placards legibly printed or painted and fixed immediately above them, to the satisfaction of the Licensing Authority.

160. Chemical extinguishers shall be renewed or well cleaned and recharged every twelve months, a record of which should be kept for inspection.

161. Fire buckets shall be provided in such numbers as the Licensing Authority may direct and shall be kept at all times full of water which shall be changed at least once a week. The attention of the public shall be directed to them in the manner described in rule 156.

162. Every such premises shall be in charge of at least 2 permanent men to act as firemen, both of whom shall be periodically drilled in the use of the fire appliances. They should also be in attendance during a performance and placed in observant positions which shall be allotted to them by the inspecting Fire Brigade Officer. They shall be held responsible for keeping all the appliances for extinguishing fire ready for immediate use.

163. The employees engaged on such premises shall also be instructed as to the place they are to take and the duties they are to perform in case of fire. They should be drilled for the purpose at least once a week.

164. The regulations to be followed in case of fire shall be always posted in some conspicuous place, so that all persons connected with such premises shall be acquainted with their contents.

165. A report of any fire or alarm of fire, however slight, on such premises must be at once sent to the Fire Brigade.

166. Every portion of such premises devoted to the use of accommodation of the public and also all passages and doors leading outside such premises shall be well and properly lighted during every performance and the same shall be lighted until the public have left the premises.

167. Gas meters shall be placed in properly ventilated chambers of fire-proof construction, the opening of which shall be filled with fire-resisting doors.

168. All gas brackets shall be fixed without joints ; and all burners within each of the auditorium shall be fitted with secret taps and shall be efficiently protected by gas or wire globes. All gas burners within 3 feet of inflammable ceiling shall be fitted with deflectors of unflammable material to distribute the heat.

169. all gas pipes shall be made of iron or brass.

170. Any calcium carbide, liquid acetylene or acetylene gas and every apparatus for the generation of such gas, except portable apparatus holding a charge of not more than 2 lbs. Of carbide, shall be kept only in a detached building situate at least at 10 feet, at the nearest point from such premises. The apparatus for generation of gas in such detached building shall be charged during day-light only, and no fire, heat or artificial light shall be allowed in the room containing the apparatus.

171. Under no circumstances shall the production or use of highly compressed or liquified acetylene be permitted during any exhibition or performance.

172. Every gas light exceeding 175 candle power shall have a metal heat deflecting shield at least 10 inches in diameter fixed above the lamp. The shield shall not be within 12 inches of a non-fire-proof ceiling, and the ceiling, if it at a distance of less than 2 feet from the shield and not fire-proof, must be protected with sheet asbestos

or uralite at least a quarter of an inch thick and 30 inches in diameter. For the purpose of this rule the exposed side of any beam, joint or floor shall be deemed a "Ceiling".

173. No lamp burning mineral oil shall be used in any part of such premises unless the Licensing Authority is satisfied that all details of the installation and all the arrangements for the use are such as will comply with the rules of the Fire Insurance Association or other competent authority and are thoroughly safe.

174. A metal heat deflecting shield shall be fixed to the top of every lamp; and the inlet in the glass globe shall be provided with a metal to glass drip cup of quarter-pint capacity.

175. Great care must be exercised in the lighting. The lighting torch, which shall be composed of material sufficiently absorbent to insure against any dripping of fluid used in the torch, shall never be carried from lamp to lamp whilst alight. The torch must be lit from a flame carried in an enclosed lantern or protector by inserting the torch inside the lantern or protector.

176. The use of matches for the purpose of lighting gas lamps in such premises is strictly prohibited.

177. All limelight supply tanks, boilers with engines and dynamos with engines used in connection with such premises shall be placed in a ventilated buildings of fire-proof construction and shall be separated from such premises and from each other by such distance as the Licensing Authority may deem necessary.

178. No coal, coke, wood or other combustible material shall be so stored that it is likely to be affected by the heat of the furnace, boiler, or other heating apparatus.

179. Every fly wheel directly connected with an engine or other mechanical power and any part of the machinery which may be dangerous is left unfenced shall be kept securely fenced.

180. Where tents are used on such premises the lower portion of the sides shall be allowed to hang loose and shall not be pinned to the ground and the roof tenting shall be held up by steel ropes.

181. All checks boxes shall be fixed and placed in such positions that they will not obstruct the exists.

182. No more of the public shall at any time be admitted into any part of the auditorium of such premises than the number which may be prescribed in the licence for the part of the auditorium.

183. All parts of such premises shall be properly and sufficiently ventilated.

184. Every such premises shall be provided with sufficient and separate water closet or privy accommodation for the use of males and females and urinal accommodation for the use of males. Such water closets, privies and urinal shall be constructed and arranged to the satisfaction of the Health Department.

185. Cages for wild animals shall be constructed of a material strong enough to resist their efforts or to prevent their escape.

186. In front of the doors of the cages giving entrance to the trainers or performers an enclosure of small dimensions shall be constructed of the material similar to that of the cage and shall be so placed that its door and door of the cage cannot be opened simultaneously.

187. Application of other Rules where no specific provision made :- Where no specific provision has been made in this Chapter for any purpose in respect of a Circus, the provision made for that purpose in respect of performances other than Mela, Ras, Tamasha, Wrestling and Boxing in other Chapters of these Rules shall apply mutatis mutandis to the performances of a Circus in so far as it is not inconsistent with or repugnant to the provisions of this Chapter.

CHAPTER – XIII

SPECIAL RULES FOR WRESTLING AND BOXING

188. No public wrestling or boxing entertainment shall take place except under a licence from the Licensing Authority :

Provided that the provisions of this Chapter shall not apply to wrestling entertainments which are free of charge and held in open, where seats are not provided.

189. Persons applying for such licence shall furnish full particulars of such entertainment to the Licensing Authority at least 14 days previous to the intended date of such entertainment and if any such particulars are found to be incorrect the licence will be refused or if granted it will be at once canceled.

190. The applications shall contain the names of the referee, Judge and Competitors and these names shall also be printed in the advertisement, placards and play bills.

Note.- (1) A wrestling bout is finished when one of the combatants is thrown flat on the boards or in the case of American freestyle wrestling, when one of the combatants fails to stand on his feet before the Referee or the Judge completes the count of ten.

(2) Bouts of male wrestlers with female wrestlers are strictly prohibited.

(3) Bouts of female wrestlers will require a specific permission from the Licensing Authority.

191. No Judge or Referee shall allow any person to wrestle for a longer time than one hour. If either person is thrown before the period of one hour the bout shall be considered finished.

192. The platform or stage on which the bouts take place shall be roped in and area roped in shall not be less than 16 feet square or more than 24 feet square.

193. No person shall be allowed inside this area except the two persons actually competing. Where a bout takes place on the stage of a theatre, no person except the Promoters, Referee, Judges and Seconds, shall be allowed on the stage except by the permission of the Licensing Authority and such persons shall remain outside the ring.

194. The entertainment shall begin at the time advertised in the program.

195. Each event shall be decided by two Judges and a Referee who shall be appealed to if the Judges disagree. The decision of the Referee shall be final and without appeal. Further he shall be empowered to decide any point or question not provided for by these rules.

196. The licensee shall be held responsible that the entertainment is conducted in an orderly manner and in the case of any disturbance or accident occurring within the theatre or other place wherein such entertainment is held, information should be immediately conveyed to the nearest Police officer. He shall be responsible for the safety of the public and all the people employed in or about such premises or taking part in the wrestling.

197. The number of public at any time admitted into any part of the premises in which such wrestling takes place shall not be in excess of the number prescribed in the licence.

198. If the Licensing Authority thinks it necessary a qualified doctor or assistant surgeon shall be in attendance near the Ring Side.

199. **Application of other Rules where no specific provisions made :-** Where no specific provisions has been made in this chapter for any purpose in respect of wrestling and boxing, the provisions made for that purpose in respect of performances other than Melas, Ras, Tamasha and Circus in other Chapter of these Rules

shall apply mutatis mutandis to the performances of wrestling and boxing so far as it is not inconsistent with or repugnant to the provisions of this Chapter.

CHAPTER – XV LICENSE FOR SALE OF TICKETS, ETC.

200. **Licence for sale of Tickets, etc :-** No person shall sell or keep, or offer or expose for sale or cause to be sold or caused to be kept or exposed for sale any ticket of admission, pass or any other evidence of the right of admission to any premises without having first obtained a licence for the same from the Licensing Authority. The licence shall be in Form "H". The License for games shall be in "Form H-1".

201. **Tickets, etc., to be sold only at the licensed Booking Office :-** Every person holding a licence under Rule 200 shall sell, keep, offer or expose for sale any ticket or pass or any other evidence for admission only at the booking offices as approved by the Licensing Authority and specified in the Licence and no change in the location of the same shall be made except with the previous permission in writing of the Licensing Authority :

Provided that the Licensing Authority may in the case of charitable shows or for any other sufficient reason permit in writing the sale of tickets, passes or any other evidence for admission at places other than the licensed booking officers or by persons other than the licensee.

202. **Prices and hours of sale to be notified on a Board :-** The licensee shall cause to be affixed and displayed in a conspicuous manner in the premises or at the Booking Office a price list showing the various rates charged for tickets of different classes which are kept, offered or exposed by him for sale and also the hours of business during which such sale will be effected and no sale shall be effected except during the hours notified.

203. **Price to be printed on the ticket, etc :-** Every licensee shall print or cause to be printed on the face of every ticket, pass or other evidence of the right of admission to be sold or kept, offered or exposed for sale the price charged therefor plus entertainment tax, if any, and he shall not at any time charge for any such ticket, pass, or evidence of the right of admission, a price a excess to that printed thereon.

204. **Records to be maintained and to be subject to inspection :-** Every licensee shall at all times keep and maintain full and accurate sets of records showing sale of tickets and their rates and produce on demand for inspection by a police officer of the rank not below that of a Sub-Inspector, stocks of tickets and registers of account.

205. **Licensee to remain present :-** Every person licensed under this Chapter shall be present at the premises at all times when the premises are kept open to public for business and shall not absent himself therefrom except with the permission of the Licensing Authority endorsed on the license, nor shall he permit any other person to act on his behalf except with the permission of the Licensing Authority endorsed on the license.

CHAPTER – XVI LICENSING AUTHORITIES

206. **Licensing Authority for No Objection Certificates :-** The Licensing Authority for the purposes of Chapter II of these Rules shall be the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajnagar.

207. **Licensing Authority for Building permission :-** The Licensing Authority for the purposes of Chapter VII of these Rules shall be the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajnagar.

208. **Licensing Authority for Premises permission :-** The Licensing Authority for the purposes of Chapter VIII of these Rules shall be the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajnagar.

209. **Licensing Authority for Performance permission :-** The Licensing Authority for the purposes of Chapter IX of these Rules shall be the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajnagar.

CHAPTER – XVII**FEES**

211. There shall be levied fees as hereinafter prescribed for the grant of a no objection certificate and licenses under these Rules. The fees shall be paid to the Licensing Authority concerned along with the application and shall not be refunded whether the certificate or license asked for is granted or refused.

212. **Fee for a No Objection Certificate :-**

Sr No.	Fees Particular/Items	Applicable Fees
1	The fee for the grant of a “No Objection Certificate” under Rule 5 for permanent structure	Rs. 10,000/-
2	A duplicate copy of such certificate in mention Item Sr. No. 1	Rs. 500/-
3	The fee for the grant of a “No Objection Certificate” x under Rule 5 for a structure of a temporary nature	Rs. 2500/-
4	A duplicate copy of such certificate in mention Item Sr. No. 3 Rs.50/-	Rs. 500/-

213. **Fee for the grant of Premises Licence:-** The fees for a license or renewal of Premises Licence inclusive of fees for one or more inspection by a buildings and Concern Department Officer and the Health Department Officer, before the grant of the licence shall be as follows:-

a) for a permanent theatre or any other permanent building used principally as a place of Public Amusement or play houses according to the number of seats provided therein as under:-

No.of Seats	License fee for a period not exceeding 3 months	License fee for a period exceeding 3 months but not exceeding	License fee for a period 6 months exceeding 6 months but not exceeding 1 years.
(1)	(2)	(3)	(4)
	Rs.	Rs.	Rs.
Upto 200....	10,000/-	15,000/-	20,000/-
201 to 500....	20,000/-	30,000/-	40,000/-
501 and over..	30,000/-	60,000/-	80,000/-

Provided that for a permanent theatre or other permanent building duly licenced under the Cinema Rules 1954, for use of Cinematograph Exhibition, when used as a place of public amusement, the fee for the grant of premises licence shall, irrespective of the number of seats provided therein, be Rs.10,000/- per month or part thereof.

b) for a temporary erection to be used principally as a place of public amusement for less than sixty days according to the number of seats provided therein as under

No. of Seats	License fee for 3 Months
Upto 200....	Rs. 5000/-
201 to 500....	Rs. 7500/-
501 and over..	Rs.10,000/-

c) for a temporary erection when the Licensing Authority does not require any certificate in respect of the structure according to the number of seats provided therein as under.

No. of Seats	License fee for 1 years
Upto 200....	Rs. 2000/-
201 to 500....	Rs. 4000/-
501 and over..	Rs.5000/-

d) for a permanent building not used principally as a place of public amusement, but to which the public are admitted to witness any entertainment on payment of money :-

Sr No.	Fees Particular/Items	Applicable Fees
1	When the licensing authority requires a certificate from a building and Concern Department Officer	Rs. 5000/-
2	When the licensing authority does not require such certificate	Rs. 5000/-
3	For making any alteration or addition in a Premises Licence	Rs. 1000/-
4	A duplicate copy of a Premises Licence in mention Item Sr.No. 3	Rs. 1000/-
5	The fee for the grant of Premises License for Games or Machines or both shall per Game or Machine	Rs. 1000/-
6	For both and the fee for making any alterations or additions in that License and for duplication in mention Item Sr.No. 5	Rs. 1000/-
7	The fee for grant of Premises Licence for Cyber Cafe per annum for each Computer.	Rs. 500/-

Note:- The fees prescribed under this rule are inclusive of one or more inspections made for issue of a fitness certificate and no additional charge shall be made for inspections subsequent to the first inspection for rectification of defects.

214. The fee for inspection of electric installation shall be separately paid in accordance with rates notified under the Indian Electricity Rules, 1937.

215. **Fee for the grant of Performance License :-**

1) The fee for the grant or renewal or for a duplicate copy of a Performance License shall be as follows :-

Sr No.	Fees Particular/Items	Applicable Fees
1	“Melas” or “Ras” for each performance.	Rs.1000/-
2	“Dramas” and “Tamashas” for each Performance License	Rs. 2500/-
3	For each stage-play or performance of each Tamasha endorsed on the license as required by rule 118. In mention Item Sr.No. 2	Rs.500/-
4	Circus or wrestling and boxing performance to which admission is on payment of money or with the intention that money may be collected from those admitted for each show or programme.	Rs.2500/-
5	“Dancing Schools” and “Diwankhanas” per month.	Rs.10,000/-
6	All other performances including cabaret performances for each programme.	Rs.1000/-
7	Giant Wheel, Merry-go-round, Sea Plane, Aeroplane, Well of Death and similar other contrivances, exhibitions and tournaments for each item per day.	Rs.500/-
8	For making any alteration in a performance licence in mentioned Sr. No. from 1 to 7.	Rs.1000/-
9	And for a duplicate copy of a performance licence in mentioned Sr. No. from 1 to 7.	Rs 2500/-
10	In case of pool, billiard tables, snookers per table per day.	Rs.500/-
11	In case of bowling alleys per month per alley.	Rs.10,000/-
12	In case of Computer or Virtual Reality Games per month per machine.	Rs.5000/-
13	In case of shows of dramas, plays, skits, one act plays, magic shows, orchestra and professional dance show at regular auditorium on full sized stage, on ticket or Fund raising charity shows of entertainment on open ground or in close auditorium per show or performance.	Rs.10,000/-
14	In case of shows like Dandia or Garba or group dance of similar type, on ticket, pass, guest cards or organised on commercial basis with motive of pecuniary gains,	
	on open ground per show	Rs.30,000/-
	in closed or open auditorium per show	Rs.10,000/-

2) In case of social clubs, card clubs or card rooms - Rs.2,00,000 per month per outlet. Each room shall be permitted to have not more than ten tables which will be considered as one unit and each table shall not have, not more than 4 seats or players. In case where number of tables exceeds ten tables, it shall be considered as an additional unit and an additional fee of Rs.2,00,000 per month shall be chargeable for every such additional unit of two tables or part thereof.

3) The District Magistrate, Chhatrapati Sambhajanagar may in his discretion waive the performance fees in case of Amateur Shows of dance, drama, magic in regular auditorium where no ticket is charged.

4) Any excess payment made by the licensees shall not be refunded but shall be adjusted in the further performance licence and details shall be noted on the licences.

216. **Fee for transfer of a Performance Licence to another premises :-** The fee for the transfer of a Performance Licence under Rule 124 shall be half the fee paid for the Performance Licence plus half the fee paid for the endorsement of the items of performance already on the licence.

217. **Fee for grant of Sale of Tickets Licence :-**

(1) The following fees shall be levied for a licence granted under Rule 200 :-

Sr.	Fees Particular/Items	Applicable Fees
A	If the licence granted for period exceeding a fortnight upto 31st December following the date of issue	Rs. 1000/-
B	If the licence is granted for a period not exceeding fortnight	Rs. 500/-
C	If the licence is granted for a day	Rs. 250/-
D	Provided that in the case of performance given by touring parties, subject to (b) and (c) above,	
	The fee for the licence for the first camp in the year shall be	Rs. 1000/-
	And for each subsequent camp in the same year shall be	Rs. 500/-

218. 1) **No fee payable where expressly not provided.**- No fee shall be payable by an applicant for any license or permission under these Rules for which no fee has been expressly prescribed in these Rules.

2) The Licence Fees for Games shall be issued in "Form H-1"

Sr. No.	Fees Particular/Items	Applicable Fees
1	The Licence for Games shall be issued in "Form H-1" and a fee of shall be recovered.	Rs. 1000/-
2	The fee for making any alterations or additions in that Licence and for duplicate licence shall be	Rs. 250/-

- 3) The fee amount prescribed under Rules 211 to 218 shall be increased at the rate of 5%
- 4) As per the Rules for Licensing and Controlling Places of Public Amusement (Other than Cinemas) and Performances for Public Amusement, 2025, if any public entertainment programme or sports event is organised without obtaining permission, a penalty equal to ten times the fee prescribed above shall be levied, and thereafter action shall be taken for issuance of the licence.

CHAPTER – XVIII

GENERAL

219. **Licensee or his nominee to be present :-** Every holder of the Premises and Performance licence or some person or one of the several persons whom the licensee has nominated as a manager or managers and whose name or names have been entered as such in the licence, shall be present at the premises to which the licence pertains during the whole time for which such premises are open to the public.

220. **Display of licence :-** The licensee shall have the licence displayed prominently on the walls of the office of the premises.

221. **Smoking prohibited :-** No person shall smoke and no holder of a Premises or Performance Licence or his nominated Manager or Managers shall permit smoking either on the stage or in the auditorium except so far as it may be part of the performance, or in the auditorium.

222. **Spittoons :-** The premises shall be provided to the satisfaction of the Licensing Authority a sufficient number of spittoons in suitable places for the use of public. The spittoons shall contain a strong disinfectant and shall be emptied from time to time. Notices for using such spittoons shall be displayed in prominent parts of the premises.

223. **Spitting prohibited :-** No person shall at any time spit in any part of the premises except in the spittoons provided for that purpose.

224. **Hawking prohibited :-** No person shall, during a performance or exhibition or in the interval of the performance and no licensee or his nominee shall during a performance or in the interval of performance, allow any person to:-

- (1) hawk in the auditorium and premises ; or
- (2) sell or supply any eatables or drinks, to any member of the audience in the auditorium itself; or
- (3) distribute or sell, whether for consideration or not any article or thing to any member of the audience in the auditorium itself.
- (4) No person shall allow or any person to sell any alcoholic drinks, hot or cold beverages in pool parlours, Billiards parlours, video game parlours and bowling alleys etc ;

225. **Over crowding prohibited :-** No licensee shall admit to any part of the auditorium a greater number of persons than the maximum number authorised in the licence issued under Rule 109 to be accommodated in such part. In order to insure that this maximum is not exceeded, and more particularly to facilitate checking by the police at any time the licensee shall issue tickets bearing serial numbers and the date and the number of the performance on the foils and counterfoils. After each performance the ticket books shall be marked “closed” on the last counterfoil issued. The capacity shall be conspicuously displayed at such places of public amusement.

226. **Cleanliness :-** The licensee shall at all times keep the premises in a clean and sanitary condition. The floors and the walls up to a height of three feet shall be washed with a strong disinfectant at least once a month.

227. **Hours of performance :-**

(1) No person shall continue any performance including a dramatic performance after 22.00 p.m. in any place of public amusement situated in Chhatrapati Sambhajinagar District which is not a theatre within the meaning of the term theatre as defined in clause (29) of Section 2 of the Shops and Establishment Act, 1948.

(2) No person shall commence or stage any performance for public amusement in a premises between 22.00 p.m. and 6 a.m.

(3) Pool parlours, game parlours, bowling alleys, card rooms or any other games, by whatever name called, shall operate between 11-00 hrs. to 22-00 hrs. Only. The holders of Premise Licence shall display the time restrictions in Form "L" and shall intimate patrons before a quarter of an hour of the closing time to finish their games/amusement by the closing hours.

(4) Cyber cafe, Computer or Virtual Reality Game shall operate between 8.00 hours to 22.00 hours only. The holders of Premises Licence shall display the time restrictions in Form L and shall intimate patrons before a quarter of an hour of the closing time to finish the games or amusement by the closing hours.

228. **Access to inspecting officers :-** The licensee shall give free access to the premises at all hours to the officers mentioned below :-

(i) The Licensing Authority or any officer nominated by him for the purpose of carrying out the duties of the Licensing Authority under the Rules and/or the checking that the provisions of the Rules are being complied with;

(ii) Any Police Officer who is required by a general or special order of the Licensing Authority to attend the same; and

(iii) The Executive Engineer of the division, District Health Officer, Civil Surgeon, or any officer authorised by these officers, or the Buildings and Concern Department, Electrical Inspector or his Assistant for the purpose of seeing that the provisions of the Rules are being duly observed.

(iv) The Chief of Fire Brigade of the place concerned or any other officer deputed by him in that behalf.

229. **Licenses not transferable :-** Licenses granted under these Rules shall not be transferable but shall be personal for the benefit only of the person to whom it is granted and on the death of the licensee shall subject to the provisions of Rule 111 be deemed to be revoked.

230. **Prohibition of weapons of offence or defence :-** No person licensed under these rules shall, during any performance or exhibition, use or permit any weapon of offence or defence, the possession of which a license is required under the Indian Arms Act, 1959, to be brought or kept either on the stage or in the auditorium without having obtained previously a written permission from the Licensing Authority.

231. **Prohibition of suspension of persons during performance :-** No one shall during any performance be so suspended from the flies, or so fixed in any position upon the stage that he cannot release himself.

232. **Licensee to give information to Police :-** Every person licensed under these rules shall in the event of any disturbance or accident involving injury to human life or limb happening or threat shall give immediate information of the same to the police,

233. **Licensee to conduct his business in orderly manner :-** Every person licensed under these rules shall conduct his or her occupation or business in such place in an orderly manner.

234 No person under 18 years shall be entitled to obtain or hold any licence under these Rules.

235 In towns where there is a public telephone, the theatre building shall be connected with the nearest fire brigade station.

236. **Exemptions to be conditional :-** Notwithstanding anything hereinabove contained in these Rules, any relaxation of or exemption from any such Rule in respect of premises duly licensed for use before the coming into force of these Rules shall operate only so far as fresh premises are not renovated or otherwise substantially altered, and upon such renovation or other alteration any such relaxation or exemption shall cease to operate and the Rule shall apply to such premises as it applies to other premises. If any question arises whether the premises are or are not renovated or substantially altered it shall be referred to the Licensing Authority and its decision shall be final.

237. Buildings licensed under the Cinema Rules, 1954, for cinematograph performances shall be deemed to be considered fit for the purposes of these Rules also

Provided the provisions of the Rules in Chapter IV of these Rules have been Complied with.

CHAPTER – XIX

SUSPENSION AND CANCELLATION OF LICENSES.

238. **Powers to suspend or cancel licence :-**

(1) The Licensing Authority may suspend or cancel any licence granted under these rules for contravention of any of these Rules or of failure of the licensee to comply with any reasonable directions which the Licensing Authority may issue in order to prevent any obstruction, inconvenience, annoyance, risk or danger to the members of the audience in the theatre provided that the Licensing Authority shall give the licensee an opportunity to show cause before taking any action under this sub-rule.

(2) Notwithstanding the provisions of sub-rule (1) the licence shall be liable to immediate suspension or cancellation by the Licensing Authority if in the opinion of the Licensing Authority, the appliances in the premises for protection against and for extinguishing fire are inadequate or in any way insufficient or in unsatisfactory condition.

(3) Notwithstanding the provisions of sub-rules (1) and (2) the Licensing Authority may, in its absolute discretion at any time cancel or suspend any licence granted under these Rules and may direct and may direct the licensee to close the premises either permanently or temporarily, or direct him to comply with such directions and instructions that he may issue in order to prevent any obstruction, inconvenience, annoyance, risk, danger or damage to the residents or passers-by in the vicinity or for the maintenance of public safety and the prevention of disturbance in the premises and every licensee shall forthwith comply with such directions or instructions given by the Licensing Authority, and if the licensee fails to comply with such directions and instructions his license shall be liable to immediate suspension or cancellation.

(4) Notwithstanding the provisions of sub-rules (1), (2) and (3) the Licensing Authority may cancel or suspend any license granted under these rules and may direct the licensee to close the premises permanently or temporarily if the licensee fails to carry out any reasonable directions given to him by the Licensing Authority on receipt of a complaint about inconvenience caused to the spectators.

(5) Notwithstanding the provisions of sub-rules (1), (2), (3) and (4), the Licensing Authority may cancel or suspend any Licence granted under these rules for contravention of any condition of the Licence or of any of these rules or for failure to comply with any reasonable order or direction issued by the Licensing Authority in this regard.

239. **Power to suspend or revoke a license for the failure to comply with reasonable suggestions:-**

Notwithstanding anything contained in these rules the Licensing Authority may, if it thinks fit, suspend or revoke any license granted under these rules for failure to comply with any reasonable suggestion or instruction issued by the Licensing Authority to carry out the objections of these Rules.

240. **Power to give directions during epidemics :-** Without prejudice to the provisions of rule 238 the Licensing Authority in consultation with the Health Officer, if any, may, if so advised direct by a special notice :-

- (a) a reduction in the scale of accommodation prescribed in rules 14 and 147;
- (b) the periodical disinfection of premises which may include spraying and fumigation ; and
- (c) the adoption of such other measures for better ventilation as may be specified in the notice ;

and the licensee shall be bound to forthwith comply with any such direction and on failure to do so, his license shall be liable to instant suspension or cancellation.

241. **Power to stop, suspend or cancel a Performance License :-**

(1) If at any time it appears to a Licensing Authority who may be present at any performance in any licensed premises, that the performance is or is about to become objectionable, the licensee shall stop or alter the performance on the representation of such Authority.

(2) If at any time it appears to a Police Officer not below the rank of a Sub- Inspector, who by a general or special order of the Licensing Authority is required to attend a performance (no Licensing Authority being present on the premises), that the performance is or is about to become, objectionable, the licensee shall stop or alter the performance on the representation of such Police Officer pending the decision of the Licensing Authority on the point. Similarly, if there is likelihood of breach of the peace by the continuance of the performance for any reason directly or indirectly connected with the performance the licensee shall stop the performance on demand of such Police Officer.

242. **Additional Powers of the District Magistrate :-** Notwithstanding anything contained in these rules, the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar shall have, within his jurisdiction powers to :-

(a) to revise, suspend or cancel any license granted by him under these rules either on his own initiative or on a complaint by a person prejudicially affected by the grant of such license or by his own decision refusing to grant the license ;

(ii) to cancel or suspend his own decision refusing to grant any license under these and to grant the license once refused on a revision application made by a person adversely affected by such refusal.

CHAPTER – XX

EXEMPTIONS

243. **Power to exempt :-**

(1) The Licensing Authority may, in its discretion and for reasons to be recorded in writing, exempt any licensee from the requirement of any of these Rules subject to such conditions, if any, as the Licensing Authority may direct.

(2) The Licensing Authority may withdraw any exemptions granted by it and thereupon the licensee shall comply with the requirements of the Rules in respect of which the exemption is withdrawn, within such reasonable time as may be allowed by the Licensing Authority.

244. The provisions of Chapter XII shall not apply to the following performances, namely :-

(1) Garba, (2) Mushairas, (3) Kavi Sammelans, (4) Ramleelas, (5) Kirtans, (6) Classical music, (7) Classical dances, (8) Physical feats, (9) Magical performances, (10) College and School dramas (irrespective of whether the show is for the public or not), (11) Special gatherings of educational institutions recognized by Government or Universities, (12) Performances for which a license is required under the Cinema Rules, 1954, (13) Ras, (14) Singing competitions, (15) Elocution competitions, (16) Talents contents.

244-A The provisions of Chapters II, III, IV, V, VI, VII, VIII and XII shall not apply to any cabaret performance.

245. Notwithstanding anything contained in these Rules, in District Magistrate, Chhatrapati Sambhajanagar may, on an application made to him in that behalf, exempt any person or party intending to stage a performance of public amusement, including dramas, melas, tamashas and ras, from obtaining from the Board a certificate of suitability of the proposed performance, or of the performance, itself, if there is no script, if he is satisfied that for good and sufficient reasons, the applicant has not got sufficient time to obtain such certificate before staging the performance and that the proposed performance is not unfit on any of the grounds referred to in rule 139 :

Provided that such exemption shall be valid for a period of two months from the date of issue or till the date on which the Board grants the certificate or refused to grant it whichever is earlier.

CHAPTER – XXI

Special Rules for Cyber Cafe, Computer or Virtual Reality Game

246. **Personal Identification :-**

(a) Every visitor to a Cyber Cafe be required to produce any authentic photo-ID Card like Passport, college ID, Pan Card, Election Card, Motor Driving Licence, Office Identity Card, etc.

(b) Every licensed Cyber Cafe be required to maintain a physical log of users to be filled in by the user itself as stated in Form-M.

247. **Physical Layout :-**

(a) Cyber Cafes shall not have fully enclosed cubicles which will isolate a Computer user from other Computer users in the Cyber Cafe.

(b) Partition if any installed or built inside the Cyber Cafe shall not exceed four and half feet in height from the ground level.

(c) A board viewing “pornography is not allowed” shall be prominently displayed in the Cyber Cafe.

248. **Internet Protocol Allocation / Access Logs :-**

- (a) Cyber Cafe must maintain a list showing which Internet Protocol (I.P.) address is allocated to which machine when a block of Internet Protocol (I.P.) addresses are used directly on different machines.
- (b) Cyber Cafes using single or multiple Internet Protocol (I.P.) addresses which is shared amongst different machines must maintain an electronic log which shall enable the owners of the Cyber Cafe to tell the authorities, on demand, which machine was allocated with which internal LAN Internet Protocol (I.P.) address at any specified time.
- (c) Log records of the users must be maintained for at least one year and shall be produce before Police for investigation purpose on demand.

249. **Prerequisites for grant of Cyber Cafe Licence :-** Applicant is required to obtain and attach relevant documents mentioned at Sr. No. 12 in Form DD-5 (Application Form for Premises Licence in respect of Cyber Cafe or similar Establishment).

CHAPTER – XXII

Miscellaneous

250. While renewing all licences granted prior to the coming into force of these rules, and in respect of all new applications received for licences, it shall be mandatory to submit a fresh application within ninety days from the date of commencement of the Rules, 2025

251. All licences which are in force or pending as on the date of commencement of these rules shall be governed by Rules, 2025

252. The Licensing Authority–cum–District Magistrate shall reserve full powers, in public interest and having regard to prevailing circumstances, to impose any additional conditions, relax or withdraw any conditions, or issue corrigenda from time to time in respect of the conditions and procedures prescribed under Chapter Serial Nos. 1 to 22.

253. In PESA areas notified under the Extension to Scheduled Areas Act 1996, no premises licence in respect of any game shall be granted unless a resolution of the Gram Sabha of the concerned PESA village has been duly approved.

254. In accordance with Rule 108(A)(X) of the Rules, 2025, the licensee shall preserve the CCTV footage till the validity of the licence or for a further period of one year, or till final disposal of any court case pending in the matter, whichever is later. Further, the licensee shall be bound to provide such CCTV footage to the concerned authority as and when required or upon demand.

255. Every licence granted under the said Rules, 2025 shall remain valid up to the 31st day of December of the relevant year. The licensee shall submit an application for renewal of the licence to the Licensing Authority at least sixty days prior to the expiry of the licence. In the event of delay in submission of the renewal application, if the District Magistrate is satisfied that such delay is justified or excusable, the Licensing Authority–cum–District Magistrate shall have the power to condone such delay.

256. The licence granted under these rules may, having regard to local circumstances, maintenance of law and order, elections, festivals, fairs, weekly markets, natural calamities, social nuisances, or any other emergent or serious situation, be temporarily suspended or cancelled by the Licensing Authority, who shall have full powers to do so.

257. **Appeal** — Any person aggrieved by an order modifying the terms and conditions of a licence, or suspending or cancelling the licence, may prefer an appeal against such order to the Appellate Authority, namely the Divisional Commissioner, Chhatrapati Sambhajnagar, within a period of sixty days from the date of issuance of the order.

FORM "A"

NOTICE UNDER RULE 3

Please take notice that I _____,
son of _____, age _____,
propose location a permanent / temporary premises for use as a place of public amusement at
_____, on the land belonging to
Shri _____, admeasuring about
_____, and assessed under _____
No. _____, Ward No. _____,
Sheet No. _____, and registered under new
survey No. _____,

Notice is hereby given that any objections to the location of the said premises should be lodged with the
District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar, within such time, as may be notified by him.

FORM "B"

NOTICE FOR INVITING OBJECTIONS

(Vide Rule 4.)

Whereas Shri _____, son of _____, age _____, resident of _____, has applied to me for the grant of a "No Objection Certificate" for the location of a permanent/temporary premises for use as a place of public amusement at _____, on the land of Shri _____, and assessed under Municipal No. _____, Ward No. _____, Sheet No. _____, and registered under Survey No. _____ and bounded as under :-

On the East _____,

On the West _____,

On the North _____,

On the South _____,

Notice is hereby given that any person having any objection to the grant of a "No Objection Certificate" as aforesaid should lodge his objection in writing with the undersigned by the _____, day of 20____. Any objections received beyond that date will not be taken into consideration. Given under my hand this _____, day of _____ 20____.

District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajinagar
Licensing Authority.

Form “C”
“No Objection Certificate” (Rule 5.)
(For fee, vide Rule 212.)

In exercise of the powers conferred by Rule 5 of the Rules for Licensing and Controlling Places of Public Amusement, other than cinemas and performances for Public Amusement, including Melas and Tamashas, 2025,

I _____,

District Magistrate, Chhatrapati Sambhajanagar, do hereby grant this no objection certificate to

Shri _____,

son of _____, locating a permanent / temporary

premises for the use as a place of public amusement in the land belonging to

Shri _____.

The land where the premises is to be located is specified below :-

This “No Objection Certificate” is valid for a period of one years in the case of permanent premises and six months in the case of other premises from the date hereof and if within this period, the proposed premises are not put up, a fresh “No Objection Certificate” should be applied for.

Given under my hand this _____, day of _____20._____.

District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajanagar
Licensing Authority.

Form "D"

"PREMISES LICENSE"

(Rule 109)

(For fee, vide Rule 213.) No. of 2025

Premises License.

In exercise of the powers conferred by rule 109 of the rules for Licensing and Controlling of Places of Public Amusement (other than Cinema) and Performances for Public Amusement, including Melas and Tamashas, 2025, in the _____, made by the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar, license is hereby granted, subject to the conditions and restrictions laid down in the aforesaid Rules, to Shri. _____.
_____ authorising him to keep a _____.
_____ known as _____ and situated at _____ in _____ and assessed under Property No. _____.
_____ to be opened between 11.00 a.m. and 22.00 p.m. from this date until the _____ 2025, subject nevertheless to suspension or revocation under the aforesaid Rules.

Brief description of _____.

Number and names of the different divisions of the auditorium (1)	Number of persons that each such division can accommodate (2)	Number and position of entrance and exits in each division (3)

Give under my hand and seal this day of _____ 20____.

District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajinagar
Licensing Authority.

Form "DD"

"PERFORMANCE LICENSE"

(Rule 118)

(For fee, vide Rule 215) No. of 2025

In exercise of the powers conferred by rule 118 of the Rules for Licensing and Controlling of Places of Public Amusement (other than Cinema) and Performances for Public Amusement, including Cabaret Performances, Melas and Tamashas, 2025, (hereinafter referred to as "the said rules") made by the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar, licence is hereby granted to Shri. _____authorising him to arrange a cabaret performance at _____(hereinafter referred to as "the licensed place") situated at _____in _____2025 subject to the conditions and restrictions provided by the said rules and also to the following conditions and restrictions namely :-

Conditions and restrictions

The licensee shall not at any time before, during the course of or subsequent to any performance, exhibition, production, display or staging, permit or himself commit on the stage or in any part of the auditorium or outside it :-

- (i) any exhibition or advertisement whether by way of posters or in newspapers of photographs of nude or scantily dressed women;
- (ii) any performance at a place other than the licensed place provided for the purpose;
- (iii) any mixing of the cabaret performance with the audience or any physical contact by touch or otherwise with any member of the audience;
- (iv) any act specifically prohibited by the rules.

The licence may be suspended or revoked according to the provisions of the Bombay Police Act, 1951 and the said rules".

District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajinagar
Licensing Authority.

FORM "E" PERFORMANCE LICENSE

(Rule 118)

(For fee, vide Rule 215.)

No. of 2025

Performance License.

In exercise of the powers conferred by rule 118 of the rules for Licensing and Controlling of Places of Public Amusement (other than Cinema) and Performances for Public Amusement, including Melas and Tamashas, 2025, in the _____made by the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar, license is hereby granted, subject to the conditions and restrictions laid down in the aforesaid Rules, to Shri._____, authorising him _____at are_____, situated at _____. in _____, until _____, 2025 , subject nevertheless to suspension or revocation under the aforesaid Rules.

Given under my hand and seal, this_____day of _____2025.

District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajinagar
Licensing Authority.

FORM -F
APPLICATION FOR PERFORMANCE LICENSE FOR MELA OR RAS
(Rule 127)

1. Full name and address of the applicant to whom the license is to be issued :
2. Full name and addresses of all other organizers of the of the Melas or Ras :
3. Full address of the place where the office of the committee or body organizing the Mela or Ras is situated :
4. Full address of the place where the rehearsals are conducted :
5. Full address of the place where the Mela or Ras is intended to be held :
6. Names, Addresses, sex and age of the artists taking part in the Mela or Ras performance :

(In support of the age, the applicant should forward certificates from the village police or authorities and/or the Headmaster of the school which is attended by the artiste)
7. The names of the artistes who attended schools :

(The name of the school which is being attended should be mentioned against the name of each artiste).
8. Whether the guardian of the children artistes taking part in the Mela or Ras have consented to the participation of their children in the Mela performance :

9. Financial interest of the applicant and other organizer if any, in the Mela or Ras :
10. Whether the applicant or any other organizer of the Mela or Ras had previously applied for such a license, and if so, with what result :
11. Duration of the License applied for :-

From date To date
12. Title of the Mela or Ras :

(A copy of the script of the songs, dialogues, plays, mimetics or such other material intended to be sung or performed or used in the Mela or Ras performances as certified by the Board.)
13. Number and date of the certificates of suitability issued by the Board.

I/We have read the Mela rules subject to which the license will be issued to me/us.
I/We declare that the information given by me/us in this application is true and correct.

DATE :
(SIGNATURE)

FORM “G”
APPLICATION FOR PERFORMANCE LICENSE FOR TAMASHA
 (Rule 131.)

1.	Full name and address of the applicant to whom the license is to be issued :	
2.	Full name and addresses of all other organizers of the Tamashas :	
3.	Full address of the place where the office of the organiser or organisers of the Tamshas is situated :	
4.	Full address of the place where the rehearsals are conducted :	
5.	Names, Addresses, sex and age of the artists intended to be employed or used in the Tamasha.	
6.	Title of the Tamasha ..	
7.	Number and date of the certificate of suitability granted by the Board.	
8.	Full address of the place where the Tamasha performance is intended to be held.	
9.	Whether a premises license has been issued in respect of the premises in which the Tamaha performance is intended to be held and if so, the name of the license holder, the number of the license and the date on which it is issued.	
10.	Whether the applicant or any other organizer of the Tamasha had previously applied for a performance license, and if so, with what result :	
11.	Duration of the License applied for :- From date To date	

I/We have read the ----- Rules subject to which the license will be issued to me/us. I/We declare that the information given by me/us in this application is true and correct.

DATE :

(SIGNATURE)

Note :- A license under rule 118 is liable to cancellation if the information supplied in this form is found to be incorrect or incomplete.

FORM "H"

LICENSE TO SALE OR KEEP SALE OR OFFER OR EXPOSE FOR SALE ANY TICKET OF ADMISSION, PASS OR OTHER EVIDENCE OF THE RIGHT OF ADMISSION TO A PLACE OF PUBLIC AMUSEMENT.

(Rule 200.)

(For fee, vide Rule 217.)

No. of 2025

In exercise of the powers conferred by rule 200 of the Rules for Licensing and Controlling of Places of Public Amusement (other than Cinema) and Performances for public Amusement, including Melas and Tamashas, 2025, _____ in the made with the previous sanction of the Government of Maharashtra, by the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajinagar, license is hereby granted, subject to the conditions and restrictions laid down in the aforesaid Rules, to Shri. son of _____ to sell or keep for sale, or offer or expose for sale any ticket of admission, pass or other evidence of the right of admission to the permanent/ temporary place of Public Amusement (other than Cinema) known as _____, situated at _____.

2. The licensee shall sell, offer, keep or expose for sale any ticket of admission, pass or other evidence of the right of admission to the above place of public amusement only at the following places :-

(1)

(2)

(3)

This license is valid till the _____, day of _____, 2025, and a fee of Rs. _____, due for the same has been paid by the licensee.

3. This license is granted or renewed subject to the provision of the aforesaid Rules and is liable to be suspended or cancelled for each of any of the provisions of the aforesaid Rules and any breach of the provisions of aforesaid Rules, is punishable under the provisions of section 131 of the Bombay Police Act, 1951.

Give under my hand and seal, this _____, day of _____, 2025 .

SEAL

District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajnagar
Licensing Authority.

(Reverse of Form)

MEMORANDUM OF RENEWAL

DATE OF RENEWAL (1)	DATE UP TO WHICH VALID (2)	FEE PAID (3)	SIGNATURE OF LICENSING AUTHORITY (4)

ENDORSEMENT UNDER RULE 205 FORM "I"

[See Rule 137(2) of the Rules for Licensing and
Controlling Places of Public Amusement, etc.]

FORM OF APPLICATION FOR CERTIFICATE OF
SUITABILITY OF AMUSEMENT PERFORMANCE

Full Name of the Applicant ...

His Age ...

His Address ...

Name and address of the party
on behalf of which the application
is made.

Nature of the performance
(Whether Tamasha, Mela, Ras, dramas, etc.)

Title of the script submitted
for scrutiny.

Name of the Author.

Name and address of the Publisher.

Year of publication.

Number of editions submitted for scrutiny.

Number of copies submitted.

Date :

Signature of the Applicant

Form "J"

[See Rule 138 of the Rules for Licensing and Controlling
Places of Public Amusement, etc.]

FORM OF THE CERTIFICATE OF SUITABILITY TO BE ISSUED BY THE STAGE PERFORMANCES SCRUTINY BOARD.

No. of the Certificate :

Date of issue :

Name of the applicant :

Name of the party represented :

Address of the applicant :

Date of application :

Title of the script and name of
Author. :

FORM – K

[Under sub-rule (4) of Rule 146]

UNDERTAKING

I, Shri/Smt./Kum. _____,
(owner/manager/agent/organiser) of _____,
situated at (full address) _____

_____ hereby given an undertaking that we will not contravene the provision
of any law including the provision of the Prevention of Cruelty to Animals Act, 1960 (59 of 1960) for
the period from _____ to _____

Place :- _____

Date :- _____

(Signature with name)

Form - L

(Under sub-rule (3) of Rule 227)

NOTICE BOARD

1) Licence No.	:
2) of the Establishment.	:
3) Full Name of the Licensee.	:
4) Name(s) of the Amusement/Games.	:
5) Opening Time.	:
6) Closing time.	:

**FORMAT IN RESPECT OF THE LOG RECORDS OF THE USERS TO BE MAINTAINED BY
THE CYBER CAFES LOG RECORDS OF USERS**

FORM - M

Sr.No.	Date	Start Time	End Time	Membership/ Spl. Membership No.(If any)	Full Name of the User/ Age/ Gender/ Nationality	Address and Telephone number of the user	Photo Identification Produced	Computer Used (Lan ID Name /No.)	Purpose (web surf/ E- mail/ chat etc.)	Amount Collected	Initial Conductor / Manager	Signature of User
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Note :-

- 1) Membership may be allotted to all users when they have initially provided all the above information.
- 2) Membership Particulars to be kept as permanent record and the membership number to be alphanumeric, which should be handed over in hard copy to the member.
- 3) In case of subsequent visits only the membership number to be entered alongwith date, time, amount collected and his signature to be obtained after verification of his/her signature.
- 4) Special membership may be given to frequent visitors, who deposit advance amount or are provided services on concessions/ complementary basis.

.....
Name & Signature of the Cyber Cafe
Owner/Conductor.

Form - ET

REQUIREMENT FOR P.P.E.L.

(Rules 7 (1) and 9 of Rules for keeping places of public entertainment in
Chhatrapati Sambhajinagar District)

NOTICE BOARD

1) Licence No.	:-
2) Name of Establishment	:-
3) Purpose fo Entertainment	:-
4) Purpose of entertainment	:-
5) Opening Time	:-
6) Closing time	:-

HOME DEPARTMENT (SPECIAL)

CHAPTER III-B

SPECIAL PROVISIONS RELATING TO VIDEO-CINEMA

24C. Video-cinema licence :- No place shall be opened or allowed to remain open to the public for use as video-cinema unless the person being the owner, tenant or occupier thereof shall have obtained a licence therefore.

24D. Application for video-cinema licence :- Application for grant of a video- cinema licence duly filled in and accompanied with the fee prescribed under sub- rule (2) of rule 24F shall be made to the licensing authority in Form D-1.

24E. Grant of video-cinema licence :- The licensing authority after receipt of application, on being satisfied that all the necessary requirements under the rules have been complied with, may grant a video cinema licence to the applicant on such terms and conditions and subject to such restrictions as the licensing authority may determine. The video cinema licence shall be in Form D-2.

24F. Duration of and fee for grant of video-cinema licence :-

- (1) A video-licence may be licensed for any period not exceeding one year.
- (2) The fee for the video-cinema licence shall be as follows :-
 - (a) for a period not exceeding six months Rs. 250/- ;
 - (b) for a period exceeding six months but not exceeding one year Rs. 500/-.
- (3) The video-cinema licence granted under this rule shall, unless sooner suspended or cancelled, be valid for a period of one year beginning on the 1st January and ending on 31st December. However, where such licence is granted at any time during the year it shall, unless sooner suspended or cancelled, be valid for the period beginning on the date of issue of such licence and ending on 31st day of December of that year.

Note :- (1) The fees for the inspection of electric installations shall be separately paid in accordance with rates notified under the Indian Electricity Rules, 1956.

- (2) The fee for making any alteration or addition in a video- cinema licence shall be Rs.100/- and the fee for a duplicate licence shall be Rs.200/-.

24G. Power to refuse grant of video-cinema licence :-

(1) The licence granted under rule 24F may be renewed for a period of one year at a time and when so renewed the licence shall, unless sooner suspended or cancelled, be valid for the period of licence expires ;

(2) The application for renewal of the video-cinema licence shall be made one month before the date of expiry of the period of the licence and it should be decided before the period of licence expires;

Provided that, if an application for the renewal of the video- cinema licence is made after the date of such expiry, the licence may be renewed only on payment of an additional fee at the rate of Rs.250/- per month or part of month of delay in making such application.

- (3) The fee for renewal of the video-cinema licence for each year shall be Rs. 500/-

24I. **Requirements of video-cinema :-** A video-cinema shall be exhibited so as to conform to the following requirements, that is to say....

(1) The place where the video-cinema is intended to be exhibited shall be a separate enclosed space, the area of which shall not be less than 40 square meters. and it should be on ground floor only.

(2) The enclosed space referred to in clause (1) shall be such that the exhibition of video-cinema is not visible from outside and such enclosed space shall, as far as possible, be sound proof and height between ground floor and ceiling should be of minimum 10 feet.

(3) Not more than 30 persons shall be allowed in such enclosed space at a time ;

Provided that, where such enclosed space is bigger than the minimum area as prescribed in clause (1), additional persons at the rate of one person per square meter shall be allowed, subject to a maximum number of 75 persons.

(4) (i) the distance between the television screen or any other screen used for exhibition of videocinema and the front row of seats shall not be less than 1.80 meters ;

(ii) the television set used for exhibition through the video cassette recorder, video cassette player or any other instrument shall be kept on a elevated fixed platform so as to be visible to the viewers sitting in the last row ;

(iii) the size of the television screen or screen used for any other media shall not be less than 51 centimeters ;

(iv) chairs with folding seats shall be provided in the enclosed space but they should be fixed with the floor. Sufficient space should be kept between the two rows of the seats but it should not be less than 30 cms., so as to allow free movement of viewers ;

(v) the enclosed space shall be well ventilated by providing adequate number of ceiling fans, exhaust fans or installing air- conditioner ;

(vi) there shall be separate exit and entrance to the enclosed space;

(vii) separate toilet facilities for gents and ladies shall be provided;

(viii) the licensee shall provide adequate safety measures, such as first-aid-box and fire fighting equipments and water coolers, etc. ;

(ix) the licensee shall also produce a certificate from the Electrical Inspector of the area concerned to the effect that electrical fittings and wirings, etc. in the closed space is in order and have been inspected and passed by him ;

(x) the licensee shall take adequate precaution to ensure that the enclosed space is kept clean and tidy ;

(xi) there shall be no smoking and serving of, or consumption of, alcoholic drinks in the enclosed space.

(5) The licensee shall not commence exhibition of video-cinema earlier than 10 a.m. and in no case video-cinema shall be exhibited after 11.30 p.m.

(6) (i) the licensee shall not exhibit any projection of film which is certified as “A” certificate film under the Cinematograph Act., 1952 (37 of 1952) when the assembly of viewers consists of persons below eighteen years of age ;

(ii) the licensee shall exhibit outside the enclosed space by placard or by any other means, information regarding the title of the film, nature of certificate issued by the Censor Board and other particulars such as, Producer, Director and important cast sufficiently in advance before the exhibition of the video-cinema show.

(7) The licensee shall maintain a full and accurate record of total number of persons present at the time of each show. He shall also maintain and supply such other record and details pertaining to the video-cinema show held by him as the licensing authority may demand from him and shall abide by the directions issued by that authority from time to time.

(8) The licensee shall obtain other necessary licences as may be required under any other Central or State laws :

Provided that, provisions of clauses (1) to (3), sub-clauses (i), (iv) to (vii) and (ix) and (xi) of clause (4), clause (5) and sub-clause (ii) of clause (6) shall not apply to the video-cinema exhibited in omnibuses.

24J. Application of other provisions of the rules :- In addition to the provisions of this Chapter, provisions of Chapter I, rules 3 and 4 of Chapter II, rules 103 to 104 of Chapter VIII, rules 116, 125, 127 to 129 of Chapter IX, rules 131 to 133 of Chapter X, shall mutatis mutandis apply to the video-cinema. No other provisions of these rules shall apply to the video-cinema.”

4. After FORM-D the following forms shall be inserted namely :-

“FORM D-1”

(See rule 24D)

Application for video cinema licence.

1. Full name of the applicant :-
2. Age :-
3. Full address of the applicant :-
4. Place where the proposed video cinema is to be located (give detailed particulars of the City and ward number, or Village, Taluka, district and House numbers, name of the building, the road on which it is situated, etc.) :-
5. The area in square metres of the enclosed space to be used for video cinema. :-
6. Seating capacity. :-
7. The name of the manager or managers, who will be in-charge of the video-cinema in the absence of the licensee. :-
8. date from which the applicant proposes to start the video-cinema :-

Date :

Place : Signature.

“F O R M D-2**(See rule 24E)****Licence for video-cinema**

Under the powers vested in the District Magistrate under section 3 of the Cinemas (Regulation) Act, 1953 (Bom. XI of 1953), licence is hereby granted to Shri/Smt. _____

Resident of _____ District. _____

authorising him/her to run Video-Cinema at Taluka/Tehsil _____

District _____ (More particularly described below) by giving exhibition by means of video-cassette recorder (Video Cassette Player) or such similar device subject to the following conditions and restrictions, namely :-

(Here give the full description of video-cinema with seating capacity)

Conditions and Restrictions.

(Here specify the conditions and restrictions, if any.)

Given Under my hand and seal, this . _____ day of _____ 20_____

Licensing Authority

R E N E W A L S

Date of renewal	valid till	Fee (including additional fee for delay)	Signature of Licensing Authority

“FORM DD-1” PREMISES LICENCE**(Rule 109)****[For fees vide Rule 217 (3)]**

No. _____ of 20 _____

Premises Licence

In exercise of the powers conferred by rule 109 of the Rules for Licensing and Controlling Places of Public Amusement (other than Cinemas) and performances for public Amusement, including Cabaret Performances, Discotheque, Games, Melas and Tamashas Rules, 2025 in the in Chhatrapati Sambhajinagar District made by the District Magistrate Licence is hereby granted, subject to the conditions and restrictions laid down on the aforesaid Rules to Shri

_____, authorising him to keep
a _____ known as _____ and situated
at _____ to keep open between 11.00 a.m. and
22.00 p.m. from this date till the _____ 20 _____ subject
nevertheless to suspension of revocation under these Rules.

1. No. of Machines
2. Name and Description of the Machine.
3. No. and date of certificate obtained.

Given under my hand and seal, this _____ day of _____ 20_____

District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajinagar,
Licensing Authority.

Conditions and Restrictions of the Licence

- (i) The Licensee at all times shall keep the premises clean and tidy.
- (ii) The Licensee shall not keep/operate or substitute machines other than the aforesaid machines without obtaining prior permission from the Licensing Authority.
- (iii) The Licensee shall not induce, encourage or force any person, in whatsoever manner to play the games in the premises,
- (iv) The Licensee shall not promote, encourage or connive gambling in whatever form.
- (v) The Licensee shall not permit in the Discotheque in the beginning during any interval or at the end of the performance -
 - (a) any profanity or impropriety of language
 - (b) any indecency of dress, dance, movement or gesture.
 - (c) any offensive personation or representation of any individual
 - (d) anything calculated or likely to excite feelings of section of political discontent.
 - (e) anything calculated or likely to cause riot or breach of peace or to promote or excite hostile feelings between different classes or to hurt the religious feelings of any individual or classes of individuals.
 - (f) any performance or game involving risk, damage or danger to the audience or public or which is objectionable to the audience or to the Licensing Authority

(Reverse of Form)

Memorandum of renewal of the above licence subject to the conditions and restrictions referred to in the licence

Date of renewal (1)	Date of expiry of renewal licence (2)	Signature of the Licensing Authority (3)
---------------------------	---	--

FORM H-1**LICENCE FOR GAMES**

(Rule 200)

[For fee, vide rule 217] No..... of 20.....

Licence to sell or keep for sale or offer or expose for sale any Ticket/ Token of admission, pass or other evidence of the right to admission to a place of Public Amusement.

In exercise of the powers conferred by rule 200 of the Rules for Licensing and Controlling of Places of Public Amusement (other than Cinemas) and performance for Public Amusement, including Cabaret, Performances, Discotheque, Games, Melas and Tamashas Rules, 2025 in made with the previous sanction of the Government of Maharashtra, by the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajanagar, licence is hereby granted subject to the conditions laid down hereunder to Shri..... son of to sell or keep for sale or offer of expose for sale any ticket/ token of admission, pass or other evidence of the right of admission to the permanent / temporary place of Public Amusement (other than Cinemas) known as situated at

This licence is valid till the of 20 and a fee of Rs..... due for the same has been paid by the Licensee.

This Licence is granted or renewed subject to the provisions of the aforesaid rule and is liable to be suspended or cancelled for breach of any of the provisions of the aforesaid rules and the Conditions laid down hereunder is punishable under the provisions of section 131 of the Bombay Police Act, 1951.

Given under my hand and seal, this day of 20.....

District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajanagar
Licensing Authority

Conditions and Restrictions :-

The Licensee shall take all necessary precautions to see that the person so admitted in the premises do not indulge in any act of gambling.

(Reverse of Form)

Memorandum of Renewal

Date of renewal (1)	Date upto which valid (2)	Fees paid (3)	Signature of Licensing Authority (4)
---------------------------	---------------------------------	------------------	--

FORM "DD-4"

Sample form to be typed on letter

**Premises Licence
Court Fee Stamp**

From :- M/s

Date :-

To,

The District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajinagar

Subject :- Application for the grant of Premises Licence & Performance Licence for
conducting amusement activity of _____

Sir,

I undersigned Shri/Smt/kum _____
owner(s) of Hotel/ Video Game Parlour/ Video Theatre/ Club/ Hall M/s.

would like to apply for grant of Premises/Performance Licence at the above
address. The place belongs to me / taken on rent /is on lease.

Details are as follows :-

- 1) Full Name :- _____
- 2) Occupation :- _____
- 3) Parentage :- _____
- 4) Age (Date of Birth and Place of Birth) :- _____
- 5) Nationality :- _____
- 6) Residential Address with Telephone Number (if any) :-

- 7) (a) Full Name of the Establishment :- _____
(b) Whether any other name is used for the Establishment :-

- 8) (a) Whether the applicant applied for a :-
premises/ Performance Licence in the in the past, if so for which place and when with what result.

(B) If the applicant was holding any :- _____

Police Licence/ Premises Licence in the past whether the said licence was ever suspended cancelled/ revoked. If so give details with copy of the said order.

9) Exact Nature of Amusement Activity :-

10) Certified and attested copies of update documents attached whichever is applicable

- 1) Shops & Establishment Licence
- 2) Eating House Licence
- 3) Grade Licence
- 4) Health Department Licence in "Form B"
- 5) F.L. III Licence
- 6) P.P.E.Licence
- 7) Copy of Partnership Deed, if partnership firm
- 8) Rent receipt, if the place is on rent/lease.
- 9) Tax Assessment/paid Receipt
- 10) Certificate from Govt. Electrical Contractor/ Private Contractor regarding the safeness of Electrical Fittings.
- 11) Document from Fire Brigade to the effect that all precautionary measures are taken from public safety point of view.
- 12) Bill of Fire Fighting equipments of current year.
- 13) Site Plan showing religious, educational institution and hospital within a radius of 100 mtrs.
- 14) Ownership documents if the place is owned by the applicant
- 15) Occupation/ Commencement Certificate of Local Bodies or certificate from Local Bodies stating "NO ACTION PENDING"
- 16) Copy of Memorandum of Association & Articles.
- 17) Copy of the resolution under which authorised to sign and obtain the above licence from Police Department.
- 18) N.O.C. from Concern Department & Health Department if place is situated.

If any other documents are required the same will be submitted as soon as we are informed.

Copies of above document are attached herewith.

It is requested that necessary licence may kindly be granted. I will abide the conditions of the licence.

Hoping you would do the needful at the earliest and oblige.

Thanking you,

Yours faithfully

(Full Name & Signature)

FORM “DD-5”
APPLICATION FORM FOR PREMISES LICENCE IN RESPECT OF CYBER
CAFE OR SIMILAR ESTABLISHMENT

From :- M/s _____

Date :-

To,

The District Magistrate,
Chhatrapati Sambhajinagar

Subject :- Application for the grant of Premises Licence for Cyber Cafe or similar establishment providing services of internet / internet connectivity in a public place.

Sir,

I/ we th undersigned Shri/Smt/kum _____
owner(s) of Cyber Cafe/ Computer and / or Virtual Reality Game (as defined under section 2(9) of Mumbai Police Act-1951, definition of place of public amusement) by name M/s. _____
would like to apply for grant of Premises Licence at the following addressed. The place belongs to me/ us taken on rent is on lease/ leave and licence.

Details are as follows (if more than one applicant details of each applicant be provided) :-

1. Full name of Applicant : _____
(Extended initials)
2. Occupation : _____
3. Parentage(Fathers/ Husband Name) : _____
4. Age (Date of Birth) : _____
5. Nationality : _____
6. E-Mail Address of the owner : _____
7. (a) Full Name and address of : _____
the Cyber Cafe / Establishment

(b) Telephone No. : _____

(c) Fax No. : _____

(d) Email Address of the Cyber Cafe,: _____

(e) How many branches / outlets : _____
existing, give details as per this form.
(use separate sheet if required)

(f) Approximate area of the premies : _____

(g) Number of Terminal proposed : _____

8. (a) Whether premises are owned, : _____
leased rented or taken on leave and
license by applicant - owner? (Specify)

(b) If on rental, lease or leave and : _____
license period of tenancy/ lease / licence

9. (a) Whether any other name is used for : _____
the establishment. If so, give details

(b) Whether applied in the past for : _____
similar licence. If so, give details.

10. All telephone numbers at the cyber : _____
cafe with name and address of the
telephone subscriber
(use separate sheet, if required)

11. Name and address of conductor or : _____
operator of Cyber Cafe if other than
applicant owner. _____

12. Copies of documents bearing signature of the applicant which is to be attached with this application (whichever is applicable according to each activity) :-

1. Shops & Establishment Licence
2. Copy of partnership deed, if partnership firm.
3. Rent Receipt, if the place is on rent/lease.
4. Bill of fire fighting equipment of current year.
5. Ownership documents, if the premises is owned by the applicant.
6. NOC from the landlord or Society if the premises are residential
7. Name, address and other details of manager / conductor, employees to be provided separately on the firm's letter head.
8. If establishment is a Company, copy of Memorandum of Articles.
9. Copy of the resolution under which applicant is authorised to sign and obtained the above licence from the Licensing Authority.
10. Copy of the current bill of payment made to ISP must be attached with the application.
11. No Licensee shall have any claim of whatsoever nature against my Government of Non-Government authority, on the basis of the Cyber Cafe Licence issued by Police under Cyber Cafe Licensing Rules.

If any other documents are required the same will be submitted as soon as we are informed.
Copies of above document are attached herewith.

It is requested that necessary licence may kindly be granted. I will abide the conditions of the licence.

Hoping you would do the needful at the earliest and oblige.

Thanking you,

Yours faithfully

(Full Name & Signature)

FORM "D"**PREMISES LICENCE**

(Rule 109)

(For fees vide Rule 213)

No. _____

Rs.**Rt.****Dt.**

In exercise of the powers conferred by rule 109 of the Rules for Licensing and Controlling Places of Public Amusement (other than Cinemas) and Performances for Public Amusement including Cabaret Performances, Discotheque, Games, Pool Game Parlours, Amusement Parlours Providing Computer and / or Virtual Reality Games, Cyber Cafes, Bowling Alleys, Card Rooms, Social Clubs, Sports Clubs, Melas and Tamashas Rule, 2025 in Chhatrapati Sambhajanagar District made by the District Magistrate, Chhatrapati Sambhajanagar, Licence is hereby granted, subject to the conditions and restrictions laid down in the aforesaid Rules to Shri/Smt. _____, authorising him to keep a Place of Public Amusement known as M/s. _____

_____ in Chandarpur District and assessed under _____ No. _____ to be opened between 11.00 a.m. and 22.00 p.m. from this date until the _____ subject nevertheless to suspension or revocation under the aforesaid Rules.

1. No. of units _____ Nos.
 2. Name and description of the Cyber cafe _____.
- Given under my hand and seal, this _____ day of _____.

District Magistrate
Chhatrapati Sambhajanagar
Licensing Authority

Conditions and Restrictions of the Licence.

- (1) All conditions laid down in various licenses / N.O.Cs. of all concerned Department should be strictly followed at all times especially from public safety point of view.
- (2) Sufficient number of Entry and Exit doors should be operative at all times for free safe and unobstructed movements of the visiting customers. Conditions as laid down in Noise Pollution Control Rules should be strictly followed.
- (3) There should not be any nuisance to the residents of the area and public in general.

- (4) The licensee should made necessary arrangements of parking or will keep trained staff to ensure that his customers do not park their vehicles on the road or cause any traffic problem.
- (5) If the licensee fails to abide by the Rules for Licensing and Controlling Places of Public Amusement (other than Cinemas) and Performance for Public Amusement, including Melas & Tamasha's 2025 and conditions mentioned therein, this licence is liable for suspension or cancellation.
- (6) If any complaints are received from local inhabitant or visitor about annoyance / danger/ risk is caused to them, this licence is liable for action such as suspension or cancellation.
- (7) No person shall be allowed to sell any alcoholic drinks, hot or cold beverages or foodstuff within the premises.
- (8) The licensee shall not promote, encourage or connive gambling in whatever form.
- (9) The licensee shall not permit any performance or game involving risk, damage or danger to the audience or public or which is objectionable to the audience or to the Licensing Authority.
- (10) Every visitor, visiting "Cyber Cafe" should be required to produce any Photo-Identity Card
- (11) Licensee is required to maintain a physical log of users as per Form-M.
- (12) All open machines must face outward, i.e. must be facing the common open space of the Cyber Cafe.
- (13) Cyber Cafes shall not have completely enclosed cubicles.
- (14) In case partitions/ cubicles are made then the height of the partitions shall not be more than four and half feet from the ground level and such cubicles shall be kept open from top and not enclosed temporarily or otherwise.
- (15) Cyber Cafe who have a block of Internet Protocol Address from an ISP may choose to directly use them on their client machine. In such a case they must maintain a list showing which Internet Protocol Address is allocated to which machine.
- (16) On the other hand Cyber Cafe with shared Internet Protocol Address (single or multiple), which are then shared amongst a number of local machine, must maintain an electronic log that shows the mapping of a unique physical Internet Protocol with the 'masqueraded' Internet Protocol. The actual method used is irrelevant, so long as the Cyber Cafe is able to tell the authorities, on demand, during enquiry, which machine was allocate which Internet Protocol address at a specified time.

Owner's Name and Signature	Manager's Name and Signature

Memorandum of Renewal of the above Licence subject to conditions as referred in the licence.

Date of Renewal	Date of Expiry of Renewed Licence	Signature of the Licensing Authority

Specimen Affidavit to be Submitted on Rs. 500/- Stamp Paper for Premises Licence
(see Rule 108A (XIX))

I/We, ..., aged years, occupation, being the building owner/licensee in this matter, and a permanent resident of, Taluka, District Chhatrapati Sambhajinagar, do hereby solemnly affirm and state on oath as follows:

That I/We, residing at Mouza ———, Taluka ———, District Chhatrapati Sambhajinagar, am/are the owner(s) of the property situated at Survey No./Group No./Plot No. ———, admeasuring ——— sq. mtrs. On the said land, a building/structure approved by the Planning Authority for commercial purposes, including independent vehicle parking, exists.

1. I/We confirm that the application submitted for the Premises Licence, including the layout and all related documents, bears my/our signature(s) as used in official and governmental transactions, and that the signature(s) are neither false nor forged.
2. For the Premises Licence, all conditions and requirements imposed by the planning authority for the approved construction of the said building, including provisions for independent vehicle parking for commercial purposes, have been duly complied with, and an occupancy certificate has been obtained accordingly. In the event of any future breach of these conditions or any illegal or inappropriate activity occurring at the premises by the license holder, I/We, as the building owner/license holder, shall bear full responsibility and shall be liable to appropriate civil and criminal proceedings in connection therewith.
3. I/We have obtained complete information regarding the type of game and its associated usage for which the license will be obtained from the license holder for the proposed entertainment space in the case. After gaining a full understanding of the conditions and requirements imposed by the government for such activities, the rental agreement has been duly registered with the Sub-Registrar.
4. The proposed entertainment premises in this case is owned by me/us and is in my/our possession. There is no dispute regarding the ownership rights or the road access, and no legal dispute related to the property is currently pending or being adjudicated in any court of law.
5. I/We acknowledge and accept all the terms and conditions on which the Premises Licence is being granted, and we are bound to comply with them. Furthermore, I/We are aware that any violation of the terms and conditions of the said licence will result in the cancellation of the licence.
6. The provisions mentioned in the aforementioned affidavit shall be binding upon me/us as well as my/our heirs.

I/We hereby affirm that if any documents, records, or information submitted in connection with this affidavit and the license application are found to be false or misleading, I/we shall be liable for punishment under Section 229(2), 236, and 237 of the Indian Penal Code, 2023 (Act No. 45 of 2023).

Place:

Date:

Signature of the Building Owner or Licensee

(Vinay Gowda G C)

District Magistrate, Chhatrapati Sambhajanagar.

६

जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी छत्रपती संभाजीनगर, यांजकडून

भूमि संपादन, पुनर्वसन व पुनर्स्थापना करतांना वाजवी भरपाई
मिळण्याचा व पारदर्शकतेचा हक्क अधिनियम, २०१३

अन्वये कलम १९ (१) अंतिम अधिसूचना

दिनांक २०/०६/२०२६

अधिसूचना

जा.क्र. २०२६/भुसंपादन (समन्वय)/ऐआर क्र. २०/२५/सिआर-२.-
ज्याअर्थी, उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी सिल्लोड भाग
छत्रपती संभाजीनगर यांनी खालील परिशिष्ट १ मध्ये नमुद केलेल्या
जमिनी भूमि संपादन, पुनर्वसन व पुनर्स्थापना करताना वाजवी भरपाई
मिळण्याचा व पारदर्शकतेचा हक्क अधिनियम २०१३ चे कलम ११ अन्वये
मौजे नांदगांव, ता. सोयगांव, जि. छत्रपती संभाजीनगर येथील पाझर
तलाव क्र. ३ नांदगांव (तांडा) ता. सोयगांव करीता जमीन संपादन करणे या
कामासाठी सार्वजनिक प्रयोजनासाठी आवश्यक असल्याची किंवा असण्याची
शक्यता असल्याबाबतची प्राथमिक अधिसूचना महाराष्ट्र शासन राजपत्र
भाग एक मध्ये गुरुवार ते बुधवार, जून १२-१८, २०२५ रोजी प्रसिध्द केली
आहे.

ज्याअर्थी, उपविभागीय अधिकारी तथा भुसंपादन अधिकारी सिल्लोड
यांनी प्रसिध्द केलेल्या सदर प्राथमिक अधिसूचनेवर आजतागायत एकही
हरकत प्राप्त झालेली नाही.

उक्त सार्वजनिक प्रयोजनासाठी सदर जमीन संपादीत करण्याची
आवश्यकता आहे. याबाबत समुचित शासन तथा जिल्हाधिकारी छत्रपती
संभाजीनगर यांची अशी खात्री झाली आहे. त्यामुळे उक्त अधिनियमाच्या
कलम १९ पोट कलम (१) च्या तरतुदीन्वये सार्वजनिक प्रयोजनासाठी उक्त
जमिनीची आवश्यकता आहे. असे याद्वारे घोषित करण्यात येत आहे.

ज्याअर्थी, अनुसूची तीन मध्ये अधिक तपशीलवार वर्णन केलेले
क्षेत्र हे कुटुंबियांच्या पुनर्वसन व पुनर्वसाहतीच्या प्रयोजनासाठी "पुनर्वसन
क्षेत्र" म्हणून निर्धारित केले असल्याचे याद्वारे घोषित केले जात असून,
पुनर्वसन योजनेचा सारांश अनुसूची चार मध्ये विनिर्दिष्ट केला आहे.

ज्याअर्थी, उक्त अधिनियमाच्या ३ चे खंड (ग) अन्वये समुचित
शासन असलेले जिल्हाधिकारी उक्त अधिनियमान्वये जिल्हाधिकाऱ्यांची
कार्य पार पाडण्यासाठी उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी
सिल्लोड यांना पदनिर्देशित करीत आहे.

सदर जमीनीचे नकाशे व अन्य अभिलेख कार्यालयीन वेळेत
उप विभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी सिल्लोड यांच्या कार्यालयात
पाहणीसाठी उपलब्ध राहतील.

अनुसूची (एक)

संपादन करावयाचे जमिनीचे वर्णन

गावाचे नाव मौजे : नांदगांव, ता. : सोयगांव जि. : छ.संभाजीनगर

अ.क्र.	गट नंबर	संपादीत करावयाचे क्षेत्र (हे.आर)
१.	१४१	०.५८
२.	६०/ब	०.४६
३.	६१	०.०४
४.	८८	१.४७
५.	८९	०.७०
६.	१४१	०.६३
७.	१०५	०.२४
	एकुण	४.१२

अनुसूची (दोन)

सार्वजनिक प्रयोजनाच्या स्वरूपाचे विवरण

प्रकल्पाचे नाव :- पाझर तलाव क्र. ०३ नांदगांव (तांडा) ता. सोयगांव, जि.
छत्रपती संभाजीनगर.

प्रकल्पाच्या कामाचा तपशील :- पाझर तलाव क्र. ०३ नांदगांव (तांडा) ता.
सोयगांव, जि. छत्रपती संभाजीनगर. करीता जमीन संपादन करणे.

सामाजिक फायदे :- या प्रकल्पाद्वारे गावकऱ्यांना पाणी उपलब्ध होऊन
गावातील नागरीकांची पिण्याच्या पाण्याची तसेच शेतीसाठी पाणी उपलब्ध
होऊन लाभक्षेत्रातील शेतकऱ्यांच्या आर्थिक स्थितीत सुधारणा होणे अपेक्षित
आहे.

अनुसूची (तीन)

पुनर्वसाहत क्षेत्राचे वर्णन

निरंक

अनुसूची (चार)

पुनर्वसन व पुनर्वसाहत योजनेचा सारांश

निरंक

टिप :

१. उक्त अधिसूचना प्रसिध्द झालेल्या तारेखपासून तर कार्यवाही होईपर्यंत
प्रारंभिक अधिसूचना उल्लेख केलेल्या जमिनीचा कोणत्याही व्यक्तीने व्यवहार
करू नये किंवा सदर जमिनीवर बोजा व अडथळा करू नये.

२. सह दुय्यम निबंधक सोयगांव ता. सोयगांव यांनी संपादनाखालील गटाच्या
खरेदी विक्रीवर निर्बंधाबाबत कायदानुसार कार्यवाही करावी.

ठिकाण : छत्रपती संभाजीनगर

दिनांक : २०/०६/२०२६

(विनय गौडा जी.सी. भाप्रसे)

जिल्हाधिकारी तथा जिल्हादंडाधिकारी
छत्रपती संभाजीनगर.

७

उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, सिल्लोड, यांजकडून**अधिसूचना****भूमि संपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क अधिनियम, २०१३ अन्वये कलम ११(१)****क्र.२०२४/भुसंपादन/कलम-११/अआर-०४/२४कावी-२०३.-** ज्याअर्थी,

भूमि संपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क अधिनियम, २०१३ (२०१३ चा ३०) याच्या कलम ३ च्या खंड (इ) च्या परंतुकाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून काढण्यात आलेली शासकीय अधिसूचना, महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण भाग चार-अ महसूल व वन विभाग, मंत्रालय मुंबई दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१५ (यात यापुढे तिचा निर्देश "उक्त अधिसूचना" असा करण्यात आला आहे) याद्वारे असे अधिसूचित केले आहे की, उक्त अधिनियमाच्या कलम ३ च्या खंड (झेड-अ) मध्ये व्याख्या केलेल्या एखाद्या सार्वजनिक प्रयोजनासाठी, एखाद्या जिल्ह्यातील १०,००० हेक्टरपेक्षा अधिक नसेल इतक्या क्षेत्राकरीता जमीन संपादन करण्याच्या संबंधात, अशा जिल्ह्याचा जिल्हाधिकारी हा उक्त अधिनियमाच्या प्रयोजनासाठी समुचित शासन असल्याचे मानण्यात येईल;

आणि ज्याअर्थी, उक्त अधिसूचनेनुसार समुचित शासन असलेल्या जिल्ह्याच्या जिल्हाधिकाऱ्यास यासोबत जोडलेल्या अनुसूची एक मध्ये अधिक तपशीलवार वर्णन केलेली जमीन (यात यापुढे जिचा निर्देश "उक्त जमीन" असा करण्यात आला आहे) सार्वजनिक प्रयोजनासाठी यात यापुढे ज्याचा निर्देश "सार्वजनिक प्रयोजन" असा करण्यात आला आहे) आवश्यक आहे अथवा तिची आवश्यकता भासण्याची शक्यता आहे, असे वाटते, ज्याच्या स्वरूपाचे विवरण यासोबत जोडलेल्या अनुसूची दोनमध्ये दिलेले आहे, आणि म्हणून उक्त अधिनियमाच्या कलम ११ च्या पोट कलम (१) च्या तरतुदीन्वये याद्वारे असे अधिसूचित करण्यात येते की, उक्त जमिनीची उक्त सार्वजनिक प्रयोजनासाठी आवश्यकता भासण्याची शक्यता आहे;

आणि ज्याअर्थी, प्रस्तावित भूमि संपादनाच्या अनुषंगाने बाधित व्यक्तींचे विस्थापन करण्यास भाग पाडणारी कारणे, यासोबत जोडलेल्या अनुसूची तीन मध्ये दिलेली आहेत. (विस्थापन होणार असेल तर या अनुसूचीमध्ये कारणे नमूद करावीत);

आणि ज्याअर्थी, सामाजिक परिणाम निर्धारण सारांश यासोप्रात जोडलेल्या अनुसूची चार मध्ये दिलेला आहे,

आणि ज्याअर्थी, कलम ४३ च्या पोट कलम (१) अन्वये पुनर्वसन व पुनर्वसाहत या प्रयोजनासाठी नियुक्त केलेल्या प्रशासकाचा तपशील, यासोबत जोडलेल्या अनुसूची पाचमध्ये दिलेला आहे. (नियुक्ती करणे आवश्यक असले तर, या अनुसूचीमध्ये तपशील नमूद करावा);

त्याअर्थी आता, असे घोषित करण्यात येत आहे की, उक्त अधिनियमाच्या कलम ११ च्या पोट कलम ४ अनुसार कोणतीही व्यक्ती, ही अधिसूचना प्रसिध्द झाल्याच्या दिनांकापासून ते उक्त अधिनियमाच्या प्रकरण चार खालील कार्यवाही पूर्ण होईल त्या कालावधीपर्यंत उक्त जमिनीचा अथवा तिच्या भागाचा कोणताही व्यवहार करणार नाही किंवा उक्त जमिनीवर कोणताही भार निर्माण करणार नाही.

परंतु, उक्त जमिनीच्या अथवा तिच्या भागाच्या मालकाने अर्ज केल्यावर, जिल्हाधिकाऱ्यास विशेष परिस्थितीची कारणे लेखी नमूद करून अशा मालकास उपरोक्त तरतुदीच्या प्रवर्तनातून सूट देता येईल.

परंतु आणखी असे की, जर कोणत्याही व्यक्तीने या तरतुदीचे बुध्दीपुरस्पर उल्लंघन केल्यामुळे तिला झालेल्या कोणत्याही हानीची किंवा क्षतीची जिल्हाधिकाऱ्यांकडून भरपाई दिली जाणार नाही.

तसेच, उक्त अधिनियमाच्या कलम ११ च्या पोट कलम (५) अनुसार, जिल्हाधिकारी भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करताना उचित भरपाई मिळण्याचा व पारदर्शकतेचा हक्क (महाराष्ट्र) नियम, २०१४ (यात यापुढे ज्यांचा निर्देश "उक्त नियम" असा करण्यात आला आहे) यांच्या नियम १० च्या उप नियम (३) द्वारे विहित केल्याप्रमाणे भूमि अभिलेखाच्या अद्ययावतीकरणाचे काम हाती घेणार असल्याचे व पूर्ण करणार असल्याचे देखील घोषित करण्यात येत आहे.

आणि ज्याअर्थी, उक्त अधिनियमाच्या कलम ३ च्या खंड (छ) अन्वये, समुचित शासन असलेला जिल्हाधिकारी, उक्त अधिनियमाखालील जिल्हाधिकाऱ्यांची कार्ये पार पाडण्यासाठी उपविभागीय अधिकारी तथा भुसंपादन अधिकारी सिल्लोड यास पदनिर्देशित करीत आहे.

अनुसूची - एक

		जमिनीचे वर्णन	
गाव जवळ	पिंपळा ता.सोयगांव	तुळुका सोयगाव जि.छत्रपती संभाजीनगर	
गावाचे नांव	अ.क्र.	मट नंबर	संपादित क्षेत्र
मौजे जवळ	१.	२६	०.७८२१
ता.सोयगांव	२.	२५	०.२०
	३.	२५	०.१७७६
	४.	२५	०.६०५५
	५.	२५	०.२०६४
मौजे पिंपळा	६.	६१	०.४०६०
ता.सोयगांव	७.	६१	०.२७३५
	८.	६२	०.५०९५
		एकुण	३.१६०६

अनुसूची - दोन**सार्वजनिक प्रयोजनाच्या स्वरूपाबाबत विवरण**

प्रकल्पाचे नाव :- पाझर तलाव क्र.०४ जवळ ता.सोयगांव जि.छत्रपती संभाजीनगर

प्रकल्पाच्या कामाचा तपशिल :- पाझर तलाव क्र. ०४ जवळ ता.सोयगांव जि.छत्रपती संभाजीनगर

समाजाला मिळणारे लाभ :- या प्रकल्पाद्वारे जमिनीस सिंचनाचा फायदा होणार आहे.

अनुसूची - तीन**बाधित व्यक्तींचे विस्थापन करण्यास भाग पाडणारी कारणे**

१. पाझर तलाव क्र. ०४ जवळ मौजे जवळ व मौजे पिंपळा ता.सोयगांव जि.छत्रपती संभाजीनगर या कामामुळे कुठल्याही व्यक्तीचे विस्थापन होणार नाही.

अनुसूची चार

(सामाजिक प्रभाव निर्धारण अभ्यास करणाऱ्या अधिकाऱ्याने दिलेला
सामाजिक प्रभाव निर्धारण सारांश)

१. महाराष्ट्र शासन राजपत्र दिनांक १३/०३/२०१५ नुसार उक्त अधिनियमाचे प्रकरण २ व ३ मधील तरतुदीनुसार सामाजिक परिणाम निर्धारण करण्याची आवश्यकता नाही.
२. महाराष्ट्र शासन राजपत्र दिनांक २६/०४/२०१८ नुसार उक्त अधिनियमाचे प्रकरण २ व ३ मधील तरतुदी लागू करण्यापासून सुट प्राप्त.

अनुसूची - पाच

(नियुक्त केलेल्या प्रशासकाचा तपशील)

१. प्रशासक म्हणून नियुक्ती करण्यात आलेल्या

२. अधिकाऱ्याचे पदनाम:- लागू नाही.

३. प्रशासकाचे कार्यालयाचा पत्ता :- लागू नाही.

ज्या अधिसूचनेद्वारे प्रशासकाची नियुक्ती करण्यात आली आहे. त्या ४.
अधिसूचनेचा तपशील :- लागू नाही.

टिप :-

अ. पाझर तलाव क्र. ०४ जवळ ता.सोयगांव जि.छत्रपती संभाजीनगर येथील भूसंपादनामुळे कुठल्याही व्यक्तीचे पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करण्याची आवश्यकता नाही. त्यामुळे अधिनियम ४३ अन्वये प्रशासकाची नियुक्ती केलेली नाही.

ब. उक्त जमिनीच्या आराखड्याचे उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी सिल्लोड ता.सिल्लोड यांचे कार्यालयामध्ये निरीक्षण करता येईल.

सदर अधिसूचनेद्वारे ज्या जमिनीची सार्वजनिक प्रयोजनासाठी आवश्यकता आहे किंवा आवश्यकता भासण्याचा संभव असल्याचे कायद्याचे कलम ११ चे उप कलम १ खाली अधिसूचित करण्यात आले आहे. प्रारंभिक अधिसूचनेच्या प्रकाशनाच्या तारखेपासून ६० (साठ) दिवसांच्या आत कार्यालयीन वेळेत उपविभागीय अधिकारी तथा भूसंपादन अधिकारी, सिल्लोड ता.सिल्लोड जि.छत्रपती संभाजीनगर या कार्यालयात आक्षेप नोंदविता येईल.

दिनांक : ०२/०७/२०२६

ठिकाण: सिल्लोड

(प्रविण फुलारी)

उपविभागीय अधिकारी तथा
भूसंपादन अधिकारी, सिल्लोड.

८

उपविभागीय अधिकारी वसमत यांजकडून

भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करतांना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकता राखण्याचा हक्क अधिनियम, २०१३ अन्वये समुचित शासनाने वापरावयाच्या नमुन्या मधील मार्गदर्शक तत्वांसंदर्भातील कलम

११ खालील अधिसूचना

दि.२३.०६.२०२६

जा.क्र.२०२६/लिंगो ई रस्ता/प्र.क्र.०२.- ज्या अर्थी; महाराष्ट्र शासनाने भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करतांना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकता राखण्याचा हक्क अधिनियम, २०१३ (२०१३ चा ३०) (यापुढे ज्याचा उल्लेख "उक्त अधिनियम" असा करण्यात येईल.) याच्या कलम ३ च्या खंड (ई) च्या परंतुकाद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून काढण्यात आलेली अधिसूचना महसूल व वन विभाग क्र.संकिर्ण-१९/२०१४/प्र.क्र.७७/भाग-२/अ-२ दि.१९.०१.२०१५ अन्वये (यात यापुढे जिचा उल्लेख "उक्त अधिसूचना" असा करण्यात आला आहे.) असे अधिसूचीत केले आहे की, उक्त अधिनियमाचे कलम ३ च्या खंड (झेड अ) मध्ये व्याख्या केलेल्या एखाद्या सार्वजनिक प्रयोजनासाठी जिल्ह्यातील ५०० हेक्टर पेक्षा अधिक नसेल इतक्या क्षेत्राकरीता जमीन संपादन करण्याच्या संबंधात, अशा जिल्ह्याचा जिल्हाधिकारी हा समुचित शासन मानल्यात येईल.

आणि ज्या अर्थी; उक्त अधिसूचनेनुसार समुचित शासन असलेल्या, हिंगोली जिल्ह्याच्या जिल्हाधिकाऱ्यास यासोबत जोडलेल्या अनुसूची एक मध्ये तपशिलवार वर्णन केलेल्या जमिनी (यात यापुढे ज्यांचा निर्देश "उक्त जमिनी" असा करण्यात आला आहे.) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, हिंगोली यांच्या लिंगो इंडिया प्रकल्पांतर्गत येणाऱ्या प्रजिमा ३ रामा-२४९ पेडगाव पाटी ते हिवरा रामा-२४९ ते ४२५ प्रजिमा-३ रस्त्याची सुधारणा करणे या सार्वजनिक प्रयोजनासाठी (यात पुढे ज्याचा उल्लेख "उक्त सार्वजनिक प्रयोजन" असा करण्यात आला आहे.) आवश्यक आहेत अथवा त्यांची गरज भासण्याची शक्यता आहे. ज्याच्या स्वरूपाचे विवरण यासोबत जोडलेल्या अनुसूची दोन मध्ये दिलेले आहे, आणि म्हणून उक्त अधिनियमाच्या कलम ११ च्या पोटकलम (१) च्या तरतुदीन्वये याद्वारे असे अधिसूचीत करण्यात येते की, उक्त जमिनीची उक्त सार्वजनिक प्रयोजनासाठी आवश्यकता भासण्याची शक्यता आहे.

आणि ज्या अर्थी; प्रस्तावित भूमिसंपादनाच्या अनुषंगाने बाधीत व्यक्तींचे विस्थापन करण्यास भाग पाडणारी कारणे यासोबत जोडलेल्या अनुसूची तीन मध्ये दिलेली आहेत.

आणि ज्या अर्थी; सामाजिक परिणाम निर्धारण सारांश यासोबत जोडलेल्या अनुसूची चार मध्ये दिलेला आहे.

आणि ज्या अर्थी; उक्त अधिनियमाचे कलम ४३ च्या पोटकलम (१) अन्वये पुनर्वसन व पुनर्वसाहत या प्रयोजनासाठी नियुक्त केलेल्या प्रशासकाचा तपशील यासोबत जोडलेल्या अनुसूची पाच मध्ये दिलेला आहे.

त्या अर्थी; आता असे घोषित करण्यात की, उक्त अधिनियमाच्या कलम ११ च्या पोटकलम (४) नुसार कोणतीही व्यक्ती, ही अधिसूचना प्रसिद्ध झाल्याच्या दिनांकापासून उक्त अधिनियमाच्या प्रकरण चार खालील कार्यावाही पूर्ण होईल त्या कालावधीपर्यंत उक्त जमिनीचा अथवा तिच्या भागाचा व्यवहार करणार नाही किंवा उक्त जमिनीवर कोणताही भार निर्माण करणार नाही.

परंतु उक्त जमिनीच्या अथवा तिच्या भागाच्या मालकाने अर्ज केल्यावर, जिल्हाधिकाऱ्यास विशेष परिस्थितीचे कारणे लेखी नमूद करुन अशा मालकास उपरोक्त तरतूदीच्या प्रवर्तनातून सूट देता येईल.

परंतु आणखी असे की, जर कोणत्याही व्यक्तीने या तरतूदीचे बुद्धीपुरस्पर उल्लंघन केल्यामुळे तिला कोणत्याही हानीची किंवा क्षतीची जिल्हाधिकाऱ्याकडून भरपाई दिली जाणार नाही.

तसेच उक्त अधिनियमाच्या कलम ११(५) अनुसार जिल्हाधिकारी भूमिसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करतांना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकता राखण्याचा हक्क (महाराष्ट्र) नियम, २०१३ (ज्याचा उल्लेख यापुढे "उक्त नियम" असा करण्यात येईल.) यांच्या नियम १० च्या उपनियम (३) द्वारे विहीत केल्याप्रमाणे भूमिअभिलेखाच्या अद्यावतीकरणाचे काम हाती घेणार असल्याचे व पुर्ण करणार असल्याचे देखील घोषित करण्यात येत आहे.

आणि ज्या अर्थी; उक्त अधिनियमाच्या कलम ३ खंड (छ) अन्वये समुचित शासन असलेल्या जिल्हाधिकारी यांनी उक्त अधिनियमाखालील जिल्हाधिकाऱ्याची कामे पार पाडण्यासाठी उपविभागीय अधिकारी, वसमत यांना पदनिर्देशीत केलेले आहे.

(विकास माने)

उपविभागीय अधिकारी
वसमत.

अनुसूची एक

जमिनीचे वर्णन

संपादीत करावयाच्या जमिनीचे वर्णन

मौजे :- बोरजा ता.औंढा (ना)

अ.क्र.	भूमापन क्र.	एकूण क्षेत्र
१.	३५	१.०६
२.	२२०	४.३०
३.	२८८	१.२३
४.	२९४	७.३६
५.	२९५	६.७४
६.	३०६	३.५३
७.	३१०	९.३५
८.	३१४	१.११
९.	३१५	१.३७

मौजे पिंपळा ता.औंढा (ना)

अ.क्र.	भूमापन क्र.	एकूण क्षेत्र
०१.	४०	१.७७
०२.	४६	०.०३
०३.	१०३	१.२०
०४.	१२५	२.५६
०५.	१२६	२.९६
०६.	१३१	१.७५
०७.	१३३	२.८५
०८.	१३४	०.८५
०९.	१३५	४.३६
१०.	१३६	०.६१
११.	१३७	३.२४
१२.	१३८	३.०४
१३.	१३९	४.७१
१४.	१६७	१.६९
१५.	१६९	१.२६
१६.	१७०	०.२९
१७.	१७१	१.५८
१८.	१७४	४.१५
१९.	१७६	१.९८
२०.	१७९	२.०७
२१.	१९३	२.३५
२२.	१९४	३.०५

मौजे दुधाळा ता.औंढा (ना)

अ.क्र.	भूमापन क्र.	एकुण क्षेत्र
१.	१	२.८४
२.	२	०.८३
३.	०३	०.५९
४.	०४	१.६८
५.	०५	३.००
६.	०६	४.४७
७.	०९	४.८८
८.	१२	१.२०
९.	१३	५.५५
१०.	२९	१.९१
११.	३०	१.१३
१२.	३१	३.९३
१३.	३२	१.४१
१४.	३३	१.२५
१५.	३४	१.३१
१६.	३६	१.३२
१७.	३७	०.६२
१८.	३८	०.५८
१९.	३९	०.५४
२०.	४०	०.५५
२१.	४१	०.६९
२२.	४२	०.७१
२३.	४३	१.१८
२४.	४४	१.१५
२५.	४५	१.५२
२६.	४७	२.३२
२७.	५८	२.२०
२८.	५९	२.१८
२९.	६४	१.५४
३०.	६५	१.००
३१.	६६	३.३१
३२.	६७	३.२३
३३.	७२	९.८९
३४.	७३	१३.२६
३५.	१८१	११.९२
३६.	१९४	३.०५
३७.	२९८	१.०९

अ.क्र.	भूमापन क्र.	एकुण क्षेत्र
३८.	२९९	०.२९
३९.	३००	०.४९
४०.	३०१	०.५१
४१.	३०७	४.४१
४२.	३०८	३.३१
४३.	३१३	१.४९
४४.	३१४	१.१३
४५.	३१५	३.२०
४६.	३१६	१.५९
४७.	३१९	२.५१
संपादीत करावयाचे क्षेत्र ७.१४ हे.		

अनुसूची दोन

सार्वजनिक प्रयोजनाबाबत विवरण

प्रकल्पाचे नाव :- लिगो इंडिया प्रकल्पांतर्गत येणार प्रजिमा ३ रामा-२४९ पेडगाव पाटी ते हिवरा रामा-२४९ ते ४२५ प्रजिमा-३ रस्ता

प्रकल्प कार्याचे वर्णन :- लिगो इंडिया प्रकल्पांतर्गत येणार प्रजिमा ३ रामा-२४९ पेडगाव पाटी ते हिवरा रामा-२४९ ते ४२५ प्रजिमा-३ रस्त्याची सुधारणा करणे

समाजाला मिळणारे लाभ:- दळणवळण

अनुसूची तीन

भूमि संपादनाच्या अनुषंगाने बाधित व्यक्तींचे विस्थापन होत नाही म्हणून अनुसूची तीन लागू होत नाही.

अनुसूची चार

सामाजिक परिणाम निर्धारण सारांश

भूमि संपादनाच्या अनुषंगाने बाधित व्यक्तींचे विस्थापन होत नाही म्हणून सामाजिक परिणाम निर्धारण अभ्यास करणाऱ्या अभिकरणाचा सामाजिक परिणाम निर्धारण सारांश लागू नाही.

अनुसूची पाच

नियुक्त केलेल्या प्रशासकाचा तपशील

भूधारकांचे विस्थापन होत नसल्यामुळे प्रशासक नियुक्ती लागू होत नाही.

टिप: उक्त जमिनीबाबतचे आराखडे व तपशील उपविभागीय अधिकारी कार्यालय, वसमत येथे कार्यालयीन वेळेत निरीक्षण करण्यास उपलब्ध आहेत.

(विकास माने)

उपविभागीय अधिकारी

वसमत.

BY SECRETARY, HIGH COURT LEGAL SERVICES SUB - COMMITTEE,
AURANGABAD BENCH, AURANGABAD

NOTIFICATION

No. HCLSSC/2549/2026:-

Read : The letter No. MSLSA/ 2026/2668 Dated 29th June, 2026 of the Member Secretary, Maharashtra State Legal Services Authority, Mumbai - 400001.

RESOLUTION : The Hon'ble The Acting Chief Justice, Bombay High Court of and Patron-in-Chief, Maharashtra State Legal Services Authority, Mumbai has nominated Hon'ble Shri Justice N. B. Suryawanshi, Judge, Bombay High Court as a Chairman, High Court Legal Services Sub-Committee, Aurangabad w.e.f. 26/06/2026.

(D. P. Ragit)

Secretary,
High Court Legal Services
Sub-Committee, Aurangabad.
